

MG Yayınları: 2

Genel İstatistik * Sosyal ve Ekonomik
Göstergeler Doğrultusunda
Hatay İli İşgücü Piyasası Analiz Çalışması

Bu kitabın yayın hakları, Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince Türkiye İş Kurumu ve MG Yayıncılık' a aittir. Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Kapak Uygulama: Ahmet KARAGÖZ

Dizgi Tasarım: Tuğberk SEÇKİN

Proje Bitiş: Ekim 2010

Kurum Onayı: Aralık 2010

1. Baskı: Ocak 2011

ISBN: 978-605-88123-1-4

Baskı: İnkılâp Kitabevi Baskı Tesisleri

Çobançeşme Mah. Altay Sok. No:8

Yenibosna – Bahçelievler / İstanbul

Tel: (0212) 496 11 11 (Pbx)

MG Yayınları

Tel: (0216) 545 35 00 // Faks: (0216) 545 35 02

info@mgdanismanlik.com.tr

www.mgdanismanlik.com.tr

İL İSTİHDAM VE MESLEKİ EĞİTİM KURULU BAŞKAN VE ÜYELERİ

M.Celalettin LEKESİZ	Vali	Başkan
Doç.Dr.Lütfü SAVAŞ	Antakya Beld. Başkanı	Üye
Prof.Dr.Şerefettin CANDAN	M.Kemal Üniv.Rektörü	Üye
Muafak ÖZSOY	İl Özel İdr. Gen. Sekreteri	Üye
Şenol GENÇ	İl Milli Eğt. Müdürü	Üye
Arif Dünder GÖKÇE	San. ve Tic. İl Müdürü	Üye
Ahmet BULANIK	İŞKUR İl Müdürü	Üye
Hikmet ÇİNÇİN	ATSO Başkanı	Üye
Adnan DEMİRTAŞ	İşveren Send.Temsilcisi	Üye
Ali İhsan ÜSTÜNBAŞ	İşçi Send.Temsilcisi	Üye
A.Cengiz GÜL	İşçi Send.Temsilcisi	Üye
A.Kadir TEKSÖZ	Esnaf Odaları Birliği Bşk	Üye
Sabit KÖSE	Sakatlar Konf.Temsilcisi	Üye



Bilgi çağının hâkim olduğu günümüzde; bilimde ve buna paralel olarak teknolojiye sürekli değişim hayatımızın bir parçası haline gelmiştir. Bu değişime ayak uydurabilmek, iyi yetişmiş, nitelikli insan gücü ile mümkündür. Bunun yanı sıra dünya ekonomisinde rekabet edebilme düne göre daha önemlidir. Rekabet gücü ise, nitelikli işgücünün istihdamından geçmektedir.

Günümüzün gelişmiş ülkeleri, işgücü piyasalarını hayatın akışına bırakmış ülkeler değil, işgücü piyasalarını, çalışma yaşamının tamamını, önceden belirlenen politikalar doğrultusunda yönlendirebilen ülkelerdir. Bunu mümkün kılan da, her türlü verinin, sağlıklı bir biçimde, belirli standartlarda ve güncel olarak kayıt altında tutulabilmesidir. Bu sayede insan gücü, eğitim ve işgücü planlamaları, sağlıklı ve güncel verilerden çıkarılan bilgilere dayanılarak yapılmaktadır.

Bir ülkenin en büyük sermayesi sahip olduğu nitelikli insan gücüdür. Çünkü iyi yetişmiş insan olmadan diğer üretim faktörleri hiçbir anlam ifade etmemektedir. Türkiye, günümüzde işgücünün üretime katkısı açısından altın dönemini yaşamaktadır. Avrupa'nın 7. büyük ekonomisine sahip olan ülkemiz ekonomisi, ileri teknoloji ve eğitilmiş işgücü ile gelecekte dünyanın en güçlü ülkeleri arasındaki yerini alacaktır.

Bu gerçekler ışığında hızlı bir şekilde gelişmekte olan ilimizin çalışma hayatının tüm sektörlerini doğrudan ilgilendiren nitelikli eleman açığını tespit etmek ve önümüzdeki 5 yıla projeksiyon tutmak amacıyla “İşgücü Piyasası Analiz Çalışması” yaptırılmıştır. Bu plan ile önümüzdeki süreçte farklı sektörlerde ihtiyaç duyulan insan gücü planlaması ile geleceği öngörmek ve insanımıza sahip çıkabilmek mümkün olacaktır.

“Hangi meslekte ne kadar elemana ihtiyaç vardır” sorusu, bu çalışma ile cevap bulacaktır. Gerek İŞKUR İl Müdürlüğümüz gerekse diğer ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından insan kaynaklarının geliştirilmesi amacıyla düzenlenen mesleki eğitim faaliyetleri daha isabetli ve işgücü piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda olacaktır. Dolayısıyla kamu kaynakları daha etkin ve verimli kullanılmış olacaktır. Bu itibarla elinizdeki çalışma, işgücü piyasası açısından önemli bir boşluğu dolduracaktır.

Başta İŞKUR Müdürümüz olmak üzere bu çalışmada emeği geçenlere teşekkür eder, çalışmanın ilgili tüm taraflara faydalı olmasını dilerim.

M. Celalettin LEKESİZ
Hatay Valisi



İstihdam artışının sağlanması ve işsizlik sorunun çözülmesi için işgücü piyasasının izlenmesi oldukça önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının izlenmesi için de yerel düzeydeki işgücü piyasası verileri oldukça önemlidir. Bugün yerel düzeyde işgücü piyasası verilerinin ihtiyaç duyulan ayrıntıda olmadığını görmekteyiz. İşgücü piyasasının arz yapısı ile ilgili veriler daha nitelikli ve detaylı bir şekilde iken, talep yapısına ilişkin veriler ve çalışmalar sınırlı kalmaktadır. Bu sıkıntıyı gidermek açısından işgücü piyasası ihtiyaç analizleri oldukça önemli araçlardır.

Kurum olarak bizde yerel düzeyde işgücü piyasası araştırmalarına ayrıca bir kullanıcı olarak da oldukça önem vermekteyiz. İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları Çalışma Usul ve Esasları hakkındaki Yönetmelik ile “İlin muhtelif sektör ve branştaki işgücü ve mesleki eğitim ihtiyacını belirlemek üzere işgücü piyasası analizleri yapmak-yaptırmak” görevi İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurullarına verilmiş ve kendilerine de bu araştırmalar için önemli bir kaynak ayrılmıştır.

Bu kapsamda Hatay ilinde gerçekleştirilen çalışmada hem mevcut kayıtlı veriler derlenerek analiz edilmiş hem de işveren, çalışan ve işsizlere anketler uygulanarak bu anket sonuçlarına göre bir analiz çalışması yapılmıştır. Bu çalışma ile Hatay iline ilişkin genel bilgiler, sosyal ekonomik duruma ilişkin veriler ve ilin ekonomik büyüklüğü ile işgücü piyasasına ilişkin veriler sunulmuştur. İlk iki bölüm genelde kayıtlı verilerden hareketle hazırlanmıştır. Sonraki

bölümlerde ise yapılan anket çalışmasının yöntemi ve sonuçlarına yer verilmiş ayrıca politika önerilerinde bulunulmuştur.

Bu çalışma ile Hatay ilinin işgücü piyasası yapısını ortaya koyan sonuç raporu oluşturulmuştur. Çalışma sonuçlarının özellikle mesleki eğitim programlarımızın etkinliğini artırması yönünde beklentilerimiz üst düzeydedir. Ayrıca bu çalışmalara süreklilik kazandırmak ve yerel düzeydeki birimlerimizin tümünün bu tür çalışmaları yapmasını sağlamak en büyük hedefimizdir.

Çalışma çıktılarının, tüm kullanıcıların çalışmalarına yardımcı olmalarını diler, çalışmada emeği geçen herkese teşekkür ederim.

Doç. Dr. M. Kemal BİÇERLİ
Türkiye İş Kurumu Genel Müdürü



Dünyada birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de sosyal ve ekonomik hayatın en önemli sorunları arasında yer alan işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik doğru istihdam politikaları geliştirebilmek için profesyonel bir yaklaşımla işgücü piyasasının iyi bilinmesi gerekmektedir.

Bu fikir ve yaklaşımla bakıldığında son yıllarda ilimizin sanayi, ticaret ve sosyal yapısında hızlı değişimler ve gelişmeler yaşandığı, oldukça dinamik ve değişken bir yapıya sahip olan ilimiz işgücü piyasasının ihtiyaçlarını, beklentilerini, hedeflerini sağlıklı bir şekilde analiz etmek, gelecekteki istihdam ve işgücü politikalarını sağlam temellere oturtmak gerektiği önemli bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu itibarla konuya ilişkin karar mekanizması olan İl istihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu'nun Başkanı ve Hatay Valisi Sayın M.Celalettin LEKESİZ'in ve değerli Kurul üyelerinin aldıkları bir kararla ilimiz işgücü piyasasının haritasını çıkarmak ve gelecek yıllardaki işgücüne ihtiyaç duyulan meslekleri tespit etmek, işletmelerin istihdam yapılarını analiz ederek doğru ve etkin politikalar geliştirmek amacıyla "Hatay İli İşgücü Piyasası Analiz Çalışması" 2010 yılının Mart ayında başlatılmıştır.

8 ay süren bu çalışma sonucunda ilin ekonomik büyüklüğü, işletmelerin istihdam yapısı, mevcut işsizlerin genel profili, işgücüne ihtiyaç duyulan meslekler ve sosyal güvenlik yapısı gibi İŞKUR İl Müdürlüğümüzün İşgücü Uyum Faaliyetlerine ışık tutacak işgücü piyasasının beklentilerine cevap verecek, çalışma hayatı için alınacak tüm kararları etkileyebilecek çok önemli bulguları ortaya çıkarmıştır.

Bu çalışmanın sonucunda çıkan raporun kitap şeklinde yayımlanmasının son derece faydalı olacağı düşünülmüştür. Bu bağlamda ilimiz “İşgücü Piyasası Analiz Çalışması Kitabı”nın Hatay İş Dünyasına ve çalışma hayatını organize eden Kamu Kurum ve kuruluşlarına faydalı bir kaynak olması temennisiyle emeği geçen başta Sayın Valime Sayın Genel Müdüre İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulumuzun değerli üyelerine, katkı veren Sivil Toplum Kuruluşlarımıza, Üniversitemize, işverenlerimize Kamu Kurum ve Kuruluşlarımız ile tüm esnafımıza ve İl Müdürlüğümüzün değerli çalışanlarına şükranlarımı sunuyorum.

Ahmet BULANIK
İŞKUR İl Müdürü

ÖNSÖZ

Bugün gelinen noktada ekonomik, toplumsal ve sosyal alanlarda yaşanan hızlı değişimler dinamik bir yapıda sektörel analizlerin yapılmasını gerektirmektedir. Hatay ili son on yılda sanayi ve ticaret yapısında yaşanan değişimler ve Mustafa Kemal Üniversitesinin etkisiyle ekonomik ve sosyokültürel yaşam kalitesi açısından önemli gelişmeler kaydetmiştir.

Sosyo ekonomik yapıyla birlikte, ilin iş gücü piyasasının arz ve talep yönü de son yıllarda değişim göstermiştir. Bu değişimin boyutlarının ayrıntılı bir biçimde analiz edildiği bu çalışmada, işsizler, çalışanlar, işverenler olmak üzere üç ayrı yapıya anket uygulanmış ve sahadan iş gücü piyasasının özellikleri hakkında veriler elde edilmiştir. Bununla birlikte beş adet arama konferansı yapılarak işgücü piyasasını etkileyen ve gelecekte etkilemesi beklenen olası gelişmeler konusunda bilgiler toplanmıştır. Sahadan ve İŞKUR genel müdürlüğünden elde edilen veriler, çeşitli analizler aracılığı ile bilgiye dönüştürülmüş ve karar alıcılara yönelik politikalar geliştirilmeye çalışılmıştır.

Başta çalışmanın akademik alt yapısını oluşturan ve sonuç raporunun hazırlanmasında sahip olduğu birikimi katılımcı bir ortamda bizlerle paylaşan proje sistem koordinatörü Sn. Doç. Dr. Mehmet BAŞAR' a, verilerin düzenlenmesi, istatistikî ve ekonometrik analizlerin yapılmasında Sn. Öğr. Grv. Melik KAMIŞLI' ya, arama konferanslarında bizlere yardımcı olan Sn. Seçil YILDIRIM' a (ÇELEBİ) ve nihayet bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde sahadan verilerin alınmasında son derece özveriyle çalışan sahadaki takım arkadaşlarıma çok teşekkür ederim.

Tuğberk SEÇKİN
Proje Koordinatörü

TEŞEKKÜR

Başta; çalışmalara başladığımız andan itibaren tüm desteğini ve gücünü bizler için esirgemedi kullanan ve Türkiye’ de bu boyutta ilk defa uygulanacak olan projeyi gerçekleştirme inisiyatifini alan Hatay Valisi Sn. M. Celalettin LEKESİZ olmak üzere, proje kapsamında karşılaştığımız her türlü problemde sorgusuz yanımızda olan ve tüm engellerin en hızlı şekilde aşılmasını sağlayan Türkiye İş Kurumu Hatay İl Müdürü Sn. Ahmet BULANIK’ a ve projeyi en az teknik ekip kadar sahiplenip bu konudaki tüm gücünü harcayan Sn. Ahmet ÇAVDAR’ a teşekkürlerimizi ve saygılarımızı sunarım.

Ayrıca proje kapsamında yetki ve bilgilerini bizlerle paylaşan Hatay Esnaf ve Sanatkârları Odaları Birliği Başkanı Sn. Abdulkadir TEKSÖZ’ e, yine Genel Sekreter Arzu MUTLU’ ya, Antakya Ticaret ve Sanayi Odası Genel Sekreteri Sn. Abdurrahman CÜNETOĞLU’ na, doğru ve gerekli yönlendirmeleri ile yardımcı olan İŞKUR İskenderun Şube Müdürü Sn. Mehmet YÜKSEL’ e ve İskenderun Akdeniz Vergi Dairesi Başkanı Sn. Fehmi GÜNAY’ a da teşekkürlerimizi bir borç bilirim.

Çalışma kapsamında uygulanan arama konferanslarında gündem belirleme ve katılımcı sağlama konularında inisiyatif alan UND Yönetim Kurulu Üyesi Sn. Kemal GÜL’ e, RODER Yönetim Kurulu Üyesi Sn. Mustafa YILMAZ’ a; projenin Hatay iline kazandıracaklarını herkesten önce fark eden ve bu yönde tüm desteğini veren İSDEMİR İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.’ nin tüm yönetici ve çalışanlarına teşekkürlerimizi sunarım.

Saha çalışmalarımızı koordine eden ve operasyonlarını gerçekleştiren başta saha sorumlularımız Erol TERBİYELİ ve Cuma YEŞİL’ e, ekiplerimizde yer alan Erdem BOZOĞLAN, Eda HABİP ve Nihal DELATIOĞLU’ na hızlı ve etkin çalışmalarından ötürü, saha çalışmalarımızdan elde ettiğimiz verilerin düzenlenmesi, istatistikî ve ekonometrik analizlerin yapılmasında yardımcı olan Serap ATBAŞ ve Tuğba TÜZEMEN’ e, ayrıca saha ve analiz ekibine desteğini esirgemeyen merkez ofis çalışanlarımız Ahmet Sefa BİR, Tümay ERDİL, Dora GÜÇLÜ, Buse ERDEN, Can TEKİN, Hatice ÖZDEMİR ve Yılmazcan YURTTAŞ’ a teşekkürlerimizi sunarım.

Çalışmamızın hemen her safhasına katılan, tecrübe ve bilgisinden sonuna kadar yararlandığımız Sn. Doç. Dr. Mehmet BAŞAR’ a, sahadan aldığımız bilgilerin derlenmesi ve analiz

TEŞEKKÜR

edilmesindeki yoğun çabasından ötürü Sn. Öğr. Grv. Melik Kamışlı' ya, çalışmanın tüm süreçlerinde tanımlı olmayan birçok durumda yararlandığımız Proje Uzmanı Seçil YILDIRIM' a ve hem ekiplerin kurulması ve saha operasyonlarının yönetilmesindeki hem de raporun üretilmesindeki yoğun çabalarından ötürü Proje Koordinatörü Tuğberk SEÇKİN' e teşekkürlerimi sunarım.

Gülsüm ÇIRACI
Genel Müdür - MG Danışmanlık

HATAY İLİ İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZ ÇALIŞMASI

SUNUŞLAR.....	i
ÖNSÖZ.....	vii
TEŞEKKÜR.....	ix
TABLO VE ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xv
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

HATAY İLINE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

1. HATAY İLİNİN SOSYOEKONOMİK YAPISI.....	3
1.1. Sosyal Göstergeler.....	4
1.2. Ekonomik Göstergeler.....	9
1.3. Coğrafi ve Alt Yapı Göstergeleri.....	18

İKİNCİ BÖLÜM

HATAY İLİNİN EKONOMİK BÜYÜKLÜĞÜ VE İŞGÜCÜ PİYASALARI

1. HATAY İLİNİN TÜRKİYE EKONOMİSİ İÇİNDEKİ YERİ.....	23
2. HATAY İLİNİN İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM YAPISI.....	25
3. HATAY İLİNDEKİ İŞSİZLERİN GENEL PROFİLİ.....	30
4. HATAY İLİNİN YATIRIM PROFİLİ.....	36
4.1. Kamu Yatırımları.....	36
4.2. Özel Sektör Yatırımları.....	37
5. SOSYAL GÜVENLİK YAPISI.....	40
6. UYGULANAN İSTİHDAM TEDBİRLERİ.....	44

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
HATAY İLİ İŞGÜCÜ PİYASALARI ANALİZİ

1. ARAŞTIRMANIN KONUSU	49
2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ.....	49
3. ARAŞTIRMANIN VERİ SETİ VE SINIRLILIKLARI	50
4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	52
4.1. Arama Konferansları	52
4.2. Saha Çalışmaları	53
4.3. İstatistikî ve Ekonometrik Analizler	55
4.3.1. İşgücü Arz Ve Talebinde Öne Çıkan Değişkenlerin Belirlenmesi	55
4.3.2. İşgücü Arz ve Talebinde Niteliklerin Belirlenmesi ve Sınıflandırılması	55
4.3.3. Gelecek İşgücü Arz ve Talebinin Tahmini	58
4.3.4. İşgücü Arz ve Talebini Etkileyen Yerel, Ulusal ve Uluslararası Faktörlerin Belirlenmesi.....	59

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ANALİZ SONUÇLARI VE POLİTİKA ÖNERİLERİ

1. ARAŞTIRMANIN BULGULARI	61
1.1. Sektörel Bazda İşgücü Talebinin Yapısal Özellikleri	61
1.1.1. İşgücü Talebinin Belirlenmesine Yönelik Tanımlayıcı İstatistikler	61
1.1.2. İşgücü Talebinde Öne Çıkan Değişkenlerin Belirlenmesi ve Sınıflandırılması	74
1.2. İşverenden Alınan Bilgiler Doğrultusunda İşgücü Arzının Yapısal Özellikleri	77
1.2.1. İşverenden Alınan Bilgiler Doğrultusunda İşgücü Arzına Yönelik Tanımlayıcı İstatistikler	77
1.2.2. İşverenden Alınan Bilgiler Doğrultusunda İşgücü Arzında Öne Çıkan Değişkenlerin Belirlenmesi ve Sınıflandırılması	103
1.3. İşgücü Arzının Yapısal Özelliklerinin Belirlenmesi	107
1.3.1. Çalışan Anketlerinden Alınan Bilgiler Doğrultusunda İşgücü Arzına İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler	107
1.3.2. Çalışan Anketlerinden Alınan Bilgiler Doğrultusunda İşgücü Arzında Öne Çıkan Değişkenlerin Belirlenmesi ve Sınıflandırılması	119
1.3.3. İşsiz Anketlerinden Alınan Bilgiler Doğrultusunda İşgücü Arzına İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler	122
1.3.4. İşsiz Anketlerinden Alınan Bilgiler Doğrultusunda İşgücü Arzında Öne Çıkan Değişkenlerin Belirlenmesi ve Sınıflandırılması	133
1.4. Zaman Serisi Analizleri İle İşgücü Talep ve Arzının Gelecek Eğilimlerinin Tahmin Edilmesi	136
1.4.1. İŞKUR Verilerine Göre İşgücü Arz ve Talebindeki Artış ve Azalışa İlişkin Ekonometrik Analizler	136
1.4.2. Açılan Kapanan İşletmelerle Belirlenen Değişkenler Arasındaki İlişkinin Nedensellik Analizleri İle İncelenmesi.....	147
1.5. Arama Konferansları	151
SONUÇ VE POLİTİKA ÖNERİLERİ	182
KAYNAKÇA	195
EKLER	197

TABLO VE ŞEKİLLER LİSTESİ

Tablo 1.1. Sosyal, Ekonomik, Coğrafi ve Alt Yapı Göstergeleri	4
Tablo 1.2. İl ve İlçe Merkezi İle Belde ve Köylerin Nüfus Yapısı	4
Tablo 1.3. Nüfusun Yaş Yapısı.....	5
Tablo 1.4. Doğum, Ölüm, Evlenme ve Boşanma İstatistikleri	6
Tablo 1.5. Hatay İli'nin Göç Yapısı ve Net Göç Hızı	7
Tablo 1.6. Hatay İli'nin İldeki Göçün Eğitim Düzeyi Bazında Dağılımı	7
Tablo 1.7. İldeki Nüfusun Eğitim Düzeyi.....	8
Tablo 1.8. Organize Sanayi Bölgelerinin Üretim ve İstihdam Yapıları	9
Tablo 1.9. Hatay İlinin Türkiye İhracatındaki Yeri	10
Tablo 1.10. Hatay İlinin Türkiye İthalatındaki Yeri.....	11
Tablo 1.11. Gümrük Müdürlüklerine Göre İhracat Değerleri.....	12
Tablo 1.12. Gümrük Müdürlüklerine Göre İthalat Değerleri	12
Tablo 1.13. Hatay'daki Turizm İşletme Belgeli Tesis ve Yatak Sayıları	14
Tablo 1.14. Yerli ve Yabancı Sınır Giriş İstatistikleri	14
Tablo 1.15. Müze ve Ören Yerlerini Ziyaret Eden Ziyaretçi İstatistiği	14
Tablo 1.16. Hatay'daki Banka Şube Sayıları.....	16
Tablo 1.17. Hatay'daki Banka Mevduatlarının Dağılımı	16
Tablo 1.18. Hatay'daki Banka Kredilerinin Dağılımı.....	17
Tablo 1.19. Hatay'daki Banka Kredilerinin Mevduata Oranı	17
Tablo 1.20. Açılan Kapanan İşletme Sayıları.....	17
Tablo 1.21. Hatay ili Karayolu Yapısı.....	18
Tablo 1.22. Hatay İl ve İlçeler Arası Mesafe.....	19
Tablo 1.23. Hatay Havaalanı Gelişim İstatistikleri	19
Tablo 1.24. İskenderun Liman Başkanlığı Yükleme - Boşaltma İstatistikleri.....	21
Tablo 2.1. TR63 İllerinin GSYİH' ya Katkısı.....	23
Tablo 2.2. Hatay İli GSYİH' nın İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Dağılımı.....	24
Tablo 2.3. TR 63 Bölgesi yaratılan GSKD' in Sektörel Dağılımı.....	25
Tablo 2.4. TR63 Bölgesinin Türkiye'de Yaratılan GSKD' e Katkısı.....	25
Tablo 2.5. TR 63 Bölgesinin Kişi Başına GSKD	25
Tablo 2.6. Bölgenin İl Bazında İşgücüne Katılım, İşsizlik ve İstihdam Oranları.....	26

Tablo 2.7. TR 63 Bölge Bazında Geniş Yaş Grubuna Göre İstihdam Oranı	26
Tablo 2.8. TR63 İçin Eğitim Durumuna Göre İstihdam Oranı	26
Tablo 2.9. TR63 Bölgesi İş Yeri Büyüklüğüne Göre Tarım Ve Tarım Dışı İstihdam Edilenler .	27
Tablo 2.10. Tarım ve Tarım Dışı İstihdama ve MESLEK GRUBUNA (ISCO_88) Göre İstihdam Edilenler	28
Tablo 2.11. Hatay İlinin Sektörel Bazda İstihdam Yapısı	29
Tablo 2.12. İŞKUR' a Yapılan Başvurular, Takdimler ve İşe Yerleştirmeler	30
Tablo 2.13. İŞKUR' a Başvuruların Yaş ve Cinsiyet Dağılımları.....	31
Tablo 2.14. İŞKUR' a Kayıtlı İşsizlerin Yaş ve Cinsiyet Dağılımları.....	32
Tablo 2.15. İŞKUR' a Başvuru Yapanların Eğitim Durumları	34
Tablo 2.16. İŞKUR Tarafından İşe Yerleştirilenlerin Eğitim Durumları.....	34
Tablo 2.17. Özürlü ve Eski Hükümlü Statüsünde Yapılan Başvurular.....	35
Tablo 2.18. Özürlü ve Eski Hükümlü İstihdamı, Çalışan ve Açık olan Kontenjanlar	35
Tablo 2.19. Hatay İlinin Kamu Yatırımları.....	36
Tablo 2.20. Kahramanmaraş İlinin Almış Olduğu Teşvikler	38
Tablo 2.21. Osmaniye İlinin Almış Olduğu Teşvikler	38
Tablo 2.22. Hatay İlinin Almış Olduğu Teşvikler	39
Tablo 2.23. TR63 Bölgesi İllerinin Almış Olduğu KOBİ Teşvikleri	40
Tablo 2.24. 4/a Kapsamındaki Aktif ve Pasif Sigortalıların Dağılımı	40
Tablo 2.25. TR63 Bölge İlleri İşyeri ve Zorunlu Sigortalı Sayıları	42
Tablo 2.26. TR63 Bölge İlleri Çalışan Sayısına Göre İşyeri Sayıları	42
Tablo 2.27. Hatay İlinde Çalışan Sayısına Göre İşyeri Sayıları.....	43
Tablo 2.28. Hatay İlinde İşyeri Büyüklüğüne Göre Zorunlu Sigortalı Sayıları.....	43
Tablo 2.29. 4/b Kapsamında Aktif Sigortalı Sayısı (ESNAF)	43
Tablo 2.30. 4/b Kapsamında Aktif Sigortalı Sayısı (TARIM)	44
Tablo 2.31. TR 63 İllerinde Sosyal Güvenlik Kaps. Kişi Sayısı ve İl Nüfuslarına Oranı.....	44
Tablo 2.32. İŞKUR İl Müdürlüğü Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları	45
Tablo 2.33. İŞKUR İl Müdürlüğü TYÇP ve Staj Programları	46
Tablo 2.34. Hatay İlindeki Meslek Okulları ve Öğrenci Sayıları	46
Tablo 2.35. İldeki Meslek Okulların Eğitim Türlerine Göre İşgücü Yetiştirdiği Sektörler	47
Tablo 2.36. TR 63 Bölge İllerinin Pasif İşgücü Programları ve Yararlanıcı Sayıları.....	48
Tablo 4.1. İşletmelerin Kuruluş Tarihlerine Göre Dağılımı	61

Tablo 4.2. Son 20 Yılda Kurulan İşletmelerin Kayıtlı Buldukları Odalar Bazında Dağılımı	62
Tablo 4.3. İşletmelerin Sektörel Bazda Dağılımı	62
Tablo 4.4. İşletmelerin Sektör ve Alt Sektörlere Göre Dağılımı	63
Tablo 4.5. Çalışan Sayısı 1 – 9 Olan İşletmelerin Alt Sektörlerine Göre Dağılımı	64
Tablo 4.6. Çalışan Sayısı 10 – 49 Olan İşletmelerin Alt Sektörlerine Göre Dağılımı	65
Tablo 4.7. Çalışan Sayısı 50+ Olan İşletmelerin Alt Sektörlerine Göre Dağılımı	66
Tablo 4.8. Sektörel Bazda İşyeri ve Çalışan Sayıları	66
Tablo 4.9. Sektörel Bazda İşletmelerin Vardiya Sayıları	67
Tablo 4.10. İşletmelerin Kurumlardan Aldıkları Desteklerin Sektörel Bazda Dağılımı	68
Tablo 4.11. İşletmelerin Destek Almama Nedenleri	69
Tablo 4. 12. İşe Alım ve İşten Çıkarma Yapan ve Yapamayan İşletme Sayıları	70
Tablo 4.13. İşletmelerin Son 5 Yıldaki İşe Alımlarının Sektörel Dağılımı	70
Tablo 4.14. İşletmelerin Son 5 Yıldaki İşten Çıkarmalarının Sektörel Dağılımı	71
Tablo 4.15. İşten Çıkma/Çıkarılma Nedenleri	71
Tablo 4.16. İşletmelerin Sektörel Bazda Ortalama Kapasite Kullanım Oranları	72
Tablo 4.17. Yatırım Yapan ve Yapmayan İşletme Sayıları ve Yapılan Yatırımların İşgücüne Etkileri	72
Tablo 4.18. İşletmelerin Eğitim İhtiyaçları	73
Tablo 4.19. İşletmelerin Eğitime İhtiyaç Duymamalarının Nedenleri	73
Tablo 4.20. Çalışanlara Eğitim Veren İşletmelerin Sayısı	74
Tablo 4.21. Çalışanlara Eğitim Verilmemesinin Nedenleri	74
Tablo 4.22. İşgücü Talebinde Öne Çıkan Faktörler	74
Tablo 4.23. Sektörel Bazda Çalışan Sayıları	77
Tablo 4.24. Çalışanların Sektör ve Alt Sektör Bazında Dağılımları	78
Tablo 4.25. Çalışanların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	79
Tablo 4.26. Çalışanların Cinsiyetlerine Göre Sektörel Bazda Dağılımı	80
Tablo 4.27. Pozisyon Sınıflarına Göre Çalışan Sayıları	80
Tablo 4.28. İşletmedeki Tecrübelerine Göre Çalışan Sayıları	82
Tablo 4.29. Çalışanların Meslek Sınıfı ve İşletmedeki Tecrübelerine Göre Dağılımı	82
Tablo 4.30. Askerlik Durumuna Göre Çalışan Erkeklerin Sayısı	84
Tablo 4.31. Çalışanların Medeni Durumlarına Göre Sektörel Bazda Dağılımı	84
Tablo 4.32. Eğitim Seviyeleri ve Sektörlerine Göre Çalışan Sayıları	85

Tablo 4.33. Çalışanların Sertifika Durumlarına Göre Dağılımı	86
Tablo 4.34. İşe Alım/Giriş Şekline Göre Çalışan Sayıları	86
Tablo 4.35. Temininde Güçlük Çekilen Meslekler ve İhtiyaç Duyulan İşgücü Sayıları	87
Tablo 4.35-a. Temininde Güçlük Çekilen İşgücünün Sektörel Dağılımı	90
Tablo 4.35-b. Hatay İli 2010 Yılı Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısı	90
Tablo 4.35-c. Açılan – Kapanan İşletme Sayıları	91
Tablo 4.35-d. 4/a Kapsamındaki Zorunlu Sigortalı Sayıları.....	91
Tablo 4.35-e. Gerçekleşen ve Tahmini Zorunlu Sigortalı Sayıları	91
Tablo 4.35-f. Gelecek Dönemlerde Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayıları	92
Tablo 4.35-g. Sektörel Bazda Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayıları.....	92
Tablo 4.35-h. Meslekler Bazında Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayıları	93
Tablo 4.36. Meslek Sınıfları ve Örnek Meslekleri	98
Tablo 4.37. Çalışanların Meslek Sınıflarına Göre Dağılımı	99
Tablo 4.38. Çalışanların Meslek Sınıfı Bazında Eğitim Durumları.....	100
Tablo 4.39. Tem. Güçlük Çekilen Meslek Sınıflarına Göre İşgücünden İstenen Tecrübe	101
Tablo 4.40. İşe Alım Şekillerine Göre Tem. Güçlük Çekilen İşgücünün Sektörel Dağılımı ..	102
Tablo 4.41. Tem. Güçlük Çekilen İşgücünden İstenen Sertifikaların Sektörel Dağılımı	103
Tablo 4.42. İşverene Göre İşgücü Arzında Öne Çıkan Faktörler	104
Tablo 4.43. Çalışanların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	107
Tablo 4.44. Çalışan Erkeklerin Askerlik Durumlarına Göre Dağılımı	108
Tablo 4.45. Çalışanların Cinsiyet ve Medeni Durumlarına Göre Dağılımı	108
Tablo 4.46. Çalışanların Medeni Durum ve Çocuk Sayısına Göre Dağılımı	109
Tablo 4.47. Eğitim Seviyelerine Göre Çalışan Sayıları	109
Tablo 4.48. İşletmedeki Tecrübeleri ve Eğitim Seviyelerine Göre Çalışan Sayıları	111
Tablo 4.49. İşletmedeki Tecrübelerine Göre Çalışanlara Verilen Eğitim Sayıları	112
Tablo 4.50. Çalışanların Geçmişteki İşyerlerinden Ayrılma Nedenleri	112
Tablo 4.51. Çalışanların Gelecekte Gelmek İsteddiği Pozisyon.....	113
Tablo 4.52. Çalışanların Mevcut İşlerinde Olma Nedenleri	113
Tablo 4.53. Çalışanların Gelecekte Gelmek İstedikleri Pozisyonların Eğitim Seviyelerine Göre Dağılımı	114
Tablo 4.54. Girişimcilik Eğilim ve Eğitimine Göre Çalışan Sayıları.....	116
Tablo 4.55. Girişimcilik Eğilimi ve Ailedeki Girişimci Varlığına Göre Çalışan Sayıları	116

Tablo 4.56. Girişimcilik Eğilimi ve Finansman Kaynaklarına Göre Çalışan Sayıları.....	116
Tablo 4.57. Çalışanların İş Kurmadaki Sıkıntılarının Girişimcilik Eğilimlerine Göre Dağ.	117
Tablo 4.58. Çalışanların İş Değiştirme İsteme Durumları	117
Tablo 4.59. İş Değiştirmek İsteyen Çalışanların Nedenleri	118
Tablo 4.60. İş Değiştirmek İsteyen Çalışanların Düşündüğü Değişikliğin Boyutları.....	118
Tablo 4.61. Çalışanların SGK Kayıtlarına Göre Dağılımı	118
Tablo 4.62. İşgücü Arzında Öne Çıkan Faktörler (Çalışan)	119
Tablo 4.63. İşsizlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	122
Tablo 4.64. Erkek İşsizlerin Askerlik Durumlarına Göre Dağılımı	123
Tablo 4.65. Cinsiyet ve Medeni Duruma Göre İşsizler.....	123
Tablo 4.66. Medeni Durum ve Çocuk Sayılarına Göre İşsizler	124
Tablo 4.67. İşsizlerin Eğitim Seviyelerine Göre Dağılımı	124
Tablo 4.68. İşsiz Kaldıkları Tarihe Göre İşsizlerin Sayısı	124
Tablo 4.69. Sektörel Bazda Son Yıl İçerisinde İşsiz Kalanların Sayısı	125
Tablo 4.70. İşsizlerin Önceki İşyerlerinden Ayrılma Nedenleri	125
Tablo 4.71. İşsiz Kaldığı Tarih ve Eğitim Seviyesine Göre İşsiz Sayıları	126
Tablo 4.72. İşsizlik Ödeneği Alan /Almış / Almayan İşsizler	127
Tablo 4.73. İşsizlerin Çalışmak İstedikleri Sektörler	127
Tablo 4.74. Çalışmak İstenen ve Geçmişte Çalışılan Sektörlere Göre İşsizlerin Dağılımı	128
Tablo 4.75. İşsizlerin Aranılan İşten Beklentileri	129
Tablo 4.76. İşsizlerin Yazılı Özgeçmiş Bilgileri	129
Tablo 4.77. İşsizlerin Mülakat Deneyimleri	130
Tablo 4.78. İşsizlerin Girişimcilik Eğilimleri.....	130
Tablo 4.79. Girişimcilik Eğilimleri ve Ailedeki Girişimci Varlığına Göre İşsiz Sayıları.....	130
Tablo 4.80. Girişimcilik Eğilim ve Eğitimlerine Göre İşsiz Sayıları	131
Tablo 4.81. Girişimcilik Eğilimi ve Finansman Kaynaklarına Göre İşsiz Sayıları	131
Tablo 4.82. Girişimcilik Eğiliminde Olan İşsizlerin İş Kurma Konusundaki Sıkıntıları	131
Tablo 4.83. Girişimcilik Eğiliminde Olan İşsizlerin İş Kurmayı Düşündükleri Alanlar.....	132
Tablo 4.84. Girişimcilik Eğiliminde Olan İşsizlerin Alan Tecrübeleri.....	132
Tablo 4.85. İşsizlerin Sosyal Güvence Bilgileri	132
Tablo 4.86. İşgücü Arzında Ön Plana Çıkan Faktörler (İşsiz)	133
Tablo 4.87. Açık İşlerin Gerçekleşen ve Tahmini Verileri.....	136

Tablo 4.88. Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlara İlişkin Açık İşlerin Gerçekleşen ve Tahmini Verileri.....	136
Tablo 4.89. Profesyonel Meslek Mensuplarına İlişkin Açık İşlerin Gerçekleşen ve Tahmini Verileri	137
Tablo 4.90. Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlara İlişkin Açık İşlerin Gerçekleşen ve Tahmini Verileri	137
Tablo 4.91. Tesis Makine Operatörleri ve Montajcılarına İlişkin Açık İşlerin Gerçekleşen ve Tahmini Verileri	138
Tablo 4.92. Yardımcı Profesyonel Meslek Gruplarına İlişkin Açık İşlerin Gerçekleşen ve Tahmini Verileri	138
Tablo 4.93. Toplam Başvurulara İlişkin Gerçekleşen ve Tahmini Veriler.....	139
Tablo 4.94. Hizmet ve Satış Elemanlarına İlişkin Başvuruların Gerçekleşen ve Tahmini Verileri	139
Tablo 4.95. Kanun Yapıcılar Üst Düzey Yöneticiler ve Müdürlerine İlişkin Başvuruların Gerçekleşen ve Tahmini Verileri.....	140
Tablo 4.96. Profesyonel Meslek Mensuplarına İlişkin Başvuruların Gerçekleşen ve Tahmini Verileri	140
Tablo 4.97. Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlara İlişkin Başvuruların Gerçekleşen ve Tahmini Verileri.....	141
Tablo 4.98. Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılarına İlişkin Başvuruların Gerçekleşen ve Tahmini Verileri	141
Tablo 4.99. Yardımcı Profesyonel Meslek Mensuplarına İlişkin Başvuruların Gerçekleşen ve Tahmini Verileri.....	142
Tablo 4.100. Kayıtlı İşsizlerin Gerçekleşen ve Tahmini Verileri	143
Tablo 4.101. Kayıtlı İşgücünün Gerçekleşen ve Tahmini Verileri	143
Tablo 4.102. Toplam İşverene Takdimlere İlişkin Gerçekleşen ve Tahmini Veriler	144
Tablo 4.103. Toplam İşe Yerleştirmelere İlişkin Gerçekleşen ve Tahmini Veriler	144
Tablo 4.104. Profesyonel Meslek Mensuplarına İlişkin İşverene Takdim ve İşe Yerleştirmen Gerçekleşen ve Tahmini Verileri	145
Tablo 4.105. Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlara İlişkin İşe Yerleştirmenin Gerçekleşen ve Tahmini Verileri	145

Tablo 4.106. Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılarına İlişkin İşverene Takdim ve İşe Yerleştirmenin Gerçekleşen ve Tahmini Verileri	146
Tablo 4.107. Yardımcı Profesyonel Meslek Mensuplarına İlişkin İşe Yerleştirmenin Gerçekleşen ve Tahmini Verileri	146
Tablo 4.108. Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlara İlişkin İşe Yerleştirmenin Gerçekleşen ve Tahmini Verileri	147
Şekil 1-A. Hatay İlindeki Zorunlu Sigortalı ve Aylık Alanların Sayıları, (2005 – 2009).....	41
Şekil 1-B. Aktif ve Pasif Sigortalıların Oranı, (2005 – 2009)	41

GİRİŞ

İşgücü piyasası analiz çalışmasının temel hedefleri; Hatay ilinde sektörel bazda işgücü piyasasına ilişkin en gerçekçi ve güncel durumu belirlemek, ilin istihdam yapısını ortaya koymak, sektörlerin ihtiyaç duyduğu iş gücünü tespit etmek, işsizlikle mücadele çalışmalarının etkinliğini artırmaya yönelik yapılacak çalışmalara yön verecek verileri ortaya koymak ve bu çerçevede Hatay ilinin sürdürülebilir kalkınmasına yardımcı olmaktır. İşgücü piyasasının özelliklerini sosyal ve ekonomik göstergeler doğrultusunda sektörel bazda analiz edilmesi, incelenen ilin istihdam düzeyinin artırılabilmesi için gerekli olan politika ve stratejilerin belirlenmesine yardımcı olacaktır.

İşgücü piyasasını oluşturan sektörlerin mevcut durumunun ortaya konulması, güçlü ve zayıf yönler ile sektörleri bekleyen fırsat ve tehdit alanlarının belirlenmesi, geleceğe yönelik sağlıklı kararların alınması ve kaynakların rasyonel bir biçimde kullanılması açısından son derece önemlidir. Bunun içinde mevcut sektörlerle ilişkin yapılan arama toplantılarının yapılmış olması, arz ve talep yönlü yapılan değerlendirmelerin daha sağlıklı yapılabilmesine olanak sağlamıştır.

Bu çalışma beş bölümde yapılandırılmıştır. Birinci bölümde, sosyal, ekonomik ve mali göstergeler doğrultusunda Hatay ilinin genel özellikleri açıklanarak, ilin dinamikleri hakkında genel bir görünüm verilmeye çalışılmıştır. İkinci bölümde, ilin ekonomik büyüklüğü ve iş gücü piyasalarının genel yapısı, istihdam yapıları, mevcut işsizlerin genel görünümü ve sosyal güvenlik yapısı konuları açıklanmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın uygulama aşamasını oluşturan, üçüncü bölümde araştırmanın amacı, kapsamı, veri seti ve sınırlılıkları ile kullanılan yöntemler açıklanmıştır. Dördüncü bölümde sahadan elde edilen anket verileri doğrultusunda temel tanımlayıcı istatistikler, faktör ve sınıflandırma analizleri ile açılan/kapanan işletme sayıları ile İŞKUR' dan alınan veriler doğrultusunda zaman serisi analizleri yapılmıştır.

Uygulama aşamasında farklı analiz yöntemlerinin kullanılmasının temel nedeni işgücü piyasasının arz ve talep yapısını etkileyen yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası faktörlerin analiz edilerek her bir sektörel sınıfa ait temel değişkenlerin belirlenmesidir.

Çalışmanın sonuç bölümünde ise yapılan analizler doğrultusunda ve arama konferanslarından elde edilen bulgular özetlenerek karar alıcılara yönelik politika önerileri geliştirilmeye çalışılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

HATAY İLİNE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

1. HATAY İLİNİN SOSYO EKONOMİK YAPISI

Hatay ilinin sosyal yapısı, Akdeniz bölgesindeki diğer illerle karşılaştırıldığında birçok açıdan farklılık göstermektedir. İlin gerek bir sınır ili olması, gerekse Akdeniz ve Güney Doğu Anadolu bölgelerinin kesişme noktasında bulunması, ilin sosyal yapısında çeşitliliğin var olmasına neden olmuştur. (Açıcı, 2008).

Hatay, sosyoekonomik gelişmişlik açısından 2003 yılı verilerine göre 29. sırada yer almaktadır (DPT, 2003). Ancak bu çalışma, 2003 yılından sonra tekrar edilmemiş olması nedeniyle yanıltıcıdır. Hatay, son yıllarda üniversite, sanayi ve ticaret yapısının değişimi ile birlikte sosyoekonomik yaşam açısından önemli düzeyde gelişme gösteren illerden birisidir.

Uluslararası Rekabet Araştırmaları Kurumu (URAK) tarafından yayınlanan, İller arası Rekabetçilik Endeksi 2008-2009 verilerine göre Hatay Türkiye'nin 81 ili arasında, genel endeks bazında İstanbul, Ankara, İzmir, Kocaeli, Bursa, Eskişehir, Tekirdağ, Antalya ve Adana'dan sonra en rekabetçi il olarak onuncu sırada yer almaktadır. Hatay'ın toplam rekabetçilik gücünü oluşturan alt endeksler incelendiğinde, %60,04 oranıyla Erişilebilirlik Endeksi, %24,54 oranıyla Ticaret Becerisi ve Üretim Potansiyeli Endeksi, %14,94 oranıyla Beşeri Sermaye ve Yaşam Kalitesi Endeksi ve son olarak %0,48 oranıyla Markalaşma Becerisi ve Yenilikçilik Endeksi yer almaktadır (URAK, 2009).

İllerin sosyoekonomik yapısını etkileyen ve belirleyen göstergeler çok çeşitli olmakla beraber; bunlar sosyal, ekonomik, coğrafi ve altyapı olmak üzere üç ana başlık altında toplanabilir (Başar ve diğerleri, 2009).

Tablo 1.1. Sosyal, Ekonomik, Coğrafi ve Alt Yapı Göstergeleri

Sosyal Göstergeler	Ekonomik Göstergeler	Coğrafi ve Altyapı Göstergeleri
<ul style="list-style-type: none"> • Demografik yapı • Eğitim • Sağlık • İstihdam • Soysal güvenlik 	<ul style="list-style-type: none"> • Finansal yapı • İmalat sanayi • Tarım • Dış ticaret • Enerji • Konut 	<ul style="list-style-type: none"> • Yüzölçümü • Denizden yükseklik • Limanlara yakınlık • Ulaştırma faaliyetleri

1.1. Sosyal Göstergeler

Hatay, şehirleşme oranının düşük olduğu illerden birisidir. Hatay ilinin nüfusu, 2009 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre 1.448.418 kişidir. Bu nüfusun 715.653'ü şehirlerde, 732.765'i belde ve köylerde yaşamaktadır. Şehirde yaşayanların oranı % 49, köyde yaşayanların oranı % 51'dir. Hatay, nüfus yoğunluğu bakımından Türkiye'nin 4. büyük ilidir. Sanayinin yaygın olduğu illerde ilçe nüfusu köy nüfusundan fazlayken, sanayinin yaygın olmadığı tarım ve hayvancılığın kısmen sürdürülebildiği ilçelerde ise köy nüfusunun ilçe merkezi nüfusundan fazla olduğu görülmektedir. İl ve ilçe merkezi ile belde ve köylerin nüfus yapısı Tablo 1.2' de gösterilmiştir(TÜİK,2010).

Tablo 1.2. İl ve İlçe Merkezi İle Belde ve Köylerin Nüfus Yapısı

	İl/ilçe merkezleri			Belde/köyler			Toplam		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
Hatay									
Altınözü	7.458	3.890	3.568	54.798	27.288	27.510	62.256	31.178	31.078
Dörtyol	69.507	34.672	34.835	76.339	38.673	37.666	145.846	73.345	72.501
Hassa	9.207	4.627	4.580	45.067	22.625	22.442	54.274	27.252	27.022
Merkez	202.216	102.284	99.932	243.165	123.750	119.415	445.381	226.034	219.347
İskenderun	190.279	100.406	89.873	128.261	64.505	63.756	318.540	164.911	153.629
Kırıkhan	69.285	34.586	34.699	33.807	16.994	16.813	103.092	51.580	51.512
Reyhanlı	61.306	30.359	30.947	24.753	12.162	12.591	86.059	42.521	43.538
Samandağ	44.137	21.793	22.344	84.987	42.692	42.295	129.124	64.485	64.639
Yayladağı	5.843	3.017	2.826	16.622	8.251	8.371	22.465	11.268	11.197
Erzin	30.356	15.090	15.266	9.386	4.762	4.624	39.742	19.852	19.890
Belen	20.892	10.387	10.505	7.124	3.631	3.493	28.016	14.018	13.998
Kumlu	5.167	2.617	2.550	8.456	4.102	4.354	13.623	6.719	6.904
Toplam	715.653	363.728	351.925	732.765	369.435	363.330	1.448.418	733.163	715.255

Kaynak: TÜİK, ADNKS Nüfus Sayımı Sonuçları, 2009

Yine aynı nüfus sayımı sonucuna göre, il merkezinin nüfusu 202.216, ilin nüfus yoğunluğu ise km² başına 249 kişidir. Nüfus bakımından en büyük ilçeleri sırasıyla Merkez, İskenderun, Dörtyol ve Samandağ'dır. Yüzölçümü bakımından en büyük ilçesi Merkez, nüfus bakımından en küçük ilçesi Kumlu, yüzölçümü bakımından en küçük ilçesi Belen'dir. Hatay ilinde ortalama hane halkı büyüklüğü 4,98'dir. Hatay ilinin binde 24,6 olan yıllık nüfus artış hızı Türkiye ortalamasının(binde 14,5) üzerinde seyretmektedir. Hatay'daki ilçe sayısı 12, belediye sayısı 76 ve köy sayısı ise 362'dir (TÜİK, 2009). Nüfus artış hızı 1990-2000 yılları arasında toplamda %12,19, il ve ilçe merkezlerinde %8,92, belde ve köylerde ise %15,11'dir. Hatay'daki nüfus artış hızı son 10 yıllık döneme oranla artış göstermiştir. Nüfus artış hızı 2007-2008 döneminde %19,33, 2008-2009 döneminde ise %24,55 olarak gerçekleşmiştir. (Türkiye geneli 2007 yılı %11,8, 2008 yılı %11,5, 2009 yılı %11,3'dür). Nüfusun yaş yapısı Tablo 1.3' te gösterilmiştir.

Tablo 1.3. Nüfusun Yaş Grupları ve Cinsiyete Göre Durumu, (2007 – 2009)

Yaş grubu	2007			2008			2009		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
0-4	69.739	66.334	136.073	72.516	69.422	141.938	75.340	71.575	146.915
5-9	73.920	70.508	144.428	73.665	70.241	143.906	73.112	69.848	142.960
10-14	70.255	67.004	137.259	72.411	68.769	141.180	73.862	70.018	143.880
15-19	64.540	61.151	125.691	64.447	61.549	125.996	64.825	61.546	126.371
20-24	67.450	60.289	127.739	63.412	60.664	124.076	70.791	59.487	130.278
25-29	61.096	61.890	122.986	61.224	61.917	123.141	63.042	61.660	124.702
30-34	52.474	55.598	108.072	54.432	56.070	110.502	56.001	56.483	112.484
35-39	47.895	48.780	96.675	50.860	52.780	103.640	53.207	55.336	108.543
40-44	45.921	46.345	92.266	46.948	46.106	93.054	46.434	44.900	91.334
45-49	37.510	37.802	75.312	40.174	40.252	80.426	42.725	42.596	85.321
50-54	31.682	31.996	63.678	32.526	32.830	65.356	33.810	33.523	67.333
55-59	23.143	23.441	46.584	24.246	24.316	48.562	25.328	25.603	50.931
60-64	14.633	16.269	30.902	16.542	18.275	34.817	18.486	19.839	38.325
65-69	11.289	12.805	24.094	10.495	12.242	22.737	10.007	11.911	21.918
70-74	11.540	12.296	23.836	11.331	11.937	23.268	11.787	12.318	24.105
75-79	8.163	9.406	17.569	8.569	9.517	18.086	9.001	9.971	18.972
80-84	3.354	4.988	8.342	3.387	4.751	8.138	3.810	5.243	9.053
85-89	886	2.274	3.160	978	2.267	3.245	1.196	2.433	3.629
90+	560	998	1.558	416	803	1.219	399	965	1.364
Toplam	696.050	690.174	1.386.224	708.579	704.708	1.413.287	733.163	715.255	1.448.418

Kaynak: TÜİK Nüfus İstatistikleri, 2010

Nüfusun yaş yapısına bakıldığında, göç veren bir il olmasına rağmen çalışma çağındaki nüfusun payı görece olarak artmıştır. Özellikle 15-24 yaş grubundaki nüfusun, toplam nüfusa oranı Türkiye geneli ile benzerlik göstermektedir. Bu oran Hatay ilinde, 2007 yılında %18,28, 2008 yılında %17,69, 2009 yılında ise %17,71'dir. (Türkiye geneli 2007 yılı %17,56, 2008 yılı %17,38, 2009 yılı %17,24'dür.)

Bununla birlikte 0-14 yaş grubunun, toplam nüfus içerisindeki payı Türkiye ortalamasına göre yüksektir. Bu oran Hatay ilinde, 2007 yılında %30,13, 2008 yılında %30,21, 2009 yılında ise %29,94'dür. (Türkiye geneli 2007 yılı %26,41, 2008 yılı %26,27, 2009 yılı %25,99'dur.) Bununla birlikte Hatay ilinde 15-24 yaş grubundaki nüfusun, toplam nüfusa oranı Türkiye geneline yakındır. Bu oran 2007 yılında %18,28, 2008 yılında %17,69, 2009 yılında ise %17,71'dur. (Türkiye geneli 2007 yılı %17,56, 2008 yılı %17,38, 2009 yılı %17,24'dür).

Bu rakamlar Hatay'ın bugün ve gelecekte de genç işgücü bakımından önemli bir potansiyeli olduğunu göstermekle birlikte, yeni iş olanaklarının yaratılamaması durumunda sürekli artan ve artma eğilimi de yüksek olan Hatay nüfusu açısından önemli sorun yaratacak niteliktedir. Doğum, ölüm, evlenme ve boşanma istatistikleri Tablo 1.4' de gösterilmiştir.

Tablo 1.4. Doğum, Ölüm, Evlenme ve Boşanma İstatistikleri, (2004 – 2008)

	2004	2005	2006	2007	2008
Doğum	28.424	29.184	29.093	29.889	29.768
Ölüm	1.523	1.745	2.233	2.520	2.530
Evlenme	13.169	13.399	13.851	14.093	14.210
Boşanma	1.558	1.575	1.439	1.496	1.691

Kaynak: TÜİK, 2010

Hatay ilinde, toplam yaş bağımlılık oranı %54,81, yaşlı bağımlılık oranı %8,45, genç bağımlılık oranı ise 46,36'dır. Toplam bağımlılık oranının %56,7 ile Türkiye ortalamasının (%49,25) üzerinde olduğu görülmektedir. Toplam bağımlılık oranının yüksekliği önemli oranda genç bağımlılık oranından kaynaklanmaktadır. İlin genç bağımlılık oranı % 38,79 olan Türkiye ortalamasının üzerindedir.

URAK tarafından yayınlanan İller arası Rekabetçilik Endeksi 2007-2008 dönemi verilerine göre Beşeri Sermaye ve Yaşam Kalitesi Endeksi'nde 50. sırada yer alan Hatay,

2008-2009 döneminde 44. sıraya yükselmiştir. Hatay ili şehirleşme oranı 2009 yılında 2008 yılına göre %1,01 artarak %49,41 olmakla beraber Türkiye ortalamasının oldukça altında seyretmektedir, kişi başına gayri safi yurtiçi hasıla ve sanayi iş kolunda çalışanların toplam istihdama oranı bakımından Türkiye ortalamalarının altındadır. Tarım kolunda çalışanların toplam istihdama oranı ise Türkiye ortalamasının üstündedir.

Hatay ili 1950–1985 yılları arasında göç alan bir il konumunda iken, son yıllarda göç veren bir il konumuna gelmiştir. Bu göç olgusunun nedenleri olarak; toprak sahibi olamama, tarımda faal nüfus payının genişlemesi, ilin yeterli ekonomik imkândan yoksun oluşu, geçim zorluğu ve işsizlik olarak gösterilmektedir (Açıcı, 2008). Tablo 1.5’ de Türkiye Geneli ve Hatay İli’nin aldığı ve verdiği göç rakamları ile net göç hızları, Tablo 1.6’ da ise alınan ve verilen göçlerin eğitim düzeyleri gösterilmektedir.

Tablo 1.5. Hatay İli’nin Göç Yapısı ve Net Göç Hızı, (2008 – 2009)

Yıl	İL	ADNKS	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı
2008	Türkiye	71.517.100	2.273.492	2.273.492	0	0
2009	Türkiye	72.561.312	2.236.981	2.236.981	0	0
2008	Hatay	1.413.287	29.459	32.624	-3.165	-2,24
2009	Hatay	1.448.418	28.547	32.296	-3.749	-2,58

Kaynak: TÜİK Göç İstatistikleri, 2010

Tablo 1.6. İldeki Göçün Eğitim Düzeyi Bazında Dağılımı

Eğitim Düzeyi	Aldığı Göç	Verdiği Göç
Okuma yazma bilmeyen	4,45%	3,63%
Okur - Yazar	0,0461	0,036
İlkokul	19,72%	16,46%
İlköğretim	0,0906	0,0865
Ortaokul	3,70%	3,08%
Lise	0,3248	0,4262
Lisans	19,46%	15,47%
Y. Lisans	0,0082	0,0071
Doktora	0,29%	0,17%
Bilinmeyen	0,0541	0,0562

Kaynak: TÜİK Göç İstatistikleri, 2010

Net göç hızı negatif olmakla birlikte, Hatay ilinin eğitimsiz ve/veya ilkokul düzeyinde göç aldığı görülmektedir.

Hatay ilinde, okur-yazarlık oranı 2009 yılında kadınlar için %85,81, erkekler için %96,54 olarak gerçekleşmiştir. Öte yandan okul öncesi eğitimde okullaşma oranı Hatay ili için (%43,87) Türkiye ortalamasının (% 38,55) üzerinde gerçekleşmiştir. Hatay ilinde ilköğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı 33 olup Türkiye ortalaması olan 32' ye oldukça paralellik göstermektedir. Ortaöğretimde ise, derslik başına düşen öğrenci sayısı Türkiye'de 31, Hatay'da ise 36'dır (DOĞAKA, 2010). Hatay ili nüfusunun eğitim düzeyleri Tablo 1.7' de gösterilmiştir.

Tablo 1.7. İldeki Nüfusun Eğitim Düzeyi, (2008 – 2009)

Bitirilen Eğitim Düzeyi	2008			2009		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
Okuma yazma bilmeyen	110.460	21.850	88.610	106.555	20.858	85.697
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	65.751	26.329	39.422	63.719	25.093	38.626
İlkokul mezunu	364.212	185.463	178.749	370.884	187.989	182.895
İlköğretim mezunu	121.551	64.105	57.446	137.972	75.492	62.480
Ortaokul veya dengi okul mezunu	45.654	28.793	16.861	45.479	28.645	16.834
Lise veya dengi okul mezunu	158.911	90.803	68.108	168.248	98.382	69.866
Yüksekokul veya fakülte mezunu	47.133	29.594	17.539	60.819	37.443	23.376
Yüksek lisans mezunu	2.034	1.263	771	2.327	1.452	875
Doktora mezunu	532	380	152	805	571	234
Bilinmeyen	68.732	40.862	27.870	55.383	33.772	21.611
Toplam	984.970	489.442	495.528	1.012.191	509.697	502.494

Kaynak: TÜİK, Nüfus İstatistikleri, 2010

Mustafa Kemal Üniversitesi 1992 yılında kurulmuştur. Üniversitenin varlığı, Hatay'ın ekonomik ve sosyokültürel yapısına önemli bir katkı sağlamaktadır. Mustafa Kemal Üniversitesinde, aktif olarak 12 Fakülte, 4 Enstitü, 5 Yüksekokul, 1 Konservatuar, 15 Meslek Yüksekokulu, 10 Araştırma ve Uygulama Merkezi bulunmaktadır. 2009-2010 öğretim yılı itibariyle 947 akademik, 623 idari personel olmak üzere toplam 1.570 personel ve yaklaşık 25.000 öğrenci bulunmaktadır.

Hatay sağlık hizmetleri bakımından da gelişme eğilimindedir. Hatay'da genelinde 656 uzman, 758 pratisyen doktor görev yapmaktadır. Doktor başına ortalama 1.024 kişi düşmekte olup Türkiye ortalaması 792 kişidir. Uzman doktor açısından bakıldığında uzman doktor başına düşen kişi sayısı yaklaşık 2.000 dir. Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Eğitim ve Araştırma hastanesinin yanı sıra il ve ilçelerde toplam 11 Devlet (kamu)

Hastanesi, 8 adet özel hastane bulunmaktadır. 11 sağlık Grup Başkanlığı, 12 adet 112 Acil İstasyonu, 3 adet AÇS/AP Merkezi, 2 adet Verem Savaş Dispanseri, 3 adet Halk sağlığı Laboratuvarı, 4 adet Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi, 12 adet Sağlık Ocağı bulunmaktadır. Hastane yatak sayısı kamuda 1.876, özelde ise 426'dır (Sağlık Bakanlığı ve Hatay Valiliği). Nüfus ve yatak sayısı birlikte değerlendirildiğinde Hatay'da sağlık sektörüne yatırım ihtiyacı bulunmaktadır.

1.2. Ekonomik Göstergeler

Hatay ilinin ekonomik hayatına hâkim sektörler; ticaret, tarım, sanayi, ulaştırma (nakliyecilik) ve inşaat sektörleridir. Geçmişte Hatay ilindeki sanayi tümüyle tarıma dayalıydı. Bunlar ipekli ve pamuklu dokuma, pamukyağı, zeytinyağı ve sabun fabrikaları ile tabakhanelerdi. 1950'lerden sonra gübre, tarım ilaçları, makine, oto yedek parçaları, tuğla ve kiremit, çeşitli dokuma ve hazır giyim fabrikalarının kurulmasıyla il sanayisi çeşitlilik kazanmış ve 1975'te İskenderun Demir Çelik Tesisleri'nin (İSDEMİR) üretime geçmesiyle il sanayisinde büyük bir gelişme olmuştur.

Hatay ilinde ve ilçelerinde 6 adet organize sanayi bölgesi bulunmaktadır. Bu organize sanayi bölgelerinin 3 tanesi üretime geçmiş, diğer üç tanesi ise kamulaştırma ve imar aşamasındadır (Cansız, 2010). Bunlarında tamamlanmasıyla birlikte Hatay ilindeki üretim potansiyeli artışı için gerekli alt yapı ihtiyacı karşılanmış olacaktır. Tablo 1.8' de organize sanayi bölgelerinin üretim ve istihdam yapıları ve potansiyelleri gösterilmiştir.

Tablo 1.8. Organize Sanayi Bölgelerinin Üretim ve İstihdam Yapıları

	Parsel Sayısı (Adet)	Tahsis Edilen Parsel Sayısı (Adet)	Üretime Geçilen Parsel Sayısı (Adet)	Üretime Geçme Oranı %	İstihdam Edilen Kişi Sayısı	İstihdam Potansiyeli
Hatay - Payas	42	29	25	60	1.700	2.276
Hatay - İskenderun	48	48	48	100	4.250	0
Hatay - Antakya	62	62	41	66	1.000	-
Hatay - İskenderun II (İmar aşamasında)	68	0	0	0	0	2.176
Hatay - Erzin (İmar aşamasında)	81	0	0	0	0	2.592
Hatay - Kırıkhan (Kamulaştırma aşamasında)	102	0	0	0	0	3.264

Kaynak: Antakya Ticaret ve Sanayi Odası, 2010

Kara ve deniz ulaşımında hizmetlerin çok gelişmiş olduğu ilde ticaretin önemli bir yeri vardır. İskenderun Türkiye'nin Akdeniz'deki iki büyük limanından biridir Ortadoğu bunalımı nedeniyle Beyrut'un eski önemini yitirmesi İskenderun'a bölgede önemli bir yer kazandırmıştır. Ortadoğu ülkelerinin temel gereksinimlerinin büyük bölümü bu liman aracılığıyla sağlanmaktadır.

Hatay taşımacılık sektöründe İstanbul'dan sonra en fazla filoya sahip ikinci ildir(TÜİK, 2009). Hatay ilinden demir-çelik mamulleri, otomobil filtre imalatı, tarım araç ve gereçleri imalatı ve satışı ile tarımsal ürünlerden başta yaş sebze ve meyve ile narenciye üretim ve ihracatı yoğun olarak yapılmaktadır. Hatay ilinde yaklaşık 600 ihracatçı firma vardır. 2005 yılında 81 il içerisinde 11. sırada yer alan Hatay ihracat yapan iller sıralamasında 2010 yılında 9. sırada yer almıştır. Hatay'ın ihracat değeri 2010 yılı ağustos ayı itibariyle 1.033 milyon ABD dolarıdır. 2005 yılında 745 Milyon ABD doları olan ihracat yıllık bazda değerlendirildiğinde son 5 yılda %100'lük bir artış göstermiştir. Tablo 1.9' da Hatay ilinin Türkiye ihracatı içerisindeki yeri gösterilmiştir.

Tablo 1.9. Hatay İlinin Türkiye İhracatındaki Yeri, (2005 – 2010)

2005	2006	2007	2008	2009	2010
İstanbul	İstanbul	İstanbul	İstanbul	İstanbul	İstanbul
Bursa	Bursa	Bursa	Bursa	Bursa	Bursa
İzmir	İzmir	İzmir	Kocaeli	İzmir	Kocaeli
Kocaeli	Kocaeli	Kocaeli	İzmir	Ankara	İzmir
Sakarya	Ankara	Ankara	Ankara	Kocaeli	Ankara
Ankara	Sakarya	Sakarya	Gaziantep	Gaziantep	Gaziantep
Gaziantep	Gaziantep	Gaziantep	Sakarya	Sakarya	Manisa
Denizli	Denizli	Denizli	Denizli	Denizli	Denizli
Trabzon	Adana	Hatay	Hatay	Hatay	Hatay
Adana	Hatay	Adana	Adana	Adana	Sakarya
Hatay					

Kaynak: TÜİK Dış Ticaret İstatistikleri, 2010

Hatay ihracatında öne çıkan ilk 5 fasıl;

- Demir ve Çelik,
- Yenilen Meyve, kabuklu yemişler, Turunçgil ve Kavun Kabuğu
- Yenilen Sebzeler ve Bazı Kök Yumrular
- Demir ve Çelikten Yapılan Eşyalar
- Motorlu Kara Taşıtları, Traktör, Bisiklet, Motosiklet ve Diğer

şeklindedir.

İthalat açısından bakıldığında, Hatay ilinde yaklaşık 300 ithalatçı firma bulunmaktadır. Hatay'da gerçekleştirilen ithalatın %50'sini imalat sanayi ithalatı oluşturmaktadır. 2005 yılında 81 il içerisinde 10. sırada yer alan Hatay ithalat yapan iller sıralamasında 2010 yılında 7. sırada yer almaktadır. Hatay'ın ithalat değeri 2010 yılı ağustos ayı itibariyle 1.935 milyon ABD dolarıdır. 2005 yılında 1.091 Milyon ABD doları olan ithalat yıllık bazda değerlendirildiğinde son 5 yılda yaklaşık %100'lük bir artış göstermiştir. Tablo 1.10' da Hatay ilinin Türkiye ithalatı içerisindeki yeri gösterilmiştir.

Tablo 1.10. Hatay ilinin Türkiye İthalatındaki Yeri, (2005 – 2010)

2005	2006	2007	2008	2009	2010
İstanbul	İstanbul	İstanbul	İstanbul	İstanbul	İstanbul
Kocaeli	Kocaeli	Kocaeli	Kocaeli	Ankara	Kocaeli
Ankara	Ankara	Ankara	Ankara	Kocaeli	Ankara
Bursa	Bursa	Bursa	Bursa	Bursa	Bursa
İzmir	İzmir	İzmir	İzmir	İzmir	İzmir
Gaziantep	Sakarya	Hatay	Hatay	Hatay	Gaziantep
Sakarya	Gaziantep	Gaziantep	Gaziantep	Gaziantep	Hatay
Zonguldak	Hatay	Sakarya	Zonguldak	Adana	Manisa
Adana	Zonguldak	Adana	Adana	Zonguldak	Adana
Hatay	Adana	Zonguldak	Sakarya	Denizli	Denizli

Kaynak: TÜİK Dış Ticaret İstatistikleri, 2010

TR 63 Bölgesinde Hatay ili dış ticaretin %80'ini gerçekleştirmektedir. Hatay ilinin gümrük müdürlüklerine göre ihracat ve ithalat bilgileri Tablo 1.11 ve 1.12' de yer almaktadır.

Tablo 1.11. Gümrük Müdürlüklerine Göre İhracat Değerleri , (2005-2009)

	İHRACAT (000 ABD DOLARI)						TOPLAM
	İskenderun Güm. Md.	Cilvegözü Güm.Md	İskenderun Demir Çelik Güm. Md.	Antakya Güm. Md.	Botaş Güm.Müd.	Yumurtalık Güm.Md.	
2005	135.220	75	1.211.176	209.678	13	0	1.556.162
2006	220.484	1.287	1.220.827	269.441	82	430	1.712.551
2007	290.585	0	1.630.939	260.761	345	12.073	2.194.703
2008	495.919	0	2.508.007	309.378	602	24.878	3.338.784
2009	283.362	225	1.236.697	366.233	954	11.865	1.899.336

Kaynak: İskenderun Gümrük Müdürlüğü, 2010

Tablo 1.12. Gümrük Müdürlüklerine Göre İthalat Değerleri , (2005-2009)

	İTHALAT (000 ABD DOLARI)						TOPLAM
	İskenderun Güm. Md.	Cilvegözü Güm.Md	İskenderun Demir Çelik Güm. Md.	Antakya Güm. Md.	Botaş Güm.Müd.	Yumurtalık Güm.Md.	
2005	1.024.122	22.196	2.185.786	559	0	0	3.232.663
2006	1.073.907	4.856	3.015.636	8.883	0	3.836	4.107.118
2007	1.412.212	41	4.264.769	13.883	0	51.739	5.742.644
2008	2.251.084	683	5.521.548	9.187	0	86.019	7.868.521
2009	2.186.509	0	3.711.094	6.004	0	68.818	5.972.425

Kaynak: İskenderun Gümrük Müdürlüğü, 2010

Turizm sektörü açısından bakıldığında, tarihi boyunca birçok uygarlığa ev sahipliği yapan Hatay çok zengin bir kültürel mirasa sahiptir. Hatay'da geçmişte olduğu gibi günümüzde de birçok dinden ve inançtan insan bir arada yaşamaktadır. Cami, Kilise ve Havra yan yana varlıklarını sürdürmektedir. Çeşitli din ve inançtan insanların yüzyıllardan beri beraber yaşaması kültürel bir zenginlikle beraber büyük bir hoşgörüyü de beraberinde getirmiştir. Bu kültürel zenginlik ve hoşgörü toplumsal yaşama, sanata, basın-yayın etkinliklerine, örf, adet ve geleneklere de yansımıştır. Hatay, inanç turizm merkezleri, antik kentleri ve yaylalarıyla önemli bir turizm potansiyeline sahiptir. Önemli bir inanç turizmi merkezi olan Hatay'da, dünyanın ilk Katolik Kilisesi olan Saint Pierre Kilisesi bulunmaktadır(Hatay Valiliği). Bununla birlikte, St. Simon Stylite Manastırı, Yayladağı Barleam Manastırı, Keldağı Barleam Manastırı, Habib-i Neccar Cami, Şeyh Ahmet Kuseyri Cami ve Türbesi, Sokullu Mehmet Paşa Külliyesi, Payas Sokullu Külliyesi, Ulu Cami, Demirkapı, Demirköprü, Koz Kalesi, Bakras Kalesi, Payas Kalesi, Mancınık Kalesi, Cin Kulesi, Darbısak Kalesi, Cindi Hamamı, Saka Hamamı, Kurşunlu Han, Sokullu Hanı, Habibi Neccar Dağı ve Tekkoz Kengerlidüz Tabiat Koruma Alanı, Reyhanlı Hamamat Kaplıcaları, Erzin Başlamış Kaplıcaları ve Şifalı Suları, Reyhanlı Hamamı, Kisecik Köyü Şifalı Suyu, Sarıseki Mağarası, Hatay Arkeoloji Müzesi (Antakya Mozaik Müzesi), Açıcana Örenyeri, Çevlik Örenyeri, Harbiye, Titus Kaya Tüneli, Tel Açıcana, Kinet Höyük, Nekropoller, Ceylanlı, İmma, Tainat, Dor Mabedi ve Su Kanalları bulunmaktadır.

Turizm potansiyeli oldukça yüksek olan Hatay'da düzenlenen festival, şenlik, toplantı vb. etkinlikler sürekli olarak yapılmaktadır. Hatay, Avrupa'yı Ortadoğu'ya bağlayan E-91 karayolu üzerinde olması nedeniyle çok sayıda yabancıların giriş-çıkış yaptığı önemli sınır kapısı durumundadır. Sınır kapılarından giriş yapan yabancıların büyük bir kısmı ildeki konaklama tesislerinde konaklamaktadır. (İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü) Hatay'daki turizm işletme belgeli tesis ve yatak sayıları Tablo 1.13'de gösterilmiştir.

Tablo 1.13. Hatay'daki Turizm İşletme Belgeli Tesis ve Yatak Sayıları, (2006-2010)

Yıl	Tesis Sayısı	Yatak Sayısı
2006	22	1.919
2007	23	2.050
2008	25	2.316
2009	23	2.589
2010 (Nisan)	25	2.717

Kaynak: Hatay İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2010

Avrupa ve diğer ülkelerden gelen yabancılar tarihi ve kültürel yerlere yoğun bir ilgi göstermekte, tarihi kalıntıları ve ören yerlerini gezmektedirler. Aşağıdaki Tablo 1.14' de sınır giriş istatistikleri (yerli ve yabancı turist sayısı olarak), Tablo 1.15' de ise müze ve ören yerlerini ziyaret eden yerli ve yabancı ziyaretçi istatistiği gösterilmiştir.

Tablo 1.14. Yerli ve Yabancı Sınır Giriş İstatistikleri, (2006 – 2010)

Yıl	Yerli	Yabancı	Toplam
2006	286.366	232.319	518.685
2007	251.206	252.942	504.148
2008	300.203	329.892	630.095
2009	370.644	391.393	762.037
2010 (Mart)	150.580	99.299	249.879

Kaynak: Hatay İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2010

Tablo 1.15. Müze ve Ören Yerlerini Ziyaret Eden Ziyaretçi İstatistiği, (2006 – 2010)

Yıl	Yerli	Yabancı	Toplam
2006	108.965	34.284	143.249
2007	104.434	47.017	151.451
2008	111.351	32.202	143.553
2009	165.948	65.051	230.999
2010 (Mart)	20.511	5.502	26.013

Kaynak: Hatay İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2010

Ayrıca sağlık turizmi açısından Erzin içme ve kaplıcaları, Kumlu ilçesinde, Kırıkhan – Reyhanlı karayolu üzerinde bulunan Hamamat kaplıcası yerli ve yabancı çok sayıda turist çekmektedir.

Tarım sektörü, ilin ekonomisinde ağırlıklı bir yapıya sahiptir. Hatay ilinin topraklarının % 50'si (270.766 hektarı) tarım alanı olup, toprakları verimli ovalarla kaplıdır. İlçeler bazında tarım arazi varlığına bakıldığında, tarım arazisi en fazla olan ilçeler sırasıyla Antakya, Kırıkhan, Reyhanlı, Altınöz, İskenderun, Samandağ ve Hassa'dır. Hatay'ın en büyük ovası Amik Ovası olup, 119.300 hektar büyüklüğündedir. Amik Ovası; Hatay ilinin orta kesiminde; Asi, Karasu ve Afrin vadi tabanlarının dolmasıyla ortaya çıkan geniş bir düzlüktür. Amik Ovası; kil, kireçli balçık ve kumdan oluşan yaklaşık 60 metre kalınlığında bir alüvyon toprak tabakasıyla örtülüdür. Hatay tarımı 1950'lerden sonra büyük bir değişim yaşamış, tarımsal mekanizasyon ve gübre kullanımı ile hızla gelişmiştir. Bir yandan gelişmiş ulaşım bağlantılarıyla pazarlama olanaklarının kolaylığı, öte yandan tarımsal ürünlerin işlenmesine dayalı birçok sanayi tesisinin kurulması tarımın çeşitlenmesine yol açmıştır. Hatay ilindeki tarımsal işletmelerin büyük çoğunluğu 10 ile 50 dekar arasında araziye sahip küçük işletmelerden oluşmaktadır. Hatay ilinde yetiştirilen başlıca ürünler buğday, soğan, çığit, pamuk, arpa, baklagiller ve patates; bağ ve bahçe ürünleri ise portakal, mandalina, greyfurt, zeytin, üzüm, incir, kavun ile başta domates olmak üzere çeşitli sebzelerdir. Hatay ilinin Türkiye turunçgil üretiminde önemli bir yeri vardır (ATSO, Ekonomik Rapor, 2006).

Hatay ilinin Altınöz ve Yayladağı gibi dağlık kesimlerinde tütün ekim alanlarının azaltılması ile birlikte başta zeytincilik ve badem, kayısı, nar gibi çeşitli türde meyve ağacı yetiştiriciliği gelişmiştir. Ayrıca; Hassa ilçesinde üzüm yetiştiriciliği ve bağcılıkta yoğun olarak yapılmaktadır.

Hatay ilinin Türkiye'nin tarımsal üretimi içindeki payına baktığımızda; pamuk (kütü) % 10, taze soğan % 11, sarımsak %10, marul (göbekli) % 25, maydanoz % 37, erik % 9, zeytin % 9,5, portakal % 17-18, mandalina % 29-30 ve nar % 7 oranıyla ilk sıralarda yer almaktadır(TÜİK, 2009). Hayvancılık, tarım alanlarının genişletilmesine bağlı olarak eskiye oranla gerilemiştir. Diğer bir anlatımla bitkisel üretimin ön plana çıktığı Hatay'da hayvancılık ikinci planda kalmaktadır. Küçükbaş hayvancılıkta Hassa ilçesi, büyükbaş hayvan ve kanatlı hayvan sayısı bakımından ise Antakya ilçesi ön plandadır. Arıcılık ise

Dörtüol, Antakya ve Samandağ ilçelerinde yapılmaktadır. Ancak tarımsal ve hayvansal üretim gelirlerine bakıldığında, hayvansal üretim geliri bitkisel üretim gelirinin ancak %10'udur.(ATSO, Ekonomik Rapor, 2006).

Bankacılık faaliyetleri açısından incelendiğinde, Hatay genelinde 2009 yılı sonu rakamlarıyla 94 banka şubesi bulunmaktadır. 2000 yılında 95'e kadar çıkan banka şube sayısı son yıllarda önemli oranda azalmış olmakla beraber ekonomideki olumlu gelişmeye paralel olarak 2008 – 2009 yıllarında artmıştır. Hatay'da şube başına düşen nüfus 2007 başında 16.500 iken 2009 yılı sonunda yaklaşık 14.130 kişiye düşerek Hatay ilinde bankacılık yatırımlarının güçlendiğini göstermektedir. (TBB, 2010). Tablo 1.16'da Hatay'daki banka şube sayıları yıllar itibariyle gösterilmiştir.

Tablo 1.16. Hatay'daki Banka Şube Sayıları, (2000 – 2009)

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
95	84	75	73	74	72	77	80	94	94

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği, 2010

Hatay'da bankacılık kesiminin topladığı mevduat miktarları zaman içerisinde görece olarak artmakla birlikte tasarruf mevduatı 2009 yılında görece olarak azalırken Ticari kuruluşlar mevduatı artış göstermiştir.

Tablo 1.17. Hatay'daki Banka Mevduatlarının Dağılımı (Bin TL.), (2005 – 2009)

Yıl	Tasarruf Mev.	Resmi Kuruluşlar Mev.	Ticari Kuruluşlar Mev.	Bankalar Mev.	Döviz Tevdiat Hesabı	Diğer Kur.Mev.	Kıy. Mad. Depo H.	Toplam
2005	1.225.814	29.010	127.570	10.532	831.418	48.168	4	2.272.516
2006	1.514.023	65.722	110.804	18.388	1.007.992	56.905	56	2.773.890
2007	1.685.217	81.603	155.518	275	957.723	53.991	62	2.934.389
2008	2.418.828	101.967	240.005	359	1.071.668	35.709	718	3.869.255
2009	2.321.097	139.343	308.279	4	1.254.853	54.791	2.576	4.080.943

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği, 2010

Bankacılık sisteminin ekonomiye aktarmış olduğu kaynak açısından bakıldığında, 2005 ve 2006 yıllarında reel olarak ciddi bir erozyona uğramış bulunan kredi stoku, 2007 yılında artış göstermiştir. Bunu hem mutlak sayılardan hem de kredi/mevduat oranından görmek mümkün. Kredi stokundaki artışın Hatay ekonomisi açısından olumlu olduğu söylenebilir.

Tablo 1.18. Hatay'daki Banka Kredilerinin Dağılımı (Bin TL.), (2005 – 2009)

Yıl	Tarım	Gayrimenkul	Mesleki	Denizcilik	Turizm	Diğer	İhtisas Dışı Krediler	Toplam
2005	75.475	4.474	28.279	0	721	25.640	939.844	1.074.433
2006	112.257	3.453	42.544	0	0	31.864	1.416.275	1.606.393
2007	137.444	2.657	33.483	0	0	62.161	1.824.953	2.060.698
2008	180.048	1.883	41.818	0	0	76.509	2.309.642	2.609.900
2009	204.439	0	47.051	0	15.002	88.567	3.258.902	3.613.961

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği, 2010

2005 yılında yüzde 47' ye gerilemiş bulunan kredi/mevduat oranı 2007 yılında yüzde 70'e yükselmiştir. Bu artış hiç kuşkusuz kredi stokundaki artışın görece olarak mevduattaki artıştan daha fazla olmasının bir sonucudur. Bu durum bankaların sisteme güvendiklerinin bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

Tablo 1.19. Hatay'daki Banka Kredilerinin Mevduata Oranı (Bin TL), (2005 – 2009)

2005	2006	2007	2008	2009
0,47	0,58	0,70	0,67	0,89

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği, 2010

Sanayi ve ticaret yapısının değerlendirilmesinde yardımcı olacak bir diğer gösterge, açılan ve kapanan işletme sayılarıdır. Tablo 1.20' de son altı yıl için bu işletmelerin sayıları gösterilmiştir.

Tablo 1.20. Açılan Kapanan İşletme Sayıları, (2005 – 2010)

Şirket Yapısı	2005		2006		2007		2008		2009		2010 (Mart)	
	Açılan	Kapanan	Açılan	Kapanan	Açılan	Kapanan	Açılan	Kapanan	Açılan	Kapanan	Açılan	Kapanan
Anonim	7	3	11	5	11	1	20	3	24	7	3	0
Limited	124	118	134	120	166	130	308	94	325	88	65	22
Şahıs	33	83	36	60	35	54	162	50	243	167	37	19
Diğer	7	12	10	6	7	5	14	7	12	10	1	1
TOPLAM	171	216	191	191	219	190	504	154	604	272	106	42

Kaynak: Antakya Ticaret ve Sanayi Odası, 2010

1.3. Coğrafi ve Altyapı Göstergeleri

Akdeniz'in doğu ucunda yer alan ve bir sınır ili olan Hatay, 5.403 km²'lik yüzölçümü ile doğu ve güneyde Suriye, kuzeydoğuda Gaziantep, kuzey ve kuzeybatıda Adana ve Osmaniye illeri, batıda da ise Akdeniz ile çevrilmiştir.

İl genelinde Antakya, Altınözü, Belen, Dört Yol, Erzin, Hassa, İskenderun, Kırıkhan, Kumlu, Reyhanlı, Samandağ, Yayladağı olmak üzere 12 ilçe bulunmaktadır.

Hatay batı ile doğu kültürünün kesiştiği, birbirinden etkilendiği, toplumların kültür alışverişlerinde bulunduğu bir yerdedir. Bu durum, Hatay'ın coğrafi konumundan kaynaklanmaktadır. Hatay, Anadolu ile Ortadoğu dolayısıyla Mezopotamya arasında bir köprü konumundadır. Hatay bir tek kuzeyden güneye-güneyden kuzeye giden anayolların geçtiği bir yer konumunda kalmamış, doğudan gelen ve tarihte İpek Yolu diye adlandırılan önemli ticaret yolunun da önemli bir kavşağı ve bir ticaret merkezi de olmuştur(ATSO, Ekonomik Rapor, 2006).

Hatay iç ve dış ticaret hareketlerinin yoğun yaşandığı bir il olması nedeniyle, ulaşım bakımından oldukça işlek bir ildir. Antakya-Reyhanlı karayolu ile Suriye'nin Halep şehrine, E 391 yolu ile Güneydoğu Anadolu'ya ulaşılır. Avrupa-Anadolu-Ortadoğu-Güney Asya'yı birbirine bağlayan E-91 karayolu Hatay sınırları içerisindedir. Hatay'a ulaşım deniz, kara, demiryolu ve hava yolu ile sağlanmaktadır. Motorlu tren ve Express seferleri İskenderun'a kadar yapılmaktadır. Demir yolu özellikle yük taşımacılığında kullanılmakta olup toplam uzunluğu 54 km' dir. Hatay'ın, Türkiye'nin en önemli sınır kapılarından Cilvegözü ve Yayladağı giriş-çıkış kapısına sahip bulunmaktadır. Bu konumun getirdiği avantajlarla ulusal ölçekte ortalamanın üzerinde ulaşım altyapısına sahiptir(ATSO, Ekonomik Rapor, 2006). Aşağıdaki Tablo 1.21' de karayolu alt yapısı gösterilmiştir.

Tablo 1.21. Hatay ili Karayolu Yapısı (Km)

ASFALT YOLLAR				
YOL TÜRÜ	ASFALT BETONU	SATHİ KAPLAMA	TOPLAM UZUNLUK	BÖLÜNMÜŞ YOL
DEVLET VE İL YOLU	175	446	621	217,069
OTOYOL			81	

Kaynak: Antakya Ticaret ve Sanayi Odası, 2010

İlin tüm ilçe ve köylerine ulaşım yolu mevcuttur. Hatay'ın ilçe ve köylerinden şehir merkezlerine ulaşım mesafeleri Tablo 1.22' de gösterilmiştir.

Tablo 1.22. Hatay İl ve İlçeler Arası Mesafe (Km)

İlçe Adı	Antakya İle Mesafesi(km)	Bucak Adı	Antakya İle Mesafesi(km)
Altınözü	25	Harbiye	6
Belen	46	Serinyol	17
Dört Yol	91	Şenköy	23
Erzin	106	Babatorun	34
Hassa	78	Yiğityolu(Karbeyaz)	46
İskenderun	59	Yakacık(Payas)	83
Kırıkhan	40	Güvenç (Aktepe)	65
Kumlu	42	Uluçınar(Arsuz)	91
Reyhanlı	54	Yalangöz	57
Samandağ	27	Karaçay	12
Yayladağı	50	Kışlak	50

Kaynak: TCK Genel Müdürlüğü, 2010

2007 yılında hizmete giren havaalanı sivil kategoride olup Antakya merkeze 25 Km İskenderun ilçesine 45 Km mesafededir. Havaalanının tamamlanması çevre iller ve özellikle Hatay'ın gerek turizm gerekse de ticaret yapısına oldukça önemli katkılar sağlamıştır. Tablo 1.23' de Hatay havaalanının gelişimine ilişkin genel istatistikler gösterilmiştir.

Tablo 1.23. Hatay Havaalanı Gelişim İstatistikleri, (2008 – 2009)

Toplam Uçak	2008			2009		
	İç Hat	Dış Hat	Toplam	İç Hat	Dış Hat	Toplam
Hatay	1.291	179	1.470	2.201	901	3.102
Ticari Uçak	2008			2009		
	İç Hat	Dış Hat	Toplam	İç Hat	Dış Hat	Toplam
Hatay	1.171	178	1.349	2.000	897	2.897
Yolcu	2008			2009		
	İç Hat	Dış Hat	Toplam	İç Hat	Dış Hat	Toplam
Hatay	142.186	19.942	162.128	234.828	90.479	325.307
Yük	2008			2009		
	İç Hat	Dış Hat	Toplam	İç Hat	Dış Hat	Toplam
Hatay	2	0	2	29	0	29

Kaynak: DHMİ, 2010

Havaalanının açılmasıyla birlikte, bölgede yer alan 10 adet liman, ilin bölgede lojistik sektörü açısından öne çıkmasına neden olmaktadır. Akdeniz'in kuzeydoğusunda yer alan İskenderun limanı Orta doğu ülkelerine olan aktarma trafiğine olduğu kadar Güney ve güneydoğu Anadolu Bölgelerine de hizmet vermektedir. Bu bakımdan aktarma limanı olarak önemli bir role sahiptir. Tablo 1.24' de İskenderun Liman Başkanlığı sınırları içerisinde gerçekleşen yükleme-boşaltma istatistikleri gösterilmiştir.

Tablo 1.24. İskenderun Liman Başkanlığı Yükleme - Boşaltma İstatistikleri, (1997 – 2008)

YILLAR İTİBARIYLA İSKENDERUN LİMAN BAŞKANLIĞI SINIRLARI İÇERİSİNDE GERÇEKLEŞEN YÜKLEME BOŞALTMA BİLGİLERİ (TON)												
İSKENDERUN Liman Bşk.	YÜKLEME					BOŞALTMA					TRANSİT	GENEL TOPLAM
	KABOTAJ	İHRACAT			YÜKLEME TOPLAM	KABOTAJ	İTHALAT			BOŞALTMA TOPLAMI		
		TÜRK BAYRAKLI	YABANCI BAYRAKLI	İHRACAT TOPLAMI			TÜRK BAYRAKLI	YABANCI BAYRAKLI	İTHALAT TOPLAMI			
1997	396.634	150.495	1.869.163	2.019.658	2.416.292	913.818	1.810.782	56.077	1.866.859	2.780.677	0	5.196.969
1998	261.811	1.248.252	1.970.971	3.219.223	3.481.034	909.752	2.206.670	5.410.454	7.617.124	8.526.876	0	12.007.910
1999	198.381	878.871	2.294.636	3.173.507	3.371.888	978.948	2.009.898	4.321.230	6.331.128	7.310.076	0	10.681.964
2000	171.710	759.693	2.394.925	3.154.618	3.326.328	878.587	2.010.442	5.669.611	7.680.053	8.558.640	0	11.884.968
2001	89.387	616.854	1.992.065	2.608.919	2.698.306	804.019	1.062.739	4.013.555	5.076.294	5.880.313	0	8.578.619
2002	67.980	572.498	2.457.703	3.030.201	3.098.181	786.952	894.943	5.343.250	6.238.193	7.025.145	0	10.123.326
2003	233.730	734.485	2.249.195	2.983.680	3.217.410	1.060.056	1.231.446	6.722.352	7.953.798	9.013.854	0	12.231.264
2004	261.618	493.330	2.955.339	3.448.669	3.710.287	1.150.495	1.336.621	7.902.165	9.238.786	10.389.281	4.513	14.104.081
2005	205.665	403.488	2.250.418	2.653.906	2.859.571	779.916	1.334.669	8.354.336	9.689.005	10.468.921	939	13.329.430
2006	349.656	505.449	3.031.193	3.536.642	3.886.298	766.801	2.272.682	9.430.499	11.703.181	12.469.982	106.097	16.462.377
2007	974.655	514.564	2.812.126	3.326.690	4.301.345	1.004.369	1.784.122	11.118.302	12.902.424	13.906.793	514.484	18.722.622
2008	1.427.206	382.251	4.121.062	4.503.313	5.930.519	1.002.608	1.035.212	13.000.239	14.035.451	15.038.059	14.947	20.983.525

Kaynak: İskenderun Gümrük Müdürlüğü, 2010

İKİNCİ BÖLÜM

HATAY İLİNİN EKONOMİK BÜYÜKLÜĞÜ VE İŞGÜCÜ PİYASALARI

1. HATAY İLİNİN TÜRKİYE EKONOMİSİ İÇİNDEKİ YERİ

İlin Türkiye ekonomisi içerisindeki yerini belirlemede kullanılacak ekonomik büyüklüklerden birisi Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla (GSYİH) rakamıdır. Bir ilin gayri safi yurtiçi hâsılası, o il sınırları içerisinde, belirli bir zaman diliminde, üretilen tüm nihai mal ve hizmetlerin ilişkin döneme ait piyasa fiyatları üzerinden değeridir. Bu nedenle GSYİH' nın zaman içerisindeki değişimi ve o ilde yaşayanların toplam GSYİH' dan aldıkları paylar, il ekonomisinin büyüklüğünü göstermede ve diğer illerle karşılaştırma yapmada oldukça önemlidir.

Hatay'ın iktisadi durumunu sektörel düzeyde irdeleyebilmek için TÜİK tarafından yayımlanan il bazındaki istatistikler oldukça yetersiz kalmaktadır. GSYİH' ya ilişkin olarak il bazında en güncel veri 2001 yılına aittir. Hatay ilinin ve içerisinde yer aldığı bölgenin 2001 yılı verilerine göre GSYH' ya katkısı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.1. TR63 İllerinin GSYİH' ya Katkısı (2001)

İL (TR 63)	Cari Fiyatlarla	Cari Fiyatlarla İllerin Payı	Cari Fiyatlarla Gelişme Hızı	Cari Fiyatlarla	1987 Fiyatlarıyla	Sabit Fiyatlarla İllerin Payı	Sabit Fiyatlarla Gelişme Hızı
	Milyon TL.	%	%.	Milyon \$	Milyon TL	%	%
Hatay	2.638.048.564	1,5	39,4	2.178	1.731.119	1,6	-8,3
Kahramanmaraş	1.935.267.176	1,1	59	1.598	1.099.239	1	0,8
Osmaniye	656.381.408	0,4	45,5	542	374.707	0,3	-1,9

Kaynak: TÜİK Gayrisafi Milli Hasıla İstatistikleri, 2010

Tablodan da görüldüğü gibi, Hatay ilinin toplam GSYİH' ya katkısı 2001 yılı için cari fiyatlarla %1,5 sabit fiyatlarla ise %1,6'dır. Yaratılan gayri safi yurt içi hasılanın iktisadi faaliyet kollarına göre dağılım aşağıdaki Tablo 2.2' de gösterilmiştir. Buna göre 2001 yılı TÜİK verilerine göre, Hatay ilinde GSYİH' nın yaklaşık %26'sı tarım sektöründe, %21'i sanayi sektöründe, %35'i hizmetler ve ticaret sektöründe, %13'ü Ulaştırma ve haberleşme sektöründe %5'i de diğer sektörlerde yaratılmıştır.

Tablo 2.2. Hatay İli GSYİH' nın İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Dağılımı

İktisadi Faaliyet Kolları	Değer
	Milyon TL
Tarım	516.164.913
Çiftçilik ve hayvancılık	505.941.645
Ormançılık	3.140.240
Balıkçılık	7.083.028
Sanayi	377.412.055
Madencilik ve taş ocaklığı	5.110.931
İmalat sanayi	354.485.864
Elektrik, gaz ve su	17.815.261
İnşaat sanayi	96.088.893
Ticaret	692.474.804
Toptan ve perakende ticaret	630.390.161
Otel lokanta hizmetleri	62.084.644
Ulaştırma ve haberleşme	485.101.914
Mali müesseseler	30.643.381
Konut sahipliği	77.562.368
Serbest meslek hizmetleri	74.011.778
(Eksi) İzafi banka hizmetleri	24.639.156
Sektörler toplamı	2.324.820.951
Devlet hizmeti	244.667.658
Kar amacı olmayan özel hizmet kurumu	2.216.481
Toplam	2.571.705.089
İthalat vergileri	66.343.475
GSYİH alıcı fiyatlarıyla	2.638.048.564

Kaynak: TÜİK Gayrisafi Milli Hasıla İstatistikleri, 2010

TÜİK 2008 yılında, İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması (İBBS) çerçevesinde ilk kez bölgesel bazlı olarak Türkiye'nin bölgesel Gayri Safi Katma Değer (GSKD) verilerini açıklamaya başlamıştır. 1998 bazlı Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) serisinin tamamlayıcı bir unsuru olarak İBBS 2. Düzeye karşılık gelen 26 bölge için Gayri Safi katma Değer (GSKD) verilerinde ise en güncel veri 2006 yılına aittir. İBBS' ye göre Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illeri TR 63 olarak sınıflandırılmıştır.

2006 yılı verilerine göre, Bölge gayrisafi katma değerinin %55,8'i hizmetler sektöründe, %26,6'sı sanayi sektöründe ve %17,6'sı da tarım sektöründe konumlanmaktadır. Tarım, sanayi ve hizmet sektörlerinin yaratılan bölgesel GSKD içerisindeki payları 2004 ve 2005 yılları için de yaklaşık olarak aynıdır. Bu dağılım aşağıdaki Tablo 2.3' de gösterilmiştir.

Tablo 2.3. TR 63 Bölgesi yaratılan GSKD' in Sektörel Dağılımı (2004 – 2006)

	Tarım	Sanayi	Hizmetler	G. Safi Katma Değer
2004	2.385.571	3.002.901	6.647.464	12.035.936
2005	2.879.979	3.463.285	7.614.738	13.958.002
2006	2.746.506	4.138.099	8.689.889	15.574.494

Kaynak: TÜİK Gayrisafi Katma Değer İstatistikleri, 2010

2004-2006 yılları arasında TR 63 bölgesinin Türkiye'de yaratılan GSKD' e katkısı incelendiğinde, tüm yıllarda yaklaşık olarak % 2,4'lük bir katkı söz konusudur.

Tablo 2.4. TR63 Bölgesinin Türkiye'de Yaratılan GSKD' e Katkısı (2004 – 2006)

	2004	2005	2006
Tarım	4,5	4,7	4,4
Sanayi	2,2	2,2	2,2
Hizmetler	2,2	2,2	2,1
G. Safi Katma Değer	2,4	2,4	2,3
Türkiye Sıralaması	13	13	13

Kaynak: TÜİK Gayrisafi Katma Değer İstatistikleri, 2010

Bölgenin 2006 yılı itibarıyla Kişi Başına Gayrisafi Katma Değeri 3.907 \$'dır. Bu rakam Türkiye ortalamasının (6.684 \$) yarısının biraz üzerinde olup Bölge, 26 Düzey 2 Bölgesi içerisinde 19. sırada yer almaktadır.

Tablo 2.5. TR 63 Bölgesinin Kişi Başına GSKD (TL ve ABD\$), (2004 – 2006)

	2004	2005	2006
Kişi başına GSKD (TL)	4.524	5.144	5.629
Kişi başına GSKD (\$)	3.159	3.816	3.907

Kaynak: TÜİK Gayrisafi Katma Değer İstatistikleri, 2010

2. HATAY İLİNİN İŞ GÜCÜ VE İSTİHDAM YAPISI

TR 63 bölgesi, istihdam ve işgücü göstergeleri açısından Türkiye ortalamasının altındadır. Türkiye için işgücüne katılım oranı (İKO) %47,9 iken bu oran Hatay ilinde %46,6'dır. Bunun en önemli nedenlerinden birisi kadın işgücüne katılım oranının düşük olmasıdır (DOĞAKA, 2010). Bölgedeki kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus 2009 yılı verilerine göre 1.919.000 kişidir. Yine aynı şekilde bölgedeki işgücü 894.000 kişidir ve bunun 2009 yılı

verilerine göre 733.000 kişisi istihdam edilmektedir. Bölgedeki işgücüne katılım, işsizlik ve istihdam oranları 2009 yılı verilerine göre il düzeyinde aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.6. Bölgenin İl Bazında İşgücüne Katılım, İşsizlik ve İstihdam Oranları, (%), (2009)

2009	İşgücüne Katılım Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
Hatay	46,6	19,0	37,8
Kahramanmaraş	47,2	16,0	39,7
Osmaniye	43,8	19,4	35,3
TÜRKİYE	47,9	14,0	41,2

Kaynak: TÜİK İşgücü İstatistikleri, 2010

Bölgede işgücüne dâhil olmayan nüfus 1.026.000 kişidir. Aşağıdaki Tablo 2.7 ve 2.8' de bölgenin geniş yaş grubu ve eğitim durumlarına göre istihdam oranları gösterilmiştir.

Tablo 2.7. TR 63 Bölge Bazında Geniş Yaş Grubuna Göre İstihdam Oranı (%), (2005 – 2009)

İSTİHDAM ORANI	15-19	20-24	25-34	35-54	55+
2005	21	33,1	50	50,2	22,7
2006	21,9	33,2	47,1	49,6	21,7
2007	20,4	31	45,9	50	21,1
2008	24,4	33,6	45,8	49,4	20,3
2009	25	32,3	47,2	48,6	19,7

Kaynak: TÜİK İşgücü İstatistikleri, 2010

İstihdam oranı incelendiğinde 2005-2009 yılları arasında 5 yıllık ortalama 35-54 yaş grubu %49,56 değer ile en yüksek düzeydedir. Bu grubu sırasıyla %47,2 ile 25-34, %32,64 ile 20-24, %22,54'le 15-19 yaş grubu, %21,1 ile 55+ yaş grupları izlemektedir. İş gücüne katılma oranına baktığımızda 2005-2009 dönemi 5 yıllık ortalama 25-34 yaş grubu %56,72'lik düzeyle en yüksek düzeydedir. Bu grubu sırasıyla %55,74 ile 35-54, %44,46 ile 20-24, %27,9'la 15-19 yaş grubu, %22,66 ile 55+ yaş grupları izlemektedir.

Tablo 2.8. TR63 İçin Eğitim Durumuna Göre İstihdam Oranı (15 + yaş), (2005 – 2009)

YIL	Okuma Yazma Bilmeyen		Lise altı		Lise ve dengi meslek okulu		Yükseköğretim	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
2005	31,7	21,3	59,2	21	58,3	18,7	72,1	62,2
2006	37,9	19,6	58,3	19,2	56,8	17,9	77	54,3
2007	30,5	15,7	59,5	18,7	59,2	17,3	77,3	57,5
2008	27,3	17	60	18	62,8	18,1	78,6	52
2009	29,1	16,2	59,6	17,6	62,5	17,1	78,9	58,9

Kaynak: TÜİK İşgücü İstatistikleri, 2010

Bölgede 2005-2009 yılları arasında 5 yıllık ortalamada yüksek okul ve/veya üniversite mezunlarının işgücüne katılım oranı % 81,18'dir. Lise ve dengi meslek okullarından mezun olanların işgücüne katılım oranı %51,8, lise altı %46,54 lise altı, okuma yazma bilmeyenlerin işgücüne katılım oranı ise %21,98' dir.

TR63 bölgesinde 2009 yılı rakamlarına göre, toplam istihdamın yaklaşık %31'i tarım sektörü tarafından gerçekleştirilmektedir. Hizmet, sanayi ve ticaret sektörlerinin istihdamdaki payları ise yaklaşık %69'dur. Bu rakamlar diğer yıllarda yaklaşık aynı olmakla birlikte tarım sektörünün payı görece olarak azalmıştır. Bu durum tarımsal üretimdeki düşme ile birlikte sanayi ve hizmetler sektörlerinde gelişme olduğu şeklinde yorumlanabilir. Tarım dışı sektörde istihdam edilenlerin 2009 yılı verilerine göre %74'ü ücretli veya yevmiyeli, %22'si işveren veya kendi hesabına, % 4'ü ise ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır. Tarım sektöründe istihdam edilenlerin ise %24'ü ücretli veya yevmiyeli, %45'i işveren veya kendi hesabına, % 31'i ise ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır. Tarım dışı sektörün payı 2005 yılına göre artış göstermiştir.

Bölgesel işgücü önemli ölçüde sanayi sektöründe istihdam edilmektedir. Bölge sanayisi son beş yılda istihdam kapasitesini büyük ölçüde artırmakla birlikte istenilen düzeylerde değildir. Sanayinin yanı sıra istihdam açısından tarım, hizmet ve ticaret sektörleri önem taşımaktadır. Aşağıdaki Tablo 2.9' da tarım ve tarım dışı istihdamın yıllar itibariyle dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 2.9. TR63 Bölgesi İş Yeri Büyüklüğüne Göre Tarım Ve Tarım Dışı İstihdam Edilenler (Bin, 15 + yaş), (2005 – 2009)

	2005		2006		2007		2008		2009	
	Tarım Dışı	Tarım	Tarım Dışı	Tarım	Tarım Dışı	Tarım	Tarım Dışı	Tarım	Tarım Dışı	Tarım
1-9	287	224	284	214	285	204	269	195	274	202
10-24	39	4	42	7	41	6	51	9	48	15
25-49	46	5	45	5	45	2	49	4	46	7
50+	100	1	116	2	121	1	146	1	139	2
Toplam	472	234	487	228	492	213	515	209	507	226

Kaynak: TÜİK İşgücü İstatistikleri, 2010

Tarım dışı istihdamda yer alan gruplara bakıldığında ağırlık; Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar, hizmet ve satış elemanları ile Tesis ve makine operatörleri ve montajcılardan oluşmaktadır. Tarım ve tarım dışı istihdamın meslek gruplarına göre dağılımı ise Tablo 2.10' da gösterilmiştir.

Tablo 2.10. Tarım ve Tarım Dışı İstihdama ve MESLEK GRUBUNA (ISCO_88) Göre İstihdam Edilenler (Bin, 15 + yaş), (2005 – 2009)

	2005		2006		2007		2008		2009	
	Tarım Dışı	Tarım	Tarım Dışı	Tarım	Tarım Dışı	Tarım	Tarım Dışı	Tarım	Tarım Dışı	Tarım
Kanun yapıcılar üst düzey yöneticiler ve müdürler	59	0	34	0	37	0	43	0	43	0
Profesyonel meslek mensupları	39	0	50	0	36	0	33	0	34	0
Yardımcı profesyonel meslek mensupları	30	0	30	0	30	0	35	0	33	1
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	29	0	25	0	28	0	29	0	31	0
Hizmet ve satış elemanları	69	0	107	1	112	1	90	1	91	1
Nitelikli tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar	1	155	2	138	1	138	2	116	2	134
Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar	124	1	128	0	121	1	120	1	128	2
Tesis ve makine operatör ve montajcılar	56	1	52	1	54	2	70	4	57	4
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	63	76	59	88	74	71	93	88	87	85
Toplam	472	233	487	228	493	213	515	210	506	227

Kaynak: TÜİK İşgücü İstatistikleri, 2010

İstihdam edilenlerin yaklaşık %60'ı tarım sektöründe, %10'u sanayi sektöründe, %4'ü inşaat sektöründe, % 26'sı ise hizmet sektöründe faaliyet göstermektedir.

Hatay ilinde imalat sanayinin genel yapısına bakıldığında, İskenderun ve Dört Yol dışındaki ilçelerde, tarıma dayalı sanayi tesislerinin yoğunluk kazandığı görülmektedir. Tarıma dayalı sanayi içinde ise çırçır, un, irmik, çığıt yağı, bakliyat tasnifleme ve zeytinyağı gibi üretim konuları ağırlık kazanmaktadır. Gerek istihdam hacmi, gerekse yarattığı katma değer açısından demir-çelik sektörü, Hatay imalat sanayinin itici gücüdür. Tablo 2.11' de ise Hatay ilinin merkez ve diğer ilçeler itibariyle istihdam yapıları gösterilmektedir.

Tablo 2.11. Hatay İlinin Sektörel Bazda İstihdam Yapısı

HATAY	Toplam istihdam	Tarım / Toplam	Tarım/		Sanayi/			İnşaat/			Hizmet/		
			Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
Merkez	153.936	87.702	29.952	57.750	14.230	12.793	1.437	5.864	5.815	49	46.057	38.249	7.808
Altınözü	31.491	27.411	11.061	16.350	749	727	22	484	481	3	2.842	2.583	259
Belen	9.450	4.571	1.794	2.777	1.194	1.116	78	435	432	3	3.243	2.636	607
Dörtyol	51.143	30.107	10.531	19.576	7.573	7.320	253	1.580	1.577	3	11.852	10.385	1.467
Erzin	9.538	5.353	2.495	2.858	941	887	54	396	394	2	2.843	2.393	450
Hassa	24.760	20.649	8.377	12.272	423	405	18	636	635	1	3.048	2.809	239
İskenderun	113.635	55.707	19.740	35.967	12.848	11.926	922	4.619	4.561	58	40.327	33.768	6.559
Kırıkhan	32.945	21.337	9.697	11.640	2.165	1.919	246	1.307	1.297	10	8.108	7.123	985
Kumlu	7.472	6.385	2.939	3.446	151	132	19	60	60	-	871	790	81
Reyhanlı	20.702	12.533	5.684	6.849	1.419	1.352	67	1.016	1.008	8	5.709	5.090	619
Samandağ	48.458	36.332	13.457	22.875	1.541	1.354	187	1.822	1.811	11	8.748	7.370	1.378
Yayladağı	15.278	11.645	5.190	6.455	393	264	129	164	163	1	3.069	2.897	172

Kaynak: Antakya Rehberi, 2010, TÜİK verilerinden türetilmiştir.

1975 yılında faaliyete geçen İSDEMİR Avrupa'nın en büyük 10 çelik üreticisinden biridir. İSDEMİR' in özelleştirilmesi ile birlikte yassı mamul üretim yapısına kavuşturacak teknolojik yenileme yatırımları hız kazanmıştır. İSDEMİR' de yassı çelik mamul üretimine başlamış olması, hem ülkemizin yassı çelik talebini karşılayacak, hem de ilin metal sanayi alanında yapılan yatırımlarının dokusunu değiştirecektir. Başta; beyaz eşya ve elektronik eşya imalatı ile otomobil yapım sanayisi ile oto yan sanayinin ilde gelişmesi beklenmektedir. Bununla birlikte, Türkiye'nin ilk filtre fabrikası 1966 yılında İskenderun'da kurulmuştur. Fil Filtre Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ne ait fabrika ile başlayan üretim; motorlu araçlarının hava, yağ, yakıt filtre üretimi ile genişleyerek gelişmiş, İskenderun'u otomobil filtre üretim merkezi yapmıştır. Şu anda; filtre üretiminde yaklaşık 2.000'e yakın insan çalışmakta ve Türkiye'nin filtre üretiminin % 60'ı karşılanmaktadır. Üretilen filtrenin yarısından fazlası ihraç edilerek, yılda 10 milyon dolar gelir elde edilmektedir(Hatay Valiliği ve Antakya Sanayi Odası).

Hatay ilinde sanayi sektöründeki istihdamın dağılımında, 10.497 kişi ve yüzde 48,4'lük pay ile metal ana sanayi ilk sırada gelmektedir. Bu sektörü 2.860 kişi ve yüzde 13,2'lik pay ile metal eşya makine ve teçhizat ulaşım aracı, ilmi ve mesleki ölçme aletleri sanayi izlemektedir. Hatay ilinde dokuma giyim eşyası ve deri sanayi öne çıkan bir diğer sektördür. Bu sektörde toplam 2.504 kişi istihdam edilirken sanayi sektörü içindeki payı yüzde 11,6'dır. Yüzde 6,6'luk paya sahip olan gıda sektörü, yüzde 9,9 ile kimya-petrol, kömür, kauçuk ve plastik ürünleri sanayi ve yüzde 7,4'lük pay ile taş ve toprağa dayalı sanayi sektörü istihdam edilen kişi sayısı bakımından ilde önemli diğer sektörlerdir (Hatay Valiliği ve Antakya Sanayi Odası).

3. HATAY İLİNDEKİ İŞSİZLERİN GENEL PROFİLİ

Türkiye İstatistik Kurumu'nun(TUİK) veri sınıflandırma biçimi (il yerine bölgesel düzeyde veri sağlaması) nedeniyle, Hatay ilinin işsizlik ve işsizlerin genel profili ile ilgili verilerin tamamı iş kur istatistiklerinden derlenmiştir. Aşağıdaki tabloda 2005-2009 yılları arasında İŞKUR' a başvuran ve kayıt altına alınan "işsiz" sayıları, işverene yapılan takdimler, yıl içinde işe yerleştirmeler ve bunların oranları gösterilmektedir.

Tablo 2.12. İŞKUR' a Yapılan Başvurular, Takdimler ve İşe Yerleştirmeler, (2005-2009)

	Yıl İçinde Yapılan Başvuru			Bir Önceki Yıl Değişim Oranı %		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
2005	3.738	1.009	4.747
2006	4.006	1.081	5.087	7,2	7,1	7,2
2007	5.265	1.499	6.764	31,4	38,7	33
2008	13.031	4.912	17.943	147,5	227,7	165,3
2009	18.881	14.770	33.651	44,9	200,7	87,5
	Yıl İçinde İşverene Yapılan Takdim			İş Verene Takdim Oranı %		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
2005	353	34	387	9,4	3,4	8,2
2006	358	71	429	8,9	6,6	8,4
2007	1.264	227	1.491	24	15,1	22
2008	2.516	404	2.920	19,3	8,2	16,3
2009	1.647	333	1.980	8,7	2,3	5,9
	Yıl İçinde İşe Yerleştirme			İşe Yerleştirme Oranı %		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
2005	296	27	323	7,9	2,7	6,8
2006	168	40	208	4,2	3,7	4,1
2007	356	61	417	6,8	4,1	6,2
2008	484	119	603	3,7	2,4	3,4
2009	589	137	726	3,1	0,9	2,2

Kaynak: Türkiye İş Kurumu, 2010

Hatay ilinde iş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için İş Kur il Müdürlüğüne doğrudan yaptıkları müracaat sayıları yıllar itibariyle giderek artan oranda bir artış göstermiştir. Yıllar itibariyle bir önceki yıla göre artış hızları tabloda gösterilmiştir. Buna göre artışın en yüksek olduğu yıl 2008 yılıdır. Bununla birlikte, 2008 yılında kurum tarafından işe yerleştirilenlerin oranında bir önceki yıla göre bir düşüş söz konusudur. Bu gelişme dikkat

çekici niteliktedir. Diğer bir anlatımla işsizlik başvuruları ile işe yerleştirmeler arasında ters yönde bir ilişki söz konusudur. Bu oranlar, ekonomideki daralmanın ve/veya daralma beklentisinin doğrudan işgücü talebine yansıdığını göstermektedir. İşverene yapılan takdim oranlarının 2008 ve 2009 yıllarında düşmüş olması bu sonucu destekler niteliktedir ve işgücü talebinin sınırlı olduğuna işaret etmektedir. Bununla birlikte işgücü talebindeki bu daralma sadece Hatay ili için değil ülke genelinde de benzer durumdadır.

2009 yılında İŞKUR tarafından işe yerleştirilenlerin tamamı tarım dışı sektörlerle yerleştirilmiş 25-34 yaş grubu kişilerden oluşmaktadır. İş başvurusunda bulunanların cinsiyet dağılımına bakıldığında, iş başvurusunda bulunanların 5 yıllık ortalama %72'si erkek olmakla birlikte, 2009 yılında iş başvurularındaki erkek oranı %56'ya gerilemiştir. Aşağıdaki tabloda İŞKUR' a başvuran işsizlerin yaş ve cinsiyet dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 2.13. İŞKUR' a Başvuruların Yaş ve Cinsiyet Dağılımları, (2005-2009)

Yıllar	15-19		20-24		25-29		30-34		35-39		40-44		45-64		65+	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
2005	229	95	724	353	931	258	612	131	519	78	390	60	329	34	4	0
2006	221	60	986	266	1.056	285	681	184	459	123	349	94	248	67	6	2
2007	212	123	1.018	396	1.286	293	801	227	635	151	582	125	711	180	20	4
2008	621	548	2.827	1.404	3.423	1.096	2.059	635	1.394	439	1.182	296	1.389	367	136	127
2009	1.941	1.606	4.532	3.562	3.837	2.644	2.358	2.100	2.726	1.892	1.521	1.422	1.832	1.461	134	83

Kaynak: Türkiye İş Kurumu, 2010

2005-2009 yılları arasında iş başvurusunda bulunan erkek ve kadınların yoğun olarak 20-29 yaşları arasında toplandığı söylenebilir. 5 yıllık ortalama 20-24 yaş grubunda başvuruda bulunan erkeklerin, toplam başvuranlar içerisindeki payı % 14,8 iken, 25-29 yaş grubu arasında 5 yıllık ortalama bu oran %15,45'dir. Aynı şekilde 5 yıllık ortalama 20-24 yaş grubunda başvuruda bulunan işsiz kadınların, toplam başvuranlar içerisindeki payı % 8,8 iken, 25-29 yaş grubu arasında 5 yıllık ortalama bu oran %6,7' dir. Bununla birlikte 15-19 yaş grubunda iş başvurusunda bulunan kadınları payı son yıllarda 2005 ve 2006 yılına göre artış göstermiştir. 30-34 yaş grubunda kadın iş başvurularının 20 – 29 aralığına göre az olması, evlilik ve çocuk gibi nedenlerle, kadınların işgücü piyasasından ayrılmış olmalarının bir göstergesi olarak yorumlanabilir. Aşağıdaki Tablo 2.14' de kayıtlı işsizlerin yaş ve cinsiyet dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 2.14. İŞKUR' a Kayıtlı İşsizlerin Yaş ve Cinsiyet Dağılımları, (2005-2009)

YIL	15-19		20-24		25-29		30-34		35-39		40-44		45-54		55-64		65+	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
2005	222	105	958	440	1472	402	1.241	253	995	145	896	118	1.027		87		6	1
2006	202	72	1.210	432	1.829	652	1.452	518	1.023	364	835	298	656		234		10	4
2007	207	116	1.048	435	1.476	346	944	252	669	149	554	119	513		156		4	4
2008	309	371	1.906	936	2.821	805	1.897	565	1.349	374	1.056	246	838	241	202	137	93	121
2009	1.156	1.043	3.598	2.775	4.580	2.418	3.115	1.697	2.995	1.247	1.565	826	1.303	663	245	182	131	151

Kaynak: Türkiye İş Kurumu, 2010

2005-2009 yılları arasında kayıtlı bulunan kadın ve erkek işsizlerin yoğun olarak 20-29 yaşları arasında toplandığı söylenebilir. Kayıtlı işsizlerin 2009 yılındaki sayısı bir önceki yıla göre önemli ölçüde artış göstermiştir. Bu durum 2008 yılındaki daralmanın bir yansıması olarak yorumlanabilir.

Hatay ilindeki işsizlerin eğitim durumlarına bakıldığında, yapılan başvuruların ilk ve orta öğretim düzeyinde yoğunlaştığı görülmektedir. İlk ve ortaöğretim düzeyinde yapılan başvuruların, toplam başvurulara oranı 2005-2009 yılları arasında sırasıyla 2005 yılında %85, 2006 yılında %83, 2007 yılında %73, 2008 yılında %66, 2009 yılında ise %79' dur. Bu oranın yüksekliği, Hatay ilinde işsizliğin dışında eğitim ve mesleksizlik sorununun olduğunu göstermektedir. Bu yorumu işgücüne katılım oranları desteklemektedir. Daha önce belirtildiği gibi okuma yazma bilmeyenlerin işgücüne katılım oranı ise %21,98, lise altı eğitim düzeyindeki insanların işgücüne katılım oranı ise %46,54'tür.

Hatay ilinde 2009 yılı rakamlarına göre, okuma yazma bilmeyen 15 yaş üstü 106.555 kişi bulunmaktadır. Bunların toplam nüfus içerisindeki payı %10,52'dir. Bu grubun işgücüne katılım oranı dikkate alındığında okuma yazma bilmeyen 10 kişiden ancak 2'si iş bulabilmektedir. Yine aynı şekilde okuma yazma bilmeyenlerin dışında, lise altı eğitim alanların toplam okuma yazma bilenlerin içindeki oranı %68'dir. Bu grubun işgücüne katılım oranı dikkate alındığında her 10 kişiden ancak 4 tanesi lise altı eğitimle iş bulabilmektedir.

İş arayanların eğitim düzeyleri açısından dikkat çeken bir gelişme; 2009 yılında ilk ve orta öğretim mezunu kadınların, başvuruda bulunan işsizler içerisindeki oranının iki kat yükselmesidir. Bununla birlikte ön lisans ve lisans düzeyinde kayıtlı kadın işsizlerin toplam içerisindeki payı değişmezken, belirtilen gruptaki erkek işsizlerin payı 2009 yılında %13'den %5'e düşmüştür. Kayıtlı işsizlerin cinsiyetleri ve eğitimleri genel olarak incelendiğinde, eğitilmiş kadınların, eğitilmiş erkeklere göre daha az işsiz kaldıkları söylenebilir. Aşağıdaki Tablo 2.15 'de başvuruda bulunanların eğitim düzeyleri cinsiyet ayrımına göre gösterilmiştir.

Tablo 2.16'da İŞKUR kayıtlarındaki işe yerleştirilenlerin eğitim durumları cinsiyet ayrımına göre gösterilmiştir. Daha öncede belirtildiği gibi işe yerleştirmelerin, iş başvurularına oranı 2005 yılında %11, 2006 yılında %8, 2007 yılında %11, 2008 yılında %6 ve 2009 yılında ise %4'dür. Bu oran oldukça düşüktür ve işgücü talebinde sorun olduğunun bir göstergesidir. Yıllar itibariyle işe yerleştirilenler cinsiyet farklılığına göre incelendiğinde, beş yıllık ortalama da işe yerleştirilenlerin yaklaşık %84'ü erkek, %16'sı ise kadındır.

İşe yerleştirilenlerin eğitim durumlarına cinsiyet farklılığına göre bakıldığında, ilköğretim, orta öğretim ve ön lisans düzeyinde eğitim almış erkeklerin kadınlara oranla işe yerleştirilmeleri görece olarak fazla iken, lisans düzeyinde eğitim almış kadınların 2008 ve 2009 yıllarında erkeklere oranla daha fazla işe yerleştirildikleri gözlenmiştir.

İşgücü talebi açısından önemli sayılabilecek bir gelişme, ilk ve orta öğretim düzeyinde eğitim almış erkeklerin oranı 2005 yılında % 78,3 iken, 2009 yılında bu oran % 75,3'e gerilemiş, buna karşılık aynı düzeyde eğitim almış kadınların oranı belirtilen yıllarda %22'den % 25'e yükselmiştir. Bu durum kadınların işgücü piyasasına katılımında bir artış olduğunu göstermektedir.

Tablo 2.15. İŞKUR' a Başvuru Yapanların Eğitim Durumları, (2005-2009)

	Okuma Yazma Bilmeyenler		Okur Yazar Olanlar		İlköğretim		Ortaöğretim		Ön Lisans		Lisans		Yüksek Lisans+Doktora		Toplam		
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Toplam
2005	26	12	33	3	2.266	387	1.003	386	214	136	196	83	0	2	3.738	1.009	4.747
2006	35	9	59	16	1.900	513	1.429	386	274	74	304	82	5	1	4.006	1.081	5.087
2007	215	239	321	136	2.485	298	1.617	526	273	183	341	111	13	6	5.265	1.499	6.764
2008	371	424	1.193	381	5.108	1.037	3.971	1.669	1.062	77	1.233	570	93	54	13.031	4.912	17.943
2009	1.346	1.201	990	446	9.129	5.929	5.607	5.563	857	925	896	655	56	31	18.881	14.470	33.651

Kaynak: Türkiye İş Kurumu, 2010

Tablo 2.16. İŞKUR Tarafından İşe Yerleştirilenlerin Eğitim Durumları, (2005-2009)

	Okuma Yazma Bilmeyenler		Okur Yazar Olanlar		İlköğretim		Ortaöğretim		Ön Lisans		Lisans		Yüksek Lisans+Doktora		Toplam		
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Toplam
2005	0	0	1	0	173	9	80	10	24	6	18	2	0	0	296	27	323
2006	1	0	4	1	93	22	52	13	8	2	10	2	0	0	168	40	208
2007	3	0	10	1	214	28	95	22	18	4	16	6	0	0	356	61	417
2008	0	0	2	1	279	65	185	39	13	5	5	9	0	0	484	119	603
2009	3	0	5	1	385	54	162	54	21	12	13	16	0	0	589	137	726

Kaynak: Türkiye İş Kurumu, 2010

İşe yerleştirmelerin yaş grubuna cinsiyet ayrımında bakıldığında ilginç bir durum ortaya çıkmaktadır. Şöyle ki 25-29 yaş grubundaki işe yerleştirmelerin toplam içerisindeki oranı neredeyse tüm yıllarda %30 iken, 2009 yılında bu oran, %22'ye düşmüştür. Buna karşılık 30-34 yaş grubunda yıllar itibariyle artış söz konusudur. Buradaki artışta da görece olarak kadınların payı daha yüksektir. Dikkat çekici bir diğer gelişme ise 45-64 yaş grubunda işe yerleştirme oranları ortalama olarak %7 iken, bu oranın 2009 yılında %14'e yükselmesidir. Bu durum son yıllarda işgücü talebinde deneyime yönelik bir artış olduğu şeklinde yorumlanabilir.

İşe başvuru ve işe yerleştirme açısından önemli konulardan birisi de özürlü ve eski hükümlü statüsündeki kişilerin istihdamıdır. Aşağıdaki Tablo 2.17' de özürlü ve eski hükümlü statüsündeki başvurular, Tablo 2.18' de ise bu istihdamı sağlayacak işletme sayıları ile şu anda çalışan ve bunlara ilişkin açık olan kontenjanlar 2007-2009 yılları itibariyle gösterilmiştir.

Tablo 2.17. Özürlü ve Eski Hükümlü Statüsünde Yapılan Başvurular, (2005-2009)

Yıl	Özülüler										Eski Hükümlüler					
	Başvuru		Toplam		Kamu		Özel		Kayıtlı İş Gücü		Başvuru		Kamu		Kayıtlı İş Gücü	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
2005	274	28	114	14	4	1	110	33	979	109	76	0	29	0	281	2
2006	408	119	44	4	11	0	33	4	931	193	68	1	10	0	202	3
2007	616	332	100	8	0	0	100	8	989	382	64	0	37	0	342	2
2008	762	367	193	13	2	0	191	13	1642	725	91	2	1	0	199	4
2009	450	310	169	21	0	0	169	21	1444	593	23	1	0	0	203	3

Kaynak: Türkiye İş Kurumu, 2010

Tablo 2.18. Özürlü ve Eski Hükümlü İstihdamı, Çalışan Sayıları ve Açık olan Kontenjanlar, (2007-2009)

	Özürlü İstihdam Etmek		Halen Çalışan		Kontenjan Fazlası		Açık Kontenjan		Halen Çalışan		Kontenjan Fazlası		Açık Kontenjan
	Zorunda Olan İş Yeri		Özürlü Sayısı		Çalışan Özürlü Sayısı		Sayısı		Eski Hükümlü		Eski Hükümlü Sayısı		Sayısı
	Kamu	Özel	Kamu	Özel	Kamu	Özel	Kamu	Özel	Kamu	Kamu	Kamu	Kamu	Kamu
2007	29	130	96	473	15	31	55	266	62		28		36
2008	15	104	85	506	10	40	33	162	58		22		18
2009	11	111	52	520	6	38	20	168	27		12		16

Kaynak: Türkiye İş Kurumu, 2010

Hatay ilinde 2009 yılında işsizlik ödeneğine 3.645 kişi başvurmuş ve 1.090 kişinin ödemesi devam etmektedir. Başvuruda bulunan kişiler, %20'si 25-29, %24'ü 30-34, %18'i 35-39, %15'i 44-44 yaş grupları arasındadır. Ağırlıklı olarak arasında 25-34 yaş grubundadır. Başvuruda bulunan kişilerin %60'ı ilköğretim düzeyinde eğitime sahiptir. Belirtilen yılda başvuruda bulunan ancak bu ödeneği hak etmeyen kişi sayısı 600 kişidir.

4. HATAY İLİNİN YATIRIM PROFİLİ

Hatay ilinin yatırım profili ve yatırım potansiyeli kamu ve özel sektör yatırımları olmak üzere iki ana başlı altında incelenebilir.

4.1. Kamu Yatırımları

Kamu yatırımları, sermaye yoğun kamu harcamaları içerisinde ele alınan harcama kalemlerinden biridir. Yol, baraj, sulama kanalı, elektrik santrali, liman, havaalanı, okul ve hastane gibi kamu yatırım projeleri bir yandan ülkenin alt yapı ihtiyacının karşılanmasına ve üretim kapasitesine katkı yapmakta, diğer yandan özel kesimin verimliliğini arttırmaktadır. Bu nedenle ilin kalkınması açısından kamu yatırımlarının önemi büyüktür.

DPT'nin kamu yatırımları için kullanmakta olduğu sektör sınıflandırması Tarım, Madencilik, İmalat, Enerji, Ulaştırma-Haberleşme, Turizm, Konut, Eğitim, Sağlık ve Diğer Kamu Hizmetleri (DKH) olmak üzere on ana başlık altında incelenmektedir (DPT, 2010). Aşağıdaki Tablo 2.19'da Hatay ilinin kamu yatırımlarından aldığı tutarlar sektörel bazda gösterilmiştir.

Tablo 2.19. Hatay ilinin Kamu Yatırımları, (bin TL), (2005-2010)

YIL	TARIM	MADENCİLİK	İMALAT	ENERJİ	ULAŞTIRMA İLETİŞİM	TURİZM	KONUT	EĞİTİM	SAĞLIK	DİĞ. KAMU HİZMETLERİ	İL TOPLAMI	TÜRKİYE TOPLAMI
2005	3.176	6.325	0	0	10.276	1	0	19.746	13.262	26.439	79.225	19.899.447
2006	4.227	4.805	0	0	7.385	31	133	19.876	15.141	11.400	62.998	21.608.226
2007	9.054	3.966	0	0	61.945	1	30	26.730	41.933	14.730	158.389	21.513.108
2008	9.973	5.372	0	0	24.804	1	1.303	23.760	34.000	56.733	155.946	21.915.452
2009	7.596	6.025	0	0	57.666	103	2.000	28.059	50.500	46.680	198.629	27.458.727
2010	35.337	177	0	9.000	69.233	2	2.676	34.937	24.100	64.461	239.923	33.832.966

Kaynak: Devlet Planlama Teşkilatı, 2010

2005 – 2010 yılı arasında ilin kamu yatırımlarından aldığı pay %1'in altında olmakla birlikte 2007 yılında önemli sayılabilecek bir artış söz konusu olmuştur. 2007 yılı öncesi toplamda alınan pay açısından %0,3 iken, sonraki yıllarda % 0,7'ye çıkmıştır. Bu durum işsizliğin yüksek olduğu Hatay ili için karar alıcılar tarafından dikkate alınması gereken bir konudur. En azından özel sektöre verilecek yatırım teşviklerinde bu durum mutlaka dikkate alınmalıdır.

Kamu yatırımlarında hangi sektörün il için ön plana çıkarıldığına bakıldığında ise, turizm sektörünün yok denecek kadar az bir yatırım çektiği görülmektedir. İncelenen dönemde en fazla payı ulaştırma ve diğer kamu hizmetleri başlığı altında toplanan içme suyu, kanalizasyon, belediye hizmetleri vb almaktadır. Sonrasında eğitim ve sağlık hizmetleri gelmektedir.

4.2. Özel Sektör Yatırımları

Hatay'ın yatırım konuları incelendiğinde, yatırımların il genelinde daha çok pamuk çırçır ve prese, gıda, pamuk(Çiğit) ve zeytinyağı tesisleri, demir-çelik ve makine sanayi alanlarında olduğu görülmektedir. Mevcut sanayi tesislerinin büyük bir çoğunluğu Antakya, İskenderun ve Dörtöyl ilçelerinde yer almaktadır. Hatay ilinde 2009 yılı sonu itibariyle 674 adet sanayi sicil belgeli sanayi tesisi bulunmaktadır.

Hatay ili aslında organize sanayi bölgelerinin varlığı açısından gelişmiştir. Hatay ilinde 3 adet faal iki adet yapım aşamasında olan OSB bulunmaktadır. Antakya organize sanayi bölgesi 1.500 dönüm arazi üzerine, İl Özel İdaresi ve Sanayi ve Ticaret Odasının %50 ortak katılımı ile 1994 yılında kurulmuştur. Sanayi bölgesi parsellerinin tamamı tahsis edilmiştir. OSB'de bugün için 41'i faal, 9 'u inşaat halinde 5 adet tesisi olup; çalışmayan, 3 adet taahhüdü alınmış, ancak henüz inşaat başlanmamış boş parsel bulunmaktadır. Burada 1.000 işçi istihdam edilmektedir. İl açısından önem taşıyan bir diğer OSB İskenderun Organize Sanayi Bölgesidir. Bölgede bulunan bir iş merkezinde 16 adet işyeri, ayrıca 47 adet sanayi parseli bulunmaktadır. Bu sanayi parselleri üzerinde 46 adet üretim tesisi yer almaktadır. OSB'de tüm sanayi parselleri tahsis edilmiş, bölgedeki firmalarda 4.224 işçi istihdam edilmektedir. Bölgede Ekinciler A.Ş. ve Yazıcı A.Ş. ye ait 2 adet liman bulunmaktadır. Üçüncüsünün ise Assan A.Ş. tarafından yapımına başlanılmıştır. İskenderun Organize Sanayi Bölgesinde 9 Firma Demir ve Çelik üretimi yapmakta olup, bunun dışında 2 Gübre tesisi 1

adet Plastik Sanayi, 10 adet madeni eşya sanayi, 4 adet karayolu taşıtları imalat sanayi ve diğer sektörlerde firmalara ait sanayi tesis bulunmaktadır. (Hatay Valiliği)

Hatay-Payas Organize Sanayi Bölgesi, aslında kendiliğinden gelişen sanayi yapılarının sonradan Organize Sanayi Bölgesine dönüştürülmesi yoluyla oluşturulmuştur. Faal olan işyerlerinde yaklaşık 1.750 kişi çalışmaktadır. 42 adet sanayi parseli mevcut olup, halen 24 adet üretim tesisi faaliyet göstermektedir. Payas Organize Sanayi Bölgesinin genelinde demir ve çelik üretimi yapılmakta olup, bunun dışında 1 adet oksijen ile 2 adet kömür presleme, 1 adet çivi tel tesisi bulunmaktadır(Hatay Valiliği ve Antakya Sanayi Odası).

Hatay ilinin bölge içerisindeki önemi düşünüldüğünde, daha çok kamu yatırımları ile desteklenmesi ve ayrıca yatırım teşviklerinden daha fazla pay alması gerekmektedir. Aşağıdaki Tablo 2.20 ve 2.21’ de Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinin yıllar itibariyle almış oldukları teşvik belgeleri ve istihdama olan etkileri, Tablo 2.22’de ise Hatay ilinin 2007-2010 yılları arasında almış oldukları teşvikler gösterilmektedir.

Tablo 2.20. Kahramanmaraş İlinin Almış Olduğu Teşvikler, (2007-2010)

Kahramanmaraş	Belge Sayısı	Sabit Yatırım	İstihdam
	(Adet)	(TL.)	(Kişi)
2007	74	971.125.187	9.574
2008	11	62.030.413	271
2009	8	80.608.313	350
2010	23	277.519.183	426

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı, 2010

Tablo 2.21. Osmaniye İlinin Almış Olduğu Teşvikler, (2007-2010)

Osmaniye	Belge Sayısı	Sabit Yatırım	İstihdam
	(Adet)	(TL.)	(Kişi)
2007	23	460.460.949	1128
2008	11	62.030.413	271
2009	8	49.934.278	277
2010	13	55.438.985	176

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı, 2010

Tablo 2.22. Hatay İlinin Almış Olduğu Teşvikler, (2007-2010)

2007					2008				
Sektör	Sektör	Belge Sayısı (Adet)	Sabit Yatırım (TL.)	İstihdam (Kişi)	Sektör	Sektör	Belge Sayısı (Adet)	Sabit Yatırım (TL.)	İstihdam (Kişi)
03 - İMALAT	01 - Gıda ve İçki	2	2.688.000	22	02 - MADENCİLİK	02 - İşleme	1	7.000.000	25
03 - İMALAT	02 - Dokuma ve Giyim	1	2.286.233	8	03 - İMALAT	01 - Gıda ve İçki	1	2.167.300	20
03 - İMALAT	11 - Taşıt Araçları	1	1.090.236	65	03 - İMALAT	12 - Madeni Eşya	2	1.544.014	-
05 - HİZMETLER	01 - Ulaştırma	2	11.184.570	120	03 - İMALAT	17 - Çimento	1	3.800.000	20
05 - HİZMETLER	02 - Turizm	1	3.612.515	30	05 - HİZMETLER	05 - Sağlık	4	14.041.614	80
05 - HİZMETLER	05 - Sağlık	2	2.736.934	12	05 - HİZMETLER	06 - Diğerleri	3	5.032.000	-
Toplam		9	23.598.488	257	Toplam		12	33.584.928	145
2009					2010				
01 - TARIM	02 - Hayvancılık	1	5.950.000	9	Madencilik	İstihraç ve İşleme	4	9.958.000	38
02 - MADENCİLİK	02 - İşleme	1	2.000.000	-	İmalat	Gıda ve İçki	5	3.046.020	50
03 - İMALAT	01 - Gıda ve İçki	4	7.635.381	85		Lastik-Plastik	1	630.000	10
03 - İMALAT	07 - Kimya	1	5.540.972	38		Cam	1	1.400.000	10
03 - İMALAT	18 - Pişmiş Kil ve Çim.Ger.	1	7.532.870	24		Taşıt Araçları	1	772.162	32
05 - HİZMETLER	03 - Ticaret	3	72.828.760	90		Madeni Eşya	1	1.355.642	8
05 - HİZMETLER	05 - Sağlık	1	17.362.093	90		Makine İmalat	2	2.548.750	20
05 - HİZMETLER	07- Altyapı	1	2.699.500	20		Pişmiş Kil ve Çim. Ger.	2	11.824.000	45
					Enerji	Enerji	2	128.700.000	16
					Hizmetler	Ticaret	1	1.691.030	10
						Altyapı	1	665.012	3
Toplam		13	121.549.576	356	Toplam		21	162.590.616	242

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı, 2010

Hatay ilinin KOBİ teşviklerinden yararlanması 2005-2009 yılları arasında, 2005 yılı hariç, TR63 Bölgesindeki diğer illere oranla görece olarak daha fazladır. Hatay ilinin 2009 yılında KOBİ Teşvik belgesi sayısı 12'dir. TR63 bölgesindeki diğer illerdeki teşvik belgesi sayısı aynı yıl için Kahramanmaraş ilinde 9 Osmaniye'de 2'dir. Aşağıdaki Tablo 2.23'de TR63 bölgesindeki illerin KOBİ teşvik belgesi sayıları, sabit yatırım tutarları ve bu yatırımların istihdama katkıları gösterilmiştir.

Tablo 2.23. TR63 Bölgesi İllerinin Almış Olduğu KOBİ Teşvikleri, (2005-2009)

YILLAR	HATAY			KAHRAMANMARAŞ			OSMANİYE		
	Belge Sayısı	Sabit Yatırım	İstihdam	Belge Sayısı	Sabit Yatırım	İstihdam	Belge Sayısı	Sabit Yatırım	İstihdam
	(Adet)	(TL.)	(Kişi)	(Adet)	(TL.)	(Kişi)	(Adet)	(TL.)	(Kişi)
2005	1	320.710	6	3	917.005	22	8	2.302.789	115
2006	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2007	10	6.279.172	157	6	2.0705.069	64	7	6.314.390	189
2008	18	10.499.791	276	10	7.823.393	328	11	8.096.533	165
2009	12	8.541.922	194	9	6.479.897	142	2	1.286.092	25

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı, 2010

5. SOSYAL GÜVENLİK YAPISI

2010 Temmuz ayı sonu verilerine göre; bölgede istihdam edilen 251.486 zorunlu sigortalının, %45,1'i Hatay ili sınırları içerisinde. Bununla birlikte bölgedeki iller arasında aylık alanlar açısından aktif pasif oranı en düşük il Hatay'dır. Bu oranın bölgedeki diğer iller göre düşük olması ilin üretime bağlı olarak sosyal güvenlik yapısının zaman içerisinde sorun yaşayabileceğini göstermektedir. Diğer bölge illerine göre bu oranın düşük kalmasının sebebi ise, aylık alan (pasif) sigortalıların sayısının diğer iki ilin toplamından daha fazla olmasıdır.

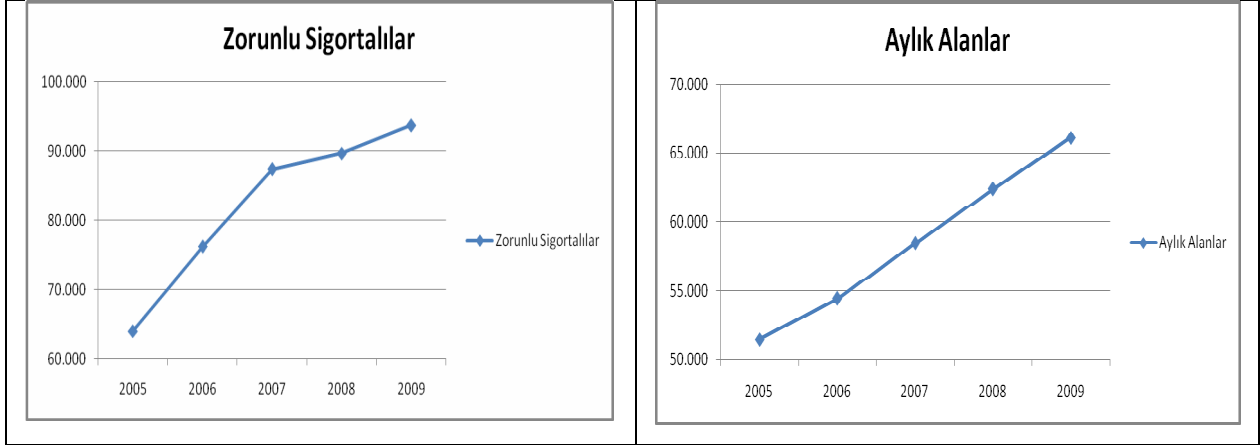
Tablo 2.24. 4/a Kapsamındaki Aktif ve Pasif Sigortalıların Dağılımı (Temmuz 2010)

İl	Zorunlu Sigortalılar	Çıraklar	Tarım	İsteğe Bağlı	Toplam Sigortalı Sayısı	Aylık Alanların Sayısı	Aktif / Pasif Oranı
Hatay	107.535	4.312	1454	53	113.501	68.459	1,7
Kahramanmaraş	97.747	2.303	89	47	100.186	34.491	2,9
Osmaniye	35.493	1.970	335	1	37.799	18.943	2,0

Kaynak: SGK, 2010

2010 Temmuz sonu verilerine göre Türkiye genelinde bu oran 2,06'dır. Hatay ilinin Türkiye ortalamasının altında olması kayıtlı ekonomi ve sosyal güvenlik yapısı açısından olumsuz olarak değerlendirilmelidir. Aşağıdaki Şekil 1-A ve 1-B' de ildeki zorunlu sigortalılar ile aylık alanların sayıları ve aktif/pasif oranı gösterilmiştir.

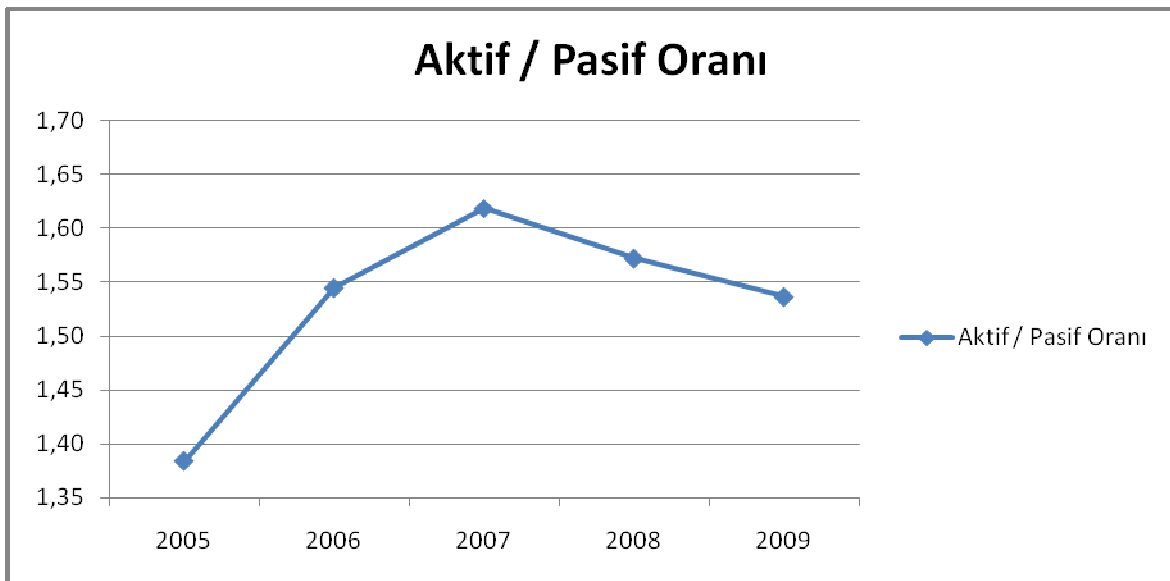
Şekil 1-A. Hatay İlindeki Zorunlu Sigortalı ve Aylık Alanların Sayıları, (2005 – 2009)



Kaynak: SGK, 2010

2005 – 2009 yılları arasında, 4/a kapsamındaki aktif sigortalı sayılarını sadece Hatay ili için inceleyecek olursak; zorunlu sigortalı sayısındaki artışın, zaman içindeki aylık alanların artışından görece olarak daha az olması; aktif pasif oranının zaman içerisinde düşme eğilimi göstermesine neden olmuştur.

Şekil 1-B. Aktif ve Pasif Sigortalıların Oranı, (2005 – 2009)



Kaynak: SGK, 2010

TR 63 bölgesi için işyeri ve sigortalıların sayılarına bakılacak olunursa; 2010 Temmuz ayı sonu itibariyle, Hatay ili diğer bölge illerine göre hem işyerleri hem de sigortalılar açısından sayısal üstünlük sahibidir. İşyerlerinin yalnızca % 3,3' ü kamusal özellik gösterirken, sigortalıların % 86,7' si özel şirketlerde istihdam edilmektedir.

Tablo 2.25. TR63 Bölge İlleri İşyeri ve Zorunlu Sigortalı Sayıları, (2010 Temmuz)

	İşyeri Sayısı			Zorunlu Sigortalı Sayısı		
	Kamu	Özel	Toplam	Kamu	Özel	Toplam
Hatay	483	14.274	14.757	14.335	93.200	107.535
Kahramanmaraş	333	8.618	8.951	14.968	82.779	97.747
Osmaniye	209	3.984	4.193	3.794	31.699	35.493

Kaynak: SGK, 2010

Hatay ili diğer bölge illerine göre çok daha fazla özel işyeri sayısına sahipken; işyeri başına düşen 7,3 çalışan ile bu konuda hem Osmaniye(8,5) hem de Kahramanmaraş(10,5) ile karşılaştırılınca düşük kalmaktadır. Hatay ilinde 1-9 çalışanı olan işyerlerinin toplam iş yerlerine oranı % 88,1'dir.

Tablo 2.26. TR63 Bölge İlleri Çalışan Sayısına Göre İşyeri Sayıları, (2010 Temmuz)

İLLER	İŞYERİ SAYISI													Toplam
	İŞ YERİ BÜYÜKLÜĞÜ													
	1 Kişi	2-3 Kişi	4-6 Kişi	7-9 Kişi	10-19 Kişi	20-29 Kişi	30-49 Kişi	50-99 Kişi	100-249 Kişi	250-499 Kişi	500-749 Kişi	750-999 Kişi	1000+ Kişi	
HATAY	5.391	4.337	2.216	1.053	905	343	260	133	86	22	8	1	2	14.757
K.MARAŞ	3.756	2.019	893	324	1.175	271	228	143	92	35	7	3	5	8.951
OSMANİYE	1.607	997	452	175	621	139	92	63	38	8	1	0	0	4.193

Kaynak: SGK, 2010

Yukarıdaki tablodan da görüldüğü üzere, atölye düzeyinden, fabrika düzeyine geçiş gösteren işletme sayısında; Hatay ilinin Kahramanmaraş' tan sonra geldiği göz önüne alınırsa, işletmelerin ideal seviyede gelişim gösteremedikleri söylenebilir.

Hatay ili için 2008 – 2010 yılı işyeri büyüklüklerine göre, işyeri ve sigortalı sayılarını ayrıntılı inceleyecek olursak; işyeri sayısının sürekli artış gösterdiği ve buna bağlı olarak çalışan sayılarının arttığı belirlenmektedir. Temmuz 2010 verilere göre fabrika niteliği kazanmış firmalarda toplam sigortalıların % 49'u istihdam edilmektedir. Bu kapsamdaki işyerlerinde, işyeri başına 103 kişi çalışmaktadır.

Tablo 2.27. Hatay İlinde Çalışan Sayısına Göre İşyeri Sayıları, (2010 Temmuz)

4\A KAPSAMINDAKİ İŞYERLERİ SAYISININ BÜYÜKLÜKLERİNE GÖRE DAĞILIMI											
İŞYERİ SAYISI / İŞYERİ BÜYÜKLÜĞÜ											
YILLARA GÖRE DAĞILIM	1-3 Kişi	4-6 Kişi	7-9 Kişi	10-19 Kişi	20-29 Kişi	30-49 Kişi	50-99 Kişi	100-499 Kişi	500-999 Kişi	1000 Kişi	TOPLAM
2008	8.906	1.815	762	834	295	232	105	88	6	1	13.044
2009	9.480	1.977	921	835	315	244	110	92	5	2	13.981
2010 (Temmuz)	9.728	2.216	1.053	905	343	260	133	108	9	2	14.757

Kaynak: SGK, 2010

Tablo 2.28. Hatay İlinde İşyeri Büyüklüğüne Göre Zorunlu Sigortalı Sayıları, (2010 Temmuz)

4\A KAPSAMINDAKİ ZORUNLU SİGORTALI SAYILARININ İŞYERİ BÜYÜKLÜĞÜNE GÖRE DAĞILIMI											
ZORUNLU SİGORTALI SAYISI / İŞYERİ BÜYÜKLÜĞÜ											
YILLARA GÖRE DAĞILIM	1-3 Kişi	4-6 Kişi	7-9 Kişi	10-19 Kişi	20-29 Kişi	30-49 Kişi	50-99 Kişi	100-499 Kişi	500-999 Kişi	1000 Kişi	TOPLAM
2008	13.899	8.670	6.130	11.281	7.178	8.710	7.341	16.393	3.692	6.390	89.684
2009	14.984	9.396	7.275	11.157	7.468	9.107	7.740	17.226	3.222	6.133	93.708
2010 (Temmuz)	15.669	10.584	8.284	12.085	8.128	9.734	9.136	20.477	5.867	7.571	107.535

Kaynak: SGK, 2010

İldeki esnaf ve tarım sigortalı çalışanlar incelenecek olursa; aşağıdaki tablolardan anlaşılacağı üzere, Hatay ili bölgede ticaret boyutundaki sigortalı sayısı ile % 52,96' lık bir orana sahip olup lider konumunda bulunurken, yine tarım sektöründe ise % 60,57' lik pay bölgede en çok sigortalı sayısına sahip il durumundadır.

Tablo 2.29. 4/b Kapsamında Aktif Sigortalı Sayısı (ESNAF), (2010 Temmuz)

İl	Zorunlu Sigortalılar	Muhtar	İsteğe Bağlı	Toplam Sigortalı Sayısı	Aktif / Pasif Oranı
Hatay	35.040	187,1253	6.217	41.444	1,2
Kahramanmaraş	23.179	367,20825	2.479	26.025	1,4
Osmaniye	9.330	85,51425	1.364	10.779	1,0

Kaynak: SGK, 2010

Hatay ilinde bulunan aktif sigortalıların toplam sayıları her iki grup için de, bölge illeri toplamlarından daha yüksektir. Bu da yerelde ticaret sektörünün ve tarım sektörünün Hatay

ilinde önemli istihdam kaynağı olduğunu göstermektedir. İlin tarım sektöründe sahip olduğu sigortalı sayısı ile toplamda % 3,18' lik oranla Türkiye çapında 8. sırada; ticaret sektöründe sahip olduğu sigortalı sayısı ile de % 1,86' lık oranla 12. sırada yer aldığı gözükmektedir.

Tablo 2.30. 4/b Kapsamında Aktif Sigortalı Sayısı (TARIM), (2010 Temmuz)

İl	Zorunlu Sigortalılar	İsteğe Bağlı	Toplam Sigortalı Sayısı	Aktif / Pasif Oranı
Hatay	34.167	26	34.193	6,0
Kahramanmaraş	14.052	4	14.056	4,8
Osmaniye	8.196	4	8.201	4,1

Kaynak: SGK, 2010

4/b kapsamındaki bağımsız çalışan 2.926 sigortalıların dağılımlarının aktif pasif oranlarına bakacak olursak tüm bölge illeri 4' ten yüksektir.

Genel anlamda Sosyal Güvenlik kapsamında bulunan kişi sayıları ve toplam il nüfusları detaylı incelendiğinde; Kahramanmaraş ve Osmaniye'nin toplamından daha büyük bir nüfusa sahip olan Hatay ilinde, sahip olunan nüfusun % 74,59'luk kısmı Sosyal Güvenlik kapsamını içinde yer almaktadır.

Tablo 2.31. TR 63 İllerinde Sosyal Güvenlik Kapsamındaki Kişi Sayısı ve İl Nüfuslarına Oranı, (2010 Temmuz)

İller	İlin Toplam Nüfusu	Toplam Sosyal Güvenlik Kapsamı (Yeşil Kartlılar Hariç)	Sosyal Güvenlik Kapsamının Toplam il Nüfusuna Oranı (%)
Hatay	1.448.418	1.080.329	74,59
Kahramanmaraş	1.037.491	761.308	73,38
Osmaniye	471.804	388.883	82,42

Kaynak: SGK, 2010

6. UYGULANAN İSTİHDAM TEDBİRLERİ

İŞKUR; istihdamın artırılması ve işgücü piyasasının nitelikli işgücü ihtiyacının karşılanması amacıyla, **Aktif İşgücü Programları** çerçevesinde;

1- KURSLAR

- * İşgücü Yetiştirme Kursları
- * Özürlü ve Hükümlü/ Eski Hükümlü Meslek Eğitimi ve Rehabilitasyonu

2- GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMLERİ

3- STAJ PROGRAMLARI

- 4- TOPLUM YARARINA ÇALIŞMA PROGRAMLARI (TYÇP)
5- ÇALIŞANLARIN MESLEKİ EĞİTİMİ

faaliyetlerini sürdürmektedir.

Bu bağlamda 2008 – 2010 yılları arasında gerçekleştirilen kurs programlarının ayrıntısı aşağıdaki tabloda sunulmuştur. Hatay ilinde son 3 yılda toplam 213 kursa 7.839 katılımcı dâhil edilmiş ve bunlardan 6.854 tanesi başarılı bir şekilde programlardan mezun olmuşlardır.

Tablo 2.32. İŞKUR İl Müdürlüğü Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları, (2008 – 2010)

Yıl	Kurs Türü	Kurs Sayısı	Katılımcı Sayısı	Mezun Sayısı
2008	Hükümlülere Yönelik	6	104	87
	İstihdam Garantili	7	117	56
	İşgücü Yetiştirme	16	311	268
	İşsizlik Sigortası Kapsamında	10	138	117
	Kendi İşini Kuracaklara Yönelik	13	223	213
	ÖSDP	5	122	84
	Özürlülere Yönelik	1	10	10
2009	Hükümlülere Yönelik	7	128	107
	İstihdam Garantili	8	168	159
	İşgücü Yetiştirme	55	2.889	2.619
	Kendi İşini Kuracaklara Yönelik	20	1.109	1.068
	ÖSDP	9	869	788
	Özürlülere Yönelik	7	85	52
2010 *	Eski Hükümlülere Yönelik	1	10	10
	Hükümlülere Yönelik	5	90	0
	İstihdam Garantili	3	52	38
	İşgücü Yetiştirme	30	1.404	1.178
	Özürlülere Yönelik	1	10	0
TOPLAM		204	7.839	6.854

Kaynak: İŞKUR, 2010

* 2010 yılı kurslarının hepsi tamamlanmamıştır. Ayrıca Ekim ayına kadar netleştirilen ve açılan programlar listeye dâhil edilmiştir.

Aynı bağlamda **Toplum Yararına Çalışma Programları** ve **Staj Programlarının** dökümü de incelenecek olunursa; 2009 ve 2010 verileri ışığında, toplamda 6 program ile 283 katılımcı TYÇP; 3 program ile 3 katılımcı da STAJ programlarından yararlanmıştır.

Toplum Yararına Çalışma Programlarından Orman İşletmeleri ve Belediyeler yararlanırken; Staj programlarından ise özel işyerleri yararlanmıştır. Stajlara alınan 3 kişi; ön muhasebe, müşteri temsilcisi ve oto tamircisi olarak programlarına devam etmektedirler.

Tablo 2.33. İŞKUR İl Müdürlüğü TYÇP ve Staj Programları, (2009 – 2010)

Yıl	Program Türü	Program Sayısı	Katılımcı
2009	Toplum Yararına Çalışma Programı	4	117
2009	Staj Programı	0	0
2010	Toplum Yararına Çalışma Programı	2	166
2010	Staj Programı	3	3

Kaynak: İŞKUR, 2010

Tüm aktif programların mesleksi dağılımları incelenecek olursa; nitelik gerektirmeyen işler kapsamında 252 kişi, genel idari hizmetler kapsamında 4.550 kişi, teknik operasyon (alt düzey) kapsamında ise 3.323 kişi yetiştirilmiştir. Toplamda mesleki eğitime alınan 8.125 kişinin % 46,2' si erkek iken % 53,8' i ise kadındır.

Aktif işgücü programları kapsamında gerçekleştirilen 213 programın 80 tanesi İskenderun İlçe Müdürlüğü tarafından, 133 tanesi ise Hatay İl Müdürlüğü tarafından yürütülmüştür.

Hatay ilinde İŞKUR İl Müdürlüğü dışında Milli Eğitime Müdürlüğü' ne bağlı Meslek Liseleri ve Halk Eğitim Merkezleri de Mesleki Kurslar ve Programlarla bu faaliyetlere katkıda bulunmaktadır.

Tablo 2.34. Hatay ilindeki Meslek Okulları ve Öğrenci Sayıları, (2010 Eylül)

İLÇE	OKUL SAYISI	ERKEK ÖĞRENCİ	KADIN ÖĞRENCİ	TOPLAM
Antakya	19	2.270	1.346	3.616
Dört Yol	26	2.885	1.060	3.945
Erzin	4	0	252	252
İskenderun	22	2.381	1.641	4.022
Kırıkhan	16	922	539	1.461
Reyhanlı	8	442	269	711
Samandağı	6	237	368	605
Yayladağı	2	0	99	99
TOPLAM	103	9137	5.574	14.711

Kaynak: İl Millî Eğitim Müdürlüğü, 2010

Yukarıdaki tabloda; Hatay ilinde 2010 – 2011 eğitim yılında faaliyet gösteren meslek okulları ilçe bazında ayrıntılandırılmıştır. Veriler ışığında, İskenderun ilçesinin 22 meslek okulu ile toplam öğrencilerin % 27,3' üne sahip olduğunu, sırasıyla Dört Yol ve merkez ilçe Antakya' nın % 26,8 ve % 24,6 oranıyla İskenderun' u takip ettiğini görmekteyiz.

Şu an itibarıyla faaliyet gösteren 103 meslek okulunun verdiği eğitim türüne göre dağılımı hakkında ise; 42 okulun toplam öğrencilerin % 42,7' sini yetiştirerek sanayi sektörüne toplamda 6.283 nitelikli eleman sağlayacağı söylenebilmektedir.

Ayrıca toplamda eğitim gören 14.711 öğrencinin % 62,1' i erkek, % 37,9' u ise kadındır.

Tablo 2.35. İldeki Meslek Okulların Eğitim Türlerine Göre İşgücü Yetiştirdiği Sektörler, (2010)

SEKTÖR	OKUL SAYISI	TOPLAM
Bilişim	8	1.991
Hizmet	34	5.715
El Sanatları	4	185
İnşaat	1	59
Sağlık	14	478
Sanayi	42	6.283
TOPLAM	103	14.711

Kaynak: Mili Eğitim İl Müdürlüğü, 2010

İŞKUR; **Pasif İşgücü Programları** çerçevesinde de;

- 1- İŞSİZLİK SİGORTASI
- 2- İŞ KAYBI TAZMİNATI
- 3- KISA ÇALIŞMA ÖDENEĞİ
- 4- ÜCRET GARANTİ FONU kapsamında faaliyetlerini sürdürmektedir. Tüm bu desteklerle de kendi iradesi dışında işini kaybedenlere, özelleşmeden dolayı işsiz kalanlara ve krizden etkilenip çalışma faaliyetleri tamamen durdurmak ya da büyük ölçüde azaltma durumunda kalan işyerlerine geçici sürelerle yardım edilmektedir.

Tablo 2.36. TR 63 Bölge İllerinin Pasif İşgücü Programları ve Yararlanıcı Sayıları, (2008 – 2010)

İl	BAŞVURU			HAK EDEN								
	İş Kaybı Tazminatı	İşsizlik Ödeneği	Kısa Çalışma Ödeneği	ÖDEMESİ DEVAM EDEN			ÖDEMESİ KESİLEN			ÖDEMESİ BİTEN		
İş Kaybı Tazminatı				İşsizlik Ödeneği	Kısa Çalışma Ödeneği	İş Kaybı Tazminatı	İşsizlik Ödeneği	Kısa Çalışma Ödeneği	İş Kaybı Tazminatı	İşsizlik Ödeneği	Kısa Çalışma Ödeneği	
Hatay	611	9.984	404	40	1.004	0	338	3.298	1	233	3.835	403
Kahramanmaraş	1	11.247	1.444	0	1.405	0	1	4.415	73	0	4.033	1.371
Osmaniye	0	4.884	195	0	525	0	0	1.322	0	0	1.296	195

Kaynak: İŞKUR, 2010

Bölge illerinin aldığı başvurulara bakılırsa, özelleştirme ve ekonomik darboğaz sebebiyle işsiz kalanlardan en çok başvuruyu Hatay ili almıştır. İşsizlik ödeneği ve Kısa Çalışma Ödeneği kapsamı içinde yararlanıcı sayısında; Hatay ili, Kahramanmaraş' tan sonra gelmekte ve İşsizlik ödeneğinde toplamın % 40' ını, kısa çalışma ödeneğinin de ise toplamın % 20,5' ini oluşturmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HATAY İLİ İŞGÜCÜ PİYASALARI ANALİZİ

1. ARAŞTIRMANIN KONUSU

Araştırmanın konusu, sosyal, ekonomik, mali göstergeler ve saha çalışmaları doğrultusunda Hatay ilinin işgücü piyasasının analiz edilerek, işgücü arz ve talebinin en etkin bir biçimde karşılaşmasına olanak sağlamaktır. Bu çerçevede Hatay ilinde öne çıkan sektörlerin mevcut durumlarının yanı sıra potansiyelleri ortaya konularak, işgücüne ilişkin geleceğe yönelik sektörel politikalar üretilecektir.

Araştırma sonunda, Hatay ili, çevre iller, bölge ve ülkenin potansiyelleri ile küresel değişimlerin de etkisi dikkate alınarak aşağıdaki analiz ve politika önerileri yapılacaktır.

- İşgücü arzındaki artış ya da azalışın zaman serilerine bağlı olarak hesaplanması,
- Sektörel yapıya bağlı işgücü talebinin arz ile karşılaştırılması,
- İlin gelişme potansiyeline bağlı olarak kamu yatırımlarının yönlendirilmesi,
- İhtiyaç duyulacak mesleklerin belirlenmesi,
- Girişimcilik potansiyeline bağlı olarak yeni istihdam sağlanacak yapının ortaya çıkarılması,
- İşsizlik ve mesleksizlik ayrımının yapılarak meslek edindirmeye yönelik kurs, sertifika programı, eğitim önermelerinin yapılması, (varsa unutulmuş ya da yok olmaya başlamış mesleklerin yeniden canlandırılması)
- Meslek içi iyileştirmelere yönelik eğitim önermelerinin yapılması.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Dünya ekonomisinde yaşanan gelişmeler, karşılaştırmalı üstünlükler temelinde yerel ekonomilerin önemini artırmış ve uzmanlaşma stratejilerini değiştirmiştir. Küreselleşme olgusu, belirli sektörlerde uzmanlaşma yeteneği gösterebilen illerin ve/veya bölgelerin rekabet avantajı elde etmelerine yol açmıştır. Çalışmanın amacı, Hatay ilinin kalkınma çabalarına destek olacak şekilde, ilin sektörel gelişimini ortaya koymak, işgücü piyasasına ilişkin en gerçekçi ve güncel durumu belirlemek ve bu çerçevede sektörlerin ihtiyaç duyduğu

İşgücünün tespit edilerek; ilin gelecek beş yıllık süre içerisinde işgücü piyasasına yönelik istihdam politikalarının geliştirilmesinde karar alıcılara yardımcı olmaktadır.

Bilindiği gibi sektör analizi, ekonomi içerisindeki her bir sektörün girdileri, çıktıları, üretim süreçleri, sektörü bekleyen gelişmeler, sektörü ilgilendiren tehditler ve fırsatlar, sektörün güçlü ve zayıf yönleri ve benzeri konularda karar alıcılara yardımcı olmaya yarayan önemli bir analizdir.

Proje hem amaçları doğrultusunda, hem de uygulandığı il ve bölge göz önüne alınarak incelendiğinde çok büyük önem taşımaktadır. İş gücü piyasası analiz çalışmasının Hatay ilinde ilk defa uygulanıyor olması, işsizlikle ve mesleksizlikle mücadelede karar alıcılara yol gösterici bir nitelik taşıması ve daha sonra farklı illerde uygulanacak işgücü piyasası analiz çalışmalarına model teşkil etmesi açısından son derece önemlidir.

3. ARAŞTIRMANIN VERİ SETİ VE SINIRLILIKLARI

İş gücü piyasası analiz çalışmasında kullanılmak üzere farklı kaynaklardan çok yönlü veri toplanmıştır. Çalışmada kullanılan işgücü piyasasına ilişkin veriler öncelikli olarak İş Kur Hatay il Müdürlüğü ile İŞKUR Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem ve İşgücü Piyasası Analizi Daire Başkanlığının veri tabanından sağlanmıştır. İŞKUR veritabanlarından sağlanan veriler zaman serisi analizlerinde kullanılarak, incelenen değişkenlere ilişkin gelecekteki olası değişimler tahmin edilmeye çalışılmıştır.

Bununla birlikte işgücü piyasasının mevcut durumu, işgücü arz ve talebinin yapısı, temininde güçlük çekilen meslekler ve sektörel yapıdaki değişimlere bağlı olarak yeni iş alanlarının belirlenmesi amacıyla Ek 1’de gösterilen İşveren, Çalışan, İşsizlere yönelik anket formları hazırlanmıştır.

Ayrıca Ek 2 - B’ de gösterilen formlar aracılığıyla sektörel bazda arama toplantıları yapılarak;

- İşgücünü Etkileyen Ulusal ve Uluslararası Faktörler
- İşgücünü Etkileyen Bölgesel Faktörler
- İşgücünü Etkileyen Yerel Faktörler
- İşgücünün Niteliği

- Sektörel Yapı
- Sosyo – Ekonomik Yapı ile

ilgili konularda işgücünü etkileyen değişimler, bu değişimlerin fırsat ya da tehdit oluşturup oluşturmadığı, bunlara karşı üstün ve zayıf yönler ile bu değişimlere yönelik gerek karar alıcıların gerekse de sektörlerin gelişim görevlerinin neler olması gerektiği konularında sektör temsilcilerinin görüşleri doğrultusunda veri ve bilgi sağlanmıştır.

Yine aynı şekilde ilin sosyo-ekonomik yapısının ortaya konulması amacıyla çeşitli kurum ve kuruluşlardan (Esnaf ve Sanatkârlar Odası, Sosyal Güvenlik Kurumu, Valilik İl Koordinasyon ve Planlama Müdürlüğü, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Ticaret ve Sanayi Odası) temel analizlerde kullanılmak üzere çeşitli veriler istenmiş ve bu verilere ulaşılmıştır.

Ayrıca istatistiksel analizlerin uygulanması amacıyla TÜİK ve Merkez Bankası'na ait veriler kullanılmıştır.

Araştırmanın en önemli sınırlılığı başlangıç aşamasında bazı kurumların sektörlere ilişkin bilgi verme konusundaki isteksiz tutumlarıdır. Yine aynı şekilde bazı işletmelerin anket formlarının uygulanmasına ilişkin görüşme talebimizi geri çevirmeleri ve rekabet olgusu nedeniyle araştırmaya kapalı oluşları da bir diğer sınırlılıktır. Ayrıca, bazı işletmelerde işçilere yönelik anket formlarının uygulanmasına izin verilmemesi, doldurulan anket formlarında çeşitli bilgilerde tutarsızlıkların olması ve istenilen türde bilginin bulunamaması yapılan analizin etkinliğini de sınırlandırmıştır. Bununla birlikte bu sorunlar, Hatay İŞKUR Müdürlüğü'nün kurumsal kimliği ve ilişkileri kullanılarak önemli ölçüde aşılmıştır.

Uygulanan analizlerde kullanılan değişkenler dışındaki faktörlerin sabit kaldığı varsayılmıştır. Çalışmada, SPSS 13.0 ve Eviews 5.1 paket programları kullanılarak uygulanan analizler aracılığı ile belirtilen amaçlara ulaşılmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte uygulanması düşünülen analizlerin bir kısmı, istenilen verilere ulaşılamaması ve veri yapısından dolayı uygulanamamıştır. Ayrıca uygulanan tahmin modellerine ilişkin olarak elde edilen sonuçların güvenilirliğinin, tahmin edilen sürenin uzamasına bağlı olarak sapma göstereceği unutulmamalıdır.

4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

4.1. Arama Konferansları

Arama konferansı ortak akıl yaratmayı amaçlayan katılımlı bir planlama metodolojisidir. Bir grup iddia sahibi metodolojinin ön gördüğü mantık içerisinde en ideal gelecekleri ortaya çıkartacak yaratıcı stratejileri, işbirlikçi bir tutumla tasarlarlar. Diğer bir anlatımla arama konferansı, ortak görüş yaratmayı, ortak sorunlara çözüm bulmayı, daha iyiye ulaşmak, gelişmek için neler yapılması gerektiğini belirlemeyi ve ortak hedefler seçmeyi sağlayan bir çalışma düzenidir(Babüroğlu ve diğerleri).

Proje kapsamında politika belirlemede yardımcı olması amacıyla sektör büyüklerinin ve kanaat önderlerinin gelecek hakkındaki beklentileri ile Hatay ilini etkileyebilecek olası eğilimlerin neler olabileceği konusunda beş ayrı sektörde arama konferansları gerçekleştirilmiştir.

Arama konferansları temelde 4 evrede tamamlanmıştır. Bu evreler;

EVRE - 1 SEKTÖRÜ ETKİLEYEN AKIMLAR

EVRE - 2 FIRSAT TEHDİT YAKLAŞIMI

EVRE - 3 SWOT DEĞERLENDİRMELERİ

EVRE - 4 STRATEJİLER – GELİŞİM GÖREVLERİ

Birinci evrede, hazır akıl ve yeni akılların değerlendirilmesi ile Hatay iline doğrudan ya da dolaylı yoldan etki edebilecek tüm gelişmelerin sıralanması katılımcılardan istenmiştir. Bu aşamada Ek 2-A' da gösterilen hazır akıl şablonu kullanılarak yeni ortak akılların ortaya çıkarılması dünyada, Türkiye' de ve bölgemizde işgücünü etkileyen değişiklikler konuşulmuş ve Ek 2-B' de gösterilen değişimler listesi hazırlanmıştır.

İkinci evrede, birinci evrede belirlenen değişimlerin fırsat ve tehdit eğilimleri belirlenmesi adına ön sınıflandırılma yapılması katılımcılardan istenmiştir. Bu aşamada katılımcılar rassal olarak gruplandırılmıştır. Her gruptan “Değişimler Listesi”ni kullanılarak; bunların arasından **belirginlikleri** ve **etki düzeylerine** göre **FIRSAT** ve **TEHDİT** bazında önem derecesine göre 10'ar adet sınıflandırmaları istenmiştir. Bu çalışma ile Ek 2-B' de gösterilen

“Fırsat Olabilecek Değişimler Matrisi” ve “Tehdit Olabilecek Değişimler Matrisi” elde edilmiştir.

Üçüncü evrede, Hatay ili iç dinamiklerini düşünülerek sıralanmış değişimlerden; fırsat olanlarından azami derecede yararlanmak, tehditlerden de asgari düzeyde etkilenmek adına güçlü ve zayıf yönlerin belirlenmesi katılımcı gruplardan istenmiştir. Bu çalışma ele Ek 2-B’ de gösterilen “Güçlü & Zayıf Yönler Matrisi” oluşturulmuştur.

Dördüncü evrede, “Güçlü & Zayıf Yönler Matrisi”nde geçen iç özellikler düşünülerek; fırsat ve tehdit olabilecek değişimler matrisleri değerlendirilip, bu konuda yapılması gereken aktivasyonların belirlenmeye çalışılmıştır. Bu evrede, katılımcılar yine gruplar halinde, ellerindeki matrislerden yararlanarak; olası değişikliklerden ne şekilde faydalanılacağını net bir şekilde belirlemek adına alınması gereken aktivasyonları “İstek Gelişim Görevleri” başlığı altında toplamışlardır.

İstek gelişim görevleri belirlendikten sonra katılımcı grupların kendi içlerinde tartışarak her bir gelişim görevini 1, 4, 7, 10 ölçeğinde önem derecesine göre ağırlıklandırmaları istenmiştir. Ağırlık puanı masa katılımcıları için başlığın ne derece önemli olduğunu belirtmektedir ve sadece 1, 4, 7, 10 rakamlarını alabilir. (Birbirine yakın rakamların ayırt edilmesinin sağlanması açısından) Ham değer puanlama ise bu başlık için kentteki dinamiklerin ne kadar çalıştığı, konuya ne kadar hazır olduğunu göstermektedir. Burada ise 1 den 10 a kadar serbest puanlama söz konusudur. “10” konuyla ilgili hiçbir çalışmanın yapılmadığı anlamına gelirken, “1” ise konuya ilginin tam anlamıyla yerinde olduğu ve elden gelenin yapıldığı anlamına gelmektedir.

Böylece bu iki değer çarpımı olan Ağırlıklı Toplam parametresi ise bize konuyla ilgilenme derecemizin önemini göstermektedir. Yüksek puana sahip olan gelişim görevleri için süreçlerin başlatılması gerekmektedir.

4.2. Saha Çalışmaları

Saha araştırması için hazırlanan anketler daha öncede belirtildiği gibi İŞVEREN, ÇALIŞAN ve İŞSİZ’ lere uygulanmıştır. Çalışanlara yönelik 2.200, işsizlere yönelik 2.050, işletmelere ise toplamda 2.000 adet anket formu uygulanmıştır. İşletmeler istihdam ettikleri çalışan sayılarına göre ayrıştırılmış ve 1 – 9 çalışanlı işletmelerin %10 ‘ u; 10 – 49 çalışanlı

işletmelerin %20' si ve 50 üzeri çalışanı olan işletmelerin tümü ankete tabii tutulmaları açısından yeterli görülmüştür. Ancak, bu anket formlarının bazılarının eksik, bazılarının ise tutarsız olması nedeniyle analize 1.557 işletme dâhil edilmiştir. Bu işletmelerin 1.221 tanesi 1-9, 217 tanesi 10-49, 119 tanesi ise 50+ çalışana sahip işletmelerdir.

Tüm değerlendirmeler her şeyin başında sektörel nitelikte yapılmıştır. Temel sektörlerin(sanayi, hizmet, tarım ve inşaat) dışında “diğer” başlığı ile enerji ve yoğun bilişim faaliyetindeki işletmeler toplanmıştır. Gerek gelecekte uluslar arası sınıflandırmalarda olduğu gibi farklı sınıflanmaya gidebilecek olması gerekse de farklı politikalar geliştirilebilmesine imkân vermesi sebebiyle, bu yaklaşım olumlu kabul edilmiştir. Ayrıca istatistiksel ve ekonometrik analizlerin daha sağlıklı yapılmasına olanak vermiştir.

İşverene yönelik hazırlanan anket formunda, işletmenin yapısı, vardiya sayısı, çeşitli kurumlardan destek alıp almadığı, Son 5 yıl içerisinde işe alınan (istihdam edilen) ve işten çıkarılan işgücü sayısı, işletmenin kapasite artışı, yaptığı yatırımlar ve bunların işgücüne olan etkisi, çalışanlara yönelik verilen eğitimler ve çalışanların eğitim ihtiyaçları, çalışanların nitelikleri ve temininde güçlük çekilen meslekler gibi konularda sorular yöneltilmiştir. Ayrıca işveren gözünden çalışanların bilgileri de değerlendirilmiştir. Bu da istihdam edilen kesimin hem işveren hem de çalışan bakış açısıyla değerlendirilip analiz edilmesine imkân sağlamaktadır.

Çalışan anketinde kişisel bilgiler, işyeri ve çalışma durumu bilgileri, geçmiş kariyer bilgileri, gelecek 5 yıl projeksiyonunda çalışılmak istenen pozisyon, mevcut işte olmanın sebepleri, girişimcilik eğilimi, iş değişikliği düşünülüp düşünülmediği, gelecekteki kariyer planları ve İŞKUR ve diğer kamu kurumlarından istihdam politikası açısından beklentilerine ilişkin sorular yöneltilmiştir. Anket uygulanacak çalışanlar, işveren anketinin yapıldığı esnada işletmenin müsaadesi ile her işletme için azami % 25 çalışan oranı ile belirlenmiştir. Anketör inisiyatifi ile mevcut vardiyadan tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilmişlerdir.

İşsiz anketinde ise, kişisel bilgiler, çalışma durumu bilgileri, işsiz kaldığı tarih, işsizlik süresi, işsizlik ödeneği bilgisi, geçmiş kariyer bilgileri, çalışılmak istenen pozisyon, aranılan işteki temel beklentiler, iş arama sürecinde iş bulma faaliyetleri, girişimcilik eğilimi gibi konularda sorular yöneltilmiştir. İşsizler ise İŞKUR' a başvuruda bulunmuş kişiler arasından seçilmiştir. Özellikle güncel başvurular arasından cinsiyet, eğitim, yaş ve tecrübe

parametreleri dikkate alınarak tabakalandırılmış örneklem yöntemi ile uygulama kişileri belirlenmiştir. Tanımlanamayan sapmalar kişilerin anket çalışmasına gösterdiği işbirliği oranında değişkenlik arz etmektedir.

4.3. İstatistiki ve Ekonometrik Analizler

Çalışmanın bu bölümünde, projede kullanılan istatistiki ve ekonometrik analizlerin teknik açıklamaları ve hangi amaçlarla kullanıldıkları açıklanmaktadır.

4.3.1. İşgücü Arz ve Talebinde Öne Çıkan Değişkenlerin Belirlenmesi

İşveren ve çalışana ait çok sayıdaki değişken arasındaki ilişkilerin anlaşılmasını ve yorumlanmasını kolaylaştırmak adına, değişkenleri daha az sayıda temel boyuta indirgeme ve/veya özetleme yapabilmek amacıyla **Faktör Analizleri** uygulanmıştır. Faktör analizi, birbirleriyle orta düzeyde ya da oldukça ilişkili değişkenleri birleştirerek az sayıda ancak bağımsız değişken kümeleri elde etmede ampirik bir temel sağlayan bir tekniktir. Böylece pek çok değişkenin birkaç küme ya da boyuta indirgenmesi mümkün olmaktadır. Bu boyut ya da kümelerden her birine faktör adı verilir (Borg ve Gall, 1989).

İşgücü Arzında ve Talebinde Ortaya Çıkan Farklılıkların Belirlenmesi amacıyla aşağıdaki amaç soruları faktör analizi yardımıyla cevaplanmaya çalışılacaktır.

Amaç Sorusu: İşveren ve çalışanı temsil eden temel değişkenler nelerdir?

Amaç Sorusu: İşvereni temsil eden temel değişkenler nelerdir?

Amaç Sorusu: Çalışanı temsil eden temel değişkenler nelerdir?

4.3.2. İşgücü Arz ve Talebinin Niteliklerin Belirlenmesi ve Sınıflandırılması

Çalışmada gruplar arasındaki farklılıkları araştırmak ve birimleri sınıflara ayırmak diğer bir anlatımla işgücü arz ve talebinin belirlenmesi ve sınıflandırılması amacıyla **diskriminant** ve **logistik regresyon** analizleri yapılacaktır. Burada amaç bir tür profil analizi yapmaktır.

Diskriminant Analizi; bir deneğin hangi değişken kategorisine (gruba- sektöre) gireceğine karar vermede, bazı tahmin edici değişkenlere dayanarak grupları birbirinden ayırmak için kullanılır. Diskriminant Analizi, matematiksel tekniklerle grupların birbirinden en iyi şekilde ayrılmasını sağlar. Bununla birlikte Diskriminant Analizi, büyük bağımsız değişkenler seti ile bağımlı değişkenler arasında ilişkinin araştırılması için uygun bir tekniktir (Akgül, 1997). Araştırmanın amacı da dikkate alınarak Diskriminant analizinin amaçları aşağıdakilerden biri veya tamamı olabilmektedir(Albayrak, 2006):

- Diskriminant analizinin birinci amacı, ayırıcı değişken setine göre önceden belirlenmiş iki veya daha çok grubun ortalamalarının anlamlı fark gösterip göstermediğini belirlemektir. Analiz öncesi yapılan gruplandırmalar, birimlerin gruplandırılmasına etkili olabileceği düşünülen değişkenlere göre yapılmalıdır. Diskriminant analizi ile böyle bir grupta yapıp yapılmayacağı veya grupların farklı olup olmayacağına karar verilmektedir. Diskriminant analizi bu amaç doğrultusunda oldukça geniş kullanım alanına sahiptir. Örneğin, işletmecilikte pazar veya fiyat bölümlendirmesi konularında kullanıldığı gibi, eğitim, antropoloji, psikoloji, tıp, tarih, planlama, ekonomi, finans ve bankacılık gibi alanlarda da kullanılabilir.
- Diskriminant analizinin ikinci amacı, iki veya daha fazla sayıdaki grubu birbirinden ayıran en önemli değişkenleri saptamaktır. Bu bağlamda sektörlerin işgücü bakımından sınıflandırılmasında ön plana çıkan faktörlerin belirlenmesi araştırılmaktadır.
- Diskriminant analizinin üçüncü amacı, ayırıcı değişkenlere göre birimleri (Sektörler, çalışanlar, firmalar, ürünler, ülkeler vb.) diskriminant değerlerine göre sınıflandırmak için prosedürler geliştirmektir. Ayırma analizi, gruplar arası varyans/ gruplar içi varyans oranını maksimize ederek bu amacı gerçekleştirir. Bu oranın maksimum olması, gruplar arası varyansın en büyük, gruplar içi varyansın ise en küçük olması durumunda olanaklıdır. Bu durumda birimler birbirinden farklılık gösterecek şekilde sınıflandırılmaktadır. Böylece, farklılaşan birimleri ortaya çıkarmada, bu koşulu sağlayan birimlere ait

bağımsız değişkenlerin saptanmasına da diskriminant analizi yardımcı olmaktadır.

- Diskriminant analizinin dördüncü amacı, bağımsız değişkenler tarafından şekillendirilen gruplar arasında, ayırım boyutlarının kompozisyonunu ve sayısını belirlemektir. Böylece diskriminant analizi ile aynı özelliklerin ölçüldüğü yeni bir birimin hangi gruba atanacağı belirlenebilmektedir. Yeni birimin atanacağı grubu belirlemede, bir ön araştırma ile elde edilen ve grupları birbirinden ayırmada kullanılan ayırma fonksiyonlarından yararlanılır. Başka bir ifadeyle, yeni bireyin ölçülen özellikleri ayırma fonksiyonunda yerine konularak hangi gruba atanacağına karar verilebilmektedir. Bu bağlamda çalışmada; temel özellikleri bilenen bir çalışanın (kariyer planlaması, işverenden beklentileri gibi) hangi sektörü seçeceği araştırılmaktadır.

Yukarıdaki ilk üç amacı gerçekleştirmek için yapılan analize, grupları tanımlama amaçlı diskriminant analizi; dördüncü amacı gerçekleştirmek üzere yapılan analize ise karar verme diskriminant analizi denilmektedir.

Lojistik Regresyon Analizi' nin kullanım amacı ise istatistikte kullanılan diğer model yapılandırma teknikleri ile aynıdır. En az değişkeni kullanarak en iyi uyuma sahip olacak şekilde bağımlı ile bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiyi tanımlayabilen ve genel olarak kabul edilebilir bir modeli kurmaktır. Lojistik regresyonda, doğrusal regresyon analizinde olduğu gibi bazı değişken değerlerine dayanarak kestirim yapılmaya çalışılır. Ayrıca Lojistik regresyon analizi, diskriminant analizinden daha az varsayım gerektirir.

Diskriminant Analizi'nin uygulanabilmesi için değişkenlerin çoklu normal dağılıma sahip olmaları, bütün gruplar için kovaryans matrislerinin eşit olması ve bağımsız değişkenler arasında çoklu doğrusal bağlantı probleminin olmaması varsayımları söz konusudur. Diğer taraftan, diskriminant analizinin gerektirdiği varsayımların sağlandığı durumda da lojistik regresyon analizi uygulanabilir. Bununla birlikte çalışmada, sınıflama analizleri sonuçlarının tutarlılığını incelemek ve karşılaştırmak amacıyla diskriminant ve lojistik regresyon analizleri

uygulanmıştır. İşverenlerin, çalışanların ve işsizlerin niteliklerinin belirlenmesi ve sınıflandırılması amacıyla uygulanan analizlerde izlenen adımlar şu şekildedir;

- Bağımlı değişkenlerin ikili şekilde (0,1) kodlanması
- Bağımsız değişkenlere ait korelasyon matrisinin incelenerek, korelasyon değeri 0.70'den büyük olanlar elenmesi ve modelin tekrarlanması.
- Özdeğer, Kanonik Korelasyon ve Wilks' Lambda istatistiklerinin incelenmesi ve modelinin anlamlılığını ölçülmesi

İşgücü Arz ve Talebinin Niteliklerinin Belirlenmesi ve Sınıflandırılması amacıyla aşağıdaki amaç soruları diskriminant ve logistik regresyon analizleri yardımıyla cevaplanmaya çalışılacaktır.

Amaç Sorusu: Hangi sektör hangi nedenler ile işgücünü etkiler?

Amaç Sorusu: İşgücü yapısının sınıflara ayrılarak; işgücünün hangi değişkenlere bağlı olarak hangi sektörü tercih etmesinin sebepleri nelerdir?

4.3.3. Gelecek İşgücü Arz ve Talebinin Tahmini

İş gücü arz ve talebinde geçmiş verilerden hareketle gelecekte ne tür bir gelişme olacağını tahmini amacıyla açılan kapanan işletme sayıları ve İŞKUR' a ait önemli bulunan ve elde edilen verilere ilişkin zaman serisi analizleri yapılmıştır. **Zaman Serisi Analizi**, ilgilenilen bir büyüklüğün zaman içerisinde sıralanmış ölçümlerinin bir kümesidir. Zaman serisi ile ilgili bu analizin yapılma amacı ise, gözlem kümesince temsil edilen gerçeğin anlaşılması ve zaman serisindeki değişkenlerin gelecekteki değerlerinin doğru bir şekilde tahmin (forecast) edilmesidir (Allen, 1964). Gelecek İşgücü Arz ve Talebinin Tahmininde aşağıdaki amaç soruları zaman serileri analizleri yardımıyla cevaplanmaya çalışılacaktır. Uygulamada izlenen adımlar şu şekildedir;

- Belirlenen Zaman serisinin özelliklerinin; kartezyen ve otekorelasyon grafikleri ile incelenmesi,
- Serinin durağanlığının incelenmesi ve durağan olmaması durumunda serinin durağanlaştırılması,

- Modelin belirlenmesi için otokorelasyon ve kısmi otokorelasyon grafiklerinin incelenmesi
- En uygun modelin belirlenmesi için, anlamlı bulunan her modelin Schwarz ve Akaike kriterleri göz önünde bulundurularak seçim yapılması,
- Değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için 3. Gecikmeye kadar ARCH LM testinin uygulanması
- Tahmin yapılması

Amaç Sorusu: Gelecek dönemlerde işgücü talebi(Açık iş) ne şekilde değişecektir?

Amaç Sorusu: Gelecek dönemlerde işgücü arzı (Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları) ne şekilde değişecektir?

Amaç Sorusu: Gelecek dönemlerde, işgücü sınıfları (kayıtlı işsiz, kayıtlı işgücü) ne şekilde değişecektir?

4.3.4. İşgücü Arz ve Talebini Etkileyen Yerel, Ulusal Ve Uluslararası Faktörlerin Belirlenmesi

Zaman serileri ile birlikte, iki değişken arasındaki neden-sonuç ilişkisinin yönünün ampirik olarak test edilebilmesi için nedensellik testi uygulanması gerekmektedir. **Standart Granger nedensellik testi**, iki değişken arasındaki nedensel bir ilişkinin varlığı ve yönünü test etmek için kullanılmaktadır(Granger, 1986). Uygulamada izlenen adımlar şu şekildedir;

- Serinin durağanlığının incelenmesi ve durağan olmaması durumunda serinin durağanlaştırılması,
- Belirlenen değişkenler arasında nedensellik ilişkisinin araştırılması amacıyla 5. gecikmeye kadar Granger Nedensellik testinin uygulanması

Amaç Sorusu: Makro ekonomik değişkenler (enflasyon-faiz vb.) açılan ve kapanan işletmeleri ne şekilde etkilemektedir?

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ANALİZ SONUÇLARI VE POLİTİKA ÖNERİLERİ

1. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Araştırmada kullanılan yöntemler doğrultusunda, araştırma bulguları, tanımlayıcı temel istatistikler, faktör ve sınıflandırma analizleri, zaman serisi analizleri ve nedensellik testleri ve Arama Konferansları başlıkları altında aşağıda açıklanmıştır.

1.1. Sektörel Bazda İşgücü Talebinin Yapısal Özellikleri

1.1.1. İşgücü Talebinin Belirlenmesine Yönelik Tanımlayıcı İstatistikler

İşletmelerin Kuruluş Tarihine ve Oda Kayıtlarına Göre Dağılımı

Hatay ilinde 1.557 işletme üzerine anket çalışması yapılmıştır. Bu işletmelerin kuruluş tarihlerine baktığımızda; % 62,6' sı son 10 yılda, % 86,1' inin son 20 yılda kurulmuş olduğunu görmekteyiz. Ankete dâhil edilen işletmelerden son 10 yıl içerisinde kurulan işletmelerin yaklaşık % 67,3' ü Esnaf ve Sanatkârlar Odasına kayıtlı iken % 22,7' si ise Ticaret ve Sanayi Odasına kayıtlıdır. 1990 – 1999 yılları arasında kurulmuş olan işletmeler incelendiğinde; oda kayıtlarına göre sırasıyla % 55,5' i Esnaf ve Sanatkârlar Odasına, % 44,5' i ise Ticaret ve Sanayi Odası üyedir. Bu rakamlar bize son yıllarda Hatay ilinde sanayinin gelişme eğiliminde olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.1. İşletmelerin Kuruluş Tarihlerine Göre Dağılımı, (1930 – 2010)

Kuruluş Tarihi	Toplam	Yüzde
2000 – 2010	974	62,6
1990 – 1999	366	23,5
1980 – 1989	147	9,4
1970 – 1979	46	3,0
1930 – 1969	24	1,5
Genel Toplam	1.557	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Tablo 4.2. Son 20 Yılda Kurulan İşletmelerin Kayıtlı Buldukları Odalar Bazında Dağılımı

Kuruluş Tarihi	Kayıtlı Bulunan Oda	Toplam	Yüzde
2000 – 2010	Esnaf ve Sanatkârlar	655	48,9
	Ticaret ve Sanayi Odası	319	23,8
Toplam 2000 – 2010		974	72,7
1990 - 1999	Esnaf ve Sanatkârlar	203	15,1
	Ticaret ve Sanayi Odası	163	12,2
Toplam 1990 - 1999		366	27,3
Genel Toplam		1.340	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Sektörel Bazda İşletmeler ve Çalışan Sayıları

Anket kapsamına alınan işletmelerin sektörel bazda dağılımlarına bakıldığında; yaklaşık % 75' i hizmet sektöründe, % 20' si ise sanayi sektöründe yer almaktadır. Hizmet sektörünün alt sektör kırılımları incelendiğinde; “Ticaret” ve “Gıda” işletmelerinin, sanayi sektörü için ise “Gıda ve İçecek” ve “Metal Ana Sanayi” işletmelerinin öne çıktığı görülmektedir.

Tablo 4.3. İşletmelerin Sektörel Bazda Dağılımı

Sektör	İşletme Sayısı	Yüzde
Hizmet	1.169	75,1
Sanayi	307	19,7
Tarım	3	0,2
İnşaat	57	3,7
Diğer	21	1,3
Genel Toplam	1.557	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Tablo 4.4. İşletmelerin Sektör ve Alt Sektörlere Göre Dağılımı

Sektör	Alt Sektör Sınıfı	Toplam	Yüzde
Hizmet	Eğitim	20	1,3
	Finans	1	0,1
	Gıda	260	16,7
	Haberleşme	5	0,3
	Sağlık	29	1,9
	Taşımacılık	62	4,0
	Temizlik & Güvenlik	8	0,5
	Ticaret	776	49,8
	Turizm	8	0,5
Toplam Hizmet		1.169	75,1
Sanayi	Çimento ve Cam Sanayi	0,2	0,2
	Demir ve Demir Dışı Metaller	2,6	2,6
	Gıda ve İçecek	7,5	7,5
	Gübre ve Petrokimya Sanayi	0,4	0,4
	Kâğıt, Basım ve Ağaç Ürünleri	1,6	1,6
	Kimya Sanayi	0,3	0,3
	Madencilik	0,2	0,2
	Madeni Eşya, Makine ve Sınai İmalat	4,0	4,0
	Otomotiv ve Tarım Makineleri	1,8	1,8
	Tekstil ve Giyim Sanayi	1,1	1,1
Toplam Sanayi		307	19,7
Tarım	Fidancılık	1	0,1
	Zirai	2	0,1
Toplam Tarım		3	0,2
İnşaat	Emlak	23	1,5
	İnşaat Malzemeleri Üretimi	10	0,6
	Taahhüt	13	0,8
	Tesisat Döşeme	1	0,1
	Yapı Malzemeleri Satışı	10	0,6
Toplam İnşaat		57	3,7
Diğer	Akaryakıt	2	0,1
	Bilişim	17	1,1
	Liman İşletmesi	2	0,1
Toplam Diğer		21	1,3
Genel Toplam		1.557	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Hizmet sektöründe önce çıkan “Ticaret” alt sektöründe anket kapsamında 22 işletmenin 50 + çalışanlı, 66 işletmenin 10 – 49 çalışanlı ve 688 işletmenin ise 1 – 9 çalışanlı olduğu görülmektedir. Bir diğer öne çıkan “Gıda” alt sektöründe ise; 3 işletme 50 + çalışana, 11 işletme 10 – 49 çalışana ve 246 işletme ise 1 – 9 çalışana sahiptir. Hizmet sektörü içerisinde; ticaretin, bu denli gelişmiş olmasına rağmen, turizm sektörüne olumlu etkisinin olmaması Hatay ilinin turizm potansiyeli açısından düşündürücüdür.

Sanayi sektöründe “Gıda ve İçecek” alt sektöründeki işletmelerinin anket kapsamında dağılımı, 50+ çalışana sahip olan 1, 10 – 49 çalışana sahip olan 9 ve 1 – 9 çalışana sahip olan 106 işletmeden oluşmaktadır. “Metal Ana Sanayi” alt sektöründe ise anket kapsamında 35 işletme 50 + çalışana, 20 işletme 10 – 49 çalışana ve 48 işletme de 1 – 9 çalışana sahiptir. Her ne kadar Hatay ili için sanayinin alt sektörlerinde “Gıda ve İçecek” sektöründe faaliyet gösteren işletmeler sayı olarak ön plana çıksa da; işletmelerin sağladıkları istihdamın büyüklüğü açısından “Metal Ana Sanayi” alt sektörü ön plandadır. İşletmelerin dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 4.5. Çalışan Sayısı 1 – 9 Olan İşletmelerin Alt Sektörlerine Göre Dağılımı

Alt Sektör	Toplam	Yüzde
Akaryakıt	1	0,1
Bilişim	16	1,3
Çimento ve Cam Sanayi	2	0,2
Demir ve Demir Dışı Metaller	10	0,8
Madeni Eşya, Makine ve Sınaî İmalat	38	3,1
Eğitim	1	0,1
Emlak	21	1,7
Fidancılık	1	0,1
Gıda ve İçecek (Sanayi)	106	8,7
Gıda (Hizmet)	246	20,1
Gübre ve Petrokimya Sanayi	1	0,1
Haberleşme	2	0,2
İnşaat Malzemeleri Üretimi	3	0,2
Kâğıt, Basım ve Ağaç Ürünleri	16	1,3
Kimya Sanayi	3	0,2
Otomotiv ve Tarım Makineleri	21	1,7
Sağlık	15	1,2
Taşımacılık	5	0,4
Tekstil ve Giyim Sanayi	10	0,8
Temizlik & Güvenlik	1	0,1
Tesisat Döşeme	1	0,1
Ticaret	688	56,3
Turizm	2	0,2
Yapı Malzemeleri Satışı	9	0,7
Zirai	2	0,2
Genel Toplam	1.221	100,0

Tablo 4.6. Çalışan Sayısı 10 – 49 Olan İşletmelerin Alt Sektörlerine Göre Dağılımı

Alt Sektör	Toplam	Yüzde
Akaryakıt	1	0,5
Bilişim	1	0,5
Demir ve Demir Dışı Metaller	10	4,6
Madeni Eşya, Makine ve Sınaî İmalat	10	4,6
Eğitim	14	6,5
Emlak	2	0,9
Gıda ve İçecek (Sanayi)	9	4,1
Gıda (Hizmet)	11	5,1
Gübre ve Petrokimya Sanayi	4	1,8
Haberleşme	3	1,4
İnşaat Malzemeleri Üretimi	4	1,8
Kâğıt, Basım ve Ağaç Ürünleri	6	2,8
Liman İşletmesi	1	0,5
Madencilik	2	0,9
Otomotiv ve Tarım Makineleri	4	1,8
Sağlık	6	2,8
Taahhüt	4	1,8
Taşımacılık	49	22,6
Tekstil ve Giyim Sanayi	2	0,9
Temizlik & Güvenlik	2	0,9
Ticaret	66	30,4
Turizm	5	2,3
Yapı Malzemeleri Satışı	1	0,5
Genel Toplam	217	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Tablo 4.7. Çalışan Sayısı 50+ Olan İşletmelerin Alt Sektörlerine Göre Dağılımı

Alt Sektör	Toplam	Yüzde
Çimento ve Cam Sanayi	1	0,8
Demir ve Demir Dışı Metaller	20	16,8
Madeni Eşya, Makine ve Sınaî İmalat	15	12,6
Eğitim	5	4,2
Finans	1	0,8
Gıda ve İçecek (Sanayi)	1	0,8
Gıda (Hizmet)	3	2,5
Gübre ve Petrokimya Sanayi	2	1,7
İnşaat Malzemeleri Üretimi	3	2,5
Kâğıt, Basım ve Ağaç Ürünleri	3	2,5
Kimya Sanayi	2	1,7
Liman İşletmesi	1	0,8
Madencilik	1	0,8
Otomotiv ve Tarım Makineleri	3	2,5
Sağlık	8	6,7
Taahhüt	9	7,6
Taşımacılık	8	6,7
Tekstil ve Giyim Sanayi	5	4,2
Temizlik & Güvenlik	5	4,2
Ticaret	22	18,5
Turizm	1	0,8
Genel Toplam	119	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Sektörler bazında toplam işletme ve çalışan sayılarını inceleyecek olursak; anket kapsamında yer alan işletmelerde çalışan toplam 30.295 kişinin % 38,9' u hizmet, yaklaşık % 55' i ise sanayi sektöründe çalışmaktadır.

Tablo 4.8. Sektörel Bazda İşyeri ve Çalışan Sayıları

Sektör	İşletme Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Yüzde (%)
Hizmet	1.169	11.780	38,88
Sanayi	307	16.643	54,94
Tarım	3	5	0,02
İnşaat	57	1.681	5,55
Diğer	21	191	0,61
Genel Toplam	1.557	30.300	100,00

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Sektörel Bazda Vardiya Sayıları

Vardiya sayısı işletmelerin kapasite kullanımları ve bu oranlara bağlı olarak potansiyel yatırım beklentisi ve yaratılacak olan istihdam ve istihdamın niteliği vb. konular açısından önem taşımaktadır. Hatay ilinde anket kapsamında incelenen 1.557 işletmenin % 92,8' i tek vardiya halinde çalışmakta, buna karşılık % 7,2' si ise iki ve üç vardiya halinde çalışmaktadır. İşletmelerin vardiya sayıları, sektörel bazda incelendiğinde; hizmet sektöründe yer alan işletmelerin % 4,5' i iki ve daha fazla vardiyalı sistemde çalışırken, bu oran inceleme kapsamında yer alan toplam işletmelerin içerisinde, sanayi sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin sayısının azlığından dolayı % 2,2 seviyesindedir. Sanayi sektöründeki işletmelerin, vardiya kriteri açısından % 11,4' ü iki ve daha fazla vardiyalı sistemde faaliyet göstermektedir (307 işletmenin 35'i iki veya daha fazla vardiyalı olarak çalışmaktadır). Diğer bir anlatımla, bu işletmeler büyük işletmelerdir ve çalışan sayıları dikkate alındığında bu işletmeler toplamda 11.358 kişiyi istihdam etmektedir. Bu istihdam anket kapsamında ulaşılan çalışan sayısının % 33' ünü; Hatay ilindeki sanayi sektöründe toplam çalışanların ise % 26,4' ünü oluşturmaktadır.

Tablo 4.9. Sektörel Bazda İşletmelerin Vardiya Sayıları

Sektör	Vardiya Sayısı	Toplam	Yüzde
Hizmet	1	1.099	70,6
	2 + 3	70	4,5
Toplam Hizmet		1.169	75,1
Sanayi	1	272	17,5
	2 + 3	35	2,2
Toplam Sanayi		307	19,7
Tarım	1	3	0,2
Toplam Tarım		3	0,2
İnşaat	1	53	3,4
	2 + 3	4	0,3
Toplam İnşaat		57	3,7
Diğer	1	18	1,2
	2 + 3	3	0,2
Toplam Diğer		21	1,3
Genel Toplam		1.557	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Sektörel Bazda İşletmelerin Kurumlardan Aldıkları Destekler

Hatay ilinde anket kapsamında yer alan işletmelerin çeşitli kurumlardan aldıkları destekler incelendiğinde; hizmet sektöründe destek alan işletme sayısı 120’ dir. Bu desteklerin ağırlıklı olarak kredi desteği olduğu görülmektedir. Sanayi sektöründe ise toplamda destek alan 70 işletmenin; 12’ si nitelikli / niteliksiz işgücü alımı, 48’ i ise kredi desteklerinden yararlanmıştır.

Hatay ilinde anket kapsamındaki işletmelere verilen desteklerin yaklaşık % 13’ü İŞKUR tarafından sağlanmaktadır. İŞKUR’ dan sağlanan desteklerin yaklaşık % 85’ i hizmet ve sanayi sektöründe yer alan işletmelere aittir. Aşağıdaki tabloda sektörel bazda işletmelerin çeşitli kurumlardan almış oldukları destekler gösterilmektedir.

Tablo 4.10. İşletmelerin Kurumlardan Aldıkları Desteklerin Sektörel Bazda Dağılımı

Sektör	Destek Türü	Kurum	Toplam	
Hizmet	İşgücü Alımı	İŞKUR	9	
	Toplam İşgücü Alımı		9	
	Kredi	Banka		73
		Devlet Fiyat İstikrar Fonu		1
		ESOB		9
		KOSGEB		24
	Toplam Kredi		107	
	Eğitim Destekleri	İŞKUR	2	
	Toplam Eğitim Destekleri		2	
	Diğer	Hazine Müsteşarlığı		1
		KOSGEB		1
	Toplam Diğer		2	
Toplam Hizmet			120	
Sanayi	İşgücü Alımı	İŞKUR	8	
		KOSGEB	4	
	Toplam İşgücü Alımı		12	
	Kredi	Banka		26
		ESOB		2
		İl Tarım		2
		KOSGEB		18
	Toplam Kredi		48	
	Araştırma Geliştirme Faaliyetleri	TUBİTAK	1	
	Toplam Araştırma Geliştirme Faaliyetleri		1	
	Eğitim Destekleri	İŞKUR		4
		TUBİTAK		1
	Toplam Eğitim Destekleri		5	
	Diğer	KOSGEB		3
SGK			1	
Toplam Diğer		4		
Toplam Sanayi			70	

Tablo 4.10. İşletmelerin Kurumlardan Aldıkları Desteklerin Sektörel Bazda Dağılımı (Devam)

Sektör	Destek Türü	Kurum	Toplam
Tarım	Kredi	Banka	1
	Toplam Kredi		1
Toplam Tarım			1
İnşaat	İşgücü Alımı	İŞKUR	4
	Toplam İşgücü Alımı		4
	Kredi	Banka	5
		KOSGEB	4
	Toplam Kredi		9
	Diğer	Maliye Bakanlığı	1
Toplam Diğer		1	
Toplam İnşaat			14
Diğer	Kredi	Banka	3
	Toplam Kredi		3
Toplam Diğer			3
Genel Toplam			208

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

İki ve daha fazla destek alan işletme sayısı 28' dir. Bu işletmelerin % 25' i hizmet, % 75' i sanayi işletmeleridir. Bununla birlikte, Hatay ilinde anket kapsamında yer alan işletmelerin 1.349' u yukarıda belirtilen destek unsurlarından faydalanmamıştır. Bunun nedenleri incelendiğinde; işletmelerin yaklaşık olarak % 76' sı herhangi bir destek unsuruna ihtiyacı olmadığını belirtmiştir. Ayrıca kurumlardan herhangi bir destek almayan işletmelerin % 18' i desteklerden haberdar olmadıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuç şaşırtıcıdır ve aynı zamanda destek veren kurumlar ile işletmeler arasında iletişim sorunu olduğunun bir göstergesidir. Desteklerden faydalanmama nedenleri aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 4.11. İşletmelerin Destek Almama Nedenleri

Destek Almama Nedenleri	Toplam	Yüzde
İhtiyaç duyulmadı	1.017	75,4
Bürokrasi	60	4,4
Desteklerden haberdar değil	243	18,0
Şartları uygun değil (vade, faiz)	13	1,0
Başvurdu ancak alamadı	16	1,2
Genel Toplam	1.349	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Sektörel Bazda İşletmelerin İşe Alım ve İşten Çıkarmaları**Tablo 4. 12. İşe Alım ve İşten Çıkarma Yapan ve Yapamayan İşletme Sayıları, (2005 – 2009)**

Yıl	İşe Alım Yapan Firma Sayısı	İşe Alım Yapmayan Firma Sayısı	İşten Çıkarma Yapan Firma Sayısı	İşten Çıkarma Yapmayan Firma Sayısı
2005	322	1.235	193	1.364
2006	300	1.257	241	1.316
2007	397	1.160	282	1.275
2008	409	1.148	333	1.224
2009	459	1.098	389	1.168

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

2005 – 2009 yılları arasında, işe alım yapan işletme sayısı ortalama olarak 378’ dir. İşe alım yapmayan işletmelerin ortalama sayısı belirtilen dönem için 1.180’ dir. Bu dönem içerisinde alım yapmayan işletmelerin, herhangi bir destekten yararlanmayan ya da gelecekte yatırım planlamayan işletmeler olduğu tahmin edilmektedir. Aşağıdaki tabloda, 2005 – 2009 yılları arasında sektörel bazda işe alım yapan işletmelerin yarattıkları artı istihdamın dağılımı gösterilmektedir. Bu tabloya göre, hizmet sektörü belirtilen dönemde ortalama olarak 2.174 kişi istihdam etmiştir. Aynı dönemde sanayi sektörünün istihdam ettiği kişi sayısı ise 2.860’ dır.

Tablo 4.13. İşletmelerin Son 5 Yıldaki İşe Alımlarının Sektörel Dağılımı

Yıl	2005	2006	2007	2008	2009
Hizmet	1.796	1.497	1.946	2.256	3.375
Sanayi	1.866	2.272	3.199	3.311	3.652
Tarım	3	9	3	3	3
İnşaat	661	531	554	843	1.698
Diğer	21	23	108	59	32
TOPLAM	4.347	4.332	5.810	6.472	8.760

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

2005 – 2009 yılları arasında, işten çıkarma yapmayan işletme sayısı ortalama 1.269’ dur. Bu işletmelerin sayısı, işe alım yapmayan işletme sayılarından tüm yıllar için daha fazladır. Bu durum ise, işe alım yapmayan işletmelerin aynı zamanda işten çıkarma da yapmadıklarının bir göstergesidir. Diğer bir anlatımla; kısa dönemde, bu işletmelerin artı istihdam yaratmaları da beklenmemektedir. Ayrıca işten çıkarma yapmayan işletmelerin,

gerek iş hacimlerini koruduklarını gerekse de nitelikli ve tecrübeli personel kadrolarını tamamladıkları söylenebilir.

2005 – 2009 yılları arasında, istihdam açısından olumsuz olarak nitelendirdiğimiz bir başka ifadeyle işten çıkarma yapan işletmelerin son 5 yıllık dönemdeki ortalaması 288’ dir. Bu işletmelerin sektörel bazda işten çıkardıkları kişi sayıları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.14. İşletmelerin Son 5 Yıldaki İşten Çıkarmalarının Sektörel Dağılımı

Yıl	2005	2006	2007	2008	2009
Hizmet	1.011	935	1.081	1.463	2.009
Sanayi	1.078	1.372	2.061	2.922	2.650
Tarım	0	0	0	0	0
İnşaat	267	334	386	572	1.204
Diğer	12	16	25	29	21
TOPLAM	2.368	2.657	3.553	4.986	5.884

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Yukarıdaki tablodan da görülebileceği gibi, anket kapsamında işletmelerden alınan bilgiler ışığında hizmet sektörü belirtilen dönemde ortalama olarak 1.300 kişiyi işten çıkarmıştır. Aynı dönemde sanayi sektörünün işten çıkardığı kişi sayısı ise ortalama olarak 2.017’ dir. 2008 ve 2009 yıllarında ekonomideki sektörel gelişmelere bağlı olarak istihdamdaki azalma normal kabul edilebilir.

İşten çıkarmaların nedenlerini incelediğimiz de, işveren feshinin % 3,8, iş hacminin düşmesinden dolayı gerçekleşen çıkarmaların % 2,3 ve işin süresinin bitimi gibi nedenlerle yapılan çıkarmaların payının % 3,4 düzeyinde olduğu görülmektedir.

Tablo 4.15. İşten Çıkma/Çıkarılma Nedenleri

İşten Çıkarma Nedeni	Toplam	Yüzde
İstifa	633	86,8
İşveren Feshi	28	3,8
İş Hacminin Düşmesi	17	2,3
İşin Süresinin Bitimi	25	3,4
Diğer Zorunlu Sebeplerle İstifa	26	3,6
Genel Toplam	729	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Sektörel Bazda Kapasite Kullanımları, Yatırımlar ve İşgücüne Etkileri

Anket kapsamında yer alan 1.557 işletmenin 2005 – 2010 yılları arasında, ortalama olarak 1.454' ü herhangi bir yatırım yapmadığını belirtmiştir. Bu durum, belirtilen yıllar arasında hemen hemen tüm sektörlerde yer alan işletmelerin kapasite kullanımının arzu edilen düzeyde olmadığını bir sonucudur. Aşağıdaki tablolarda işletmelerin sektörel bazda kapasite kullanım oranları ve yapmış oldukları yatırımlar ile bu yatırımların işgücüne etkileri gösterilmiştir.

Tablo 4.16. İşletmelerin Sektörel Bazda Ortalama Kapasite Kullanım Oranları, (2005 – 2010)

Sektör	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Hizmet	37,8	39,7	42,4	49,5	54,3	57,6
Sanayi	68,3	69,2	74,7	77,0	76,0	71,8
Tarım	70,0	68,3	63,3	58,3	56,7	55,0
İnşaat	58,4	59,3	60,8	68,5	71,9	66,0
Diğer	49,8	50,8	36,5	39,7	39,5	29,0
Genel Toplam	54,0	54,8	58,9	64,3	65,7	64,2

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

“Diğer” başlığında toplanan sektörler, 2007 yılından sonra kurulan işletmelerden oluşmaktadır. Bu nedenle kapasite kullanım oranlarının düşük olması normal kabul edilebilir.

Tablo 4.17. Yatırım Yapan ve Yapmayan İşletme Sayıları ve Yapılan Yatırımların İşgücüne Etkileri, (2005 – 2010)

Yıl	Yatırım Yapmayan İşletme Sayısı	Yatırım Yapan İşletme Sayısı	İşgücüne Etkisi
2005	1.501	56	467
2006	1.485	72	598
2007	1.450	107	821
2008	1.427	130	1.170
2009	1.421	136	1.469
2010	1.439	118	1.028

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Hatay ilinde son 6 yıl için yatırım yapan işletme sayısı 619' dur. Bu yatırımların % 83' ü genişleme ve komple yeni yatırım niteliğindedir. Yapılan yatırımların istihdama olan etkisine bakıldığında; son 6 yıl içerisinde 5.553 kişi bu yatırımlardan dolayı istihdam edilmiştir. Diğer bir anlatımla, yatırım başına düşen artı istihdam ortalama olarak 8,97 kişidir.

Gelecek dönemde ise, işletmeler toplamda 352 işletme, genişleme ve/veya yeni yatırım yapacağını belirtmiştir. Bu yatırımların istihdama olan katkısının da 6.832 kişi olması beklenmektedir. Planlanan yatırımlardan beklenen ortalama kişi/ yatırım oranı ise 19,4' dür. Bu durum, yapılacak olan sabit sermaye yatırımlarının geçmiş yıllardaki yatırımlara göre, tutar olarak daha büyük, nitelik olarak da daha kapsamlı olacağını bir göstergesidir.

Sektörel Bazda İşletmelerin Eğitim İhtiyaçları

Tablo 4.18. İşletmelerin Eğitim İhtiyaçları

Çalışanların Eğitim İhtiyacı	Toplam	Yüzde
Yok	1.267	81,4
Var	290	18,6
Genel Toplam	1.557	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Hatay ilinde ankete katılan işletmelerin yaklaşık olarak % 82' si çalışanlarının eğitim ihtiyacı olmadığını belirtmiştir. İşletmelerin önemli bir bölümü, eleman seçiminde niteliğe önem verdiklerinden dolayı eğitim ihtiyacının olmadığını ifade etmişlerdir. Bu durum işletmelerin çalışanlarına yönelik eğitim programları düzenlemesinde de etkili olmaktadır.

Tablo 4.19. İşletmelerin Eğitime İhtiyaç Duymamalarının Nedenleri

İhtiyaç Olunmamasının Nedenleri	Toplam	Yüzde
Nitelikli Eleman Seçimi Dolayısıyla İhtiyaç Duyulmuyor	981	77,4
Çalışan Yok + Sezonluk İşçi Çalıştırılıyor	235	18,5
Bünyemizde verilen mesleki eğitim yeterli oluyor	6	0,5
Gerekli Tüm eğitimler veriliyor	45	3,6
Genel Toplam	1.267	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

İşletmelerin çalışanlarının eğitim ihtiyaçlarına yönelik bakış açıları, kısa dönemde sorun yaratmasa bile uzun dönemde sorun yaratacak niteliktedir. Küreselleşmenin ve buna bağlı olarak ortaya çıkan rekabetin, ancak eğitim yoluyla yapılabileceği ve bu nedenle kurum içi eğitimlerin son derece önemli olduğu unutulmamalıdır. Aşağıdaki tablolardan, işletmelerin mevcut çalışanlarına yönelik uyguladıkları eğitim politikaları görülebilir.

Tablo 4.20. Çalışanlara Eğitim Veren İşletmelerin Sayısı

Çalışanlara Eğitim Veriliyor mu?	Toplam	Yüzde
Hayır	965	62,0
Evet	592	38,0
Genel Toplam	1.557	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Tablo 4.21. Çalışanlara Eğitim Verilmemesinin Nedenleri

Eğitim Verilmemesinin Nedenleri	Toplam	Yüzde
Nitelikli Eleman Seçimi Dolayısıyla İhtiyaç Duyulmuyor	706	73,2
Çalışan Yok + Sezonluk İşçi Çalıştırılıyor	234	24,2
Çalışanlar istemiyor	3	0,3
Eğitim için gerekli bütçemiz yok	15	1,6
Eğitim Alınacak uygun Kişi / Kurum bulunamıyor	7	0,7
Genel Toplam	965	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

1.1.2. İşgücü Talebinde Öne Çıkan Değişkenlerin Belirlenmesi ve Sınıflandırılması

Hatay ilinde faaliyet gösteren 1.557 işletmeye yapılan anketler sonucunda, işletmelere ait değişkenlerin incelenmesi ve bu değişkenlerin yorumlanmasını kolaylaştırmak adına Faktör ve Sınıflandırma Analizleri yapılmıştır. Analiz sonucunda işletmenin özelliklerini en iyi şekilde açıklayan üç faktör belirlenmiştir. Bu faktörler aşağıda açıklanmıştır.

Belirlenen faktörlere ait alt değişkenler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.22. İşgücü Talebinde Öne Çıkan Faktörler

Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3
Sektörel İşletme Yapısı	Çalışan Memnuniyeti	Sektör ve Yatırım
<ul style="list-style-type: none"> Kayıtlı Bulunduğu Oda Kurumlardan Alınan Destek Vardiya Sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> İşten Çıkarma Nedeni Eğitim Verilme Durumu 	<ul style="list-style-type: none"> İşletmenin Bulunduğu Sektör Planlanan Yatırım

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Sektörel İşletme Yapısı

Hatay ilinde anket kapsamında incelenen işletmelerde belirlenen faktörlerden ilki sektörel işletme yapıları ile ilgilidir. İlde işletme sayıları bakımından hizmet sektörü bir çoğunlukta olsa da, yarattıkları istihdam bakımından sanayi sektörü diğer sektörlerle göre ön plana çıkmaktadır. Sektörlerin genel itibariyle çalışma şekilleri incelendiğinde; hizmet sektöründe yer alan işletmelerin büyük çoğunlukla tek vardiyalı; sanayi sektöründe yer alan işletmelerin ise çoğunlukla birden fazla vardiyalı sistemde çalıştığı söylenebilir. İşletmelerin kurumlardan aldıkları destekler incelendiğinde; hizmet sektöründe yer alan işletmelerin sanayi işletmelerine göre sayıca fazla destek aldığı bilinmektedir. Ancak sanayi işletmelerinin destekler ile istihdamda daha çok katkı sağladığı görülmektedir.

Hizmet sektöründe yer alan işletmelerin, istihdam yaratma becerilerinin artırılabilmesi için, verilen desteklerin hem kapsam hem de tutar açısından geliştirilmesinin gerekmektedir.

Çalışan Memnuniyeti

Hatay ilinde anket kapsamında incelenen işletmelerde belirlenen faktörlerden bir diğeri çalışanların memnuniyetleri ile ilgilidir. Hatay ilinde anket kapsamında yer alan işletmelerde çalışanların büyük çoğunluğu, işlerinden kişisel nedenler, daha iyi çalışma şartlarına sahip olma istekleri, maaş durumları ve sosyal güvence eksiklikleri gibi nedenlerle kendi istekleriyle ayrılmaktadır. Hatay ilinde faaliyet gösteren işletmelerin çalışanlarına, ihtiyaç duyulması halinde eğitim verme konusunda istekli oldukları belirlenmiştir. Bununla birlikte, işletmelerin çalışanlarına eğitim verme ihtiyacı duymamalarının asıl nedeni ise çalışan seçiminde nitelik aranması olarak açıklanabilir. Bu iki durum birlikte incelendiğinde, kendi istekleri ile işlerinden ayrılan çalışanların neredeyse tamamının işletme içinde eğitim almadıkları tespit edilmiştir.

Bu durum; işletmelerin, istihdam ettikleri çalışanların tecrübelerini arttırabilmeleri için, eğitim konusundaki bakış açılarını gözden geçirmeleri gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Sektör ve Yatırım

Hatay ilinde anket kapsamında incelenen işletmelerde belirlenen faktörlerden bir diğeri işletmelerin buldukları sektör ve planladıkları yatırımlar ile ilgilidir. Sektörel yapı bağlamında; hizmet sektöründe "Ticaret" alt sektörü, işletme ve çalışan sayıları bakımından ön plana çıkmakta; sanayi sektöründe ise "Metal Ana Sanayi ve Makine İmalatı" alt sektörü ön plana çıkmaktadır. Meslek gruplarına yönelik tahmin bulguları ile birlikte

düşünüldüğünde; hem “Ticaret” hem de “Metal Ana Sanayi ve Makine İmalatı” sektörlerinin büyüyeceğini söylemek mümkündür. Bu büyümenin de ancak yeni yatırımlarla sağlanacağı bilinmektedir.

Hatay ilinde, iş arayanların, gelecek dönemlerde yapılacak yatırımlara bağlı olarak “Ticaret” ve “Metal Ana Sanayi ve Makine İmalatı” sektöründe yer alan işletmelerin ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte mesleki eğitim ve kişisel gelişime sahip olmaları gerekmektedir.

İŞKUR’ un da işgücü taleplerini göz önüne alarak, özellikle “Teknik Eleman Alt Düzey” ve “Uzman/Sorumlu” meslek sınıflarında yer alan mesleklere ilişkin, ihtiyacı karşılayacak nitelikte eğitim programları geliştirmesi ve uygulaması gerekmektedir.

İşgücü talebinin niteliklerinin farklılıklarını araştırmak ve işletmeleri sınıflandırmak amacıyla Diskriminant ve Lojistik Regresyon Analizleri yapılmıştır. Her iki analizin temel amacı işletmelerin belirlenen kriterlere göre sınıflandırılmasında ön plana çıkan değişkenlerinin ortaya konulmasıdır.

Hatay ilinde, işletmelerin kayıtlı buldukları oda baz alınarak yapılan sınıflandırmada; vardiya sayısı ve çalışanlara eğitim verilme durumu önemli değişkenler olarak belirlenmiştir. Hatay ilinde anket kapsamında incelenen işletmelerin vardiya sayısı birden fazla olan ve çalışanlarına eğitim veren işletmeler sanayi ve ticaret odasına kayıtlı işletmeler olduğu söylenebilir. Bulgulara bağlı olarak, vardiya sayısı fazla olan işletmelerde düşük eğitim düzeyine sahip olan işgücünün gelecek dönemde istihdam edilmesi olası gözükmemektedir.

Hatay ilinde, çalışanların eğitim ihtiyacı baz alınarak yapılan sınıflandırmada; çalışanlara eğitim verilme durumu ve planlanan yatırımlar önemli değişkenler olarak belirlenmiştir. Hatay ilinde anket kapsamında incelenen; gelecek dönemlerde yatırım yapmayı planlamayan ve çalışanlarına eğitim veren işletmelerin, çalışanlarının eğitim ihtiyacı olduğunu düşündükleri söylenebilir. Çalışanlarının eğitime ihtiyacı olduğu düşünen işletmelerin sayısı; yatırım yapmayı düşünmeyen ve çalışanlarına eğitim veren toplam işletmeler içerisinde azınlıktadır.

Öncelikle çalışanlarına eğitim vererek altyapısını güçlendirmeyi, yeni yatırımlar için bir şart olarak gören işletmelerin, fizibilite çalışması yapan ve risklerini minimize eden bilinçli işletmeler olduğu söylenebilir. Bu işletmelerin, yatırım kararındaki bilinçli yaklaşımlarına bağlı olarak, yeni yatırımları ile artı istihdam yaratma kapasitelerinin yüksek olduğu söylenebilir.

1.2. İşverenden Alınan Bilgiler Doğrultusunda İşgücü Arzının Yapısal Özellikleri

1.2.1. İşverenden Alınan Bilgiler Doğrultusunda İşgücü Arzına Yönelik Tanımlayıcı İstatistikler

Sektörel Bazda Çalışanların Dağılımı

Hatay ilinde ankete katılan 1.557 işletmeden, toplamda 29.873 çalışan bilgisine ulaşılmıştır. Sektörel bazda çalışanların dağılımına bakıldığında; 29.873 kişinin, % 55,3' ü sanayi sektöründe yer alan işletmelerde, % 38,3' ü ise hizmet sektöründe yer alan işletmelerde istihdam edilmektedir. Sanayi sektörünün çalışanlar açısından yapısına bakıldığında, öne çıkan sektör “Demir ve Demir Dışı Metaller” alt sektörüdür. Bununla birlikte Hatay sanayisinde önce çıkan bir diğer alt sektör de “Madeni Eşya, Makine ve Sınaî İmalat” tır. Her iki alt sektörü “Metal Ana Sanayi ve Makine İmalatı” olarak düşünecek olursak bu sektörün toplam sanayi sektörü içindeki payı yaklaşık % 80 olmaktadır. Hizmet sektörüne bakıldığında ise, “Ticaret” alt sektörü yaklaşık % 46' lık pay ile öne çıkmaktadır. Tüm alt sektörlerin toplam içerisindeki payları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 4.23. Sektörel Bazda Çalışan Sayıları

Sektör	Toplam	Yüzde
Hizmet	11.444	38,3
Sanayi	16.520	55,3
Tarım	10	0,0
İnşaat	1.713	5,7
Diğer	186	0,6
Genel Toplam	29.873	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Tablo 4.24. Çalışanların Sektör ve Alt Sektör Bazında Dağılımları

Sektör	Alt Sektör	Toplam	Yüzde
Hizmet	Eğitim	759	2,5
	Finans	234	0,8
	Haberleşme	54	0,2
	Sağlık	1.425	4,8
	Taşımacılık	2046	6,8
	Temizlik & Güvenlik	658	2,2
	Ticaret	5.271	17,6
	Turizm	163	0,5
	Gıda	938	3,1
Toplam Hizmet		11.548	38,7
Sanayi	Çimento ve Cam Sanayi	220	0,7
	Demir ve Demir Dışı Metaller	10.298	34,5
	Gıda ve İçecek	503	1,7
	Gübre ve Petrokimya Sanayi	285	1,0
	Kâğıt, Basım ve Ağaç Ürünleri	456	1,5
	Kimya Sanayi	222	0,7
	Madencilik	185	0,6
	Madeni Eşya, Makine ve Sınai İmalat	2.847	9,5
	Otomotiv ve Tarım Makineleri	629	2,1
	Tekstil ve Giyim Sanayi	837	2,8
Toplam Sanayi		16.482	55,2
Tarım	Fidancılık	2	0,0
	Zirai	2	0,0
Toplam Tarım		4	0,0
İnşaat	Emlak	51	0,2
	İnşaat Malzemeleri Üretimi ve Tesisat Döşeme	346	1,2
	Taahhüt	1.201	4,0
	Yapı Malzemeleri Satışı	35	0,1
Toplam İnşaat		1.653	5,5
Diğer	Akaryakıt	27	0,1
	Bilişim	45	0,2
	Liman İşletmesi	114	0,4
Toplam Diğer		186	0,6
Genel Toplam		29.873	100,00

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Sanayi sektöründeki istihdamın önemli bir bölümünü yaratan “Metal Ana Sanayi ve Makine İmalatı” alt sektöründe çalışanları işletme büyüklüğüne göre sınıflandıracak olursak, belirtilen sektörde çalışanlardan 124 kişinin 1 – 9 çalışana sahip olan işletmelerde, 517 kişinin 10 – 49 çalışana sahi olan işletmelerde ve 12.669 kişinin ise 50 den fazla çalışana sahip olan işletmelerde istihdam edildikleri söylenebilir. Bu durum, Hatay ilinde metal sektörünün orta ve daha büyük ölçekteki işletmelerden oluştuğunu göstermektedir.

Hizmet sektöründeki istihdamın önemli bir bölümünü oluşturan “Ticaret” alt sektöründe çalışanları işletme büyüklüklerine göre sınıflandıracak olursak; 1.277 kişinin 1 – 9 çalışanlı işletmelerde, 1.292 kişinin 10 – 49 çalışanlı işletmelerde ve son olarak 2.934 kişinin ise 50 den fazla çalışana sahip olan işletmelerde istihdam edildikleri söylenebilir. İşletme büyüklüğü açısından 1 – 9 çalışana sahip işletme sayısının 688 olduğu dikkate alındığında, bu grupta ortalama olarak işletme başına yaklaşık iki çalışan olduğu; bu oranın 10 – 49 çalışana sahip işletmeler için ortalama 20 çalışan; 50 ve daha fazla çalışana sahip işletmeler için ise yaklaşık 134 çalışan olduğu görülmektedir. Bu durum, Hatay ilinde “Ticaret” alt sektöründe yer alan işletmelerin önemli bir bölümünün henüz belli bir büyüklüğe ulaşamadığını göstermektedir. Bu gruptaki büyük işletmeler temizlik ve güvenlik alanında faaliyet göstermektedir.

Hatay ilinde uygulanan anket çalışması sonucu elde edilen bilgilere göre; çalışanların % 83,5’ i erkeklerden, % 11,5’ ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 4.25. Çalışanların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Toplam	Yüzde
Erkek	24.945	83,5
Kadın	3.432	11,5
Belirtilmemiş	1.496	5,0
Genel Toplam	29.873	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

İlin hizmet sektöründeki çalışanların % 20’ sinin kadın, yaklaşık % 74’ ünün ise erkek olduğu gözlemlenmiştir. Sanayi sektöründe ise kadınların oranı % 6 iken, erkeklerin oranı ise % 89’ dur. Cinsiyetin sektörel bazda dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.26. Çalışanların Cinsiyetlerine Göre Sektörel Bazda Dağılımı

Sektör	Cinsiyet	Toplam	Yüzde
Hizmet	Erkek	8.415	28,2
	Kadın	2.342	7,8
	Belirtilmemiş	687	2,3
Toplam Hizmet		11.444	38,3
Sanayi	Erkek	14.743	49,4
	Kadın	1.012	3,4
	Belirtilmemiş	765	2,6
Toplam Sanayi		16.520	55,3
Tarım	Erkek	9	0,0
	Kadın	1	0,0
Toplam Tarım		10	0,0
İnşaat	Erkek	1.610	5,4
	Kadın	65	0,2
	Belirtilmemiş	38	0,1
Toplam İnşaat		1.713	5,7
Diğer	Erkek	174	0,6
	Kadın	12	0,0
Toplam Diğer		186	0,6
Genel Toplam		29.873	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Tablo 4.27. Pozisyon Sınıflarına Göre Çalışan Sayıları

Pozisyon Sınıfı	Çalışan Sayısı	Yüzde
Nitelik Gerektirmeyen İşgücü	4.770	16,0
Genel İdari Hizmetler	1.267	4,2
Uzman / Sorumlu	4.200	14,1
Bölüm Şefi	102	0,3
Müdür / Yönetici	371	1,2
Teknik Eleman Alt Düzey	13.806	46,2
Teknik Eleman Orta Düzey	1.534	5,1
Teknik Eleman Üst Düzey	645	2,2
Teknik Müdür / Yönetici	643	2,2
Belirtilmemiş	2.535	8,5
Genel Toplam	29.873	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Hatay ilinde anket uygulanan işletmelerde çalışanların meslek gruplarına göre dağılımları incelendiğinde; % 46,2' lik oranla sanayi sektöründe çalışan alt düzey teknik elemanların ön plana çıktığı görülmektedir. Teknik eleman alt düzey sınıfında yer alan meslekler şunlardır:

Makine Operatörü (Metal Ana Sanayi)

İş Makineleri Operatörü

Kaynakçı

Metal Döküm Kalıpcı

Mekanik Bakım – Onarımcı

Bilgi İşlem Operatörü

Laborant

Aşçı

Elektrikçi vb.

Teknik elaman alt düzey grubu çalışanlarının oranının yüksek olması, niteliğe bağlı üretimde çalışacak meslek okulu mezunlarının önemini ve istihdam edilebilirlik düzeyinin yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Bu konuda İŞKUR ve diğer meslek eğitimi veren kurumların, gelecek eğitim programları içerisinde bu meslek gruplarına ağırlık vermeleri gerekmektedir.

Ayrıca nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanların oranının % 16 olması; Hatay ilinde faaliyet gösteren işletmelerin emek yoğun olarak çalıştığının bir göstergesi olarak yorumlanabilir. Bu durum, kısa vadede olmasa bile orta ve uzun vadede, rekabet ve kaliteden doğan zorunluluklar nedeniyle bu işgücünün eğitilmesini gerektirecektir.

Çalışanların, halen çalışmakta oldukları işletmelerdeki tecrübelerini incelediğimizde; çalışanların yalnızca % 6' sının son bir yılda istihdam edildiği ve halen tecrübesiz sayılabileceği söylenebilir. Diğer bir anlatımla, Hatay ilindeki sektörel yapılar, geçmiş yıllardaki istihdamlarıyla mevcut faaliyetlerine devam etmektedir. Dolayısıyla, yeni istihdam olanağı ancak yapılacak yeni yatırımlarla mümkün gözükmektedir. Anket uygulanan işletmelerden alınan bilgiler doğrultusunda, bundan sonraki istihdamın doğrudan niteliğe bağlı olacağı söylenebilir. Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışan işgücünün istihdamı için ise var olan yapıya benzer nitelikte kapasite artışıyla mümkündür.

Tablo 4.28. İşletmedeki Tecrübelerine Göre Çalışan Sayıları

İşletmedeki Tecrübe (Yıl)	Toplam	Yüzde
0	1.794	6,0
1 – 3	10.980	36,8
4 – 7	7.545	25,3
8 – 11	4.764	15,9
12 +	4.790	16,0
Genel Toplam	29.873	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

İstihdamın önemli bir bölümünü oluşturan teknik eleman alt düzey grubunun yaklaşık % 35' inin 1 – 3 yıllık ve yaklaşık % 39' unun da 10 yıl ve daha fazla tecrübeye sahip olması, yukarıda belirtilen görüşleri destekler niteliktedir. Bu durum, aşağıdaki tablodan görülebilir.

Tablo 4.29. Çalışanların Meslek Sınıfı ve İşletmedeki Tecrübelerine Göre Dağılımı

Meslek Sınıfı	İşletmedeki Tecrübe (Yıl)	Toplam	Yüzde
Nitelik Gerektirmeyen İşgücü	0	348	1,2
	1 – 3	2.171	7,3
	4 – 7	1.272	4,3
	8 – 11	339	1,1
	12 +	640	2,1
Genel İdari Hizmetler	0	46	0,2
	1 – 3	722	2,4
	4 – 7	259	0,9
	8 – 11	85	0,3
	12 +	155	0,5
Uzman / Sorumlu	0	105	0,4
	1 – 3	1.621	5,4
	4 – 7	1.404	4,7
	8 – 11	476	1,6
	12 +	594	2,0
Bölüm Şefi	0	3	0,0
	1 – 3	17	0,1
	4 – 7	27	0,1
	8 – 11	15	0,1
	12 +	40	0,1

Tablo 4.29. Çalışanların Meslek Sınıfı ve İşletmedeki Tecrübelerine Göre Dağılımı, (Devam)

Meslek Sınıfı	İşletmedeki Tecrübe (Yıl)	Toplam	Yüzde
Yönetici / Müdür	0	8	0,0
	1 – 3	103	0,3
	4 – 7	90	0,3
	8 – 11	64	0,2
	12 +	106	0,4
Teknik Eleman Alt Düzey	0	738	2,5
	1 – 3	4.897	16,4
	4 – 7	2.860	9,6
	8 – 11	3.322	11,1
	12 +	1.989	6,7
Teknik Eleman Orta Düzey	0	153	0,5
	1 – 3	501	1,7
	4 – 7	339	1,1
	8 – 11	172	0,6
	12 +	369	1,2
Teknik Eleman Üst Düzey	0	57	0,2
	1 – 3	185	0,6
	4 – 7	266	0,9
	8 – 11	109	0,4
	12 +	28	0,1
Teknik Yönetici / Müdür	0	14	0,0
	1 – 3	147	0,5
	4 – 7	171	0,6
	8 – 11	109	0,4
	12 +	202	0,7
Belirtilmemiş	0	322	1,1
	1 – 3	616	2,1
	4 – 7	857	2,9
	8 – 11	73	0,2
	12 +	667	2,2
Genel Toplam		29.873	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Hatay ilinde anket uygulanan işletmelerdeki çalışanların askerlik durumları incelendiğinde; çalışanların neredeyse tamamının askerlikle bir ilişkisinin bulunmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Sektörlerin tecrübeye verdiği önem dikkate alındığında, askerlik durumunun istihdam edilebilirlik ve kariyer açısından önemi de ortaya çıkmaktadır.

Tablo 4.30. Askerlik Durumuna Göre Çalışan Erkeklerin Sayısı

Askerlik Durumu	Toplam	Yüzde
Yaptı + Muaf	22.243	89,1
Tecilli	435	1,7
Belirtilmemiş	2.273	9,1
Genel Toplam	24.951	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Aşağıdaki tabloda çalışanların medeni durumlarının dağılımı sektörel bazda gösterilmiştir. Hizmet sektöründe evli olanların payı yaklaşık % 52 iken, bu oran sanayi sektörü için yaklaşık % 77 olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durum, istihdam yapısı açısından çalışanların devir hızının yavaş olduğunu, işletme içi tecrübelerinin de yüksek olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.31. Çalışanların Medeni Durumlarına Göre Sektörel Bazda Dağılımı

Sektör	Medeni Durum	Toplam	Yüzde
Hizmet	Evli	5.891	19,7
	Bekâr	2.155	7,2
	Belirtilmemiş	3.398	11,4
Toplam Hizmet		11.444	38,3
Sanayi	Evli	12.603	42,2
	Bekâr	2.566	8,6
	Belirtilmemiş	1.351	4,5
Toplam Sanayi		16.520	55,3
Tarım	Evli	8	0,0
	Bekâr	2	0,0
Toplam Tarım		10	0,0
İnşaat	Evli	1.242	4,2
	Bekâr	215	0,7
	Belirtilmemiş	256	0,9
Toplam İnşaat		1.713	5,7
Diğer	Evli	107	0,4
	Bekâr	77	0,3
	Belirtilmemiş	2	0,0
Toplam Diğer		186	0,6
Genel Toplam		29.873	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Çalışanların eğitim durumlarına bakıldığında, toplamın % 50,1' ini ilköğretim mezunları oluşturmaktadır. İlköğretim mezunlarının % 46' sı hizmet sektöründe, yine % 46' sı ise sanayi sektöründe istihdam edilmektedir. İlköğretim düzeyinde istihdam edilen 14.979 kişinin 10.901' i nitelik gerektiren işlerde istihdam edilmektedir. Bu durum, işletmelerin kendi içerisinde meslek eğitimlerini önemseydiğini göstermektedir.

Lise mezunları ise toplam çalışanların % 22,8' ini oluşturmaktadır. Lise mezunlarının % 34,9' u hizmet sektöründe, % 60,5' i de sanayi sektöründe çalışmaktadır. Meslek Lisesi mezunlarının toplam çalışanlar içerisindeki payı % 11,5 olup, bunların yaklaşık % 80' i sanayi sektöründe istihdam edilmektedir.

Tablo 4.32. Eğitim Seviyeleri ve Sektörlerine Göre Çalışan Sayıları

Eğitim Durumu	Sektör	Toplam	Yüzde
İlköğretim	Hizmet	6.892	23,1
	Sanayi	6.842	22,9
	Tarım	8	0,0
	İnşaat	1.180	4,0
	Diğer	57	0,2
Toplam İlköğretim		14.979	50,1
Lise	Hizmet	2.378	8,0
	Sanayi	4.121	13,8
	İnşaat	247	0,8
	Diğer	66	0,2
Toplam Lise		6.812	22,8
Meslek Lisesi	Hizmet	370	1,2
	Sanayi	2.919	9,8
	İnşaat	126	0,4
	Diğer	26	0,1
Toplam Meslek Lisesi		3.441	11,5
MYO + Ön Lisans	Hizmet	496	1,7
	Sanayi	1.015	3,4
	İnşaat	30	0,1
	Diğer	8	0,0
Toplam MYO + Ön Lisans		1.549	5,2
Lisans + Üstü	Hizmet	1.214	4,1
	Sanayi	1.591	5,3
	Tarım	1	0,0
	İnşaat	127	0,4
	Diğer	30	0,1
Toplam Lisans + Üstü		2.963	9,9
Belirtilmemiş	Hizmet	94	0,3
	Sanayi	35	0,1
Toplam Belirtilmemiş		129	0,4
Genel Toplam		29.873	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Anket kapsamındaki işletmelerin son yıllar içerisinde gerçekleştirdikleri 3.002 kişilik istihdamın % 68' inde mesleki nitelik ve kişisel gelişime önem verdikleri söylenebilir. Aşağıdaki tabloda da, son yıllar içerisinde yapılan istihdam edilen sertifika sahibi çalışanların dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 4.33. Çalışanların Sertifika Durumlarına Göre Dağılımı

Sertifika / Nitelik	Toplam	Yüzde
Mesleki	1.411	69,2
Kişisel Gelişim + Durum (Özürlülük)	627	30,8
Genel Toplam	2.038	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

İşletmelerin işe alım/giriş şekillerine bakıldığında; Hatay ilinde tüm sektörler için referansın ön planda olduğu görülmektedir. Referanstan sonraki temel kaynak ise çalışanlar tarafından özgeçmiş ile yapılan başvurulardır. İŞKUR' dan sağlanan işgücünün payının son derece düşük olması dikkat çekicidir.

Tablo 4.34. İşe Alım/Giriş Şekline Göre Çalışan Sayıları

İşe Alım Şekli	Toplam	Yüzde
Özgeçmiş	2.805	9,4
Referans	26.555	88,9
Girişimci	513	1,7
Genel Toplam	29.873	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Temininde Güçlük Çekilen İşgücü

Hatay ilinde anket kapsamındaki işletmelerin gerek temininde güçlük çektikleri gerekse de şu an ihtiyacı olduklarını belirttikleri meslek grupları da aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.35. Temininde Güçlük Çekilen Meslekler ve İhtiyaç Duyulan İşgücü Sayıları

Meslek	İhtiyaç
Acil Tıp Teknisyeni	11
Afet Müdahale Elemanı	1
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	14
Ambalajcı (Elle)	1
Ambalajcı (Makine ile)	1
Anestezi Teknikeri	1
Asfalt Kesme Makinesi Operatörü	1
Asfalt Kırma Operatörü	1
Aşçı	2
Bakım Onarım Elemanı (Hadde)	3
Bakım Onarım Elemanı (Petrol Tankları)	3
Baklavacı	1
Baş Aşçı	1
Beden İşçisi (Genel)	15
Boru Kesme Makinesi Operatörü (Metal Boru İmalatı)	1
Boru Üretim İşçisi	1
Büro Memuru (Genel)	4
Büro Memuru (Personel)	3
CNC Torna Tezgahı Operatörü	32
Çocuk Gelişimi ve Eğitimcisi	3
Demirci (İnşaat)	1
Depo Hamalı	1
Dış Ticaret Uzmanı	9
Doktor	3
Dokuma Makineleri Operatörü	1
Dondurmacı	1
Ebe	3
Eksper (Motorlu Kara Taşıtları)	1
Ekstraksiyon Operatörü (Yağ)	1
Elektrik Teknikeri	2
Elektrik Teknisyeni	3
Fırıncı	1
File Makinesi Operatörü	1
Forklift Operatörü	4
Formen (Tuğla İmalatı)	2

Tablo 4.35. Temininde Güçlük Çekilen Meslekler ve İhtiyaç Duyulan İşgücü Sayıları, (Devam)

Meslek	İhtiyaç
Garson (Servis Elemanı)	12
Gıda Mühendisi	2
Grafiker (Matbaa)	1
Gümrük İşleri Sorumlusu	1
Güvenlik Görevlisi	1
Haddecı (Demirden Gayri Metaller)	1
Haddecı Sıcak (Çelik)	1
Haddecı Soğuk (Çelik)	1
Hamurkâr	2
Hemşire	10
Hizmetli (Genel)	1
İdari İşler Memuru (Genel)	1
İnsan Kaynakları Uzmanı	1
İnşaat İşçisi (Genel)	1
İnşaat Mühendisi	5
İşyeri Hemşiresi	1
Kalıpcı (İnşaat)	5
Kalıpcı (Sanayi)	10
Kambiyo Sorumlusu	6
Kasiyer	1
Kaynakçı (Argon)	1
Kaynakçı (Boru)	5
Kaynakçı (Elektrik Ark)	2
Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	4
Kaynakçı (Su altı)	1
Kepçe Operatörü	3
Kimya Mühendisi	2
Komi	3
Kurutma Operatörü (Kimyasal ve İlgili İşlemler)	2
Maden Mühendisi	2
Maden Teknisyeni	1
Madenci (Genel)	1
Makine Mühendisi	2
Makine Operatörü (Maden Taş Ocağı)	4
Masör (Sağlık)	1
Mekanik Bakım - Onarımcı (Otomotiv)	1
Mekanik Montajcı	2
Metal Teknisyeni	1
Metalürji Mühendisi	2
Mimar	1
Mobilya İmalatçısı	4
Mobilya Montaj Kurulum Ustası	10

Tablo 4.35. Temininde Güçlük Çekilen Meslekler ve İhtiyaç Duyulan İşgücü Sayıları, (Devam)

Meslek	İhtiyaç
Mobilya ve Dekorasyon Teknikeri	2
Motor ve Araç Tekniği Bilgisi Öğreticisi (Sürücü Kursu)	2
Muayene İstasyonu Teknisyeni	1
Muhasebe Uzmanı	25
Muhasebeci (Defter Tutan)	5
Mutfak Görevlisi (Genel)	1
Operasyon Müdürü (Turizm)	1
Öğretmen	2
Ölçüm Operatörü (CMM)	1
Panel Montaj Elemanı (İmalat)	3
Pastacı	3
Pazarlama Sorumlusu	9
Plastik Doğramacı/PVC Doğrama-İmalat ve Montajcısı	2
Rehber Öğretmen (Psikolojik Danışman)	3
Resepsiyonist	1
Sabun İmalatçısı	2
Sağlık Memuru	4
Satınalma Uzmanı	7
Satış Elemanı	3
Satış Temsilcisi	18
Sekreter	14
Serigrafi Elemanı (Sanayi)	3
Sevkiyat Sorumlusu	1
Soğuk Hava Depo İşçisi	2
Şoför (Tanker)	2
Şoför (Yük Taşıma)	35
Teknik Ressam	2
Temizlik Görevlisi (Genel)	1
Topograf	1
Trimer Operatörü (İnşaat)	2
Veteriner	1
Vinç Operatörü	8
Zihinsel Engelliler Sınıf Öğretmeni	1
Ziraat Mühendisi	5
Genel Toplam	426

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Temininde günlük çekilen 426 kişinin sektörel bazda dağılımı Tablo 4.35-a' da gösterilmiştir.

Tablo 4.35-a. Temininde Güçlük Çekilen İşgücünün Sektörel Dağılımı

Sektör	Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısı	Yüzde
Hizmet	232	54,5
Sanayi	165	38,7
Tarım	1	0,2
İnşaat	28	6,6
TOPLAM	426	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Temininde günlük çekilen ya da ihtiyaç duyulan işgücü sayısı 1.557 işletme ve 29.873 çalışan sayısından elde edilmiştir. Ancak bu sayı ilde faaliyet gösteren tüm işletmelerin temininde güçlük çektiği işgücü ihtiyacını yansıtmamaktadır. Bu nedenle, merkezi limit teoremine bağlı kalınarak “Örneklem – Anakütle” ilişkisi aşağıdaki şekilde kurulmuştur.

Bu hesaplamada, %95 güven seviyesinde, örneklemin tam anlamıyla anakütleyi temsil ettiği kabul edilmiştir. Bununla birlikte, gelecek beş yıllık dönem için sektörel ve mesleki bazda var olan yapının değişmeyeceği varsayılmıştır. Buna göre, 2010 yılı için örneklem anakütle ilişkisi çalışan sayısı üzerinden hesaplanarak (örneklem: 29.873, anakütle 107.535) aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.35-b. Hatay İli 2010 Yılı Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısı

Sektörler	Anakütle İşgücü Talebi		
	En az	En fazla	Ortalama
Hizmet	728	942	835
Sanayi	504	684	594
Tarım	-3	11	4
İnşaat	63	138	101
Toplam	1.292	1.775	1.533

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Gelecek dönemlerdeki işgücü ihtiyacını belirleyebilmek amacıyla, öncelikle geçmiş dönemlere ait “Açılan – Kapanan İşletme Sayıları” ve “Zorunlu Sigortalı Sayıları” ele alınarak yeni açılan/açılacak her işletme başına yaratılan yeni istihdam sayısı belirlenmiştir. Bu bağlamda, istihdama olan olumlu katkıları sebebiyle 2008 – 2010 yılları arasındaki sermaye şirketlerinin hareketleri ve sigortalı sayılarındaki değişimler kullanılmıştır. İlgili sayılar aşağıdaki Tablo 4.35-c ve Tablo 4.35-d’ de gösterilmiştir.

Tablo 4.35-c. Açılan – Kapanan İşletme Sayıları, (2008 – 2010)

Sermaye Şirketleri			
Yıllar	Açılan	Kapanan	Fark
2008	328	97	231
2009	349	95	254
2010	316	107	209

Kaynak: Antakya Sanayi ve Ticaret Odası, 2010

Tablo 4.35-d. 4/a Kapsamındaki Zorunlu Sigortalı Sayıları, (2007 – 2010)

Yıllar	Sigortalı Sayısı	Değişim
2007	87.332	-
2008	89.684	2.352
2009	93.708	4.024
2010	107.535	13.827

Kaynak: SGK İl Müdürlüğü, 2010

Zorunlu sigortalı sayılarındaki değişimin ve açılan – kapanan işletme sayıları arasındaki farka bölümü ile her yeni kurulan işletme başına düşen yeni istihdamın 2008 yılında 10, 2009 yılında 16 ve 2010 yılında 66 olduğu görülmektedir. 2008 – 2010 yılları arasındaki ortalama değerinin, gelecek yıllarda da devam edeceği varsayımında; 2011 – 2015 yılları arasında Hatay ilinin tahmini zorunlu sigortalı sayıları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.35-e. Gerçekleşen ve Tahmini Zorunlu Sigortalı Sayıları, (2008 – 2015)

Yıllar	Açılan – Kapanan İşletme Sayıları Farkı	Sigortalı Sayısı
2008	231	89.684
2009	254	93.708
2010	209	107.535
2011 (Tahmini)	251	115.318
2012 (Tahmini)	289	124.289
2013 (Tahmini)	328	134.453
2014 (Tahmini)	367	145.815
2015 (Tahmini)	232	152.998

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Son olarak temininde güçlük çekilen işgücünün gelecek dönemler için toplam sayıları, sektörel dağılımları ve meslekler bazında dağılımları “en az”, “en fazla” ve “ortalama” şeklinde aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 4.35-f. Gelecek Dönemlerde Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayıları, (2010 – 2015)

Yıllar	Temininde Güçlük Çekilen		
	En Az	En Fazla	Ortalama
2010	1.292	1.775	1.533
2011	1.385	1.904	1.644
2012	1.493	2.052	1.772
2013	1.615	2.220	1.917
2014	1.752	2.407	2.079
2015	1.838	2.526	2.182

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Tablo 4.35-g. Sektörel Bazda Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayıları, (2011 – 2015)

Yıllar	Sektör	Temininde Güçlük Çekilen		
		En Az	En Fazla	Ortalama
2011	Hizmet	781	1.010	896
	Sanayi	540	734	637
	Tarım	-4	11	4
	İnşaat	68	148	108
2012	Hizmet	842	1.089	965
	Sanayi	582	791	686
	Tarım	-4	12	4
	İnşaat	73	160	116
2013	Hizmet	910	1.178	1.044
	Sanayi	630	856	743
	Tarım	-4	13	5
	İnşaat	79	173	126
2014	Hizmet	987	1.278	1.132
	Sanayi	683	928	805
	Tarım	-5	14	5
	İnşaat	86	187	137
2015	Hizmet	1.036	1.341	1.188
	Sanayi	716	974	845
	Tarım	-5	15	5
	İnşaat	90	196	143

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Tablo 4.35-h. Meslekler Bazında Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayıları, (2010 – 2015)

Meslek	2010			2011			2012			2013			2014			2015		
	En Az	En Fazla	Ort.	En Az	En Fazla	Ort.	En Az	En Fazla	Ort.	En Az	En Fazla	Ort.	En Az	En Fazla	Ort.	En Az	En Fazla	Ort.
Acil Tıp Teknisyeni	33	46	40	36	49	42	39	53	46	42	57	50	45	62	54	47	65	56
Afet Müdahale Elemanı	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	42	58	50	46	63	54	49	67	58	53	73	63	58	79	68	60	83	72
Ambalajcı (Elle)	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Ambalajcı (Makine ile)	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Anestezi Teknikeri	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Asfalt Kesme Makinesi Operatörü	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Asfalt Kırma Operatörü	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Aşçı	6	8	7	7	9	8	7	10	8	8	10	9	8	11	10	9	12	10
Bakım Onarım Elemanı (Hadde)	9	13	11	10	13	12	11	14	12	11	16	14	12	17	15	13	18	15
Bakım Onarım Elemanı (Petrol Tankları)	9	13	11	10	13	12	11	14	12	11	16	14	12	17	15	13	18	15
Baklavacı	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Baş Aşçı	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Beden İşçisi (Genel)	45	63	54	49	67	58	53	72	62	57	78	68	62	85	73	65	89	77
Boru Kesme Makinesi Operatörü (Metal Boru İmali)	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Boru Üretim İşçisi	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Büro Memuru (Genel)	12	17	14	13	18	15	14	19	17	15	21	18	16	23	20	17	24	20
Büro Memuru (Personel)	9	13	11	10	13	12	11	14	12	11	16	14	12	17	15	13	18	15
CNC Torna Tezgahı Operatörü	97	133	115	104	143	124	112	154	133	121	167	144	132	181	156	138	190	164
Çocuk Gelişimi ve Eğitimcisi	9	13	11	10	13	12	11	14	12	11	16	14	12	17	15	13	18	15
Demirci (İnşaat)	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Depo Hamalı	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Dış Ticaret Uzmanı	27	38	32	29	40	35	32	43	37	34	47	41	37	51	44	39	53	46
Doktor	9	13	11	10	13	12	11	14	12	11	16	14	12	17	15	13	18	15
Dokuma Makineleri Operatörü	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5

Tablo 4.35-h. Meslekler Bazında Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayıları, (2010 – 2015), (Devam)

Meslek	2010			2011			2012			2013			2014			2015		
	En Az	En Fazla	Ort.	En Az	En Fazla	Ort.	En Az	En Fazla	Ort.	En Az	En Fazla	Ort.	En Az	En Fazla	Ort.	En Az	En Fazla	Ort.
Dondurmacı	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Ebe	9	13	11	10	13	12	11	14	12	11	16	14	12	17	15	13	18	15
Eksper (Motorlu Kara Taşıtları)	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Ekstraksiyon Operatörü (Yağ)	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Elektrik Teknikeri	6	8	7	7	9	8	7	10	8	8	10	9	8	11	10	9	12	10
Elektrik Teknisyeni	9	13	11	10	13	12	11	14	12	11	16	14	12	17	15	13	18	15
Fırıncı	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
File Makinesi Operatörü	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Forklift Operatörü	12	17	14	13	18	15	14	19	17	15	21	18	16	23	20	17	24	20
Formen (Tuğla İmalatı)	6	8	7	7	9	8	7	10	8	8	10	9	8	11	10	9	12	10
Garson (Servis Elemanı)	36	50	43	39	54	46	42	58	50	45	63	54	49	68	59	52	71	61
Gıda Mühendisi	6	8	7	7	9	8	7	10	8	8	10	9	8	11	10	9	12	10
Grafiker (Matbaa)	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Gümrük İşleri Sorumlusu	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Güvenlik Görevlisi	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Haddecı (Demirden Gayri Metaller)	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Haddecı Sıcak (Çelik)	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Haddecı Soğuk (Çelik)	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Hamurkar	6	8	7	7	9	8	7	10	8	8	10	9	8	11	10	9	12	10
Hemşire	30	42	36	33	45	39	35	48	42	38	52	45	41	57	49	43	59	51
Hizmetli (Genel)	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
İdari İşler Memuru (Genel)	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
İnsan Kaynakları Uzmanı	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
İnşaat İşçisi (Genel)	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
İnşaat Mühendisi	15	21	18	16	22	19	18	24	21	19	26	23	21	28	24	22	30	26

Tablo 4.35-h. Meslekler Bazında Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayıları, (2010 – 2015), (Devam)

Meslek	2010			2011			2012			2013			2014			2015		
	En Az	En Fazla	Ort.	En Az	En Fazla	Ort.	En Az	En Fazla	Ort.	En Az	En Fazla	Ort.	En Az	En Fazla	Ort.	En Az	En Fazla	Ort.
İşyeri Hemşiresi	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Kalıpçı (İnşaat)	15	21	18	16	22	19	18	24	21	19	26	23	21	28	24	22	30	26
Kalıpçı (Sanayi)	30	42	36	33	45	39	35	48	42	38	52	45	41	57	49	43	59	51
Kambiyo Sorumlusu	18	25	22	20	27	23	21	29	25	23	31	27	25	34	29	26	36	31
Kasiyer	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Kaynakçı (Argon)	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Kaynakçı (Boru)	15	21	18	16	22	19	18	24	21	19	26	23	21	28	24	22	30	26
Kaynakçı (Elektrik Ark)	6	8	7	7	9	8	7	10	8	8	10	9	8	11	10	9	12	10
Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	12	17	14	13	18	15	14	19	17	15	21	18	16	23	20	17	24	20
Kaynakçı (Su altı)	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Kepçe Operatörü	9	13	11	10	13	12	11	14	12	11	16	14	12	17	15	13	18	15
Kimya Mühendisi	6	8	7	7	9	8	7	10	8	8	10	9	8	11	10	9	12	10
Komi	9	13	11	10	13	12	11	14	12	11	16	14	12	17	15	13	18	15
Kurutma Operatörü (Kimyasal ve İlgili İşlemler)	6	8	7	7	9	8	7	10	8	8	10	9	8	11	10	9	12	10
Maden Mühendisi	6	8	7	7	9	8	7	10	8	8	10	9	8	11	10	9	12	10
Maden Teknisyeni	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Madenci (Genel)	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Makine Mühendisi	6	8	7	7	9	8	7	10	8	8	10	9	8	11	10	9	12	10
Makine Operatörü (Maden Taş Ocağı)	12	17	14	13	18	15	14	19	17	15	21	18	16	23	20	17	24	20
Masör (Sağlık)	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Mekanik Bakım - Onarımcı (Otomotiv)	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Mekanik Montajcı	6	8	7	7	9	8	7	10	8	8	10	9	8	11	10	9	12	10
Metal Teknisyeni	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Metalürji Mühendisi	6	8	7	7	9	8	7	10	8	8	10	9	8	11	10	9	12	10
Mimar	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5

Tablo 4.35-h. Meslekler Bazında Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayıları, (2010 – 2015), (Devam)

Meslek	2010			2011			2012			2013			2014			2015		
	En Az	En Fazla	Ort.	En Az	En Fazla	Ort.	En Az	En Fazla	Ort.	En Az	En Fazla	Ort.	En Az	En Fazla	Ort.	En Az	En Fazla	Ort.
Mobilya İmalatçısı	12	17	14	13	18	15	14	19	17	15	21	18	16	23	20	17	24	20
Mobilya Montaj Kurulum Ustası	30	42	36	33	45	39	35	48	42	38	52	45	41	57	49	43	59	51
Mobilya ve Dekorasyon Teknikeri	6	8	7	7	9	8	7	10	8	8	10	9	8	11	10	9	12	10
Motor ve Araç Tekniği Bilgisi Öğreticisi (Sürücü Kursu)	6	8	7	7	9	8	7	10	8	8	10	9	8	11	10	9	12	10
Muayene İstasyonu Teknisyeni	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Muhasebe Uzmanı	76	104	90	81	112	97	88	120	104	95	130	113	103	141	122	108	148	128
Muhasebeci (Defter Tutan)	15	21	18	16	22	19	18	24	21	19	26	23	21	28	24	22	30	26
Mutfak Görevlisi (Genel)	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Operasyon Müdürü (Turizm)	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Öğretmen	6	8	7	7	9	8	7	10	8	8	10	9	8	11	10	9	12	10
Ölçüm Operatörü (CMM)	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Panel Montaj Elemanı (İmalat)	9	13	11	10	13	12	11	14	12	11	16	14	12	17	15	13	18	15
Pastacı	9	13	11	10	13	12	11	14	12	11	16	14	12	17	15	13	18	15
Pazarlama Sorumlusu	27	38	32	29	40	35	32	43	37	34	47	41	37	51	44	39	53	46
Plastik Doğramacı/PVC Doğrama-İmalat ve Montajcısı	6	8	7	7	9	8	7	10	8	8	10	9	8	11	10	9	12	10
Rehber Öğretmen (Psikolojik Danışman)	9	13	11	10	13	12	11	14	12	11	16	14	12	17	15	13	18	15
Resepsiyonist	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Sabun İmalatçısı	6	8	7	7	9	8	7	10	8	8	10	9	8	11	10	9	12	10
Sağlık Memuru	12	17	14	13	18	15	14	19	17	15	21	18	16	23	20	17	24	20
Satınalma Uzmanı	21	29	25	23	31	27	25	34	29	27	36	32	29	40	34	30	42	36
Satış Elemanı	9	13	11	10	13	12	11	14	12	11	16	14	12	17	15	13	18	15
Satış Temsilcisi	55	75	65	59	80	69	63	87	75	68	94	81	74	102	88	78	107	92
Sekreter	42	58	50	46	63	54	49	67	58	53	73	63	58	79	68	60	83	72
Serigrafi Elemanı (Sanayi)	9	13	11	10	13	12	11	14	12	11	16	14	12	17	15	13	18	15
Sevkiyat Sorumlusu	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5

Tablo 4.35-h. Meslekler Bazında Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayıları, (2010 – 2015), (Devam)

Meslek	2010			2011			2012			2013			2014			2015		
	En Az	En Fazla	Ort.	En Az	En Fazla	Ort.	En Az	En Fazla	Ort.	En Az	En Fazla	Ort.	En Az	En Fazla	Ort.	En Az	En Fazla	Ort.
Soğuk Hava Depo İşçisi	6	8	7	7	9	8	7	10	8	8	10	9	8	11	10	9	12	10
Şoför (Tanker)	6	8	7	7	9	8	7	10	8	8	10	9	8	11	10	9	12	10
Şoför (Yük Taşıma)	106	146	126	114	156	135	123	169	146	133	182	158	144	198	171	151	208	179
Teknik Ressam	6	8	7	7	9	8	7	10	8	8	10	9	8	11	10	9	12	10
Temizlik Görevlisi (Genel)	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Topograf	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Trimer Operatörü (İnşaat)	6	8	7	7	9	8	7	10	8	8	10	9	8	11	10	9	12	10
Veteriner	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Vinç Operatörü	24	33	29	26	36	31	28	39	33	30	42	36	33	45	39	35	47	41
Zihinsel Engelliler Sınıf Öğretmeni	3	4	4	3	4	4	4	5	4	4	5	5	4	6	5	4	6	5
Ziraat Mühendisi	15	21	18	16	22	19	18	24	21	19	26	23	21	28	24	22	30	26
Toplam	1.292	1.775	1.533	1.385	1.904	1.644	1.493	2.052	1.772	1.615	2.220	1.917	1.752	2.407	2.079	1.838	2.526	2.182

Temininde güçlük çekilen meslekleri, işletmelerde sahip oldukları yetki ve sorumluluk düzeylerine göre sınıflandırmak uygulanacak politikaları belirlemek açısından faydalı olacaktır. Bu nedenle çalışmada aşağıdaki sınıflandırma kullanılmıştır.

Tablo 4.36. Meslek Sınıfları ve Örnek Meslekleri

Meslek Sınıfı	Örnek Meslekler
Nitelik Gerektirmeyen İşgücü	Beden İşçisi, Vasıfsız işçi
Genel İdari Hizmetler	Sekreter, Çaycı, Hizmetli, Hademe, Garson, Komi, Güvenlik Görevlisi, Temizlik elemanı, Bekçi vb.
Uzman / Sorumlu	Kasap (Et Hazırlayıcısı), Santral Memuru, Ebe, Hemşire, Hekim, Öğretmen, Grafiker, Tasarımcı vb.
Bölüm Şefi	İşletmelerde Bölüm Sorumluları
Müdür / Yönetici	Muhasebe Müdürü, Finans Müdürü, İnsan Kaynakları Müdürü, İdari İşler Müdürü, Genel Müdür Yardımcısı, Genel Müdür vb.
Teknik Eleman Alt Düzey	Makine Operatörü, Teknisyen, Tekniker, Laborant, Şoför, Kalfa vb.
Teknik Eleman Orta Düzey	Usta, Formen, Ekspert, Şef, Sorumlu, Gözlemci vb.
Teknik Eleman Üst Düzey	Mühendis, Vardiya Amiri
Müdür / Yönetici	Teknik Bölüm Müdürleri / Yöneticileri

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Belirlenen sınıflara göre temininde güçlük çekilen mesleklerin dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Yapılan mesleki sınıflandırmaya göre, temininde güçlük çekilen personelin ağırlıklı olarak teknik eleman alt düzey ve uzman / sorumlu grubunda olduğu

görülmektedir. Hatay ilinde sektörlerin istihdam açısından mevcut yapıları ve gelecek eğilimleri dikkate alındığında, İŞKUR ve diğer meslek eğitimi veren kurumların uygulayacakları politikalarda bu durumu göz önünde bulundurmaları gerekmektedir.

Tablo 4.37. Çalışanların Meslek Sınıflarına Göre Dağılımı

Meslek Sınıfı	Toplam	Yüzde
Nitelik Gerektirmeyen İşgücü	24	5,6
Genel İdari Hizmetler	47	11,0
Uzman / Sorumlu	107	25,1
Bölüm Şefi	1	0,2
Teknik Eleman Alt Düzey	195	45,8
Teknik Eleman Orta Düzey	31	7,3
Teknik Eleman Üst Düzey	20	4,7
Teknik Yönetici / Müdür	1	0,2
Genel Toplam	426	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Yukarıdaki sınıflandırmayı kadın – erkek ayrımı gözeterek incelersek, ağırlıklı olarak ihtiyaç duyulan teknik eleman alt düzeyindeki 195 kişinin % 87’si erkek olarak bildirilmiştir. Ayrıca nitelik gerektirmeyen işlerde çalıştırılmak üzere talep edilen beden işçilerinin ise yaklaşık % 55’ inin erkek olması istenmektedir. Uzman / sorumlu grubunda yer alan mesleklere duyulan ihtiyaç incelendiğinde, talep edilen işgücünün % 26’ sının erkek % 13’ ünün kadın olması istenmektedir. Kalan % 61’ lik talep için ise cinsiyet ayrımı gözetilmemiştir.

İhtiyaç duyulan meslek gruplarında yer alan tüm pozisyonlar için, askerlik yükümlülüğünün olmaması istenmektedir. Bu durum, iş arayan kadınlar için belirleyici bir değişken olmamakla birlikte; lise ve üniversiteden mezun olan iş arayan erkeklerin istihdam edilebilirlikleri açısından önem taşımaktadır.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin istihdamı konusunda, işgücünün medeni durumunun etkili bir değişken olmadığı belirlenmiştir. Buna karşılık, sözü edilen grup açısından eğitim durumları önemli bir değişken konumundadır. Teknik eleman alt düzey sınıfındaki ihtiyaç duyulan mesleklerin % 44’ ünün eğitim düzeyinin en az lise mezunu seviyesinde olması istenmektedir. Bu durum aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Taleplerin % 55’ inde ise ilköğretim mezunu olunması yeterli gözükmektedir. Bu durum kısa vadede de olsa, ilköğretim mezunu olan işsizlerin askerliğini bitirmiş, eğitimleri ile mesleki yeterliğe erişmiş kişilerin istihdam edilme olasılığının olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.38. Çalışanların Meslek Sınıfı Bazında Eğitim Durumları

Meslek Sınıfı	Eğitim Durumu	Toplam	Yüzde
Nitelik Gerektirmeyen İşgücü	İlköğretim	13	3,1
	Lise	5	1,2
	Lisans + Üstü	6	1,4
Toplam Nitelik Gerektirmeyen İşgücü		24	5,6
Genel İdari Hizmetler	İlköğretim	18	4,2
	Lise	18	4,2
	MYO + Ön Lisans	4	0,9
	Lisans + Üstü	7	1,6
Toplam Genel İdari Hizmetler		47	11,0
Uzman / Sorumlu	İlköğretim	20	4,7
	Lise	31	7,3
	Meslek Lisesi	1	0,2
	MYO + Ön Lisans	7	1,6
	Lisans + Üstü	48	11,3
Toplam Uzman / Sorumlu		107	25,1
Bölüm Şefi	MYO + Ön Lisans	1	0,2
Toplam Bölüm Şefi		1	0,2
Teknik Eleman Alt Düzey	İlköğretim	108	25,4
	Lise	67	15,7
	Meslek Lisesi	8	1,9
	MYO + Ön Lisans	7	1,6
	Lisans + Üstü	5	1,2
Toplam Teknik Eleman Alt Düzey		195	45,8
Teknik Eleman Orta Düzey	İlköğretim	26	6,1
	Lise	1	0,2
	Meslek Lisesi	1	0,2
	Lisans + Üstü	3	0,7
Toplam Teknik Eleman Orta Düzey		31	7,3
Teknik Eleman Üst Düzey	Lisans + Üstü	20	4,7
Toplam Teknik Eleman Üst Düzey		20	4,7
Teknik Yönetici / Müdür	Lise	1	0,2
Toplam Teknik Yönetici / Müdür		1	0,2
Genel Toplam		426	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Temininde güçlük çekilen mesleklere ilişkin olarak işgücünün sahip olduğu tecrübe önemli bir değişkendir. Nitelik gerektirmeyen işlerin % 50' sinde istenen tecrübe sekiz yılın üzerinde iken; teknik eleman alt düzey grubundaki mesleklerin % 59' unda üç yıldan fazla, % 99' unda ise bir yıldan daha fazla tecrübe beklenmektedir. Aynı şekilde, uzman / sorumlu grubundaki meslekler için istenen tecrübe % 30 için 3 yıldan fazla; % 55 için de bir yıldan fazladır. Daha ileri meslek grupları için istenilen tecrübe de, idari sorumluluk düzeyine bağlı olarak artmaktadır.

Tablo 4.39. Temininde Güçlük Çekilen Meslek Sınıflarına Göre İşgücünden İstenen Tecrübe

Meslek Sınıfı	Tecrübe (Yıl)	Toplam	Yüzde
Nitelik Gerektirmeyen İşgücü	1 – 3	7	1,6
	4 – 7	4	0,9
	8 – 11	12	2,8
	12 +	1	0,2
Toplam Nitelik Gerektirmeyen İşgücü		24	5,6
Genel İdari Hizmetler	0	1	0,2
	1 – 3	21	4,9
	4 – 7	12	2,8
	8 – 11	13	3,1
Toplam Genel İdari Hizmetler		47	11,0
Uzman / Sorumlu	1 – 3	48	11,3
	4 – 7	27	6,3
	8 – 11	31	7,3
	12 +	1	0,2
Toplam Uzman / Sorumlu		107	25,1
Bölüm Şefi	4 – 7	1	0,2
Toplam Bölüm Şefi		1	0,2
Teknik Eleman Alt Düzey	0	2	0,5
	1 – 3	79	18,5
	4 – 7	52	12,2
	8 – 11	62	14,6
Toplam Teknik Eleman Alt Düzey		195	45,8
Teknik Eleman Orta Düzey	1 – 3	5	1,2
	4 – 7	15	3,5
	8 – 11	11	2,6
Toplam Teknik Eleman Orta Düzey		31	7,3
Teknik Eleman Üst Düzey	0	1	0,2
	1 – 3	6	1,4
	4 – 7	5	1,2
	8 – 11	8	1,9
Toplam Teknik Eleman Üst Düzey		20	4,7
Teknik Yönetici / Müdür	8 – 11	1	0,2
Toplam Teknik Yönetici / Müdür		1	0,2
Genel Toplam		426	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Temininde günlük çekilen ve/veya ihtiyaç duyulan 426 kişilik işgücü talebi, yapmış olduğumuz analiz ve sınıflandırmalar doğrultusunda 111 farklı meslekten oluşmaktadır. İşletmelerin bu mesleklere yönelik taleplerinin karşılanmasında, % 71' i İŞKUR' dan; % 13 ise tanıdıklarından yararlanmak istediklerini belirtirken; % 15' i için ise işgücüne ulaşılmasında kanalın belirleyici olmadığı anlaşılmaktadır. Diğer bir anlatımla, işletmelerin işgücü temininde İŞKUR' dan gerçek anlamda ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde beklentileri söz konusudur. Bu beklentiler istihdam garantili meslek edindirme kursları ya da programları olabileceği gibi, İŞKUR veritabanında hâlihazırda mevcut olan işgücünün sistematik bir yaklaşım ve doğru değerlendirme yapılarak karşılanabilir.

Tablo 4.40. İşe Alım Şekillerine Göre Temininde Günlük Çekilen İşgücünün Sektörel Bazda Dağılımı

Sektör	İşe Alım Şekli	Toplam	Yüzde
Hizmet	Özgeçmiş	2	0,5
	Referans	26	6,1
	İŞKUR	194	45,5
	Farketmez	10	2,3
Toplam Hizmet		232	54,5
Sanayi	Özgeçmiş	3	0,7
	Referans	27	6,3
	İŞKUR	100	23,5
	Farketmez	35	8,2
Toplam Sanayi		165	38,7
Tarım	İŞKUR	1	0,2
Toplam Tarım		1	0,2
İnşaat	Referans	2	0,5
	İŞKUR	7	1,6
	Farketmez	19	4,5
Toplam İnşaat		28	6,6
Genel Toplam		426	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Temininde günlük çekilen ve/veya ihtiyaç duyulan meslekler için istihdam edilmesi düşünülen işgücünün, ya eğitim seviyelerinin yüksek olması ya da niteliklerinin sertifika bazında akredite edilmesi gerekmektedir. Talep edilen 426 kişinin yaklaşık % 57' sinden lise, meslek lisesi, meslek yüksek okulu, lisans ve lisansüstü bir eğitim seviyesi beklenirken; geriye kalan % 43' lük ilköğretim mezunu grubun neredeyse tamamından sertifika sahibi olmaları beklenmektedir. Aşağıdaki tabloda istihdam edilmek istenen işgücünden beklenen sertifikaların türleri sektörel bazda gösterilmiştir.

Tablo 4.41. Temininde Güçlük Çekilen İşgücünden İstenen Sertifikaların Sektörel Bazda Dağılımı

Sektör	Sertifika / Nitelik	Toplam	Yüzde
Hizmet	Mesleki	68	16,0
	Kişisel Gelişim	143	33,6
	Gerek Duyulmamış	21	4,9
Toplam Hizmet		232	54,5
Sanayi	Mesleki	15	3,5
	Kişisel Gelişim	121	28,4
	Gerek Duyulmamış	29	6,8
Toplam Sanayi		165	38,7
Tarım	Kişisel Gelişim	1	0,2
Toplam Tarım		1	0,2
İnşaat	Mesleki	1	0,2
	Kişisel Gelişim	26	6,1
	Gerek Duyulmamış	1	0,2
Toplam İnşaat		28	6,6
Genel Toplam		426	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

1.2.2. İşverenden Alınan Bilgiler Doğrultusunda İşgücü Arzında Öne Çıkan Değişkenlerin Belirlenmesi ve Sınıflandırılması

Hatay ilinde faaliyet gösteren 1.557 işletmedeki 29.873 çalışanın özelliklerinin incelenmesi amacıyla Faktör ve Sınıflandırma Analizleri yapılmıştır. Analiz sonucunda işletme çalışanların özelliklerini en iyi şekilde açıklayan dört faktör belirlenmiştir. Bu faktörler aşağıda açıklanmıştır.

Belirlenen faktörlere ait alt değişkenler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.42. İşverene Göre İşgücü Arzında Öne Çıkan Faktörler

Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4
Çalışanın Kişisel Özelliği	Çalışan Seçim Kriterleri	Çalışanın Niteliği	Sektör ve Meslek
<ul style="list-style-type: none"> • Askerlik Durumu • Medeni Durum • Cinsiyet • Toplam Tecrübe 	<ul style="list-style-type: none"> • Çalışan • Çocuk Sayısı • İşe Alım Şekli • Sertifika 	<ul style="list-style-type: none"> • Eğitim Seviyesi • İşletmedeki Tecrübe 	<ul style="list-style-type: none"> • Pozisyon • Sektör

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Çalışanın Kişisel Özelliği

Hatay ilinde anket kapsamında incelenen işletmelerin çalışanlarında belirlenen faktörlerden ilki çalışanların kişisel özellikleri ile ilgilidir. Anket kapsamındaki işletmelerin çalışanlarının kişisel özellikleri incelendiğinde, sektör ayrımı olmaksızın; çalışanların büyük çoğunluğunun erkek ve çalıştıkları işletmelerde edindikleri tecrübenin fazla olması genel anlamda sektörlerin emek yoğun bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte; erkek çalışanların neredeyse tamamının askerlik yükümlülüklerini yerine getirdikleri ve büyük çoğunlukla evli oldukları bilinmektedir.

Hatay ilinde iş arayan erkek işsizlerin, sektör ayrımı ve işgücü talep nitelikleri olmaksızın, öncelikle askerlik yükümlülüklerini yerine getirmeleri gerekmektedir. Askerlik yükümlülüğü bulunmayan işsizlerin ise ilgilendikleri sektörün taleplerini karşılayacak seviyede nitelik sahibi olmaları rekabet edebilirlik düzeylerini arttıracaktır.

Çalışan Seçim Kriterleri

Hatay ilinde anket kapsamında incelenen işletmelerin çalışanlarında belirlenen faktörlerden bir diğeri işletmelerin işe alımlarda göz önünde bulundurdukları çalışan nitelikleri ile ilgilidir. İncelenen işletmelerdeki mevcut çalışanların büyük bir çoğunluğunun, sertifika sahibi olmadığı ve işe referans kanalı ile alındığı bilinmektedir. Ayrıca mevcut çalışanların büyük çoğunluğunun en fazla iki çocuk sahibi olduğu görülmektedir. Temininde güçlük çekilen ya da işletmelerin talep ettikleri işgücü nitelikleri arasında gerek mesleki gerekse de kişisel gelişimle ilgili sertifika sahibi olmalarıyla birlikte İŞKUR kanalı ile

yönlendirilmeleri belirleyici değişkenler olmasına karşın talep edilen işgücünün çocuk sayısı belirleyici bir kriter değildir.

Bu bağlamda, İŞKUR' un ildeki işsizlerin mesleki anlamda eğitilmesi konusunda, işletmelerin talepleri doğrultusunda eğitim programlarını geliştirmesi ve sertifikalandırarak nitelik kazandırdığı işgücünü, uygun işletmelere yönlendirmesi gerekmektedir.

Çalışanın Niteliği

Hatay ilinde anket kapsamında incelenen işletmelerin çalışanlarında belirlenen faktörlerden bir diğeri ise çalışan nitelikleri ile ilgilidir. İlde istihdam edilen çalışanların eğitimleri seviyeleri incelendiğinde; büyük çoğunluğunun lise ve altı eğitime sahip oldukları görülmektedir. Daha önceki bulguları destekler şekilde; istihdam edilen çalışanların çoğunluğunun en az üç yıllık işletme tecrübesine sahip oldukları söylenebilir. Ayrıca, işletmede sahip olunan tecrübe arttıkça eğitim seviyesi olarak meslek lisesi mezunları ön plana çıkmaktadır. Meslek lisesi mezunlarının sektör ayrımı olmaksızın büyük bir çoğunluğu “teknik eleman alt düzey” meslek grubunda yer almaktadır.

Bu bağlamda, ildeki niteliksiz işsizlerin kariyer hedeflerini işletmelerin talepleri doğrultusunda belirtilen grupta yer alan meslekler üzerine geliştirmeleri önerilmektedir. İŞKUR' un da bu aşamada, niteliksiz işgücünü bu doğrultuda eğitmesi gerekmektedir. Bunun da, kısa dönem ancak kurumun belirleyeceği sertifika programlarıyla mümkün olacağı düşünülmektedir.

Sektör ve Meslek

Hatay ilinde anket kapsamında incelenen işletmelerin çalışanlarında belirlenen faktörlerden bir diğeri sektör ve pozisyonları ile ilgilidir. Hatay ilinde istihdam edilen çalışanların meslek sınıflarına göre dağılımında, “Teknik Eleman Alt Düzey”, “Nitelik Gerektirmeyen İşgücü” ve “Uzman/Sorumlu” meslek grupları ön plana çıkmaktadır. Belirtilen meslek sınıflarında yer alan çalışanların sektörel dağılımlarına bakıldığında ise; “Nitelik Gerektirmeyen İşgücü” ve “Teknik Eleman Alt Düzey” sınıflarının yoğunlukta olduğu sektör sanayi iken, “Uzman/Sorumlu” sınıfının yoğunluk teşkil ettiği sektör ise hizmet sektörüdür.

Meslek gruplarına yönelik yapılan tahminlerin sonuçları ile birlikte düşünüldüğünde; nitelik gerektirmeyen işgücüne ilişkin işgücü taleplerinin ve buna bağlı olarak işe yerleştirmelerin artacağı söz konusudur. Ancak, teknik eleman alt düzey meslek sınıfına

ilişkin işgücü talebinin artmasına rağmen işe yerleştirmelerinde bir azalış yaşanacağı da öngörülmektedir. Benzer şekilde uzman/sorumlu meslek sınıfına ilişkin açık işler artacak iken aynı sınıfın işe yerleştirmeleri azalış göstereceği tahmin edilmektedir.

Bu nedenle, İŞKUR' un; açık işleri, insan kaynakları danışmanlığı seviyesinde analiz etmesi, başvuruları sağlıklı bir şekilde değerlendirilmesi, etkin bir işverene takdim politikası izleyerek işe yerleştirmeleri gerçekleştirmesi gerekmektedir.

İşverenden alınan bilgiler doğrultusunda işgücü arzının niteliklerinin farklılıklarını araştırmak ve işletmelerin çalışanlarını sınıflandırmak amacıyla Diskriminant ve Lojistik Regresyon Analizleri yapılmıştır.

Hatay ilinde, işletmelerinin çalışanlarının mevcut işgücü veya temininde güçlük çekilen işgücü baz alınarak yapılan sınıflandırmada; çocuk sayısı, işe alım şekli ve sertifika önemli değişkenler olarak belirlenmiştir. Hatay ilinde anket kapsamında incelenen işletmelerin mevcut çalışanlarının; çoğunlukla çocuk sayısı en fazla iki olan, mesleki sertifika sahibi ve referans yoluyla işe alınan çalışanlar olduğu söylenebilir.

Gelecek dönemlerde istihdam edilmesi beklenen çalışanların; kişisel gelişim sertifikalarına sahip olması ve özgeçmiş yoluyla işverene başvurması gerektiği bilinmektedir. İş arayan işsizlerin gerek mesleki, gerek kişisel gelişim gerekse de özgeçmiş hazırlama konularında eğitim almaları; işsizleri iş bulma konusunda avantajlı hale getirecektir. Bu bağlamda; İŞKUR' un, belirtilen konularda işsizlere yönelik gerekli eğitim programlarını geliştirmesi ve uygulaması gerekmektedir.

Hatay ilinde işletmelerin çalışanlarının medeni durumları baz alınarak yapılan sınıflandırmada; işletmedeki tecrübe ve çocuk sayısı önemli değişkenler olarak belirlenmiştir. Çalışanlar içerisinde, işletmedeki tecrübesi ve çocuk sayısı fazla olan çalışanlar evli çalışanlardır.

Hatay ilinde işletmelerin çalışanlarının sahip oldukları sertifikalar baz alınarak yapılan sınıflandırmada; mevcut veya temininde güçlük çekilen işgücü ve toplam tecrübe önemli değişkenler olarak belirlenmiştir. İşletmelerin ihtiyaç duydukları işgücünün içerisinde toplam tecrübesi fazla olanlar mesleki sertifika sahibidir.

Bu bağlamda, iş arayanların iş bulma sürecinde avantajlı hale gelebilmeleri için ya mesleki sertifika programlarına katılıp nitelik kazanmaları ya da geçmiş çalışmalarından

dolayı tecrübeli olmaları gerekmektedir. İŞKUR' un iş arayanlara yönelik meslek kursları geliştirmesi gerektiği bulgusunu destekler niteliktedir.

1.3. İşgücü Arzının Yapısal Özelliklerinin Belirlenmesi

İşgücü arzının yapısal özelliklerinin belirlenmesi amacıyla çalışanlara ilişkin anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. İşgücü arzının özellikleri tanımlayıcı istatistikler ve faktör ve sınıflandırma analizleri yardımıyla ortaya konulacaktır.

1.3.1. Çalışandan Alınan Bilgiler Doğrultusunda İşgücü Arzına İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Hatay ilinde 74 ayı işletmede çalışan 2.000 kişiye işgücü arzının temel özelliklerini belirlemek amacıyla anket uygulanmıştır.

Çalışanların Özellikleri ve Mevcut Durumu

Hatay ilinde uygulanan anket çalışması sonucu elde edilen bilgilere göre; çalışanların % 87,4' ü erkeklerden, % 12,6' sı ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 4.43. Çalışanların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Toplam	Yüzde
Erkek	1.748	87,4
Kadın	252	12,6
Genel Toplam	2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Hatay ilinde anket uygulanan çalışanların askerlik durumları incelendiğinde; çalışanların neredeyse tamamının askerlikle bir ilişkisinin bulunmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Bu durum "İşveren çalışan" anketlerinden elde edilen sonuçlara paralellik göstermektedir. Diğer muaf ve tecilli durumda olan erkeklerin oranları ise Tablo 4.44' deki gibidir.

Tablo 4.44. Çalışan Erkeklerin Askerlik Durumlarına Göre Dağılımı

Askerlik Durumu	Toplam	Yüzde
Muaf	13	0,7
Tecilli	20	1,1
Yaptı	1.715	98,1
Genel Toplam	1.748	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Aşağıdaki tabloda, çalışanların medeni durumlarının dağılımı gösterilmiştir. Anket kapsamına alınan çalışanların % 72,7' si evlilerden, % 18' i ise bekârlardan oluşmaktadır. Ankete katılanların % 9,4' ünün medeni durumları bilinmemektedir. Bu durum Hatay ilindeki işletmelerde çalışanların genel profili ile benzerlik göstermektedir. Tüm sektörler için evli çalışan sayısı, bekâr çalışan sayısına göre daha fazladır. Bu durum, Hatay ilindeki çalışanların işletme tecrübeleriyle de yakından ilişkilidir.

Tablo 4.45. Çalışanların Cinsiyet ve Medeni Durumlarına Göre Dağılımı

Cinsiyet	Medeni Durum	Toplam	Yüzde
Erkek	Evli	1.325	66,3
	Bekâr	236	11,8
	Belirtilmemiş	187	9,4
Toplam Erkek		1.748	87,4
Kadın	Evli	128	6,4
	Bekâr	124	6,2
Toplam Kadın		252	12,6
Genel Toplam		2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Çalışanların medeni durumları ile beraber sahip oldukları çocuk sayıları incelendiğinde; 2.000 kişinin % 50,8' i evli ve en fazla iki çocuk sahibiyken, % 21,9' u ise evli olup üç ve daha fazla çocuk sahibidir. Evli olan 1.455 kişinin % 8,6' sı çocuk sahibi değildir. Mevcut durum itibariyle evli olmayan çalışanların ise yalnızca yaklaşık % 3' ü çocuk sahibidir.

Tablo 4.46. Çalışanların Medeni Durum ve Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Medeni Durum	Çocuk Sayısı	Toplam	Yüzde
Evli	0	171	8,6
	1 – 2	844	42,2
	3 +	438	21,9
Toplam Evli		1.453	72,7
Bekâr	0	350	17,5
Boşanmış	1 – 2	8	0,4
	3 +	2	0,1
Toplam Bekâr		360	18,0
Belirtilmemiş		187	9,4
Toplam Belirtilmemiş		187	9,4
Genel Toplam		2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Çalışanların eğitim seviyelerine baktığımızda; % 33,7' sinin ilköğretim mezunu, % 21,5' inin meslek lisesi mezunu ve % 12,7' sinin ise en az lisans mezunu olduğu görülmektedir. İlin çalışan nüfusunun yaklaşık % 50' sinin ilköğretim mezunu ve ildeki işsizlik oranının da % 19 seviyelerinde olduğu dikkate alındığında, bu gruptaki kişilerin istihdam edildikten sonra meslekte eğitildikleri sonucu çıkarılabilir. Anket kapsamında yer alan çalışanların % 44,4' ü ise sahip oldukları eğitim seviyeleri ve meslekler düşünüldüğünde, nitelikli işgücünü oluşturdukları anlaşılmaktadır.

Tablo 4.47. Eğitim Seviyelerine Göre Çalışan Sayıları

Eğitim	Toplam	Yüzde
İlköğretim	673	33,7
Lise	405	20,3
Meslek Lisesi	430	21,5
MYO + Ön Lisans	203	10,2
Lisans + Yüksek Lisans	253	12,7
Belirtilmemiş	36	1,8
Genel Toplam	2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Aşağıdaki tablo 4.48'den çalışanların, mevcut işletmelerinde sahip oldukları tecrübelerine bakıldığında, ilköğretim mezunlarının meslekte eğitilmiş oldukları konusunda

söylenenler doğrulanmaktadır. Sahip olunan tecrübeye ilişkin sınıflandırma aralıklarında, ilköğretim mezunlarının toplam içerisindeki payının; en az üç yıllık tecrübeye sahip olan grupta yaklaşık % 33 ve en az 12 yıllık tecrübeye sahip olan grupta ise yaklaşık % 43 olduğu söylenebilir. Ayrıca; meslek liseleri mezunlarının, tecrübe arttıkça, toplam içindeki ağırlığının artması da tüm bulguları destekler niteliktedir.

Hatay ilinde anket kapsamında yer alan çalışanların yalnızca % 18,4' ü istihdam edildikten sonra iş başı eğitimlerin dışında da çeşitli eğitimler almışlardır. Bu durum, daha önce ulaşılan bulguları destekler şekilde, ildeki işletmelerin “çalışanların eğitimi” konusunda dar bir bakış açısına sahip olduklarını göstermektedir. Bu bakış açısı kısa dönemde olmasa da uzun dönemde sorun yaratacak niteliktedir. Bu durum Tablo 4.49'dan görülebilir.

Tablo 4.48. İşletmedeki Tecrübeleri ve Eğitim Seviyelerine Göre Çalışan Sayıları

İşletmedeki Toplam Tecrübe(Yıl)	Eğitim	Toplam	Yüzde
0	İlköğretim	53	2,7
	Lise	7	0,4
	Meslek Lisesi	15	0,8
	MYO + Ön Lisans	14	0,7
	Lisans + Yüksek Lisans	17	0,9
	Belirtilmemiş	8	0,4
Toplam 0		114	5,7
1 – 3	İlköğretim	163	8,2
	Lise	111	5,6
	Meslek Lisesi	74	3,7
	MYO + Ön Lisans	83	4,2
	Lisans + Yüksek Lisans	118	5,9
	Belirtilmemiş	9	0,5
Toplam 1 – 3		558	27,9
4 – 7	İlköğretim	114	5,7
	Lise	65	3,3
	Meslek Lisesi	53	2,7
	MYO + Ön Lisans	29	1,5
	Lisans + Yüksek Lisans	66	3,3
	Belirtilmemiş	4	0,2
Toplam 4 – 7		331	16,6
8 – 11	İlköğretim	83	4,2
	Lise	93	4,7
	Meslek Lisesi	134	6,7
	MYO + Ön Lisans	37	1,9
	Lisans + Yüksek Lisans	39	2,0
	Belirtilmemiş	5	0,3
Toplam 8 – 11		391	19,6
12 +	İlköğretim	260	13,0
	Lise	129	6,5
	Meslek Lisesi	154	7,7
	MYO + Ön Lisans	40	2,0
	Lisans + Yüksek Lisans	13	0,7
	Belirtilmemiş	10	0,5
Toplam 12 +		606	30,3
Genel Toplam		2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Tablo 4.49. İşletmedeki Tecrübelerine Göre Çalışanlara Verilen Eğitim Sayıları

İşletmedeki Toplam Tecrübe(Yıl)	Eğitim	Toplam	Yüzde
0	Zorunlu + Oryantasyon + Mesleki	17	0,9
	Eğitim Yok	97	4,9
Toplam 0		114	5,7
1 – 3	Zorunlu + Oryantasyon + Mesleki	107	5,4
	Kişisel Gelişim	6	0,3
	Eğitim Yok	445	22,3
Toplam 1 – 3		558	27,9
4 – 7	Zorunlu + Oryantasyon + Mesleki	48	2,4
	Kişisel Gelişim	3	0,2
	Eğitim Yok	280	14,0
Toplam 4 – 7		331	16,6
8 – 11	Zorunlu + Oryantasyon + Mesleki	73	3,7
	Kişisel Gelişim	7	0,4
	Eğitim Yok	311	15,6
Toplam 8 – 11		391	19,6
12 +	Zorunlu + Oryantasyon + Mesleki	107	5,4
	Eğitim Yok	499	25,0
Toplam 12 +		606	30,3
Genel Toplam		2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Anket kapsamında yer alan çalışanların yaklaşık % 40' ı daha önce başka bir işyerinde çalışmıştır. Çalışanların önceki işyerlerinden ayrılma nedenleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Buna göre, çalışanların yaklaşık % 22,7' si kişisel nedenlerden dolayı kendi isteği ile işlerinden ayrılmışlardır.

Tablo 4.50. Çalışanların Geçmişteki İşyerlerinden Ayrılma Nedenleri

Ayrılma Nedeni	Toplam	Yüzde
İstifa + Kişisel (Eğitim, Girişimcilik, Çalışma Şartları, Düşük Ücret)	454	22,7
İşveren Feshi	14	0,7
İş Süresinin Bitimi (Sezonluk, Staj)	88	4,4
İşletmenin Kapanması + İş Hacminin Düşmesi	115	5,8
Diğer (Askerlik, Evlilik, Emeklilik, Doğum)	131	6,6
Neden belirtilmemiş	1.198	59,9
Genel Toplam	2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Çalışanların Beklentileri ve Girişimcilik Eğilimleri

Çalışanların gelecek ile ilgili beklentilerine bakıldığında, % 70' inin mevcut konumundan memnun olduğu, % 16,6' sının aynı doğrultuda yükselmek istediği, % 2,4' ünün de bugün olmasa bile hayatlarının herhangi bir döneminde kendi işlerini kurmak istedikleri görülmektedir.

Tablo 4.51. Çalışanların Gelecekte Gelmek İstedikleri Pozisyon

Çalışılmak İstlenen Pozisyon	Toplam	Yüzde
Mevcut İşinden Memnun	1.400	70,0
Aynı Doğrultuda Yükselmek	332	16,6
Başka Bir Yapıya Geçiş	207	10,4
Girişimcilik	48	2,4
Emeklilik	13	0,7
Genel Toplam	2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Çalışanların mevcut işlerine neden devam ettikleri sorusuna cevap vermeyenlerin oranı % 26,7' dir. Mecburiyetten dolayı mevcut işinde kalanlar 407 kişi ile küçümsenmeyecek bir büyüklüğe sahiptir. Çalışan memnuniyeti açısından önemli bir belirleyicilik niteliği taşıyan "Mevcut İşinden Memnun" cevabı verenlerin içerisinde % 20' lik grubun aslında alternatif yaratamamadan dolayı memnun oldukları anlaşılmaktadır. Bu durum aşağıdaki tablodan görülebilir.

Tablo 4.52. Çalışanların Mevcut İşlerinde Olma Nedenleri

Mevcut İşte Olma Nedenleri	Toplam	Yüzde
Memnun + Seviyor	189	9,5
İmkânları İyi (Maaş, SGK, çalışma ortamı, sosyal imkânlar)	633	31,7
Vizyona Uygun (Kariyer Hedefi)	108	5,4
Mecburiyet	407	20,4
Diğer (Şirket Reputasyonu)	130	6,5
Cevap Verilmemiş	533	26,7
Genel Toplam	2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Çalışılmak istenen pozisyon ile eğitim seviyeleri arasındaki ilişkiye bakıldığında, mevcut işinden memnun olanların önemli bir bölümü ilköğretim mezunu olduğu görülmektedir. Her ne kadar işgücü taleplerinin zaman içerisinde artacağı tahmin edilse de, bugünkü ekonomik durum ve işsizlik oranları dikkate alındığında, fiili olarak ortaya çıkan bu yapının başka bir yapıya geçişi olası görülmemektedir. Diğer bir anlatımla, ilköğretim mezunlarının iş bulma konusunda sahip olduğu alternatiflerinin kısıtlılığının, zorunlu bir memnuniyet yaratmış olduğu söylenebilir. Aynı doğrultuda yükselmeyi hedefleyen kişilerin sayısının, eğitim seviyesine bağlı olarak gösterdiği artış, bu görüşü destekler niteliktedir. Kendi işini kurmak isteyenlerin toplam çalışanlar içerisindeki payı ve eğitim seviyeleri dikkate alındığında; eğitim seviyesi yüksek olanların risk almaktan kaçındıkları, buna karşılık ilköğretim ve lise düzeyi eğitime sahip olanların girişimcilik eğilimlerinin öne çıktığı söylenebilir.

Tablo 4.53. Çalışanların Gelecekte Gelmek İstedikleri Pozisyonların Eğitim Seviyelerine Göre Dağılımı

Çalışılmak İstlenen Pozisyon	Eğitim	Toplam	Yüzde
Mevcut İşinden Memnun	İlköğretim	557	39,8
	Lise	274	19,6
	Meslek Lisesi	311	22,2
	MYO + Ön Lisans	119	8,5
	Lisans + Yüksek Lisans	118	8,4
	Cevap Verilmemiş	21	1,5
Toplam Mevcut İşinden Memnun		1.400	100,0
Aynı Doğrultuda Yükselmek	İlköğretim	51	15,4
	Lise	60	18,1
	Meslek Lisesi	75	22,6
	MYO + Ön Lisans	47	14,2
	Lisans + Yüksek Lisans	86	25,9
	Cevap Verilmemiş	13	3,9
Toplam Aynı Doğrultuda Yükselmek		332	100,0

Tablo 4.53. Çalışanların Gelecekte Gelmek İstedikleri Pozisyonların Eğitim Seviyelerine Göre Dağılımı (Devam)

Çalışılmak İstlenen Pozisyon	Eğitim	Toplam	Yüzde
Başka Bir Yapıya Geçiş	İlköğretim	41	2,1
	Lise	49	2,5
	Meslek Lisesi	38	1,9
	MYO + Ön Lisans	33	1,7
	Lisans + Yüksek Lisans	45	2,3
	Cevap Verilmemiş	1	0,1
Toplam Başka Bir Yapıya Geçiş		207	10,4
Girişimcilik	İlköğretim	23	1,2
	Lise	17	0,9
	Meslek Lisesi	2	0,1
	MYO + Ön Lisans	3	0,2
	Lisans + Yüksek Lisans	3	0,2
Toplam Girişimcilik		48	2,4
Emeklilik	İlköğretim	1	0,1
	Lise	5	0,3
	Meslek Lisesi	4	0,2
	MYO + Ön Lisans	1	0,1
	Lisans + Yüksek Lisans	1	0,1
	Cevap Verilmemiş	1	0,1
Toplam Emeklilik		13	0,7
Genel Toplam		2.000	100,0

Kaynak. Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Ankete katılan çalışanların verdiği cevaplar doğrultusunda girişimcilik eğilimlerini etkileyen üç ana faktör vardır. Bu faktörler kişinin girişimcilik eğitimi alıp almadığı, ailesinde girişimci olup olmadığı ve kendi işini kurmak için gerekli finansmana sahip olup olmadığıdır. Anket kapsamında, girişimcilik eğilimi olmayanların yaklaşık % 96' sının girişimcilik eğitimi almamış olduğu, yaklaşık % 84' ünün ailesinde girişimci bulunmadığı ve yaklaşık % 98' inin de kendi işini kurmak için gerekli finansman kaynağının olmadığı söylenebilir.

Tablo 4.54. Girişimcilik Eğilim ve Eğitimine Göre Çalışan Sayıları

Girişimcilik Eğilimi	Girişimcilik Eğitimi	Toplam	Yüzde
Yok	Hayır	1.253	62,7
	Evet	59	3,0
Toplam Yok		1.312	65,6
Var	Hayır	524	26,2
	Evet	164	8,2
Toplam Var		688	34,4
Genel Toplam		2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Tablo 4.55. Girişimcilik Eğilimi ve Ailedeki Girişimci Varlığına Göre Çalışan Sayıları

Girişimcilik Eğilimi	Ailede Girişimci	Toplam	Yüzde
Yok	Yok	1.094	54,7
	Var	218	10,9
Toplam Yok		1.312	65,6
Var	Yok	329	16,5
	Var	359	18,0
Toplam Var		688	34,4
Genel Toplam		2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Tablo 4.56. Girişimcilik Eğilimi ve Finansman Kaynaklarının Durumuna Göre Çalışan Sayıları

Girişimcilik Eğilimi	Finansman Kaynakları	Toplam	Yüzde
Yok	Yok	1.280	64,0
	Var	32	1,6
Toplam Yok		1.312	65,6
Var	Yok	579	29,0
	Var	109	5,5
Toplam Var		688	34,4
Genel Toplam		2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Girişimcilik eğilimi bulunmayanların % 87' si iş kurma konusundaki sıkıntıların neler olduğu sorusuna cevap vermezken, yaklaşık % 12' si finansman kaynağının olmamasını neden olarak göstermişlerdir. Bunun sebebi, ankete katılım gösteren çalışanların, kısa vadede iş kurma beklentisine sahip olmamalarıdır.

Tablo 4.57. Çalışanların İş Kurma Konusundaki Sıkıntılarının Girişimcilik Eğilimlerine Göre Dağılımı

Girişimcilik Eğilimi	İş Kurma Konusundaki Sıkıntıları	Toplam	Yüzde
Yok	Finansal Eksiklik	152	7,6
	Bürokrasi	2	0,1
	Eğitim ve Tecrübe Eksikliği	3	0,2
	Uygun Şartların Yokluğu	4	0,2
	Kişisel Engeller (korku, risk alamama, sağlık)	9	0,5
	Cevap Verilmemiş	1.142	57,1
Toplam Yok		1.312	65,6
Var	Finansal Eksiklik	376	18,8
	Bürokrasi	2	0,1
	Eğitim ve Tecrübe Eksikliği	9	0,5
	Uygun Şartların Yokluğu	15	0,8
	Kişisel Engeller (korku, risk alamama, sağlık)	31	1,6
	Cevap Verilmemiş	255	12,8
Toplam Var		688	34,4
Genel Toplam		2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Ankete katılan çalışanların iş değiştirme konusundaki düşüncelerine bakıldığında, % 85,9' unun iş değiştirmeyi düşünmediği görülmektedir. Bu sonuç medeni durum ve çocuk sahibi olanların oranıyla benzerlik göstermektedir. İş değiştirmeyi düşünenlerin önemli bir bölümü, "Maaş ve SGK" ve çalışma koşulları bakımından daha iyi şartlara sahip olma isteğini neden olarak belirtmişlerdir.

Tablo 4.58. Çalışanların İş Değiştirme İsteme Durumları

İş Değiştirme İsteği	Toplam	Yüzde
Hayır	1.718	85,9
Evet	282	14,1
Genel Toplam	2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Tablo 4.59. İş Değiştirmek İsteyen Çalışanların Nedenleri

İş Değiştirme İsteği	İş Değiştirme Nedeni	Toplam	Yüzde
Evet	Daha İyi Şartlar (Maaş + SGK)	112	39,7
	Çalışma Koşullarının Kötü Oluşu	93	33,0
	Kariyer Hedefi	38	13,5
	Girişimcilik	31	11,0
	Diğer (emeklilik, sağlık sebepleri)	8	2,8
Toplam Evet		282	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Anket kapsamında iş değişikliği yapmayı düşünen 282 kişinin % 24,1' i aynı işletme içinde pozisyon değişikliği, % 20,6 ' sı ise sektör değişikliği cevabını verirken; %29,1' i ise herhangi bir şekilde işini değiştirebileceği yönünde cevap vermiştir.

Tablo 4.60. İş Değiştirmek İsteyen Çalışanların Düşündüğü Değişikliğin Boyutları

İş Değiştirme İsteği	Yapı Değişikliğinin Boyutu	Toplam	Yüzde
Evet	Hepsi olabilir	82	29,1
	Pozisyon	68	24,1
	İşletme	53	18,8
	Sektör	58	20,6
	İl – İlçe	21	7,4
Toplam Evet		282	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

SGK kayıtları açısından; Hatay ilinde anket kapsamında yer alan çalışanların, işverenleri ile önemli bir problemleri gözükmemektedir. Bu sonuç çalışanların iş değiştirme konusunda vermiş oldukları cevaplar ile tutarlıdır.

Tablo 4.61. Çalışanların SGK Kayıtlarına Göre Dağılımı

SGK Kaydı	Toplam	Yüzde
Hayır	151	7,6
Evet	1.849	92,5
Genel Toplam	2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

1.3.2. Çalışanlardan Alınan Bilgiler Doğrultusunda İşgücü Arzında Öne Çıkan Değişkenlerin Belirlenmesi ve Sınıflandırılması

Hatay ilinde faaliyet gösteren işletmelerde çalışan 2.000 kişinin özelliklerinin incelenmesi amacıyla Faktör ve Sınıflandırma Analizleri yapılmıştır. Analiz sonucunda işletme çalışanların özelliklerini en iyi şekilde açıklayan dört faktör belirlenmiştir. Bu faktörler aşağıda anlatılmıştır.

Belirlenen faktörlere ait alt değişkenler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.62. İşgücü Arzında Öne Çıkan Faktörler (Çalışan)

Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4
Girişimcilik	Kişisel Özellik ve Deneyim	Medeni Durum ve Eğitim	Çalışanın Beklentisi
<ul style="list-style-type: none"> • Ailede Girişimci Varlığı • Girişimcilik Eğilimi • Girişimcilik Eğitimi • Alan Tecrübesi • Finansman Kaynakları 	<ul style="list-style-type: none"> • Toplam Tecrübe • Çocuk Sayısı • Eğitim Seviyesi 	<ul style="list-style-type: none"> • Medeni Durum • İşletmede Alınan Eğitim 	<ul style="list-style-type: none"> • İşte Kalma Sebepleri • Çalışılmak İstenen Pozisyon

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Girişimcilik

Hatay ilinde anket kapsamında incelenen çalışanlarda belirlenen faktörlerden ilki girişimcilik ile ilgilidir. Ankete verilen cevaplar doğrultusunda, girişimcilik eğilimi olmayan çalışanların neredeyse tamamının girişimcilik eğitimi almadığı, iş kurabilmek adına yeterli sermayeye sahip olmadığı, belirtilen grubun büyük çoğunluğunun ise ailelerinde örnek teşkil edebilecek nitelikte girişimci bulunmadığı ve iş kurmaya yetecek seviyede alan tecrübelerinin

bulunmadığı görülmüştür. Girişimcilik eğiliminde olan çalışanların önemli bir kısmının ailelerinde girişimci bulunduğu, gerekli alan tecrübesine sahip olduğu; ancak işlerini kurmalarında ihtiyaç duyacakları eğitim ve finansmana sahip olamadıkları görülmektedir.

Bu bağlamda, yeni istihdam alanları sağlayabilecek yeni girişimciler yaratmak için; kısa vadede gerekli kurum ve kuruluşların girişimcilik eğilimi olan kişilere maddi destek sağlamaları, İŞKUR ve KOSGEB' in belirtilen kişilere iş süreçleri konusunda eğitim vermeleri gerekmektedir. Ancak bu sayede; uzun vadede de olsa, sağlıklı bir girişimcilik iklimi yaratılması mümkün olacaktır.

Kişisel Özellik ve Deneyim

Hatay ilinde anket kapsamında incelenen çalışanlarda belirlenen faktörlerden diğeri ise kişisel özellik ve deneyim ile ilgilidir. İlde çalışanların sahip olduğu toplam tecrübe arttıkça, çocuk sayılarının arttığı görülmektedir. Hatay ilinde çeşitli işletmelerde çalışanların toplam tecrübeleri arttıkça, ilköğretim ve lise düzeyinde eğitimi olanların sayısının arttığı; ancak lisans ve lisansüstü eğitime sahip çalışanların sayısının azaldığı görülmektedir.

Bu durum daha önceki bulguları destekler niteliktedir.

Medeni Durum ve Eğitim

Hatay ilinde anket kapsamında incelenen çalışanlarda belirlenen faktörlerden bir diğeri ise medeni durum ve çalışanların işletmelerde aldığı eğitim ile ilgilidir. Hatay ilinde çeşitli işletmelerde çalışanlara yapılan anket sonucunda; hem evlilerin hem de bekârların neredeyse tamamının kişisel gelişime yönelik eğitim almadığı görülmüştür. Çalışanların işletmelerinde işbaşı eğitimi alanlarının oranı oldukça düşüktür.

Bu durum, işverenlerin “çalışanlarının eğitim ihtiyaçları” konusundaki bakış açılarını gösteren daha önce elde edilen bulguları desteklemektedir.

Çalışanın Beklentisi

Hatay ilinde anket kapsamında incelenen çalışanlarda belirlenen faktörlerden bir diğeri ise çalışanların beklentisi ile ilgilidir. İldeki çalışanların gelecekte çalışmak istedikleri

pozisyon ile ilgili soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde; çalışanların büyük çoğunluğunun mevcut işinden memnun olduğu ve herhangi bir değişiklik düşünmediği görülmektedir. Ancak “mevcut işte kalma sebepleri” sorusuna verilen cevaplarla birlikte incelendiğinde; memnuniyetin önemli nedenlerinden biri de “mecburiyet” olarak ortaya çıkmaktadır. Diğer bir anlatımla, bu grup “gizli işsiz” olarak nitelendirilebilir.

İlin mevcut ekonomik şartları göz önüne alındığında, çalışanların iş bulma konusunda kısa vadede kendilerine yeni alternatifler yaratamayacağı söylenebilir.

İşgücü arzının, yeni iş bulma alternatifleri yaratabilmeleri konusunda öncelikleri kendilerini geliştirmek olmalıdır. Çalışanlara, ilk olarak askerlik yükümlülüğünü yerine getirmeleri, sonra da mesleki ve kişisel gelişim programlarına katılmaları önerilmektedir.

İşgücü arzının niteliklerinin farklılıklarını araştırmak ve çalışanların özelliklerini sınıflandırmak amacıyla Diskriminant ve Lojistik Regresyon Analizleri yapılmıştır.

Hatay ilinde, çalışanlarının iş değiştirme boyutu baz alınarak yapılan sınıflandırmada; toplam tecrübe ve ailedeki girişimci varlığı önemli değişkenler olarak belirlenmiştir. Hatay ilindeki tecrübesi az olan çalışanların; ailelerinde girişimci bulunanları, mevcut işlerinden memnun olmayıp her türlü değişikliği düşünebilecek pozisyonda olan çalışanlardır.

Hatay ilindeki toplam tecrübesi fazla olan çalışanların; ailesinde girişimci olmayanlarının, büyük çoğunlukla iş değiştirmeyi düşünmedikleri görülmektedir. Bu durum; girişimcilik eğiliminde olmayan çalışanların, tecrübe kazandıkça mevcut işlerini koruma eğiliminde olduklarını ortaya koymaktadır.

Hatay ilinde, çalışanlarının sosyal güvenlik kaydı baz alınarak yapılan sınıflandırmada; askerlik durumları, cinsiyet ve eğitim seviyeleri önemli değişkenler olarak belirlenmiştir. Hatay ilindeki askerlik yükümlülüğünü yerine getirmemiş olan erkek çalışanların içerisinde eğitim seviyesi düşük olanları sosyal güvenlik kaydı bakımından problem yaşamaktadırlar. Bu durum ildeki mevcut istihdam yapısını destekler niteliktedir.

Çalışanların sosyal güvence kapsamında çalışmalarını için öncelikle askerlik yükümlülüklerini yerine getirmeleri ve eğitim seviyelerini yükseltmeleri gerekmektedir. İş

arayanlar için ise; bu durum, askerlikle ilişkin kesilmesinin ve nitelik anlamında gelişim sağlanmasının işe yerleşme sürecinde ön koşul olduğunun göstergesidir.

1.3.3. İşsizlerden Alınan Bilgiler Doğrultusunda İşgücü Arzına İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

İşsizlerin Özellikleri ve Mevcut Durumu

Hatay ilinde 2.000 kişiye işgücü arzının temel özelliklerini belirlemek amacıyla anket uygulanmıştır. İlde uygulanan anket çalışması sonucu elde edilen bilgilere göre; işsizlerin % 60'ı erkeklerden, % 40'ı ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 4.63. İşsizlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Toplam	Yüzde
Erkek	1.198	59,9
Kadın	802	40,1
Genel Toplam	2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Hatay ilinde anket uygulanan işsizlerin askerlik durumları incelendiğinde; işsizlerin yaklaşık % 87' sinin askerlikle bir ilişkisinin bulunmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Bu durum "işveren çalışan" ve "çalışan" anketlerinden elde edilen sonuçlarla (askerlikle ilişkisi olmayanların oranı % 90' ının üzerinde) benzerlik arz etmektedir.

Tablo 4.64. Erkek İşsizlerin Askerlik Durumlarına Göre Dağılımı

Askerlik Durumu	Toplam	Yüzde
Yaptı	1.014	84,6
Tecilli	157	13,1
Muaf	27	2,3
Genel Toplam	1.198	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Aşağıdaki tabloda, işsizlerin medeni durumlarının dağılımı gösterilmiştir. Anket kapsamına alınan işsizlerin % 56,2' si evlilerden, % 43,8' i ise bekârlardan oluşmaktadır. İlin çalışma çağındaki nüfusu ve işsizlik oranı dikkate alındığında, evli erkeklerin % 36' sının işsiz olması düşündürücüdür. Bu durum ancak Hatay ilindeki kayıt dışı istihdamla açıklanabilir.

Tablo 4.65. Cinsiyet ve Medeni Duruma Göre İşsizler

Cinsiyet	Medeni Durum	Toplam	Yüzde
Erkek	Evli	720	36,0
	Bekar	478	23,9
Toplam Erkek		1.198	59,9
Kadın	Evli	403	20,2
	Bekar	399	20,0
Toplam Kadın		802	40,1
Genel Toplam		2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

İşsizlerin medeni durumları ile beraber sahip oldukları çocuk sayıları incelendiğinde; 2.000 kişinin yaklaşık olarak % 36' sı evli ve en fazla iki çocuk sahibiyken, % 12,2' si ise evli olup üç ve daha fazla çocuk sahibidir. Bekârların toplam çalışanlar içindeki payı % 45,3' dir. Evli olan 1.067 kişinin yaklaşık % 11' i çocuk sahibi değildir.

Tablo 4.66. Medeni Durum ve Çocuk Sayılarına Göre İşsizler

Medeni Durum	Çocuk Sayısı	Toplam	Yüzde
Bekâr	0	870	43,5
Toplam Bekâr		870	43,5
Boşanmış	0	13	0,7
	1 – 2	40	2,0
	3 +	10	0,5
Toplam Boşanmış		63	3,2
Evli	0	118	5,9
	1 – 2	705	35,3
	3 +	244	12,2
Toplam Evli		1.067	53,4
Genel Toplam		2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

İşsizlerin eğitim seviyelerine baktığımızda; % 57,9' unun ilköğretim mezunu, % 1,9' unun meslek lisesi mezunu ve yalnızca % 6' sının ise lisans ve yüksek lisans mezunu olduğu görülmektedir. İşsizlerin yalnızca % 16,1' inin nitelik sahibi oluşu Hatay ilindeki istidam oranının düşük, buna karşılık işsizlik oranının da yüksek olmasının önemli bir nedenidir.

Tablo 4.67. İşsizlerin Eğitim Seviyelerine Göre Dağılımı

Eğitim	Toplam	Yüzde
İlköğretim	1.158	57,9
Lise	523	26,2
Meslek Lisesi	37	1,9
MYO + Ön Lisans	163	8,2
Lisans + Yüksek Lisans	119	6,0
Genel Toplam	2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Hatay ilinde işsiz olanların, işsiz kaldıkları tarihler incelendiğinde; yaklaşık % 7' sinin ilk kez iş arayanlardan ve % 83,5 ' inin son yıl içinde işsiz kalanlardan oluştuğu görülmektedir.

Tablo 4.68. İşsiz Kaldıkları Tarihe Göre İşsizlerin Sayısı

İşsiz Kaldığı Tarih	Toplam	Yüzde
2009 + 2010	1.670	83,5
2008	134	6,7
2007	44	2,2
2000 – 2006	14	0,7
İlk Kez İş Arayanlar	138	6,9
Genel Toplam	2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Son yıl içerisinde işsiz kalanların daha önceki çalışmaları sektörel bazda incelenecek olursa; % 63,7' si hizmet sektöründe, % 23,4' ü ise sanayi sektöründe çalışmışlardır. Belirtilen grubun sektörler bazında ortalama olarak % 60' ını ilköğretim mezunudur.

Tablo 4.69. Sektörel Bazda Son Yıl İçerisinde İşsiz Kalanların Sayısı

İşsiz Kaldığı Tarih	Sektör	Toplam	Yüzde
2009 – 2010	Hizmet	1.063	63,7
	Sanayi	390	23,4
	Tarım	19	1,1
	İnşaat	157	9,4
	Diğer	41	2,5
Toplam 2009 – 2010		1.670	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Daha önce çalışması bulunan işsizlerin eski işyerlerinden ayrılma sebepleri incelendiğinde; % 64,7' sinin kişisel nedenlerden dolayı kendi istekleri ile % 10,1' inin işveren tarafından fesih ile, % 15,8' inin de iş hacmine bağlı olarak işyerinin kapanması sebebi ile işsiz kaldıkları görülmektedir. İstifaların önemli bir nedeni, sosyal güvenlik kaydı konusundaki beklentilerin karşılanmamış olmasıdır. Ayrıca işsizlerin işlerinden ayrılmasında kişisel sebeplerle istifanın yüksek olması, bunların eğitim seviyelerinin düşük olmasından dolayı “asgari ücretle nerede olsa iş bulurum” düşüncesinin hakim olduğunu göstermektedir. Bu grubun % 15' inin işsizlik ödeneği alıyor olması da bu görüşü desteklemektedir.

Ekonomideki daralmaya bağlı olarak, işsiz kalanların % 66' sının hizmet, % 22' sinin sanayi, % 9' unun da inşaat sektörlerinde çalışmış olmaları, tüm sektörlerde sorun yaşandığının ve diğer üç sektördeki sorunların da çarpan etkisiyle hizmet sektörünü daha çok etkilediğinin bir göstergesidir.

Tablo 4.70. İşsizlerin Önceki İşyerlerinden Ayrılma Nedenleri

Ayrılma Nedeni	Toplam	Yüzde
İstifa + Kişisel (Eğitim, Girişimcilik, Çalışma Şartları, Düşük Ücret, Anlaşmazlık)	1.293	64,7
İşveren Feshi	202	10,1
İş Süresinin Bitimi (sezonluk, staj)	70	3,5
İşletmenin Kapanması + İş Hacminin Düşmesi	316	15,8
Diğer (Askerlik, Evlilik, Emeklilik, Doğum)	78	3,9
Cevap Verilmemiş	41	2,1
Genel Toplam	2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Son bir yıl içerisinde işsiz kalanların yaklaşık % 14,3' ü Meslek Yüksekokulu, Ön Lisans, Lisans ve Lisansüstü programlarından mezun olan kişilerden oluşmaktadır. Bu oranın düşük olması; eğitilmiş ve/veya meslek sahibi olanların iş bulma konusunda çok sorun yaşamadığını göstermektedir. Bununla birlikte, son bir yılda işsiz kalanların yaklaşık % 60' ının ise ilköğretim mezunu kişilerden oluşması, bu görüşü destekler niteliktedir.

Tablo 4.71. İşsiz Kaldığı Tarih ve Eğitim Seviyesine Göre İşsiz Sayıları

İşsiz Kaldığı Tarih	Eğitim	Toplam	Yüzde
2009 – 2010	İlköğretim	996	55,1
	Lise	436	24,1
	Meslek Lisesi	31	1,7
	MYO + Ön Lisans	134	7,4
	Lisans + Üstü	73	4,0
Toplam 2009 – 2010		1.670	92,4
İlk Kez İş Arayanlar	İlköğretim	61	3,4
	Lise	39	2,2
	Meslek Lisesi	3	0,2
	MYO + Ön Lisans	9	0,5
	Lisans + Üstü	26	1,4
Toplam İlk Kez İş Arayanlar		138	7,6
Genel Toplam		1.808	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Bununla birlikte son bir yıldır işsiz kalan ilköğretim mezunlarının % 97,6' sının bir veya daha fazla, % 69,6' sının ise üç yıl ve daha fazla mesleki tecrübeye sahip olması düşündürücüdür. Bu durum, belirtilen işsizlerin daha iyi bir iş arayışından kaynaklanabileceği gibi işverenle sorunların yaşandığının da bir sonucu olabilir. Bu bulgu, ayrılma nedenleri ile ilgili yukarıdaki değerlendirmeleri destekler niteliktedir.

İlk kez iş arayanların içerisinde meslek lisesi, meslek yüksek okulu, lisans ve lisansüstü mezunlarının oranının yaklaşık % 27 olması düşündürücüdür. Bu durum, Hatay ilindeki sektörlerin işgücü taleplerinin yetersiz olmasının bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

Anket kapsamında incelenen işsizlerin % 16'sı işsizlik ödeneği desteğinden yararlanmaktadır.

Tablo 4.72. İşsizlik Ödeneği Alan /Almış / Almayan İşsizler

İşsizlik Ödeneği	Toplam	Yüzde
Almıyor	1.680	84,0
Alıyor / Almış	320	16,0
Genel Toplam	2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

İşsizlerin Beklentileri

Anket kapsamında yer alan işsiz kalanların % 59,7' si hizmet sektöründe, % 21,2' si ise sanayi sektöründe çalışmak istediklerini belirtmişlerdir. Ayrıca işsizlerin % 6,8' i ise sektörel tercih yerine işin bulunmasının daha önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 4.73. İşsizlerin Çalışmak İstedikleri Sektörler

Çalışmak İstene Sektör	Toplam	Yüzde
Hizmet	1.193	59,7
Sanayi	423	21,2
Tarım	23	1,2
İnşaat	138	6,9
Farketmez	135	6,8
Cevap Verilmemiş	88	4,4
Genel Toplam	2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Tablo 4.74. Çalışmak İstenen ve Geçmişte Çalışılan Sektörlere Göre İşsizlerin Dağılımı

Çalışmak İstenen Sektör	Çalışılan Sektör	Toplam	Yüzde
Hizmet	Hizmet	1.035	54,1
	Sanayi	80	4,2
	İnşaat	39	2,0
	Diğer	39	2,0
Toplam Hizmet		1.193	62,4
Sanayi	Hizmet	97	5,1
	Sanayi	315	16,5
	Tarım	2	0,1
	İnşaat	9	0,5
Toplam Sanayi		423	22,1
Tarım	Hizmet	3	0,2
	Sanayi	2	0,1
	Tarım	18	0,9
Toplam Tarım		23	1,2
İnşaat	Hizmet	16	0,8
	Sanayi	7	0,4
	İnşaat	115	6,0
Toplam İnşaat		138	7,2
Farketmez	Hizmet	111	5,8
	Sanayi	16	0,8
	İnşaat	8	0,4
Toplam Farketmez		135	7,1
Genel Toplam		1.912	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Yukarıdaki Tablo 4.74' de işsizlerin bundan sonra çalışmak istedikleri sektörler ile daha önce tecrübe sahibi oldukları sektörler karşılaştırılmıştır. Alınan cevaplara göre, tüm sektörler için, işsizler sahip oldukları tecrübeye paralel bir biçimde tercihlerini ortaya koymuşlardır.

Aşağıdaki tabloda; anket kapsamında yer alan işsizlerin, gelecekte sahip olmak istedikleri işten temel beklentileri gösterilmiştir. Buna göre, işsizlerin yaklaşık % 86' sının yalnızca maaş karşılığında çalışma beklentisinin olması; Hatay ilinde yaşayan işsizlerin beklentilerden önce iş bulma kaygısı içinde olduklarının bir göstergesidir. İşsizlerin % 11,7' sinin maaşın yanı sıra sosyal güvenlik kaydı beklentisi içindedir.

Tablo 4.75. İşsizlerin Aranılan İşten Beklentileri

Aranılan İşteki Beklenti	Toplam	Yüzde
İyi bir maaş	48	2,4
Maaş + SGK	234	11,7
Farketmez (Beklenti Yok)	1.718	85,9
Genel Toplam	2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

İşsizlerin İş Arama Süreçleri

İşsizlerin iş bulma konusunda firmalara kendilerini tanıtmaları için bir takım araçlardan söz edilebilir. Anket kapsamı incelendiğinde bunların özgeçmiş ve diğer iş bulma kanalları olduğu görülebilir.

İşsizlerin yaklaşık % 71' inin yazılı bir özgeçmiş bulunmamaktadır. Özgeçmiş olmayanların eğitim durumlarına baktığımızda, yaklaşık % 70' inin ilköğretim mezunu, % 26' sının da lise mezunu olduğu görülmektedir. Yazılı bir özgeçmiş olmayan işsizlerin içinde özgeçmiş yazma eğitimi alanların da bulunduğu dikkate alındığında, iş bulma kanalları ve araçlarını etkin bir biçimde kullanmadıkları ve özelliklerini ön plana çıkarmak yerine referans ile iş bulma yolunu tercih ettikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 4.76. İşsizlerin Yazılı Özgeçmiş Bilgileri

Yazılı Özgeçmiş Var mı?	Özgeçmiş Eğitimi Var mı?	Toplam	Yüzde
Yok	Eğitim almamış	1.356	67,8
	Eğitim almış	67	3,4
Toplam Yok		1.423	71,2
Var	Eğitim almamış	391	19,6
	Eğitim almış	186	9,3
Toplam Var		577	28,9
Genel Toplam		2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Ayrıca işsizlerin, işverenler ile gerçekleştirdikleri mülakat görüşmeleri incelendiğinde; mülakat deneyimi olan işsiz sayısının, yazılı özgeçmiş bulunan işsiz sayısından fazla oluşu, iş

bulma konusunda referans kültürü ile ilgili yukarıda söylenenleri desteklemektedir. Bunun yanında, 1.120 kişinin bir veya daha fazla mülakat deneyimine sahip olup, halen işsiz olması ise işgücü arzının niteliği konusunda da problemlerin olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.77. İşsizlerin Mülakat Deneyimleri

Mülakat Deneyimi	Toplam	Yüzde
Yok	880	44,0
Var	1.120	56,0
Genel Toplam	2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

İşsizlerin Girişimcilik Eğilimi

Ankete katılan işsizlerin verdiği cevaplar doğrultusunda girişimcilik eğilimlerini etkileyen üç ana faktör vardır. Bu faktörler kişinin girişimcilik eğitimi alıp almadığı, ailesinde girişimci olup olmadığı ve kendi işini kurmak için gerekli finansmana sahip olup olmadığıdır. Anket kapsamında, girişimcilik eğilimi olmayanların % 80' inin girişimcilik eğitimi almamış olduğu, belirtilen grubun % 60' ının ailesinde girişimci bulunmadığı ve aynı grubun % 81' inin kendi işini kurmak için gerekli finansman kaynağının olmadığı söylenebilir.

Tablo 4.78. İşsizlerin Girişimcilik Eğilimleri

Girişimcilik Eğilimi	Toplam	Yüzde
Yok	1.643	82,2
Var	357	17,9
Genel Toplam	2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Tablo 4.79. Girişimcilik Eğilimleri ve Ailedeki Girişimci Varlığına Göre İşsiz Sayıları

Girişimcilik Eğilimi	Ailede Girişimci	Toplam	Yüzde
Yok	Yok	1.201	60,1
	Var	442	22,1
Toplam Yok		1.643	82,2
Var	Yok	149	7,5
	Var	208	10,4
Toplam Var		357	17,9
Genel Toplam		2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Tablo 4.80. Girişimcilik Eğilim ve Eğitimlerine Göre İşsiz Sayıları

Girişimcilik Eğilimi	Girişimcilik Eğitimi	Toplam	Yüzde
Yok	Eğitim almamış	1.608	80,4
	Eğitim almış	35	1,8
Toplam Yok		1.643	82,2
Var	Eğitim almamış	330	16,5
	Eğitim almış	27	1,4
Toplam Var		357	17,9
Genel Toplam		2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Tablo 4.81. Girişimcilik Eğilimi ve Finansman Kaynaklarına Göre İşsiz Sayıları

Girişimcilik Eğilimi	Finansman Kaynakları	Toplam	Yüzde
Yok	Yetersiz	1.622	81,1
	Yeterli	21	1,1
Toplam Yok		1.643	82,2
Var	Yetersiz	328	16,4
	Yeterli	29	1,5
Toplam Var		357	17,9
Genel Toplam		2.000	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Girişimcilik eğilimde olan işsizlerin % 86,6' sını finansman kaynağının olmamasını, % 5' i ise risk alamama, korku ve sağlık gibi kişisel engellerini neden olarak göstermişlerdir. İş kurma konusunda kişisel faktörlerin bu denli az oluşu, Hatay ilindeki işsizlerin girişimcilik kültürlerinin olduğunu ancak ildeki girişimcilik ikliminin arzu edilen düzeyde gelişmediğini göstermektedir.

Tablo 4.82. Girişimcilik Eğiliminde Olan İşsizlerin İş Kurma Konusundaki Sıkıntıları

Girişimcilik Eğilimi	İş Kurma Konusundaki Sıkıntıları	Toplam	Yüzde
Var	Finansal Eksiklik	309	86,6
	Bürokrasi	1	0,3
	Eğitim ve Tecrübe Eksikliği	7	2,0
	Uygun Şartların Yokluğu	22	6,2
	Kişisel Engeller (korku, risk alamama, sağlık)	18	5,0
Toplam Var		357	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Girişimcilik eğilimi içinde olan işsizlerin, gelecekte hangi sektörde faaliyet göstermek istedikleri sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde, % 61,1' inin hizmet, % 9,5' inin sanayi sektöründe iş sahibi olmak istediği görülmektedir. Kendi işlerini kurmak isteyen işsizlerin % 28' i ise henüz net bir iş fikri geliştirememişlerdir.

Tablo 4.83. Girişimcilik Eğiliminde Olan İşsizlerin İş Kurmayı Düşündükleri Alanlar

Girişimcilik Eğilimi	İş Kurulması Düşünülen Alan	Toplam	Yüzde
Var	Hizmet + Diğer	218	61,1
	Sanayi	34	9,5
	Tarım	1	0,3
	İnşaat	4	1,1
	Henüz Belirlenmemiş	100	28,0
Toplam Var		357	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Kendi işini kurmak isteyenlerin yaklaşık % 58,5' i iş fikirleri ile ilgili mesleki tecrübeye sahiptir.

Tablo 4.84. Girişimcilik Eğiliminde Olan İşsizlerin Alan Tecrübeleri

Girişimcilik Eğilimi	Alan Tecrübesi	Toplam	Yüzde
Var	Yok	148	41,5
	Var	209	58,5
Toplam Var		357	100,0

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

SGK kayıtları açısından; Hatay ilinde anket kapsamında yer alan işsizlerin, daha önceki tecrübelerine istinaden verdikleri cevapları dikkate alırsak, işverenleri ile problem yaşadıkları söylenebilir. Bu durum, işsizlerin aradıkları işlerde sosyal güvenlik kaydına verdikleri önemle ilişkilidir.

Tablo 4.85. İşsizlerin Sosyal Güvence Bilgileri

Sosyal Güvenlik Kaydı	Toplam	Yüzde
Yok	829	41,45
Var	1.171	58,55
Genel Toplam	2.000	100,00

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

1.3.4. İşsizlerden Alınan Bilgiler Doğrultusunda İşgücü Arzında Öne Çıkan Değişkenlerin Belirlenmesi ve Sınıflandırılması

Hatay ilinde yaşayan ve iş arayan 2.000 kişinin özelliklerinin incelenmesi amacıyla Faktör ve Sınıflandırma Analizleri yapılmıştır. Analiz sonucunda işsizlerin özelliklerini en iyi şekilde açıklayan dört faktör belirlenmiştir. Bu faktörler aşağıda açıklanmış ve belirlenen faktörlere ait alt değişkenler tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.86. İşgücü Arzında Ön Plana Çıkan Faktörler (İşsiz)

Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4
İş Bulma Kanalları ve Girişimcilik Eğitimi	Ailevi Özellikler	İşsizlerin Beklentisi	Geçmiş Deneyimler ve Tercihler
<ul style="list-style-type: none"> • Özgeçmiş Yazma Konulu Eğitim • Özgeçmiş Varlığı • Eğitim Seviyesi • İnternet Portalı Kullanımı • Girişimcilik Eğitimi 	<ul style="list-style-type: none"> • Çocuk Sayısı • Medeni Durum 	<ul style="list-style-type: none"> • Girişimcilik Eğilimi • Aranılan İşteki Beklenti 	<ul style="list-style-type: none"> • Tecrübe Edinilen Sektör • Çalışılmak İstene Sektör • Mülakat Deneyimi

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

İş Bulma Kanalları ve Girişimcilik Eğitimi

Hatay ilinde anket kapsamında incelenen işsizlerde belirlenen faktörlerden ilki iş bulma kanalları ve girişimcilik eğitimi ile ilgilidir. İşsizlerin iş bulmaları için özgeçmiş ve insan kaynakları ile ilgili internet portallarının kullanımı önemli araçlardır. İlde hem işsizlerin hem de çalışanların içerisinde ilköğretim mezunu olan kişilerin yoğunluğu söz konusudur. Hatay ilinde işsizlere yapılan anket sonucunda; ilköğretim mezunlarının içerisinde yazılı özgeçmiş bulunan, özgeçmiş hazırlama konusunda eğitimi olan ve internet portallarını kullananların oranının çok düşük seviyede olduğu görülmektedir. Oysa belirtilen grubun girişimcilik eğiliminde olan işsizleri arasındaki oranı oldukça yüksektir.

İlköğretim mezunu işsizlerin iş bulma konusundaki rekabet edebilirliklerini arttırmaları için, bu araçları kullanmaları gerekmektedir. Bu bağlamda, işe alım sürecinde referansın büyük ağırlıkla geçerli olduğu ilde, İŞKUR' un niteliksiz işsizlere özgeçmiş hazırlama konusunda eğitim vererek işe yerleşme konusunda katkıda bulunması gerekmektedir.

Ayrıca, ilköğretim mezunu olan işsizlerin girişimcilik eğilimlerinin yüksek olmasına rağmen girişimcilik konusunda eğitimleri bulunmamaktadır. İŞKUR' un belirtilen gruptaki işsizlere yönelik girişimcilik eğitimleri düzenlemesi ve artı istihdam yaratacak girişimcilerin yetişmesine katkıda bulunması gerekmektedir.

Ailevi Özellikler

Hatay ilinde anket kapsamında incelenen işsizlerde belirlenen faktörlerden diğeri ise ailevi özellikler ile ilgilidir. Hatay ilinde işsizlere yapılan anket sonucunda; evli olup en fazla iki çocuğa sahip olan işsizlerin büyük bir çoğunluğunun sosyal güvence kapsamında çalışmak istedikleri görülmektedir. Ayrıca, ildeki işsizlerin çoğunluğunun sosyal güvenlik kaydı konusunda geçmişe ilişkin problem yaşamaları, bu görüşü destekler niteliktedir.

İşsizlerin Beklentisi

Hatay ilinde anket kapsamında incelenen işsizlerde belirlenen faktörlerden diğeri ise işsizlerin beklentisi ile ilgilidir. Hatay ilinde işsizlere yapılan anket sonucunda, girişimcilik eğiliminde olmayan işsizler büyük çoğunluk göstermektedir. Bununla birlikte, girişimcilik eğilimine sahip olan işsizlerin büyük çoğunluğunun sosyal güvence kapsamında çalışmak istedikleri görülmektedir. Bu sonuç daha önce belirtilen bulguları destekler niteliktedir.

Geçmiş Deneyimler ve Tercihler

Hatay ilinde anket kapsamında incelenen işsizlerde belirlenen faktörlerden diğeri ise geçmiş deneyimler ve tercihler ile ilgilidir. Hatay ilindeki işsizlerin büyük çoğunluğunun, geçmişte tecrübe edindikleri sektörlerde yer alan işletmelerde çalışmak istedikleri görülmektedir. Daha önce açıklanan işten ayrılma nedenleriyle birlikte düşünüldüğünde; önceki işyerlerinden kişisel nedenlerle istifa edenlerin oranı çoğunluktadır. Bu bağlamda, işsizlerin sektör değişimsiz işleme ayrımı gözettikleri söylenebilir. Bunun nedeni de işsizlerin sosyal güvence kaydı konusunda taşıdıkları kaygı olarak açıklanabilir.

Hatay ilindeki işsizlerin büyük çoğunluğu, hem geçmiş tecrübelerine ilişkin sektör tercihlerini gözetmişler hem de bu kapsamda iş bulabilmek adına gereken çabayı göstermişlerdir. Birden çok mülakata girmiş olmalarına rağmen, işsizlik hallerinin devamı, belirtilen grubun işe yerleşme konusunda nitelik problemi yaşadığını göstermektedir.

İşgücü arzının niteliklerinin farklılıklarını araştırmak ve işsizlerin özelliklerini sınıflandırmak amacıyla Diskriminant ve Lojistik Regresyon Analizleri yapılmıştır.

Hatay ilinde, işsizlerin mülakat deneyimi baz alınarak yapılan sınıflandırmada; internet portalı kullanımı ve özgeçmiş varlığı önemli değişkenler olarak belirlenmiştir. İş arama sürecinde internet portallarını kullanan ve dolayısıyla yazılı bir özgeçmişe sahip olan işsizlerin mülakat deneyimleri olan işsiz olduğu söylenebilir.

Belirtilen grubun askerlik ve nitelik yeterliğine sahip olmaları durumunda, diğer işsizlere göre iş bulma potansiyellerinin yüksek olduğu söylenebilir. İş arayanların tümü iş arama sürecinde internet ve özgeçmiş araçlarını kullandıkça avantajlı hale geleceklerini unutmamalıdır.

Hatay ilinde, işsizlerin iş kurmayı düşündükleri alandaki tecrübeleri baz alınarak yapılan sınıflandırmada; iş kurmadaki sektör tercihi ve girişimcilik eğilimi önemli değişkenler olarak belirlenmiştir. Girişimcilik eğilimine sahip ve hizmet sektöründe bir iş kurmak isteyen işsizlerin, alan tecrübeleri vardır.

Hatay ilindeki belirtilen işsizlerin; iş kurları konusunda, girişimcilik nosyonunu misyon edinmiş kurumlar tarafından desteklenmesi gerekmektedir.

1.4. Zaman Serisi Analizleri İle İlgili Talep ve Arzın Gelecek Eğilimlerinin Tahmin Edilmesi

1.4.1. İŞKUR Verilerine Göre İlgili Arz ve Talebindeki Artış ve Azalışa İlişkin Ekonometrik Analizler

Açık İşlerin Zaman Serisi Analizi

Tablo 4.87. Açık İşlerin Gerçekleşen ve Tahmini Verileri

	Yıllar	Açık İş Özel	Açık İş Kamu	Açık İş Toplam
Gerçekleşen	2010 (Ocak – Temmuz)	1043	87	1.130
Tahmin	2010 (Ağustos - Aralık)	846	104	950
Tahmin	2011(Ocak – Aralık)	2372	280	2.652

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Açık işlere ilişkin tablolar incelendiğinde; açık işin toplamında bir artış öngörülmektedir. Bu durum; analiz edilen dönemde, ilgili talebinde zaman içerisinde bir artış olacağını göstermektedir. Bunun nedeni, hemen hemen tüm sektörlerde yaşanacak olası büyümelerin sonucunda, işletmelerin ilgili ihtiyaçlarındaki olası artışlardır.

Aşağıda meslek gruplarına göre açık işlerin, 2010 ve 2011 yılı için gerçekleşen ve öngörülen değerleri gösterilmiştir.

Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar

Tablo 4.88. Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlara İlişkin Açık İşlerin Gerçekleşen ve Tahmini Verileri

	Yıllar	Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar Açık İş
Gerçekleşen	2010 (Ocak – Temmuz)	519
Tahmin	2010 (Ağustos – Aralık)	377
Tahmin	2011 (Ocak – Aralık)	1.011

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar için açık işlerin 2010 ve 2011 yıllarında artış göstereceği tahmin edilmektedir. Nitelik gerektirmeyen işlerdeki çalışanların zaman içinde artacağı, bu meslek sahiplerini istihdam edecek işletmelerin bulunduğu sektörlerin büyüyeceğine işaret etmektedir.

Profesyonel Meslek Mensupları Açık İş

Tablo 4.89. Profesyonel Meslek Mensuplarına İlişkin Açık İşlerin Gerçekleşen ve Tahmini Verileri

	Yıllar	Profesyonel Meslek Mensupları Açık İş
Gerçekleşen	2010 (Ocak – Temmuz)	40
Tahmin	2010 (Ağustos - Aralık)	14
Tahmin	2011 (Ocak – Aralık)	32

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Profesyonel Meslek Mensupları için açık işlerin de 2010 ve 2011 yılları içerisinde görece olarak azalış içinde olacağı tahmin edilmektedir.

Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar

Tablo 4.90. Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlara İlişkin Açık İşlerin Gerçekleşen ve Tahmini Verileri

	Yıllar	Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar
Gerçekleşen	2010 (Ocak – Temmuz)	96
Tahmin	2010 (Ağustos - Aralık)	85
Tahmin	2011 (Ocak – Aralık)	246

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar için açık işlerin de 2010 ve 2011 yılları içerisinde artış içinde olacağı tahmin edilmektedir.

*Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları***Tablo 4.91. Tesis Makine Operatörleri ve Montajcılarına İlişkin Açık İşlerin Gerçekleşen ve Tahmini Verileri**

	Yıllar	Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları Açık İş
Gerçekleşen	2010 (Ocak – Temmuz)	139
Tahmin	2010 (Ağustos - Aralık)	224
Tahmin	2011 (Ocak – Aralık)	590

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Tesis ve Makine Operatörleri ve montajcıları için açık işlerin de 2010 ve 2011 yılları içerisinde artış içinde olacağı tahmin edilmektedir. Bu meslek gurubuna yönelik artan açık iş öngörüsü, bu meslek elemanlarının yoğunlukla istihdam edildiği sanayi sektörünün gelecek dönemlerde büyüyeceğini işaret etmektedir.

*Yardımcı Profesyonel Meslek Grupları Açık İş***Tablo 4.92. Yardımcı Profesyonel Meslek Gruplarına İlişkin Açık İşlerin Gerçekleşen ve Tahmini Verileri**

	Yıllar	Yardımcı Profesyonel Meslek Grupları Açık İş
Gerçekleşen	2010 (Ocak – Temmuz)	115
Tahmin	2010 (Ağustos - Aralık)	80
Tahmin	2011 (Ocak – Aralık)	227

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Yardımcı Profesyonel Meslek Grupları için açık işlerin de 2010 ve 2011 yılları içerisinde görece olarak artış içinde olacağı tahmin edilmektedir.

Tüm meslek gruplarına yönelik açık iş tahminlerinin birlikte değerlendirilmesi sonucunda; “nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar”, “tesis ve makine operatörleri ve montajcıları” ve “yardımcı profesyonel meslek mensupları” meslek gruplarında yaşanacağı öngörülen artışlar, açık iş toplamının artacak olmasında büyük rol oynamaktadır. Bu durum, belirtilen meslek grupları için geçmiş dönemlerde gerçekleşen açık iş sayıları ile benzerlik göstermektedir.

Başvuruların Zaman Serisi Analizi**Tablo 4.93. Toplam Başvurulara İlişkin Gerçekleşen ve Tahmini Veriler**

	Yıllar	Başvurular
Gerçekleşen	2010 (Ocak – Temmuz)	15.561
Tahmin	2010 (Ağustos - Aralık)	9.962
Tahmin	2011 (Ocak – Aralık)	26.278

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Toplam başvurular içinde en yüksek paya sahip olan meslek grupları “Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar” ve “Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları” meslek gruplarıdır. 2005 yılından bu yana İŞKUR’ a yapılan başvurularda düzenli bir artış olmakla birlikte, 2010 yılı ilk aylarındaki kuruma yapılan başvurularda görece olarak bir azalma söz konusudur. 2011 yılında ise bu başvuruların artacağı tahmin edilmektedir. Bu artışta da; büyük çoğunlukla sanayi sektöründe yer alan “Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları” meslek grubunun 2010 ve 2011 yılları için görece olarak azalmasına rağmen, “yardımcı profesyonel meslek mensupları” meslek grubunun başvurularının artmasının etkili olması beklenmektedir.

Aşağıda meslek gruplarına göre kuruma yapılan başvuruların 2010 ve 2011 yılları için gerçekleşen ve öngörülen değerleri gösterilmiştir.

Hizmet ve Satış Elemanları**Tablo 4.94. Hizmet ve Satış Elemanlarına İlişkin Başvuruların Gerçekleşen ve Tahmini Verileri**

	Yıllar	Hizmet ve Satış Elemanları Başvuru
Gerçekleşen	2010 (Ocak – Temmuz)	427
Tahmin	2010 (Ağustos - Aralık)	278
Tahmin	2011 (Ocak – Aralık)	738

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Hizmet ve Satış Elemanları için kuruma yapılan başvuruların 2010 yılında görece olarak azalış, 2011 yılında da bir önceki yıla göre artış göstereceği öngörülmektedir. Buna rağmen, 2011 yılında gerçekleşmesi öngörülen başvuru sayısının, 2009 yılında yapılan başvuruların altında kalacağı tahmin edilmektedir. Sektörlerin son yıllarda satışlarını ve buna bağlı olarak kazançlarını ancak belirtilen meslek grubundaki çalışanları istihdam etmeleri ile mümkün olacağı söylenebilir. Diğer yandan bu durum, işgücü arzının temel hedeflerine ulaşmasına bağlı olarak iş arama sürecinde İŞKUR' dan farklı kanalları kullandığını göstermektedir.

Kanun Yapıcılar Üst Düzey Yöneticiler ve Müdürleri

Tablo 4.95. Kanun Yapıcılar Üst Düzey Yöneticiler ve Müdürlerine İlişkin Başvuruların Gerçekleşen ve Tahmini Verileri

	Yıllar	Kanun Yapıcılar Üst Düzey Yöneticiler ve Müdürleri
Gerçekleşen	2010 (Ocak – Temmuz)	30
Tahmin	2010 (Ağustos - Aralık)	19
Tahmin	2011 (Ocak – Aralık)	45

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Kanun Yapıcılar Üst Düzey Yöneticiler için kuruma yapılan başvuruların 2010 ve 2011 yılları içerisinde görece olarak azalacağı tahmin edilmektedir.

Profesyonel Meslek Mensupları

Tablo 4.96. Profesyonel Meslek Mensuplarına İlişkin Başvuruların Gerçekleşen ve Tahmini Verileri

	Yıllar	Profesyonel Meslek Mensupları Başvuru
Gerçekleşen	2010 (Ocak – Temmuz)	529
Tahmin	2010 (Ağustos - Aralık)	431
Tahmin	2011 (Ocak – Aralık)	1047

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Bu meslek grubundan gelen başvuruların 2010 ve 2011 yıllarında görece olarak artış göstereceği tahmin edilmektedir.

*Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar***Tablo 4.97. Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlara İlişkin Başvuruların Gerçekleşen ve Tahmini Verileri**

	Yıllar	Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar Başvuru
Gerçekleşen	2010 (Ocak – Temmuz)	677
Tahmin	2010 (Ağustos - Aralık)	286
Tahmin	2011 (Ocak – Aralık)	701

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Bu meslek grubundan gelen başvuruların 2010 ve 2011 yıllarında görece olarak azalış göstereceği öngörülmektedir.

*Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları***Tablo 4.98. Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılarına İlişkin Başvuruların Gerçekleşen ve Tahmini Verileri**

	Yıllar	Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları Başvuru
Gerçekleşen	2010 (Ocak – Temmuz)	413
Tahmin	2010 (Ağustos - Aralık)	233
Tahmin	2011 (Ocak – Aralık)	515

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Bu meslek grubundan gelen başvuruların 2010 ve 2011 yıllarında görece olarak azalış göstereceği öngörülmektedir. Bu durum; sanayi sektörüne önemli derecede işgücü sağlayan meslek grubundaki azalışın, gelecekte sanayi sektöründe beklenen açık işlerdeki artışlarla oluşacak işgücü ihtiyaçlarını karşılayamayacağını gösterir niteliktedir. Bu bağlamda, İŞKUR'un aktif işgücü programları arasında bu meslek grubuna yönelik çalışmalar yapması gerekmektedir.

*Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları***Tablo 4.99. Yardımcı Profesyonel Meslek Mensuplarına İlişkin Başvuruların Gerçekleşen ve Tahmini Verileri**

	Yıllar	Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları Başvuru
Gerçekleşen	2010 (Ocak – Temmuz)	3.219
Tahmin	2010 (Ağustos - Aralık)	2.277
Tahmin	2011 (Ocak – Aralık)	6.289

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları grubu için de kuruma yapılan başvuruların 2010 ve 2011 yıllarında artış göstereceği öngörülmektedir. Nitelik ve yapı olarak bu meslek grubu çalışanlarının tüm sektörlerde görev aldığı bilinmektedir. “Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları” meslek grubu için açık işlerde öngörülen artışlar, tüm sektörlerde büyüme yaşanabileceğini gösterir niteliktedir. Bu bağlamda, ilgili meslek grubuna yönelik gelen başvuruların artması olumlu bir gelişmedir. Sonuç itibariyle, İŞKUR’ un “işverene takdim” konusuna büyük önem vermesi gerekmektedir.

Kayıtlı İşsizlerin Zaman Serisi Analizi**Tablo 4.100. Kayıtlı İşsizlerin Gerçekleşen ve Tahmini Verileri**

	Yıllar	Kayıtlı İşsiz
Gerçekleşen	2010 (Temmuz)	29.052
Tahmin	2010 (Aralık)	37.129
Tahmin	2011 (Aralık)	46.890

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

İŞKUR’ a kaydı olan ve herhangi bir işe yerleştirilmemiş, aktif kayıtlarda bulunan işsizlerin 2010 ve 2011 yıllarında artacağı öngörülmektedir. Daha önce değinilen başvurular ve kayıtlı işsizlerde öngörülen artışlar birbirlerini destekler niteliktedir. Önceki bulgular dikkate alındığında; açık işler toplamının artması işgücüne olan talebin artacağını, kayıtlı işsiz artması da işgücü arzının artacağını gösterir. İşgücü arzındaki artış oranının, açık

iş talebindeki artış oranına yakın olması, Hatay ilinde mevcut ekonomik yapının değişmemesi durumunda, işsizlikte bir azalmanın olması olanaklı gözükmemektedir. Diğer bir anlatımla Hatay ilinin yatırım ortamının iyileştirilmesi ve yeni yatırımların yapılması durumunda ancak işsizlik oranı azaltılabilecektir. Ayrıca TÜİK' in, Hatay ilinin nüfusunun gelecek 10 yıl içerisinde yaklaşık % 5 artacağı öngörüsü yapılacak yatırımların önemini daha da arttırmaktadır. Bu nedenle ildeki girişimcilik ikliminin karar alıcılar tarafından analiz edilmesi, yapılacak yatırımlara bağlı olarak da işgücü arzının niteliğinin artırılması gerekmektedir. Bu durum kayıtlı işgücünde de benzer niteliktedir.

Kayıtlı İşgücünün Zaman Serisi Analizi

Tablo 4.101. Kayıtlı İşgücünün Gerçekleşen ve Tahmini Verileri

	Yıllar	Kayıtlı İşgücü
Gerçekleşen	2010 (Temmuz)	30.378
Tahmin	2010 (Aralık)	31.713
Tahmin	2011 (Aralık)	35.653

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

İŞKUR' a yapılan başvurulardan aktif kayıtlarda yer alanların 2010 ve 2011 yıllarında artış göstereceği öngörülmektedir. Yaklaşık olarak bu artışın % 4 olacağı beklenmektedir. Bununla birlikte kayıtlı işsiz ve kayıtlı işgücüne ait gelecek öngörüler birlikte değerlendirildiğinde; kayıtlı işsizlerde yaşanacak artış, kayıtlı işgücündeki artıştan daha fazla olacaktır. Bu farkın da, “daha iyi bir iş arayanlar” ve “emekli iş arayanlar” gruplarının sayılarındaki azalıştan ve aynı zamanda nüfus artışıyla birlikte çalışma çağındaki nüfusun artışından kaynaklanabileceği söylenebilir.

İşverene Takdim ve İşe Yerleştirmelerin Zaman Serisi Analizi**Tablo 4.102. Toplam İşverene Takdimlere İlişkin Gerçekleşen ve Tahmini Veriler**

	Yıllar	İşverene Takdim Özel	İşverene Takdim Kamu	İşverene Takdim Toplam
Gerçekleşen	2010 (Ocak – Temmuz)	3.281	55	3336
Tahmin	2010 (Ağustos – Aralık)	1.288	78	1366
Tahmin	2011 (Ocak – Aralık)	2.683	203	2886

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Yukarıdaki tablodan, 2010 ve 2011 öngörülere incelendiğinde; Hatay ilinde işverene takdimlerin azalış gösterdiği tahmin edilmektedir. “Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar” meslek gruplarına ilişkin işverene takdimlerin artış göstermesine rağmen, diğer tüm meslek grupları için işverene takdimlerin azalacağını tahmin edilmesi, işverene takdim toplamının azalmasında en büyük rolü oynamaktadır.

Tablo 4.103. Toplam İşe Yerleştirmelere İlişkin Gerçekleşen ve Tahmini Veriler

	Yıllar	İşe Yerleştirme Özel	İşe Yerleştirme Kamu	İşe Yerleştirme Toplam
Gerçekleşen	2010 (Ocak – Temmuz)	905	7	912
Tahmin	2010 (Ağustos – Aralık)	755	14	769
Tahmin	2011 (Ocak – Aralık)	2.116	38	2.154

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Hatay ilinde işe yerleştirme toplamının, 2010 ve 2011 yıllarında artış göstereceği öngörülmektedir. Tüm meslek gruplarına ilişkin işe yerleştirme sayıları tahmini olarak azalırken; “Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar” meslek grubundaki öngörülen işe yerleştirme sayısının artması, öngörülen işe yerleştirme toplam sayısındaki artışta en büyük

etkendir. Geçmiş bulgular dikkate alındığında; işe yerleştirmelerin artmasındaki en büyük neden, açık iş toplamı öngörüsündeki artış olduğu söylenebilir.

Profesyonel Meslek Mensupları

Tablo 4.104. Profesyonel Meslek Mensuplarına İlişkin İşverene Takdim ve İşe Yerleştirmenin Gerçekleşen ve Tahmini Verileri

	Yıllar	Profesyonel Meslek Mensupları İşverene Takdim	Profesyonel Meslek Mensupları İşe Yerleştirme
Gerçekleşen	2010 (Ocak – Temmuz)	198	24
Tahmin	2010 (Ağustos - Aralık)	113	13
Tahmin	2011 (Ocak – Aralık)	224	21

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Profesyonel Meslek Mensuplarının işverenlere yapılan takdimlerinin ve aynı şekilde işe yerleştirmelerinin, 2010 ve 2011 yıllarında azalış göstereceği öngörülmektedir. Bu meslek grubuna ait başvuruların artmasının belirleyici bir etken olmayacağı; buna karşın, bu meslek grubuna yönelik öngörülen açık işlerin azalmasının hem işverene takdim hem de işe yerleştirme üzerinde olumsuz etkiye sahip olacağı söylenebilir.

Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar

Tablo 4.105. Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlara İlişkin İşe Yerleştirmenin Gerçekleşen ve Tahmini Verileri

	Yıllar	Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar İşe Yerleştirme
Gerçekleşen	2010 (Ocak – Temmuz)	79
Tahmin	2010 (Ağustos - Aralık)	7
Tahmin	2011 (Ocak – Aralık)	58

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar grubuna ilişkin işe yerleştirmelerin, 2010 ve 2011 yıllarında görece olarak azalış göstereceği öngörülmektedir. Belirtilen meslek grubunda açık işlerin artacağına ilişkin öngörüye rağmen, kuruma yapılan başvuru tahmininin azalması bu grup için öngörülen toplam işe yerleştirmelerin azalmasında rol oynamaktadır.

Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları

Tablo 4.106. Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılarına İlişkin İşverene Takdim ve İşe Yerleştirmenin Gerçekleşen ve Tahmini Verileri

	Yıllar	Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları İşverene Takdim	Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları İşe Yerleştirme
Gerçekleşen	2010 (Ocak – Temmuz)	205	93
Tahmin	2010 (Ağustos - Aralık)	80	35
Tahmin	2011 (Ocak – Aralık)	188	81

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları meslek grubuna ilişkin işe yerleştirmelerin, 2010 ve 2011 yıllarında görece olarak azalacağı öngörülmektedir. Sanayi sektöründe öngörülen büyümeye bağlı olarak açık işlerin artmasının dışında, işsizlerin kuruma yaptığı başvurulardaki tahmini azalış, bu meslek grubundaki işveren takdim ve işe yerleştirmelerindeki azalışı açıklamaktadır.

Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları

Tablo 4.107. Yardımcı Profesyonel Meslek Mensuplarına İlişkin İşe Yerleştirmenin Gerçekleşen ve Tahmini Verileri

	Yıllar	Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları İşe Yerleştirme
Gerçekleşen	2010 (Ocak – Temmuz)	66
Tahmin	2010 (Ağustos - Aralık)	40
Tahmin	2011 (Ocak – Aralık)	85

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları grubuna ilişkin işe yerleştirmelerin, 2010 ve 2011 yıllarında görece olarak azalacağı öngörülmektedir. Bunun sebebi, bu meslek grubuna yönelik açık işlerin ve kuruma yapılan başvuruların tahmini olarak artmasına rağmen, işverene takdim boyutunda öngörülen azalma olduğu söylenebilir. İşverene takdimlerin toplamı içerisinde bu meslek grubunun payının yüksek olması, bu bulguya ulaşılmasında önemli rol oynamaktadır.

Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar

Tablo 4.108. Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlara İlişkin İşe Yerleştirmenin Gerçekleşen ve Tahmini Verileri

	Yıllar	Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar İşe Yerleştirme
Gerçekleşen	2010 (Ocak – Temmuz)	477
Tahmin	2010 (Ağustos - Aralık)	356
Tahmin	2011 (Ocak – Aralık)	973

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

“Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar” hem işverene takdim hem de işe yerleştirme toplamları içerisinde en büyük paya sahip olan meslek grubudur. Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar meslek grubu için işverenlere yapılan takdimlerin ve işe yerleştirmelerin, 2010 ve 2011 yıllarında artış göstereceği öngörülmektedir. İşverenlere yapılan takdimlerin artması meslek grupları içerisinde en büyük paya sahip olan “Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar” için kuruma yapılan toplam başvurudaki artıştan ve ayrıca işe yerleştirmelerin ise işletmelerin talepleri doğrultusunda ortaya çıkan açık işler toplamında öngörülen artıştan kaynaklandığı söylenebilir.

1.4.2. Açılan Kapanan İşletmelerle Belirlenen Değişkenler Arasındaki İlişkinin Nedensellik Analizleri İle İncelenmesi

Araştırmanın bu bölümünde, Hatay ilinde işletmelerin açılması ve kapanmasını doğrudan etkileyebilecek makroekonomik, çevresel ve yerel değişkenler, nedensellik testleri ile ortaya konulmuştur.

Makro Ekonomik Değişkenler

Hatay ili açılan şirket sayıları ve TÜFE (Tüketici Fiyat Endeksi) arasında nedensellik ilişkisi aranmıştır. Analiz sonucunda; TÜFE' nin açılan şirket sayısının bir Granger nedeni olduğu belirlenmiştir.

Hatay ili kapanan şirket sayıları ve TÜFE (Tüketici Fiyat Endeksi) arasında nedensellik ilişkisi aranmıştır. TÜFE' nin kapanan şirket sayısının bir Granger nedeni olmadığı belirlenmiştir.

Hatay ili açılan şirket sayıları ve ÜFE (Üretici Fiyat Endeksi) arasında nedensellik ilişkisi aranmıştır. Analiz sonucunda; ÜFE' nin açılan şirket sayısının bir Granger nedeni olduğu belirlenmiştir.

Hatay ili kapanan şirket sayıları ve ÜFE (Üretici Fiyat Endeksi) arasında nedensellik ilişkisi aranmıştır. ÜFE' nin kapanan şirket sayısının bir Granger nedeni olmadığı belirlenmiştir.

Hatay ili açılan şirket sayıları ve Türkiye' nin toplam ithalatı arasında nedensellik ilişkisi aranmıştır. Toplam İthalatın açılan şirket sayısının bir Granger nedeni olmadığı belirlenmiştir.

Hatay ili kapanan şirket sayıları ve Türkiye' nin toplam ithalatı arasında nedensellik ilişkisi aranmıştır. Toplam İthalatın kapanan şirket sayısının bir Granger nedeni olmadığı belirlenmiştir.

Hatay ili açılan şirket sayıları ve Türkiye' nin toplam ihracatı arasında nedensellik ilişkisi aranmıştır. Toplam ihracatın açılan şirket sayısının bir Granger nedeni olduğu belirlenmiştir.

Hatay ili kapanan şirket sayıları ve Türkiye' nin toplam ihracatı arasında nedensellik ilişkisi aranmıştır. Toplam ihracatın kapanan şirket sayısının bir Granger nedeni olmadığı belirlenmiştir.

Hatay ili açılan şirket sayıları ve bankalarca TL üzerinden açılan ticari kredilere uygulanan ağırlıklı ortalama faiz oranları arasında nedensellik ilişkisi aranmıştır. Bankalarca

TL üzerinden açılan ticari kredilere uygulanan ağırlıklı ortalama faiz oranlarının açılan şirket sayısının bir Granger nedeni olmadığı belirlenmiştir.

Hatay ili kapanan şirket sayıları ve bankalarca TL üzerinden açılan ticari kredilere uygulanan ağırlıklı ortalama faiz oranları arasında nedensellik ilişkisi aranmıştır. Bankalarca TL üzerinden açılan ticari kredilere uygulanan ağırlıklı ortalama faiz oranlarının kapanan şirket sayısının bir Granger nedeni olmadığı belirlenmiştir.

Hatay ili açılan şirket sayıları ve imalat sanayi kapasite kullanım oranı arasında nedensellik ilişkisi aranmıştır. İmalat sanayi kapasite kullanım oranının açılan şirket sayısının bir Granger nedeni olduğu belirlenmiştir.

Hatay ili kapanan şirket sayıları ve imalat sanayi kapasite kullanım oranı arasında nedensellik ilişkisi aranmıştır. İmalat sanayi kapasite kullanım oranının kapanan şirket sayısının bir Granger nedeni olmadığı belirlenmiştir.

Yerel Değişkenler

Hatay ili açılan şirket sayıları ve ildeki protestolu senet tutarı arasında nedensellik ilişkisi aranmıştır. İldeki protestolu senet tutarının açılan şirket sayısının bir Granger nedeni olmadığı belirlenmiştir.

Hatay ili kapanan şirket sayıları ve ildeki protestolu senet tutarı arasında nedensellik ilişkisi aranmıştır. İldeki protestolu senet tutarının kapanan şirket sayısının bir Granger nedeni olmadığı belirlenmiştir.

Hatay ili açılan şirket sayıları ve ildeki protestolu senet adedi arasında nedensellik ilişkisi aranmıştır. İldeki protestolu senet adedinin açılan şirket sayısının bir Granger nedeni olmadığı belirlenmiştir.

Hatay ili kapanan şirket sayıları ve ildeki protestolu senet adedi arasında nedensellik ilişkisi aranmıştır. İldeki protestolu senet adedinin kapanan şirket sayısının bir Granger nedeni olmadığı belirlenmiştir.

Hatay ili açılan şirket sayıları ve İskenderun limanının toplam ithalatı arasında nedensellik ilişkisi aranmıştır. İskenderun limanının toplam ithalatının açılan şirket sayısının bir Granger nedeni olduğu belirlenmiştir.

Hatay ili kapanan şirket sayıları ve İskenderun limanının toplam ithalatı arasında nedensellik ilişkisi aranmıştır. İskenderun limanının toplam ithalatının kapanan şirket sayısının bir Granger nedeni olmadığı belirlenmiştir.

Hatay ili açılan şirket sayıları ve İskenderun limanının toplam ihracatı arasında nedensellik ilişkisi aranmıştır. İskenderun limanının toplam ihracatının açılan şirket sayısının bir Granger nedeni olduğu belirlenmiştir.

Hatay ili kapanan şirket sayıları ve İskenderun limanının toplam ihracatı arasında nedensellik ilişkisi aranmıştır. İskenderun limanının toplam ihracatının kapanan şirket sayısının bir Granger nedeni olmadığı belirlenmiştir.

Bölgesel Değişkenler

Hatay ili açılan şirket sayıları ve Osmaniye ilindeki protestolu senet tutarı arasında nedensellik ilişkisi aranmıştır. Osmaniye ilindeki protestolu senet tutarının açılan şirket sayısının bir Granger nedeni olmadığı belirlenmiştir.

Hatay ili kapanan şirket sayıları ve Osmaniye ilindeki protestolu senet tutarı arasında nedensellik ilişkisi aranmıştır. Osmaniye ilindeki protestolu senet tutarının kapanan şirket sayısının bir Granger nedeni olmadığı belirlenmiştir.

Hatay ili açılan şirket sayıları ve Kahramanmaraş ilindeki protestolu senet tutarı arasında nedensellik ilişkisi aranmıştır. Kahramanmaraş ilindeki protestolu senet tutarı açılan şirket sayısının bir Granger nedeni olmadığı belirlenmiştir.

Hatay ili kapanan şirket sayıları ve Kahramanmaraş ilindeki protestolu senet tutarı arasında nedensellik ilişkisi aranmıştır. Kahramanmaraş ilindeki protestolu senet tutarı, kapanan şirket sayısının bir Granger nedeni olduğu belirlenmiştir.

Hatay ili açılan şirket sayıları ve Kahramanmaraş ilindeki protestolu senet adedi arasında nedensellik ilişkisi aranmıştır. Kahramanmaraş ilindeki protestolu senet adedinin açılan şirket sayısının bir Granger nedeni olmadığı belirlenmiştir.

Hatay ili kapanan şirket sayıları ve Kahramanmaraş ilindeki protestolu senet adedi arasında nedensellik ilişkisi aranmıştır. Kahramanmaraş ilindeki protestolu senet adedinin kapanan şirket sayısının bir Granger nedeni olmadığı belirlenmiştir.

1.5. Arama Konferansları

Esnaf Ve Sanatkârlar Arama Konferansı

Hatay ilinde yapılan genel araştırmaların sonucunda toplamda yaklaşık 50.000 oluşuma sahip olan “Esnaf ve Sanatkârlar” başlı başına aralarında meslek ayrımı yapılmaksızın istihdama yaptıkları katkı açısından odak grup olarak seçilmiştir.

Katılımcı listelerinin belirlenmesi Hatay Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği Başkanı Sayın A.Kadir TEKSÖZ’ ün yönlendirmeleri ile hazırlanmış ve katılım konusunda bu kurumdan destek alınmıştır. Katılımcıların yaklaşık her oda ve alt oda bünyesinden olmasına, her meslek grubunun temsil edilmesine dikkat edilmiştir.

Konferans genel metodolojiye uygun bir biçimde toplamda dört oturumdan oluşacak şekilde düzenlenmiştir. **21.06.2010** tarihinde Büyük Antakya Otelinde gerçekleştirilen arama konferansına proje ekibi dâhil **50** kişi aktif katılım göstermiş ve oturumların sonuna kadar sabırlı çalışmalarını performe etmişlerdir.

Konferans süresince katılımcılara ilk oturumda;

Hatay ili iç dinamikleri ve tüm dış etkiler düşünüldüğünde etkisi söz konusu olan değişim ve akımlar sorulmuş ve 76 başlık belirlenmiştir. Bu bölümde katılımcılar bireysel olarak fikir beyan edebilmekte ve serbest atış tekniği ile işgücünü doğrudan ya da dolaylı etkileyebilecek değişimleri belirtmişlerdir.

DEĞİŞİMLER LİSTESİ

No	Değişim
1	Finansal Krizlerin Varlığı
2	Euro Bölgesinde Yaşanan Sıkıntı
3	Portekiz ve İspanyol Bölgesinde Eylül Ayı İtibariyle Yaşanması Beklenen Kriz
4	Irak ile Olan İlişkiler
5	Tarımsal Ürünler Yönelik Talebin Artması
6	Suriye Kapısının Açılması
7	Vizelerin Kalkması
8	Turizme Verilen Önemin Artması
9	Göçlerin Artması
10	Organize Sanayinin Ön Plana Çıkarılması
11	Demir – Çelik Sektörünün Olmasının Kalkınmadaki Öncelikleri Düşürmesi
12	Türkiye’de Uygulanan Enerji Politikaları
13	Yakıt Fiyatlarının ve Enerji Maliyetlerinin Yüksek Olması
14	Çin’in Varlığının Ürün Kalitesini Düşürmesi
15	Hava Yollarının Varlığı
16	Sanayi Sektörünün Zayıflığı
17	Adana’nın Bölge Bayiliklerini Merkez Olarak Çekmesi
18	Adana’nın İl Olarak Öne Çıkması
19	Tarım Sektöründe Organik Ürünlerin Azlığı
20	Kalifiye Eleman Eksikliği
21	Fuar Alanının Olmaması
22	Ürünlerin Sergilenememesi
23	Liman İşletmeciliği
24	Ticaretin Kendine Has Olması
25	İşletme Sahiplerinin Bir Araya Gelememesi
26	Büyük İşletmeciliği Becerememe
27	Geçmişten Gelen Psikolojik ve Sosyolojik Yapının Birleşmeye Olumsuz Etkisi
28	Tarihi ve Kültürel Potansiyelin Varlığı
29	Termal Suyunun Varlığı
30	Mevcut Durumunun Farkına Varamama (Kafasını Toprağın Altına Gömmesi)
31	Turizm Tarım, Maden, Deniz Kaynak Sularının Varlığının Etkin Kullanılamaması
32	Kamudan Beklentinin Yüksek Olması
33	Şehir Yapısının Bozuk Olması
34	İmar Planının Değiştirilmesi
35	Eski Antakya’nın Varlığı ve Sit Alanı Olarak Korunması
36	Ortodoks Hac Yerinin Bulunması
37	Din Turizminin Yapılmaması
38	Dünya Çapında Bir Müzenin Varlığı
39	Mozaik alanında Dünya’da 2. Olması
40	Samandağı’ nın Varlığı
41	Şehrin Sürekli Bölünmesi
42	Alt Yapının Yetersizliği
43	Devlet Yatırımlarının Yetersizliği
44	Sanayileşmenin ve Büyümenin Olumsuz Etkisi
45	Nüfusun Çoğalması
46	Makineleşmenin Artması
47	İş Potansiyelinin Nüfusa Oranla Azlığı

48	Yeni İş Potansiyellerinin Yaratılmaması
49	Küçük Esnafın Korunmaması (Yeni Politika Geliştirilmemesi)
50	Dünya'daki Teknolojik Gelişmeye Ayak Uydurulamaması
51	Nitelikli Girişimcinin Olmaması
52	Fizibilite Çalışması Yapılmaması – Pazar Araştırmasının Yapılmaması
53	Bölüşüm ve Paylaşımın Olmaması
54	İşletmecilik Bilgisinde Eksiklik
55	Kalite Kontrolün Olmaması
56	Kalifiye Eleman Yetiştirilememesi
57	Ar-Ge Eksikliği
58	Tarihi – Kültürel ve Ekonomik Açıdan Arşiv Çalışmasının Yapılmaması
59	Markalaşmanın Olmaması
60	Kurumsallaşma Eksikliği
61	Maliyet Muhasebesinin Yapılmaması
62	Bilinçsiz Rekabet
63	Kalifiye Eleman Temininde Sıkıntı Yaşanması
64	8 Yıllık Eğitim Nedeniyle Çıraklık Eğitimden Kopmanın Yaşanması
65	Mesleki Eğitime Verilen Önemin Azalması
66	Uygulamalı Eğitimin Eksikliği
67	Üniversite Mezunlarının İşsizliği ve Etkin Noktalarda İstihdam Edilmemesi
68	Bilinçli Tarım Politikasının Uygulanamaması
69	Meslek Lisesinin Yetersizliği
70	Yer altı Madenlerinin Varlığı
71	Kayıt Dışı Ekonominin Varlığı
72	İthalatta Kontrol Noktasındaki Standartların Korunmaması
73	Vergi Politikasındaki Sıkıntı
74	Üniversitenin Varlığı
75	Besiciliğin Arttırılması
76	Küçük Esnafın Korunmamasına Yönelik Yeni Politika Geliştirilmemesi

İkinci oturumda ise; bu değişimleri kendileri ve temel sektörleri için fırsat ve/veya tehdit olacak şekilde ayrıştırmaları ve masalarda ortak puanlama ile en önemli ve belirgin onunu seçmeleri istenmiştir.

Toplamda 10 ar kişinin oluşturduğu beş masanın çalışmaları sonucunda aşağıdaki Fırsat ve Tehdit Matrisleri belirlenmiştir.

FIRSAT / TEHDİT MATRİSİ

No	Fırsat Olabilecek Değişim ve Gelişmeler
1	Turizme Verilen Önemin Artması
2	Suriye Kapısının Açılması
3	Hava Yollarının Varlığı
4	İmar Planının Değiştirilmesi
5	Üniversitenin Varlığı
6	Irak ile Olan İlişkiler
7	Tarihi ve Kültürel Potansiyelin Varlığı (Ortodoks Hac Yerinin Bulunması)
8	Organize Sanayinin Ön Plana Çıkarılması
9	Liman İşletmeciliği
10	Tarımsal Ürünler Yönelik Talebin Artması

No	Tehdit Olabilecek Değişim ve Gelişmeler
1	Çin'in Varlığının Ürün Kalitesini Düşürmesi
2	Şehir Yapısının Bozuk Olması
3	Bilinçsiz Rekabet ve teşvik Yetersizliği
4	Finansal Krizlerin Varlığı
5	Küçük Esnafın Korunmamasına Yönelik Yeni Politika Geliştirilmemesi
6	Vergi Politikasındaki Sıkıntı
7	Yakıt Fiyatlarının ve Enerji Maliyetlerinin Yüksek Olması
8	İskenderun Demir Çelik Nedeniyle Kalkınmada Öncelikli İller Kapsamına Girilememesi
9	Fuar Alanının Olmaması
10	Türkiye'de Uygulanan Enerji Politikaları

Masalardan gelen ortak puanlamalar ağırlıklı ortalamalar yöntemi ile her masa aynı katsayıya sahip olacak şekilde değerlendirilmiş ve en yüksek puanı alan 10 adet fırsat ve tehdit değişimi belirlenmiştir. Ayrıca belirtmek gerekir ki; katılımcıların oyları sonucu belirlenen matrislerde önemli ve belirginden daha az önemli ve belirgine doğru bir sıralama söz konusudur.

Üçüncü oturumda katılımcıların hem Hatay ili dinamikleri hem de Esnaf ve Sanatkarlar sektörünü düşündüklerinde belirledikleri Güçlü & Zayıf Yönler;

GÜÇLÜ / ZAYIF MATRİSİ

No	Güçlü Yönler
1	Arapça' nın Bilinmesi
2	Ayakkabı İmalatında Uzmanlaşma
3	Coğrafi ve Doğal Yağının Zenginliği
4	Defne Ürünlerinin Üretimi
5	Doğal Kaynak Sularının Varlığı
6	Dil ve Kültür Zenginliği
7	Esnafılıkta Meslek Zenginliği
8	Farklı Mezheplerin Birlikte Yaşama Kültürünün Olması
9	Girişimcilik Potansiyelinin Yüksek Olması
10	Din Turizmi ve Medeniyetler Buluşması
11	Hammadde Sorununun Olmaması
12	İpekçilik
13	Krom Madeninin Varlığı
14	Lojistik Sektörünün varlığı ve Uluslararası Taşımacılık
15	Mutfak Zenginliği
16	Mozaik Müzesinin Varlığı
17	Ortadoğu Pazarının Bilinmesi
18	Oymacılık ve Mobilyacılık Mesleklerinin Gelişmiş Olması
19	Tornacılık, Kaynakçılık Mesleklerinin Gelişmiş Olması
20	Yatırım Yapılacak Alanların Çokluğu
21	Yayla Turizmi Varlığı
22	Rüzgâr Kaynaklarının Bulunması
23	Mesleki Bilgi
24	Misafirperverlik
25	Sanatkârlar Zenginliği

No	Zayıf Yönler
1	Turizm Tarım, Maden, Deniz Kaynak Sularının Varlığının Etkin Kullanılmaması
2	Kalifiye Eleman Yetiştirilememesi
3	Ar-Ge Yapılmaması
4	Avrupa Pazarının Bilinmemesi
5	Enerji Kaynaklarının Etkin Kullanılmaması
6	Doğal Kaynak Sularının Değerlendirilmemesi
7	Esnaf Liderleri ve Yöneticilerin Siyasileşmesi
8	Birleşmelerin Yapılmaması
9	Feodal yapının hala sürmesi
10	Harbiye'nin Korunmaması
11	İletişimsizlik
12	Kadınların İş Yaşamına Katılamaması
13	Kurumsallaşamama
14	Uzun Vadeli Yatırımların Yapılmaması
15	Turizm Tesislerinin Yetersizliği
16	Turizmde Yetişmiş Eleman Eksikliği
17	Kollektif Çalışma Bilincinin Olmaması
18	Pazarlama Eksikliği
19	Vizyonsuzluk
20	Sit Alanlarının Gelişmede Engel Teşkil Etmesi
21	Sınırların Kullanılmaması
22	Korkaklık
23	Sanayi İşletmelerinin Azlığı
24	Kalifiye Ara Eleman Tarım ve
25	Turizm Politika ve Projelerinin Oluşturulmaması

şeklinde. Bu süreçte herhangi bir puanlama yapılmadan tüm masalardan gelen sonuçlar birbirine eklenerek tablolatırılmıştır. Son oturumda tüm masalara hazırlanan listeler dağıtılmıştır.

Dördüncü ve son oturumda ise; önlerinde hem güçlü ve zayıf yönlerin belirlendiği matrisler hem de fırsat ve tehdit olabilecek değişimlerin belirlendiği matrisler bulunan katılımcılar, bundan sonrası için yapılması gerekenleri belirlemeye çalışmışlardır. Elde edilen bulgular aşağıdaki gibidir.

MASA 1			
İstek Gelişim Görevi	Ağırlık	Ham Değer	Ağırlıklı Toplam
Çin Mallarına Kalite Standardı Getirilmesi	10	9	90
İşletmelerin Pazarlama Eksikliğinin Giderilmesi	7	9	63
Mevcut İşgücünün Yeni Teknolojilerle Donatılması	10	9	90
Teorik Eğitimlerin Yaygınlaştırılması	7	7	49
Küçük Perakendecilerin Korunması	10	9	90
İmar Planının Yeniden Ele Alınması	10	9	90
Akaryakıtın Ucuzlaması	10	9	90
Turizme Destek Verilmesi	10	3	30
Üstgeçitlerin Yapılması	4	9	36
Çok Katlı Otoparkın Yapılması	7	3	21
Havaalanı Büyütülmesi	7	1	7
Şehir içi Ulaşımın Düzenlenmesi	7	4	28
Enerji Maliyetlerinin Düşürülmesi	7	3	21
Tarımsal Üretim Desteklenmesi	4	5	20

MASA 2			
İstek Gelişim Görevi	Ağırlık	Ham Değer	Ağırlıklı Toplam
Üst Geçitlerin Yapılması	4	1	4
Üniversite Mezunları İçin İş Sahalarının Genişletilmesi	10	1	10
Vergisel Kontrollerin Arttırılması	4	3	12
Küçük Perakendecinin Korunması	7	1	7
İdari Yapıların Birleştirilmesi	7	2	14
Tanıtım ve Reklama Önem verilmesi	10	3	30
Trafik Düzenlemesinin Yapılması	4	4	16
Eski Devlet Hastanesinin Yeniden Faaliyet Göstermesi	7	1	7

MASA 3			
İstek Gelişim Görevi	Ağırlık	Ham Değer	Ağırlıklı Toplam
Tarım Alanlarının Verimli Kullanımı	10	6	60
Büyükşehir Olunması	10	6	60
İpekçiliğin Yaygınlaştırılması	10	9	90
Fizibilite Çalışması Yapılması	10	9	90
Altyapının düzenlenmesi	10	9	90
Samandağ Arsuz Yolunun Açılması	10	6	60
Samandağ'da Marina Kurulumu	10	9	90
Lâskiye Kapısı'nın Açılması	10	9	90
Spor Tesislerin Artması	10	6	60
Çok Katlı Otoparkın Yapılması	10	9	90
Markalaşma	10	9	90
İthalat Ürünlerinde Standardizasyon	10	9	90

MASA 4			
İstek Gelişim Görevi	Ağırlık	Ham Değer	Ağırlıklı Toplam
Çok Katlı Otoparkın Yapılması	4	4	16
Fuar Alanlarının Geliştirilmesi	7	6	42
Hatay sporun 1. Lige Çıkması	10	9	90
Tarımsal Ürünleri İşlemeye Yönelik Fabrikaların Kurulması	10	5	50
Natürel ve Şifalı Bitkilerin Tanıtılması ve Pazar Oluşturulması	4	8	32
Yeni OSB Kurulması	7	7	49
Ar-Ge Desteği Sağlanması	10	3	30
Meslek Liseleri ve İş-Kur Programlarındaki Eğitimcilerin Kalitesinin Arttırılması	7	2	14
Eğitim ve Seminerlerin Artırılması	10	1	10
İş-Kur'un Daha Etkin Çalışması	7	1	7

MASA 5			
İstek Gelişim Görevi	Ağırlık	Ham Değer	Ağırlıklı Toplam
Havaalanı Büyütülmesi	10	3	30
Samandağı İlçesinin Turizme Açılması	7	9	63
Doğalgaz Eksikliğinin Giderilmesi	10	3	30
Kalifiye Eleman Yetiştirilmeli	10	6	60
Ara Eleman Yetiştirilmesi	10	6	60
Ar-Ge Desteği Sağlanması	7	9	63
İşletmecilerin Maliyet Muhasebesi Konusunda Eğitilmesi	7	9	63
Kayıt dışı Ekonomi için Önlem Alınmalı	10	5	50
Sigara Yasağının Kaldırılması	10	9	90
Hatay'ın Yöresel Zenginlikleri Tanıtılması	10	6	60

Puanlama sistemini kısaca anlatmak gerekirse;

Ağırlık puanı; masa katılımcıları için istek gelişim görevinin ne derece önemli olduğunu belirtmektedir ve sadece 1, 4, 7, 10 rakamlarını alabilir. (Birbirine yakın rakamların ayırt edilmesinin sağlanması açısından) Ham değer puanlama ise bu başlık için kentteki dinamiklerin ne kadar çalıştığı, konuya ne kadar hazır olduğunu göstermektedir. Burada ise 1 den 10 a kadar serbest puanlama söz konusudur. “10” konuyla ilgili hiçbir çalışmanın yapılmadığı anlamına gelirken, “1” ise konuya ilginin tam anlamıyla yerinde olduğu ve elden gelenin yapıldığı anlamına gelmektedir.

Böylece bu iki değerin çarpımı olan Ağırlıklı Toplam parametresi ise bize konuyla ilgilenme derecemizin önemini göstermektedir. Yüksek puana sahip olan gelişim görevleri için karar alıcıların harekete geçmesi gerekmektedir.

Esnaf ve Sanatkarlara ilişkin yapılan arama konferansında, istek gelişim görevleri bütünlük olarak ve önem derecelerine göre aşağıda sıralanmıştır.

No	İstek Gelişim Görevleri	Ağırlık	Toplam
1	Çin Mallarına Kalite Standardı Getirilmesi	10	90
2	Mevcut İşgücünün Yeni Teknolojilerle Donatılması	10	90
3	Küçük Perakendecilerin Korunması	10	90
4	İmar Planının Yeniden Ele Alınması	10	90
5	Akaryakıtın Ucuzlaması	10	90
6	İpekçiliğin Yaygınlaştırılması	10	90
7	Fizibilite Çalışması Yapılması	10	90
8	Altyapının düzenlenmesi	10	90
9	Samandağ'da Marina Kurulumu	10	90
10	Lâskîye Kapısı'nın Açılması	10	90
11	Markalaşma	10	90
12	İthalat Ürünlerinde Standardizasyon	10	90
13	Hatay sporun 1. Lige Çıkması	10	90
14	Sigara Yasağının Kaldırılması	10	90
15	İşletmelerin Pazarlama Eksikliğinin Giderilmesi	7	63
16	Samandağ İlçesinin Turizme Açılması	7	63
17	İşletmecilerin Maliyet Muhasebesi Konusunda Eğitilmesi	7	63
18	Tarım Alanlarının Verimli Kullanımı	10	60
19	Büyükşehir Olunması	10	60
20	Samandağ Arsu Yolunun Açılması	10	60
21	Spor Tesislerin Artması	10	60
22	Kalifiye Eleman Yetiştirilmeli	10	60
23	Ara Eleman Yetiştirilmesi	10	60
24	Hatay'ın Yöresel Zenginlikleri Tanıtılması	10	60
25	Tarımsal Ürünleri İşlemeye Yönelik Fabrikaların Kurulması	10	50
26	Kayıt dışı Ekonomi için Önlem Alınmalı	10	50
27	Teorik Eğitimlerin Yaygınlaştırılması	7	49
28	Yeni OSB Kurulması	7	49
29	Ar-Ge Desteği Sağlanması	7	42
30	Çok Katlı Otoparkın Yapılması	7	42
31	Fuar Alanlarının Geliştirilmesi	7	42
32	Üstgeçitlerin Yapılması	4	36
33	Natürel ve Şifalı Bitkilerin Tanıtılması ve Pazar Oluşturulması	4	32
34	Turizme Destek Verilmesi	10	30
35	Tanıtım ve Reklama Önem verilmesi	10	30

36	Doğalgaz Eksikliğinin Giderilmesi	10	30
37	Şehir içi Ulaşımın Düzenlenmesi	7	28
38	Enerji Maliyetlerinin Düşürülmesi	7	21
39	Tarımsal Üretimin Desteklenmesi	4	20
40	Trafik Düzenlemesinin Yapılması	4	16
41	İdari Yapıların Birleştirilmesi	7	14
42	Meslek Liseleri ve İş-Kur Programlarındaki Eğitimcilerin Kalitesinin artırılması	7	14
43	Vergisel Kontrollerin Arttırılması	4	12
44	Üniversite Mezunları İçin İş Sahalarının Genişletilmesi	10	10
45	Eğitim ve Seminerlerin Artırılması	10	10
46	Küçük Perakendecinin Korunması	7	7
47	Eski Devlet Hastanesinin Yeniden Faaliyet Göstermesi	7	7
48	İş-Kur'un Daha Etkin Çalışması	7	7
49	Üst Geçitlerin Yapılması	4	4

Lojistik Sektörü Arama Konferansı

Hatay ilinde öne çıkan sektörlerden bir diğeri LOJİSTİK sektörüdür. Lojistik Sektörüne ilişkin gerçekleştirilen arama konferansına katılım konusunda da titiz bir çalışma sergilenerek sektörde söz sahibi olan Antakya Ticaret ve Sanayi Odası, UND, RODER kurumlarından açık destek istenmiştir. Kurumların yönetim kurullarındaki üyelerinden alınan destekler sonucunda **22.06.2010** tarihinde gerçekleştirilen konferansa katılım proje ekibinin de sayılması ile **38** kişi olmuştur. Katılımcılar 10 ar kişiden oluşan dört masada toplanmıştır.

DEĞİŞİMLER LİSTESİ

No	Değişim
1	Suriye Kapısının Açılması
2	Gümrük Vergilerinin Kaldırılması
3	Geçiş Ücretlerinin Kaldırılması
4	Avrupa Taşımacılığında Kotaların Kaldırılması
5	Suriye'deki Konvoyun Kaldırılması
6	Uluslararası Yeni Anlaşmaların Yapılabilirliği
7	Sürücülerin birden Fazla Belge Alma Zorunluluğu Olması (SRC - Psikoteknik)
8	Serbest Bölgenin Olmaması
9	Lojistik Köyünün Kurulması
10	Coğrafi Konum
11	İskenderun Limanının Özelleştirilmesi
12	Konteynır Taşımacılığı
13	Vizelerin Kalkması
14	Organize Sanayinin Ön Plana Çıkarılması
15	Tarımsal Ürünlere Yönelik Talebin Artması
16	Irak ile Olan İlişkiler
17	Havaalanının Varlığı
18	Taşıma Sırasında Kuyrukların ve Beklemelerin Oluşması
19	Kanunların değişmesi ve gerekli müdahalelerin yapılmaması
20	Sigorta Maliyetlerinin Rakiplere Göre Yüksekliği
21	Petrol Fiyatlarının Yüksekliği
22	Cilvegözü Kapısındaki Zaman Kaybı
23	Sigorta Primlerinin yüksekliği
24	Personelin Dil Eksikliği
25	Devlet Desteklerinin Yetersizliği
26	Yatırım Maliyetlerinin Yüksekliği
27	İthalatta Araç Vergi Oranlarının Yüksekliği
28	KDV İadesinde Güçlükler Yaşanması
29	Kayıt dışının Sektöre Olumsuz Yansıması ve Faturalama
30	Kara Taşıt Vergilerinin Yüksekliği
31	Kalkınmada Öncelikli İller Arasında Olmaması(SSK v.b.)
32	Denetimde Standardizasyonun Olması (Yabancılara İmtiyaz Tanınması)
33	Sürücülerin birden Fazla Belge Alma Zorunluluğu Olması (SRC - Psikoteknik)
34	Bilinçsiz Rekabetin Varlığı
35	Sektörel Alanda İşgücü Eğitim Eksikliği
36	Sektörel Teşviklerin Olmaması
37	Serbest Bölgenin Olmaması
38	Gümrüksüz Antrepoların Kaldırılması
39	Vergi ve Haciz Düzenlemelerinin Katı Olması
40	By-Pass Yolların Olmaması
41	Tarımda Yaşanan Sıkıntının İhracata Olumsuz Yansıması
42	Kıdem Tazminatlarının Yüksekliği
43	İş Kanunda Belirtilen Yurtdışı Harcırahları İle İlgili Düzenleme
44	Trafik Cezalarının Yoğunluğu
45	Sigorta İle İlgili Yaşanan Sorunlar

FIRSAT/ TEHDİT MATRİSİ

No	Fırsat Olabilecek Değişim ve Gelişmeler
1	Avrupa Taşımacılığında Kotaların Kaldırılması
2	İskenderun Limanının Özelleştirilmesi
3	Lojistik Köyünün Kurulması
4	Gümrük Vergilerinin Kaldırılması
5	Geçiş Ücretlerinin Kaldırılması
6	Uluslararası Yeni Anlaşmaların Yapılabilirliği
7	Tarımsal Ürünlere Yönelik Talebin Artması
8	Coğrafi Konum
9	Suriye'deki Konvoyun Kaldırılması
10	Irak ile Olan İlişkiler

No	Tehdit Olabilecek Değişim ve Gelişmeler
1	Petrol Fiyatlarının Yüksekliği
2	Devlet Desteklerinin Yetersizliği
3	Bilinçsiz Rekabetin Varlığı
4	Kalkınmada Öncelikli İller Arasında Olmaması(SSK v.b.)
5	Taşıma Sırasında Kuyrukların ve Beklemelerin Oluşması
6	Denetimde Standardizasyonun Olmaması (Yabancılara İmtiyaz Tanınması)
7	Sektörel Teşviklerin Olmaması
8	Kara Taşıt Vergilerinin Yüksekliği
9	İthalatta Araç Vergi Oranlarının Yüksekliği
10	Kanunların değişmesi ve gerekli müdahalelerin yapılmaması

GÜÇLÜ / ZAYIF YÖNLER MATRİSİ

No	Güçlü Yönler
1	Araçların Teknolojik Durumu
2	Arapça Bilmek
3	Coğrafi Konum
4	Çalışkanlık
5	Deneyimli Kadro
6	Dil Bilmek
7	Emek Sıkıntısının Olmaması
8	Filo Araçlarının Yeni Olması
9	Girişimci İnsanların Fazlalığı
10	Güçlü Sermaye Yapısı
11	Ortadoğu ile Olan Güçlü İlişkiler
12	Sınır Bölgesi Olması
13	Transit Taşımacılığın Gelişmişliği
14	Uluslar Arası Taşımacılık Yapılması
15	Yeterli Taşıt Sayısı

No	Zayıf Yönler
1	Bilinçsiz Rekabet
2	Deneyimli Şoför Eksikliği
3	Duygusal Karar Alma
4	Eğitim Seviyesinin Düşük Olması
5	Girdi Maliyetlerinin Yüksek Olması
6	İşletmecilik Bilgisinin Az Olması
7	Kalifiye Eleman Eksikliği
8	Kombine Taşımacılığın Olmaması
9	Koordinasyonsuzluk
10	Maliyet Muhasebesinin Yapılamaması
11	Teknolojinin Yakından Takip Edilmemesi
12	Yatırım Çeşitliliğinin Az Olması

MASA 1			
İstek Gelişim Görevi	Ağırlık	Ham Değer	Ağırlıklı Toplam
Lojistik Köyünün Oluşturulması	10	9	90
Sürücülerden Birden Çok Belge İstenmemesi	10	7	70
İşveren Haklarının Arttırılması	10	8	80
Hatay'da C2 Yetki Belgesinin Verilebilmesi	7	5	35
Karayolu Taşımacılığının Desteklenmesi	10	2	20
İzin Belgeleri İle İlgili Ücretlerin Düşürülmesi	4	6	24
By-Pass Yollarının Yapılması	7	8	56
Karayollarının Düzenlenmesi	7	4	28
Geçiş Ücretlerinin Kaldırılması	7	5	35
Trafik Polislerinin Yeterli Bilgiye Sahip Olması	10	1	10
Kayıt dışı Faaliyetlerin Engellenmesi	10	3	30
Araç Uzunluk Standartlarının Gözden Geçirilmesi	7	9	63
Eğitim	10	6	60

MASA 2			
İstek Gelişim Görevi	Ağırlık	Ham Değer	Ağırlıklı Toplam
İskenderun Limanının Özelleştirilmesi	10	9	90
Turizm Altyapısının Genişletilmesi	10	4	40
Samandağı Limanı'nın Açılması	10	8	80
Toplu Ulaşımın Düzenlenmesi	7	6	42
OSB'nin Geliştirilmesi	10	3	30
Hatay'ın Tanıtımı	10	6	60
Elektrik Enerji Kalitesinin Yükseltilmesi	7	8	56
Yatırım Alanlarının Genişletilmesi	7	4	28
Üniversite İle Halkın İletişimde Olması	7	3	21
Üniversite Sanayi İşbirliğinin Sağlanması	7	3	21
Şehir İçi Trafik Düzenlenmesi	4	9	36

MASA 3			
İstek Gelişim Görevi	Ağırlık	Ham Değer	Ağırlıklı Toplam
Gümrük Kapılarındaki Sıkıntıların Giderilmesi	10	3	30
SGK Primlerinin Düzenlenmesi	7	7	49
Gümrüklerde Denetimin Arttırılması	7	4	28
Çalışan Hatalarının Şirkete Mal Edilmemesi	10	9	90
Damga Pulunun Yılda Bir kere Alınması	10	9	90
Akaryakıt Maliyetlerinin Düşürülmesi	10	9	90

MASA 4			
İstek Gelişim Görevi	Ağırlık	Ham Değer	Ağırlıklı Toplam
Lojistik Köyünün Oluşturulması	10	1	10
Ulaştırma Müdürlüğü Kurulması	7	9	63
C2 Belge Maliyetlerinin Düşürülmesi	10	3	30
Reyhanlı Ticaret Odasına TIR Karnesi Verme Yetkisinin Sağlanması	10	7	70
Kredi ve Teşviklerin Arttırılması	7	8	56
İhracatçıya Verilen Desteklerin Nakliyecilere de Verilmesi	10	2	20
Eğitim	10	6	60
Çift Yönlü Yolların Arttırılması	7	4	28
Yetkililerin Duyarlılığının Arttırılması	7	5	35
Limanların Kullanım Alanlarının Genişletilmesi	7	9	63

Lojistik sektörüne ilişkin yapılan arama konferansında, istek gelişim görevleri bütünlük olarak ve önem derecelerine göre aşağıda sıralanmıştır.

No	İstek Gelişim Görevleri	Ağırlık	Ham	Toplam
1	Lojistik Köyünün Oluşturulması	10	9	90
2	İskenderun Limanının Özelleştirilmesi	10	9	90
3	Çalışan Hatalarının Şirkete Mal Edilmemesi	10	9	90
4	Damga Pulunun Yılda Bir kere Alınması	10	9	90
5	Akaryakıt Maliyetlerinin Düşürülmesi	10	9	90
6	İşveren Haklarının Arttırılması	10	8	80
7	Samandağı Limanı'nın Açılması	10	8	80
8	Sürücülerden Birden Çok Belge İstenmemesi	10	7	70
9	Reyhanlı Ticaret Odasına TIR Karnesi Verme Yetkisinin Sağlanması	10	7	70
10	Araç Uzunluk Standartlarının Gözden Geçirilmesi	7	9	63
11	Ulaştırma Müdürlüğü Kurulması	7	9	63
12	Limanların Kullanım Alanlarının Genişletilmesi	7	9	63
13	Eğitim	10	6	60
14	Hatay'ın Tanıtımı	10	6	60
15	By-Pass Yollarının Yapılması	7	8	56
16	Elektrik Enerji Kalitesinin Yükseltilmesi	7	8	56
17	Kredi ve Teşviklerin Arttırılması	7	8	56
18	SGK Primlerinin Düzenlenmesi	7	7	49
19	Toplu Ulaşımın Düzenlenmesi	7	6	42
20	Turizm Altyapısının Genişletilmesi	10	4	40
21	Şehir İçi Trafiğin Düzenlenmesi	4	9	36
22	Hatay'da C2 Yetki Belgesinin Verilebilmesi	7	5	35
23	Geçiş Ücretlerinin Kaldırılması	7	5	35
24	Yetkililerin Duyarlılığının Arttırılması	7	5	35
25	Kayıt dışı Faaliyetlerin Engellenmesi	10	3	30
26	OSB'nin Geliştirilmesi	10	3	30
27	Gümrük Kapılarındaki Sıkıntıların Giderilmesi	10	3	30
28	C2 Belge Maliyetlerinin Düşürülmesi	10	3	30
29	Karayollarının Düzenlenmesi	7	4	28
30	Yatırım Alanlarının Genişletilmesi	7	4	28
31	Gümrüklerde Denetimin Arttırılması	7	4	28
32	Çift Yönlü Yolların Arttırılması	7	4	28
33	İzin Belgeleri İle İlgili Ücretlerin Düşürülmesi	4	6	24
34	Üniversite İle Halkın İletişimde Olması	7	3	21
35	Üniversite Sanayi İşbirliğinin Sağlanması	7	3	21
36	Karayolu Taşımacılığının Desteklenmesi	10	2	20
37	İhracatçıya Verilen Desteklerin Nakliyecilere de Verilmesi	10	2	20
38	Trafik Polislerinin Yeterli Bilgiye Sahip Olması	10	1	10

Tarım Sektörü Arama Konferansı

Hatay ilinde yapılan genel araştırmaların sonucunda birçok tarım ürününün üretim miktarı konusunda yurttan birinci sırada geldiği ve kırmızı toprak dahil bolca verimli tarım arazisinin bulunduğu belirtilmiştir. Bu bilgilerin ışığında başta gelen sektörlerden biri de “TARIM” düşüncesiyle 19.07.2010 tarihinde “Tarım” başlıklı arama konferansı gerçekleştirilmiştir.

Yakın zamanda Tarım Bakanımız Sn. Mehdi EKER’ in yaptığı açıklamada ‘Ortadoğu ile ilişkilerde Hatay’ı tarım üssü haline getirmeyi ve tarımsal üretim değeri bakımından Hatay’ın Türkiye’de ilk 5’ e girmesini sağlamayı hedeflediklerini dile getirerek ve bu potansiyelin, birikimin Hatay’da mevcut olduğunu eklemiştir. Hatay ilinde Zeytincilik potansiyelinin kullanılmasının yanı sıra, narenciye ve pamukta markalaşma yoluna gidilmesi gerekliliği vurgulanmıştır.

Kırsal Kalkınma Yatırımları Destekleme Programı kapsamında kırsal alanda tarım sanayi entegrasyonunu sağlayacak ambalajlama ve paketleme gibi tesislere destek sağlanmıştır. Bu kapsamda Hatay’da 40 proje Tarım Bakanlığı tarafından desteklenmiştir ve bu yıl yapılan müracaatlardan 13 proje programa alınmıştır.

Çiftçilerin daha verimli ve düşük maliyetli tarımsal üretim yapmaları için tarımsal yapı desteklenmektedir ve bununla beraber Hatay’da 489 tane proje destek almıştır. Bu projelerin, üretim maliyetlerinin düşürülmesinin ve teknoloji kullanımının artırılmasının sağlanması gibi konulardaki konumu oldukça önemlidir. Hatay ili genel yapısı itibariyle önemi her geçen gün artan tarım sektörü üzerine yapmış olduğumuz arama konferansı için tüm tarımsal faaliyetlerin izlenebilmesi ve tartışılması bakımından katılımcılar belirlenirken her tarımsal koldan bir temsilcinin olmasına büyük özen gösterilmiştir.

Katılımcı listelerinin belirlenmesi Ziraat Odası Başkanı Sayın Celal CİVELEK in yönlendirmeleri ile hazırlanmış ve katılım konusunda bu kurumdan destek alınmıştır.

Konferans genel metodolojiye uygun bir biçimde toplamda dört oturumdan oluşacak şekilde düzenlenmiştir. **19.07.2010** tarihinde Büyük Antakya Oteli’nde gerçekleştirilen arama konferansına proje ekibi dâhil **43** kişi aktif katılım göstermiş ve oturumların sonuna kadar sabırlı çalışmalarını performe etmişlerdir.

DEĞİŞİMLER LİSTESİ

No	Değişimler
1	Meyvecilikte Yatırım Planlamasının Olmaması
2	Ürün Değerlendirme ve Pazarlamada Yaşanan Sıkıntılar
3	Hayvancılık Potansiyeline Rağmen Desteklerin Yetersizliği
4	Sistemli Bir Hayvancılık Politikasının Olmaması
5	Yatırım için Öngörünün Olmaması
6	Süt Hayvancılığı Konusunda Yetersiz Destek
7	Entegre Tesisin Olmaması
8	İşgücünün Ucuz Olması
9	İşgücünü Göçü Yüzünden Toprağın Yeteri Derecede Ekilememesi
10	Basıncılı(Damlama) Konusunda Nitelikli İşgücü Eksikliği
11	Hudut Bölgelerinde Yaşanan Sıkıntılar
12	Ulaşım Olanaklarının(Kara-Deniz-Hava) Yetersizliği
13	Devlet Yatırımlarının Azlığı
14	Vergi Dönüşümünde Yaşanan Sıkıntılar
15	Tarım Planlamasının Olmaması
16	Kooperatifçilik Yasasının Değiştirilmesi - Etkin Olmaması
17	Üretici Birliklerinin Kurulamaması
18	Vergi Yükünün Ağır Olması
19	Tarımda Ürünün Şirketleşmemesi
20	Üretici Birliklerinin Ticari Faaliyetinin Olmaması
21	Süs Bitkisi ve Tıbbi Aromatik Bitki Üreticilerinin Üretim Yapabilmesi İçin Nitelikli Eleman Eksikliği
22	Mazot Fiyatlarının Yüksek Olması
23	Gübre Fiyatlarının Yüksek Olması
24	Elektrik Fiyatlarının Yüksek Olması
25	Yasal Düzenlemelerde Yaşanan Sıkıntılar
26	Kaçak Girdilerin Satışının Çok Olması
27	Uygulanan Denetim-Cezaların Azlığı
28	Ovada Su Sıkıntısının Olması
29	Tarımda Dışa Bağımlılık
30	Borsa Yönetimindeki Aksaklıklar
31	Meyvecilikte Yatırım Planlamasının Olmaması
32	Meyvecilik Sektöründeki Potansiyel
33	Amik Ovası
34	Hayvancılık Potansiyeli
35	Yeni Barajların yapılması
36	Kooperatif Kanununun Güncellenmesi
37	Kooperatif ve Birliklerin Geliştirilmesi
38	Tarımda Şirketleşmenin Geliştirilmesi
39	İPARD Projesinin Başlatılması
40	İleri Teknolojinin Adaptasyonu

41	Embriyo İthalatının Başlatılması
42	Ürün Desteklerinin Arttırılması
43	Miras Kanununun Çiftçi Çıkarına Göre Düzenlenmesi
44	Meyve ve Sebze Avrupa Pazarının Bulunması
45	Sıcak İklim Bölgesinde Bulunması
46	Tarım Arazilerinin Toprak Yapısı
47	Tarım Ürünlerinin Çeşitlendirilmesi
48	Hatay Topraklarının Çok Zengin Olması
49	Üniversitenin Varlığı
50	Muz Seracılığı
51	Geliştirilmiş Paketleme Tesislerine Sahip Olmak
52	Üretilen Yaş Sebze ve Meyvenin İhracat İmkânı
53	Borsanın Varlığı
54	Güneş Enerjisinin Kullanılabilirliği

FIRSAT / TEHDİT MATRİSİ

No	Fırsat Olabilecek Değişim ve Gelişmeler
1	Yeni Barajların yapılması
2	Tarım Ürünlerinin Çeşitlendirilmesi
3	Tarım Arazilerinin Toprak Yapısı
4	Miras Kanununun Çiftçi Çıkarına Göre Düzenlenmesi
5	İPART Projesinin Başlatılması
6	Ürün Desteklerinin Arttırılması
7	İleri Teknolojinin Adaptasyonu
8	Üniversitenin Varlığı
9	Embriyo İthalatının Başlatılması
10	Sınır Kapılarına Yakınlık

No	Tehdit Olabilecek Değişim ve Gelişmeler
1	Tarım Planlamasının Olmaması
2	Girdi Fiyatlarının Yüksek olması
3	Kooperatifçilik Yasasının Değiştirilmesi - Etkin Olmaması
4	Gübre Fiyatlarının yüksek Olması
5	Elektrik Fiyatlarının Yüksek Olması
6	Kaçak Girdilerin Satışının Çok Olması
7	Devlet Yatırımlarının Azlığı
8	Süs Bitkisi ve Tıbbi Aromatik Bitki Üreticilerinin Üretim Yapabilmesi İçin Sertifika Kurslarının Açılması
9	Tarımda Dışa Bağımlılık
10	Desteklemelerin Geç Alınması

GÜÇLÜ / ZAYIF YÖNLER MATRİSİ

No	Güçlü Yönler
1	Toprağın Verimli Olması
2	İklim Koşulları
3	Amik Ovasının Varlığı
4	Çiftçinin Çalışkanlığı
5	Suyun Bol Olması
6	Tarımın Köklülüğü
7	Güneşli Gün Sayısının Fazlalığı
8	Yenilikçi Toplum Yapısı
9	Alternatif Tarıma Yakınlık
10	Asi Nehrinin Varlığı
11	Sulama Potansiyeli
12	Hayvancılık Sektörü İçin Uygunluk
13	Seracılığa Uygunluk
14	Arı Konaklama Yerinin Olması
15	Sebze Meyve Yetiştiriciliğinde Uzmanlık
16	Geliştirilmiş Paketleme Tesislerine Sahip Olmak

No	Zayıf Yönler
1	Ürünlerin Eksik ve Yanlış Pazarlanması
2	Sera Tesislerinin Azlığı ve Seracılıktaki Eksiklikler
3	Üniversite ve Sektör Yakınlığının Zayıflığı
4	Çiftçinin Pasif Oluşu
5	Çiftçilikte Ziraat Mühendisinin Kullanılmaması
6	Akademik Bilgi Eksikliği
7	Tarıma Yatırımın Azlığı
8	Tarım Birimleri Arasında Koordinasyon Eksikliği
9	Uzmanlaşmış Birey Eksikliği
10	Arazilerin Çok Parçaya Bölünmüş olması
11	Bilinçsiz Hasat Yapılması
12	Teknolojinin Yetersiz Kullanımı
13	Entegre Tesislerinin Yokluğu

MASA 1			
İstek Gelişim Görevi	Ağırlık	Ham Değer	Ağırlıklı Toplam
Kooperatifçiliğin etkin kullanılması	10	9	90
Yeni Sebze Hali Kurmak	10	7	70
Ara eleman yetiştirmek	7	2	14
Seracılığın geliştirilmesi	7	5	35
Tarıma dayalı sanayi birimlerinin geliştirilmesi	10	8	80
Üniversite çiftçi işbirliği kurmak	7	3	21
Çiftçilik ile ilgili eğitim kurumları kurmak	7	6	42
Modern tarım teknikleri kullanmak	7	4	28

MASA 2			
İstek Gelişim Görevi	Ağırlık	Ham Değer	Ağırlıklı Toplam
Tüm zirai işlerde vasıflı işgücünün yetiştirilmesi	10	7	70
Zeytin ve benzeri işlerde budama yapabilen eleman yetiştirilmesi	7	5	35
Sınıra yakın arazilerdeki çiftçilerin sıkıntılarının giderilmesi	7	9	63
Sebze yetiştiriciliğinde bakım işlerini yapabilecek eleman yetiştirilmesi	7	6	42
Tarım ilaçlaması yapabilecek eleman yetiştirilmesi	10	9	90
Bilinçli sulama	10	9	90
Teşvik kredilerinin takibinin sıkı yapılması	10	8	80
Diplomasinin daha etkin kullanılma isteği	7	8	56

MASA 3			
İstek Gelişim Görevi	Ağırlık	Ham Değer	Ağırlıklı Toplam
Girdi fiyatlarının indirilmesi	4	9	36
Ekil işlerin planlı yapılması	7	8	56
Yeni barajların yapılması	10	3	30
Sulama birliklerini yaygınlaşması	4	6	24
Entegre tesislerin kurulması	7	7	49
Tütüne alternatif olacak bilgilerin yaygınlaşması	4	7	28
Tıbbi ve aromatik bitkilerin yaygınlaşması	1	8	8
Eğitim projelerin getirilmesi	10	5	50

MASA 4			
İstek Gelişim Görevi	Ağırlık	Ham Değer	Ağırlıklı Toplam
Kota sisteminin konulması	4	5	20
Katma değer sağlayan ürünlerin çoğaltılması	4	6	24
Yetiştiricilik ve pazarlamada kurumlardan destek alınması	7	6	42
Tarım sigortalarının kullanılabilir hale getirilmesi	1	9	9
Mera alanlarının çoğaltılması	7	8	56
Sertifika olmayan ürünlerin kullanılmaması	7	2	14

Tarım sektörüne ilişkin yapılan arama konferansında, istek gelişim görevleri bütünleşik olarak ve önem derecelerine göre aşağıda sıralanmıştır. İşgücü etkiyeceğini düşündüğümüz istek gelişim görevleri farklı renkte gösterilmiştir.

No	İstek Gelişim Görevleri	Ağırlık	Ham	Toplam
1	Kooperatifçiliğin etkin kullanılması	10	9	90
2	Tarım ilaçlaması yapabilecek eleman yetiştirilmesi	10	9	90
3	Bilinçli sulama	10	9	90
4	Tarıma dayalı sanayi birimlerinin geliştirilmesi	10	8	80
5	Teşvik kredilerinin takibinin sıkı yapılması	10	8	80
6	Yeni Sebze Hali Kurmak	10	7	70
7	Tüm zirai işlerde vasıflı işgücünün yetiştirilmesi	10	7	70
8	Sınıra yakın arazilerdeki çiftçilerin sıkıntılarının giderilmesi	7	9	63
9	Diplomasinin daha etkin kullanılma isteği	7	8	56
10	Ekim işlerin planlı yapılması	7	8	56
11	Mera alanlarının çoğaltılması	7	8	56
12	Eğitim projelerin getirilmesi	10	5	50
13	Entegre tesislerin kurulması	7	7	49
14	Çiftçilik ile ilgili eğitim kurumları kurmak	7	6	42
15	Sebze yetiştiriciliğinde bakım işlerini yapabilecek eleman yetiştirilmesi	7	6	42
16	Yetiştiricilik ve pazarlamada kurumlardan destek alınması	7	6	42
17	Girdi fiyatlarının indirilmesi	4	9	36
18	Seracılığın geliştirilmesi	7	5	35
19	Zeytin ve benzeri işlerde budama yapabilen eleman yetiştirilmesi	7	5	35
20	Yeni barajların yapılması	10	3	30
21	Modern tarım teknikleri kullanmak	7	4	28
22	Tütüne alternatif olacak bilgilerin yaygınlaşması	4	7	28
23	Sulama birliklerini yaygınlaşması	4	6	24
24	Katma değer sağlayan ürünlerin çoğaltılması	4	6	24
25	Üniversite çiftçi işbirliği kurmak	7	3	21
26	Kota sisteminin konulması	4	5	20
27	Ara eleman yetiştirmek	7	2	14
28	Sertifika olmayan ürünlerin kullanılmaması	7	2	14

Turizm Sektörü Arama Konferansı

Hatay ilinde öne çıkan sektörlerden bir diğeri TURİZM sektörüdür. Turizm Sektörüne ilişkin gerçekleştirilen arama konferansına katılım konusunda da titiz bir çalışma sergilenerek sektörde söz sahibi olan Turizm Derneği ve İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nden açık destek istenmiştir. Hatay ilinde, turizm sektörü adına yönlendirici nitelikteki **15** işletme yöneticisinin (ipek üreticileri, künefeciler, otel işletmecileri, restoran sahipleri) katılımıyla **21.07.2010** tarihinde konferans gerçekleşmiştir. Toplam katılımın seviyesi, ildeki turizm işletmecilerinin sektörle ilgili bir konferansa olan ilgisinin, bilim dünyasına olan yaklaşımının net bir göstergesidir. Daha önce açıklanan yöntem olduğu gibi uygulanmış ancak tek bir grupla sonuca gidilmeye çalışılmıştır.

DEĞİŞİMLER LİSTESİ

No	Değişim
1	Ana modelimiz kitle turizmde katma değer yaratılamaması
2	Defnenin Varlığı
3	Deniz Kirliliği
4	Deniz Yolları
5	Devlet yatırımlarının yetersizliği
6	Eski Antakya'nın sit alanı olarak korunması
7	Fiyat ve kalite dengesinin bozulması
8	Fuar alanlarının yapılmaması
9	Genel turizm bilinci ve kamuoyu yaratılmaması, halk eğitiminin eksikliği
10	Hatay Spor' un yeri
11	Hava limanının açılması
12	Irak ile olan ilişkilerin gelişmesi
13	Kadınların İş Yaşamına Katılamaması
14	Kalifiye eleman yetiştirilememesi ve temininde sıkıntı çekilmesi
15	Markalaşmanın olmaması (künefe, defne, ipek, mozaik, çan ezan hazzan)
16	Mesleki sertifikasyon modelinin yaygınlaştırılmaması
17	Otellerin iyi olmasına karşın, çevresel sorunların çokluğu, altyapı eksikliği
18	Pasaport uygulamasının da kalkması çalışmaları
20	Samandağı' nın varlığı
21	Sınır Kapılarının Yakınlığı
22	Siyasi gelişmelerin turizme etkisi
23	Suriye kapısının açılması – vizelerin kalkması
27	Suriye'ye yakın olmak
28	Şehir yapısının bozukluğu
29	Tarihi – kültürel ve ekonomik açıdan arşiv çalışmasının yapılmaması
30	Turizmin 12 aya yayılamaması

FIRSAT / TEHDİT MATRİSİ

No	Fırsat Olabilecek Değişim ve Gelişmeler
1	Defnenin Varlığı
2	Deniz Yolları
3	Eski Antakya'nın sit alanı olarak korunması
4	Hava limanının açılması
5	Irak ile olan ilişkilerin gelişmesi
6	Liman işletmeciliğinin hız kazanması
7	Pasaport uygulamasının da kalkması çalışmaları
8	Samandağı' nın varlığı
9	Sınır Kapılarının Yakınlığı
10	Siyasi gelişmelerin turizme etkisi
11	Suriye kapısının açılması – vizelerin kalkması
12	Suriye'ye yakın olmak
13	Turizme verilen önemin artması
14	Üniversitenin varlığı
15	Yerli Turist İlgisi
16	Türkiye'nin Tek Ermeni Köyü

No	Tehdit Olabilecek Değişim ve Gelişmeler
1	Ana modelimiz kitle turizminde katma değer yaratılamaması
2	Deniz Kirliliği
3	Devlet yatırımlarının yetersizliği
4	Fiyat ve kalite dengesinin bozulması
5	Fuar alanlarının yapılmaması
6	Genel turizm bilinci ve kamuoyu yaratılmaması, halk eğitiminin eksikliği
7	Hatay Spor' un yeri
8	Kadınların İş Yaşamına Katılamaması
9	Kalifiye eleman yetiştirilememesi ve temininde sıkıntı çekilmesi
10	Markalaşmanın olmaması (künefe, defne, ipek, mozaik, çan ezan hazzan)
11	Mesleki sertifikasyon modelinin yaygınlaştırılmaması
12	Otellerin iyi olmasına karşın, çevresel sorunların çokluğu, altyapı eksikliği
13	Şehir yapısının bozukluğu
14	Tarihi – kültürel ve ekonomik açıdan arşiv çalışmasının yapılmaması
15	Turizmde uzun vadeli ve istikrarlı Devlet Politikası modeli kurulamaması
16	Turizmin 12 aya yayılamaması
17	Yöresel eğlence ve kültürel altyapının turizme dönüştürülememesi
18	Yöresel tanıtma amaçlı ortak projelerin geliştirilmemesi

GÜÇLÜ / ZAYIF YÖNLER MATRİSİ

No	Güçlü Yönler
1	Arapça' nın Bilinmesi
2	Coğrafi ve Doğal Yapının Zenginliği
3	Dil ve Kültür Zenginliği
4	Din Turizmi / Ortodoks Hac Yerinin Bulunması
5	Doğal Kaynak Suları
6	Farklı Mezhepler
7	İpekçilik
8	Lojistik Sektörü
9	“Medeniyetler Buluşması” Organizasyonu
10	Mozaik Müzesi
11	Mutfak Zenginliği
12	Ortadoğu Pazarının Bilinmesi
13	Sanatkârlar Zenginliği
14	Yayla Turizmi

No	Zayıf Yönler
1	Açık Hava Müzesi Lokantalarının Yokluğu
2	Bilinçsiz Rekabet
3	Doğal Kaynak Sularının Değerlendirilmemesi
4	El Sanatlarının Boş Verilmesi
5	Enerji Kaynaklarının Etkin Kullanılmaması
6	Fuar Eksikliği
7	Güvenlik
8	Harbiye'nin Korunmaması
9	İletişimsizlik
10	İşletmelerde Hizmetlerin Standardının Olmaması
11	Kollektif Çalışma Bilincinin Yokluğu
12	Koordinasyon Eksikliği
13	Kurumsallaşamama
14	Kültürel Tanıtımdaki Eksiklikler
15	Markalaşamama
16	Pazarlama Eksikliği
17	Sağlık Turizminin Yokluğu
18	Sınırların Etkin Kullanılmaması
19	Tarım ve Turizm Politika ve Projelerinin Oluşturulmaması
20	Turizm Tesislerinin Yetersizliği
21	Uzun Vadeli Yatırımların Yapılmaması
22	Vizyonsuzluk
23	Zayıf Yönetim

No	İstek Gelişim Görevi	Ağırlık	Ham Değer	Ağırlıklı Toplam
1	Arşiv çalışmaları başlatılmalı	10	9	90
2	Fuar alanları açılmalı	10	9	90
3	Samandağı' na turizm konusunda devlet teşviki gelmeli	10	9	90
4	İnanç turizmi için yeni projeler geliştirilmeli	10	8	80
5	Müze Ön Plana Çıkarılmalı	10	7	70
6	Bilinçsiz rekabet önlenmeli	7	9	63
7	El sanatlarına gereken önem verilmeli	7	9	63
8	Kalite arttırılmalı	7	9	63
9	Turizm işletmelerine hizmetler standardı getirilmeli	7	9	63
10	Üniversite Sektör İşbirliği Sağlanmalı	7	9	63
11	Kentteki altyapı problemi giderilmeli	10	5	50
12	Mesleki alanda uzmanlaştırılmış işgücü yetiştirilmeli	10	5	50
13	Eğitim turizmi için yeni yapılanmalar gerçekleştirilmeli (öğrenciler için)	7	7	49
14	Künefe, defne ve ipek ön plana çıkarılmalı	7	7	49
15	Üniversite mezunları turizm konusunda özendirilmeli	7	7	49
16	Turizm konusunda halk eğitimleri verilmeli	4	9	36
17	Hatay Spor sonuna kadar desteklenmeli	7	5	35
18	Pasaport uygulaması kaldırılmalı	10	3	30
19	Şehir trafiğine çözüm bulunmalı	7	4	28
20	Turizm yılın 12 ayına yayılmalı	7	2	14
21	Konsept oteller açılmalı	4	3	12

İmalat Sektörü Oda Toplantısı

Hatay ilinde yapılan analiz çalışmalarına göre sanayi sektörü geçmişte olduğu gibi gelecekte de hem ekonomik anlamda hem de istihdam bakımından önemli konumunu koruyacaktır. Bu sektörle ilgili sorunların belirlenmesi ve çözüm aranması amacıyla 22.07.2010 tarihinde "İmalat Sanayi" başlıklı oda toplantısı ilde istihdam anlamında başı çeken işletmelerin yöneticilerinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

DEĞİŞİMLER LİSTESİ

No	Değişimler
1	Boru Sektöründe İhracat İmkânının Çok Elverişli Oluşu, Pazar Probleminin Olmayışı
2	Büyük Firmaların Hammadde Kaynakları İle Stratejik Ortaklıklar Yapması
3	Çin Ve Rusya' nın Sektörel Hamleleri
4	Demir- Çelik İş Akışındaki İşgücü İçin Eğitim Programının Olmayışı
5	Dış Ticaret Alanında Yetişmiş İşgücünün Olmaması
6	Diyarbakır ve Urfa' daki Boru Fabrikalarının Varlığı
7	Doğal Yer Altı Madenlerinin Bulunması
8	Erzin' de Termik Santral Kurulumunun Gündemde Olması
9	Genç Bir Nüfusun Oluşu
10	Hatay'ın Coğrafi Konumu
11	İşçilik Maliyetlerinin Maksimum % 10 Olması
12	İŞKUR' un Sadece Elektrik Teknisyeni Ve Torna Operatörü Sağlaması
13	Kara, Deniz, Hava Ulaşım Yollarının Bulunması
14	Kentin Genelini Sanayiye Tehlike Olarak Görmesi
15	Kerkük - Yumurtalık Petrol Boru Hattı
16	Limanlara Elverişli Yapı
17	Meslek Lisesi ve MYO Ların Eğitim Kalitesinin Çok Kötü Olması
18	Meslek Okullarının Teknolojisi Ve Olanaklarının Çok Geride Kalması
19	Orta Doğu Ve Güney Asya İçin Kavşak Konumunda Bulunulması
20	Osmaniye OSB' de Yeni Kurulan Firmalar
21	Osmaniye' ye Verilen Teşvikler
22	Pazarın Büyümesinden Dolayı Arzın Büyümesi ve Sonucunda Rekabetin Artması
23	Sanayi Kültürünün Oturmamış Olması
24	Sektörel Kur ve Sipariş Riski
25	SGK İşveren Primlerinde % 5 Hazine Teşvikinin Olması
26	Staj Programlarından Yararlanılamaması (Yasa Kapsamı Olarak Değil, Sektör Gereği)
27	Tedarikçilerin Kurumsal Olmayışı
28	Terör Olaylarının Sanayiye Etkilememesi
29	Tersanenin Kurulacak Olması
30	Teşviklerin Dışında Bırakılma
31	Toplam Satışlar İçinde Yurt İçi Satışların En Fazla %20 Olması
32	Tüm Çalışanlara Mesleki Eğitim Şartı Yasasının İş Yükü ve Maliyet Getirmesi (3308 Sayılı Kanun)
33	Uluslar Arası Kaynak Ve Fonlara Erişebilirliğin Artması
34	Üniversitenin Sektörün İhtiyaçlarına Cevap Verememesi
35	Yan Sanayinin Olamayışı (Sektör Gereği)
36	Yasa Yapıcıların Sektörün İçinden Gelmemesi
37	Yasaların Altyapı Hazırlığı Yapılmadan Çıkarılması
38	Yassı Sacda İthalatı Kesecek Kadar Üretim Seviyesine Ulaşılması
39	Bürokrasinin Çokluğu ve Yavaş Olması

FIRSAT / TEHDİT MATRİSİ

No	Fırsat Olabilecek Değişimler
1	Boru Sektöründe İhracat İmkânının Çok Elverişli Oluşu, Pazar Probleminin Olmaması
2	Doğal Yer Altı Madenlerinin Bulunması
3	Erzin' De Termik Santral Kurulumunun Gündemde Olması
4	Genç Bir Nüfusun Oluşu
5	Hatay'ın Coğrafi Konumu
6	İşçilik Maliyetlerinin Maksimum % 10 Olması
7	Kara, Deniz, Hava Ulaşım Yollarının Bulunması
8	Kerkük - Yumurtalık Petrol Boru Hattı
9	Limanlara Elverişli Yapı
10	Orta Doğu Ve Güney Asya İçin Kavşak Konumunda Bulunulması

No	Tehdit Olabilecek Değişimler
1	Büyük Firmaların Hammadde Kaynakları İle Stratejik Ortaklıklar Yapması
2	Çin Ve Rusya' nın Sektörel Hamleleri
3	Demir- Çelik İş Akışındaki Hiçbir İşgücü İçin Eğitim Programının Olmaması
4	Dış Ticaret Alanında Yetişmiş İşgücünün Olmaması
5	Diyarbakır ve Urfa' daki Boru Fabrikalarının Varlığı
6	İŞKUR' un Sadece Elektrik Teknisyeni ve Torna Operatörü Sağlaması
7	Kentin Genelini Sanayiye Tehlike Olarak Görmesi
8	Meslek Lisesi Ve MYO Ların Eğitim Kalitesinin Çok Kötü Olması
9	Meslek Okullarının Teknolojisi Ve Olanaklarının Çok Geride Kalması
10	Osmaniye OSB' de Yeni Kurulan Firmalar

GÜÇLÜ / ZAYIF YÖNLER MATRİSİ

No	Güçlü Yönler
1	İstikrar sağlanmış metal sanayi
2	Beyaz yaka işgücünün uzmanlaşmış olması
3	Ür -Ge konusunda sağlanan ilerleme
4	Yumurtalık Serbest Bölgesi

No	Zayıf Yönler
1	Mavi yakanın niteliksiz oluşu
2	Özel eğitim merkezlerinin yokluğu
3	Girişimci ve yatırımcılar arasında kolektif bir çalışma anlayışının olmayışı
4	Personel yetiştirme maliyetlerinin yüksek oluşu
5	Süreç geliştirmede eksik kalınması
6	Maliyet düşürme çalışmalarının olmayışı
7	(Sektör gereği) Eğitim süresi ne kadar uzun olursa olsun, işgücünün pratik eksikliği olacağı için hiçbir zaman yeterli olamayışı
8	Deprem konusunda önlem alınmaması

No	Gelişim Görevleri	Ağırlık	Ham Değer	Ağırlıklı Toplam
1	Yasalar yapılırken istişare yapılmalı	10	10	100
2	Yasa ve uygulama mevzuatları beraber çıkarılmalı	10	10	100
3	Sanayide geçen tüm meslekler tanımlı hale getirilmeli	10	9	90
4	Mevcut tanımlar detaylandırılmalı	10	9	90
5	Her mesleğin eğitim programı oluşturulurken bilgi teknolojileri de düşünülmeli	10	9	90
6	Bürokrasi hızlandırılmalı	10	9	90
7	Haddecilik, özel kaynakçılık ve kok süreçleri ile ilgili eğitim bölümleri açılmalı	10	9	90
8	Sistematik eğitim süreçleri oluşturulmalı	10	7	70
9	Devlet teşviki uygulanmalı	7	9	63
10	Limana özelleştirilmeli / ya da işlevselliği sağlanmalı	10	5	50
11	Limana konteynır terminali yapılmalı	10	5	50
12	İŞKUR eğitim programını metal ana sanayi iş akışına göre belirlemeli	7	7	49
13	Eğitimler ve meslekler konusunda kurumlar arasında ortak dil geliştirilmeli	7	7	49
14	Yurt içinde yassı sac ve boru sektörlerinin genişletilmesi gerek	7	7	49
15	Sanayi için yer temini yapılmalı (yeni firmalar yer sorunu yaşıyor)	7	7	49
16	Mavi yakanın eğitimine önem verilmeli	7	6	42
17	Firmalarda maliyeti düşürme çalışmaları zorunlu hale getirilmeli	4	9	36
18	Üretimde yeni yönetim sistemleri geliştirilmeli	4	8	32
19	Temiz enerji çoğaltılmalı (rüzgâr enerjisi)	4	7	28
20	Telekomünikasyon altyapısı güçlendirilmeli	4	6	24

ARAMA KONFERANSLARI GÖRSELLER



TARIM SEKTÖRÜ





SONUÇ VE POLİTİKA ÖNERİLERİ

Hatay son yıllarda üniversite, sanayi ve ticaret yapısının değişimiyle birlikte ekonomik yaşam ve sosyokültürel yapı açısından değişim gösteren illerden birisidir. Uluslararası Rekabet Araştırmaları Kurumu (URAK) tarafından yayınlanan, İller arası Rekabetçilik Endeksi 2008-2009 verilerine göre Hatay Türkiye'nin 81 ili arasında, genel endeks bazında İstanbul, Ankara, İzmir, Kocaeli, Bursa, Eskişehir, Tekirdağ, Antalya ve Adana'dan sonra en rekabetçi il olarak onuncu sırada yer almaktadır.

Hatay ili 1950–1985 yılları arasında göç alan bir il konumunda iken, son yıllarda göç veren bir il konumuna gelmiştir. Bu göç olgusunun nedenleri olarak; toprak sahibi olamama, tarımda faal nüfus payının genişlemesi, ilin yeterli ekonomik imkândan yoksun oluşu, geçim zorluğu ve işsizlik olarak gösterilmektedir. Şehirleşme oranının düşük olması, eğitim düzeyinin düşüklüğü, turizm ve tarım potansiyelinin kullanılmaması, küçük işletmelerin sayı olarak fazlalığı ve kurumsallaşma eksiklikleri, teşviklerin azlığı gibi faktörler şehrin gelişimini olumsuz olarak etkilemektedir.

Hatay ilinin ekonomik hayatına hakim sektörler; ticaret, tarım, sanayi, ulaştırma (nakliyecilik) ve inşaat sanayidir. Hatay il ve ilçelerinde altı adet organize sanayi bölgesi bulunmaktadır. Bu organize sanayi bölgelerinin üç tanesi üretime geçmiş, diğer üç tanesi ise kamulaştırma ve imar aşamasındadır. Bunlarında üretime geçmesiyle birlikte Hatay ilindeki üretim gücü ve istihdam artacaktır.

Hatay ilinden demir-çelik mamulleri otomobil filtre imalatı, tarım araç ve gereçleri imalatı ve satışı ile tarımsal ürünlerden başta yaş sebze ve meyve ile narenciye üretim ve ihracatı yoğun olarak yapılmaktadır. Hatay taşımacılık sektöründe İstanbul'dan sonra en fazla filoya sahip ikinci ildir.

Hatay, inanç turizm merkezleri, antik kentleri ve yaylalarıyla önemli bir turizm potansiyeline sahiptir. Tarih boyunca birçok uygarlığa ev sahipliği yapan Hatay çok zengin bir kültürel mirasa sahiptir.

Tarım sektörü, ilin ekonomisinde ağırlıklı bir yapıya sahiptir. Hatay ilinin topraklarının % 50'si tarım alanı olup, toprakları verimli ovalarla kaplıdır. Hatay tarımı 1950'lerden sonra traktörün yaygınlaşmasıyla büyük bir değişim yaşamış, tarımsal mekanizasyon ve gübre

kullanımı ile hızla gelişmiştir. Bir yandan gelişmiş ulaşım bağlantılarıyla pazarlama olanaklarının kolaylığı, öte yandan tarımsal ürünlerin işlenmesine dayalı birçok sanayi tesisinin kurulması tarımın çeşitlenmesine yol açmıştır.

Hatay ilinde imalat sanayinin genel yapısına bakıldığında, İskenderun ve Dörtöyl dışındaki ilçelerde, tarıma dayalı sanayi tesislerinin yoğunluk kazandığı görülmektedir. Tarıma dayalı sanayi içinde ise çırçır, un, irmik, çığıt yağı, bakliyat tasnifleme ve zeytinyağı gibi üretim konuları ağırlık kazanmaktadır. Gerek istihdam hacmi, gerekse yarattığı katma değer açısından demir-çelik sektörü, Hatay imalat sanayinin itici gücüdür.

Hatay'ın içerisinde yer aldığı TR63 bölgesi, istihdam ve işgücü göstergeleri açısından Türkiye ortalamasının altındadır. Türkiye için işgücüne katılım oranı (İKO) yüzde 47,9 iken bu oran yüzde Hatay ilinde 46,6'dır. Hizmet sektörünün yanı sıra istihdam açısından sanayi, tarım ve turizm sektörleri önem taşımaktadır.

Hatay ilindeki işsizlik oranı İŞKUR kaynaklarına göre yaklaşık % 14'dür. Son yıllarda ilin yatırım potansiyelinin ön plana çıkması ile birlikte Hatay ili büyük ölçekli yeni yatırımlar çekmektedir. Bu durum, son yıllarda daralan işgücü talebinde artışa neden olmaktadır. Bununla birlikte 2007 yılı sonrası kamu yatırımlarında meydana gelen görece artışlar, ildeki üretken yatırımları da tetiklemektedir.

Hatay ilinin nüfusu dikkate alındığında, kamu yatırımlarının ve bunlara bağlı olarak üretken yatırımlarının artırılması gerekmektedir. Son yıllarda özel sektörün yapmış olduğu yeni yatırımlar olumlu olmakla birlikte, ilin yatırım potansiyeli dikkate alındığında, özel sektörün daha çok yatırım yapması beklenmektedir. Bu nedenle, özel sektöre yönelik oluşturulacak yatırım teşvik politikalarında ilin nüfusu ve yatırım potansiyeli gibi faktörler karar alıcılar tarafından mutlaka dikkate alınmalıdır. Ayrıca, Hatay ilinde, 0-14 yaş grubunun, toplam nüfus içerisindeki payı Türkiye ortalamasına göre yüksektir. Bu oran Hatay ilinde, 2007 yılında %30,13, 2008 yılında %30,21, 2009 yılında ise %29,94'dür. (Türkiye geneli 2007 yılı %26,41, 2008 yılı %26,27, 2009 yılı %25,99'dur.) Bu rakamlar Hatay'ın bugün ve gelecekte de genç işgücü bakımından önemli bir potansiyeli olduğunu göstermekle birlikte, yeni iş olanaklarının yaratılamaması durumunda sürekli artan ve artma eğilimi de yüksek olan Hatay nüfusu açısından tehlike yaratabilecek bir durumdur. İldeki genç nüfusun yakın gelecekte artacak olması, bu nüfusun gerek eğitim gerekse de işgücüne katılımı açısından yönlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu yönlendirme ilin ihtiyaçları ve bu nüfusun

beklentileri yönünde araştırma yapılmasını ve bu alana daha fazla kaynak ayrılmasını gerektirmektedir. Bu nedenle karar alıcıların ildeki yatırımları, problemleri ve ihtiyaçları da dikkate genç nüfusu yönlendirebilecek gerek mesleki gerekse de girişimcilik ve iş kurma eğitimlerine önem vermesi gerekmektedir.

Hatay ilinde, toplam yaş bağımlılık oranı % 54,81, yaşlı bağımlılık oranı % 8,45, genç bağımlılık oranı ise % 46,36' dır. Toplam bağımlılık oranının yüksekliği önemli oranda genç bağımlılık oranından kaynaklanmaktadır. Genç bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının (% 38,79) üzerindedir. Toplam yaş bağımlılık oranının genç ve yaşlı nüfus grupları arasındaki dağılımı kamu politikalarının belirlenmesinde ve kamusal kaynakların dağılımında önem taşımaktadır.

Hatay ilinde 0-14 yaş grubunun, Türkiye ortalamasının üzerinde olması, kalkınma carilerinden birisi olan ildeki eğitim yatırımlarının arttırılmasını gerektirmektedir. Bu konu üretim ve işgücünün niteliğinin arttırılması açılarından da önemlidir.

Hatay ilindeki işsizlerin almış oldukları eğitim seviyesi oldukça düşüktür. İlk ve ortaöğretim düzeyinde yapılan başvuruların toplam başvurulara oranı 2008 yılında % 66, 2009 yılında ise % 77' dir. Bu oranın yüksekliği Hatay ilinde işsizliğin dışında eğitim ve mesleksizlik sorununun olduğunu göstermektedir. Yine aynı şekilde bu oranın bir önceki yıla göre artış göstermesi ancak niteliksiz göç olgusu ile açıklanabilir. Bu durum İŞKUR tarafından dikkate alınarak, belirtilen grubun meslek edindirmeye yönelik eğitilmesi gerekmektedir.

Kalkınma carilerinden bir diğeri ise sağlık sektörüne yapılacak yatırımlardır. Nüfus ve yatak sayısı birlikte değerlendirildiğinde Hatay'da diğer illere göre sağlık sektörüne yatırım ihtiyacı yüksektir. Kamu ve özel sektör kaynakları bu konuda harekete geçirilmelidir. Bu sayede bu alt sektöre ilişkin işgücü talebi genişleyecek ve bağlı olarak yetişmiş işgücü ihtiyacı da artacaktır. Bu gelişmenin istihdama önemli derecede katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Hatay ilinde son altı yıl içerisinde yatırım yapan işletme sayısı anket kapsamına alınan 1.557 işletme arasından 619' dur. Bu yatırımların % 83' ü genişleme ve komple yeni yatırım niteliğindedir. Yapılan yatırımların istihdama olan etkisine bakıldığında; son altı yıl içerisinde 5.553 kişi bu yatırımlardan dolayı istihdam edilmiştir. Gelecek dönemde ise, işletmeler toplamda 352 adet, genişleme ve/veya yeni yatırım yapacağını belirtmiştir. Bu yatırımların istihdama olan katkısının da 6.832 kişi olması beklenmektedir. Planlanan yatırımlardan beklenen ortalama kişi/

yatırım oranı ise 19,4' dür. Bu durum, yapılacak olan sabit sermaye yatırımlarının geçmiş yıllardaki yatırımlara göre, tutar olarak daha büyük, nitelik olarak da daha kapsamlı olacağına bir göstergesidir. Anket kapsamına alınan örneklem, anakütleye uyarlandığında yukarıda bahsedilen rakamların yaklaşık dört katı kadar istihdam sağlanacağı söylenebilir. Bu durum, 2011 – 2015 yılları için yapılan zaman serisi analizleri tarafından da desteklenmekte ve önümüzdeki beş sene için yaklaşık 45.000 ek istihdam olacağı tahmin edilmektedir.

Yapılan zaman serisi analizlerinde, İŞKUR' a kaydı olan ve herhangi bir işe yerleştirilmemiş, aktif kayıtlarda bulunan işsizlerin 2010 ve 2011 yıllarında artacağı öngörülmektedir. Bununla birlikte açık işler toplamında da artış olacağı öngörülmektedir. Diğer bir anlatımla, açık işler toplamının artması işgücüne olan talebin artacağını, kayıtlı işsiz artması da işgücü arzının artacağını gösterir. Ancak işgücü arzındaki artış oranının, açık iş talebindeki artış oranına yakın olması, Hatay ilinde mevcut ekonomik yapının değişmesi zorunluluğunu ortaya koymaktadır. Diğer bir anlatımla Hatay ilinin yatırım ortamının iyileştirilmesi ve yeni yatırımların daha fazla yapılması durumunda ancak işsizlik oranı azaltılabilecektir. Ayrıca TÜİK' in, Hatay ilinin nüfusunun gelecek 10 yıl içerisinde yaklaşık %5 artacağı öngörüsü, yapılacak yatırımların önemini daha da arttırmaktadır. Bu nedenle ildeki girişimcilik ikliminin karar alıcılar tarafından analiz edilmesi, yapılacak yatırımlara bağlı olarak da işgücü arzının niteliğinin artırılması gerekmektedir.

Ayrıca, 2005 yılından bu yana İŞKUR' a yapılan başvurularda düzenli bir artış olmakla birlikte, 2010 yılı ilk aylarındaki kuruma yapılan başvurularda görece olarak bir azalma söz konusudur. 2011 yılında ise bu başvuruların artacağı tahmin edilmektedir. Bu artışta da; büyük çoğunlukla sanayi sektöründe yer alan “Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları” meslek grubunun 2010 ve 2011 yılları için görece olarak azalmasına rağmen, “yardımcı profesyonel meslek mensupları” meslek grubunun başvurularının artmasının etkili olması beklenmektedir. Bununla birlikte kayıtlı işsiz ve kayıtlı işgücüne ait gelecek öngörüler birlikte değerlendirildiğinde; kayıtlı işsizlerde yaşanacak artış, kayıtlı işgücündeki artıştan daha fazla olacaktır. Bu farkın da, “daha iyi bir iş arayanlar” ve “emekli iş arayanlar” gruplarının sayılarındaki azalıştan kaynaklanabileceği söylenebilir.

Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları için açık işlerin 2010 ve 2011 yılları içerisinde artış göstereceği tahmin edilmektedir. Bu meslek grubuna yönelik artan açık iş öngörüsü, bu meslek elemanlarının yoğunlukla istihdam edildiği sanayi sektörünün gelecek

dönemlerde büyüyeceğini teyit eder niteliktedir. Bu meslek grubundan gelen başvuruların 2010 ve 2011 yıllarında görece olarak azalacağı öngörüsü dikkate alındığında; bu durum; belirtilen meslek grubunda işgücü arzının, işgücü talebini karşılayamayacağını göstermektedir. Bu nedenle İŞKUR' un aktif işgücü programları arasında "Teknik Eleman Alt Düzey" meslek grubuna yönelik çalışmalar yapılması gerekmektedir.

Aynı şekilde, Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları" meslek grubu için açık işlerde öngörülen artışlar, tüm sektörlerde büyüme yaşanabileceğini gösterir niteliktedir. Bu bağlamda, ilgili meslek grubuna yönelik gelen başvuruların artması olumlu bir gelişmedir. Sonuç itibarıyla, İŞKUR' un "işverene takdim" konusuna büyük önem vermesi gerekmektedir.

Hatay ilinde anket kapsamında incelenen işletmelerde belirlenen faktörlerden ilki sektörel işletme yapıları ile ilgilidir. İlde işletme sayıları bakımından hizmet sektörü bir çoğunluk teşkil etse de, yarattıkları istihdam bakımından sanayi sektörü diğer sektörlerle göre ön plana çıkmaktadır. Sektörlerin genel itibarıyla çalışma şekilleri incelendiğinde; hizmet sektöründe yer alan işletmelerin büyük çoğunlukla tek vardiyalı; sanayi sektöründe yer alan işletmelerin ise çoğunlukla birden fazla vardiyalı sistemde çalıştığı söylenebilir. Vardiya sayısı fazla olan işletmelerde düşük eğitim düzeyine sahip olan işgücünün gelecek dönemde istihdam edilmesi olası gözükmemektedir.

Ayrıca nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanların oranının % 16 olması; Hatay ilinde faaliyet gösteren işletmelerin emek yoğun olarak çalıştığının bir göstergesi olarak yorumlanabilir. Bu durum, kısa vadede olmasa bile orta ve uzun vadede, rekabet ve kaliteden doğan zorunluluklar nedeniyle bu işgücünün eğitilmesini gerektirecektir.

Temininde güçlük çekilen ve/veya ihtiyaç duyulan 426 kişilik işgücü talebi, yapmış olduğumuz analiz ve sınıflandırmalar doğrultusunda 111 farklı meslekte oluşmaktadır. İşletmelerin bu mesleklere yönelik taleplerinin karşılanmasında, % 71' i İŞKUR' dan; % 13 ise tanıdıklarından yararlanmak istediklerini belirtirken; % 15' i için ise işgücüne ulaşılmasında kanalın belirleyici olmadığı anlaşılmaktadır. Diğer bir anlatımla, işletmelerin işgücü temininde İŞKUR' dan gerçek anlamda ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde beklentileri söz konusudur. Bu beklentiler istihdam garantili meslek edindirme kursları ya da programları olabileceği gibi, İŞKUR veritabanında hâlihazırda mevcut olan işgücünün sistematik bir yaklaşım ve doğru değerlendirme yapılması yoluyla karşılanabilir.

Bu açıdan bakıldığında, İŞKUR Genel Müdürlüğü ve bağlı olan taşra teşkilatına önemli görevler düşmektedir. Bu görevler;

- ✓ Kurumun *misyon ve vizyonunun* tüm personel düzeyinde algılanış biçiminin gözden geçirilmesi,
- ✓ İŞKUR veritabanının arz ve talebi karşılayacak şekilde oluşturulması (kayıt sisteminin geliştirilmesi),
- ✓ İşletmelere düzenli olarak ziyaretlerin yapılması ve güncel taleplerin daha hızlı bir şekilde alınması,
- ✓ İŞKUR İl Müdürlüklerindeki personelin hem nitelik hem de nicelik anlamında güçlendirilmesi,
- ✓ Yapılan mesleki sınıflandırmaya göre, temininde güçlük çekilen personelin ağırlıklı olarak teknik eleman alt düzey ve uzman / sorumlu grubunda olduğu görülmektedir. Hatay ilinde sektörlerin istihdam açısından mevcut yapıları ve gelecek eğilimleri dikkate alındığında, İŞKUR ve diğer meslek eğitimi veren kurumların uygulayacakları politikalarda bu durumu göz önünde bulundurması ayrıca İŞKUR ve diğer meslek eğitimi veren kurumların, gelecek eğitim programları içerisinde bu meslek gruplarına ağırlık vermesi,
- ✓ Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanların oranın % 16'dır. İlin niteliksiz göç alması bu oranın zaman içerisinde yükselmesine neden olacaktır. Bununla birlikte ilde yapılacak yeni yatırımlarda bundan sonraki istihdamın doğrudan niteliğe bağlı olacağı kaçınılmazdır. Bu nedenle İŞKUR' un niteliksiz işgücünü, temininde güçlük çekilen ve/veya ihtiyaç duyulan meslekler doğrultusunda eğitim programları açılması,
- ✓ İlköğretim mezunu olan işsizlerin (niteliksiz işgücü) girişimcilik eğilimlerinin yüksek olmasına rağmen girişimcilik konusunda eğitimleri bulunmamaktadır. İŞKUR' un belirtilen gruptaki işsizlere yönelik girişimcilik eğitimleri düzenlemesi,
- ✓ Hatay ilinde anket uygulanan işletmelerdeki çalışanların askerlik durumları incelendiğinde; çalışanların neredeyse tamamının askerlikle bir ilişkisinin bulunmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Bu nedenle İŞKUR, kuruma başvuran iş arayanları başvuru sırasında, insan kaynakları uzmanlığı yaparak askerlik konusunda yönlendirmesi

şeklinde sıralanabilir.

Çalışma kapsamında 1.557 işletme ve 29.873 çalışanın bilgisine ulaşılmıştır. Hatay ili geneli incelendiğinde ise 2010 Temmuz ayı SGK verilerine göre toplamda 14.757 işletme ve 107.535 zorunlu sigortalı çalışan mevcuttur. Seçilen örneklem ile; anakütlenin işletme bazında yaklaşık % 11' i, çalışan işgücü bazında ise yaklaşık % 28' i temsil edilmektedir. Temininde güçlük çekilen ve/veya ihtiyaç duyulan meslekler kısmında elde edilen bulguları, bu oranı göz önüne alınarak değerlendirmek gerekmektedir. Konuyla ilgili tüm bulgular birlikte değerlendirildiğinde; 2011 yılı için İŞKUR' un aşağıdaki mesleklere yönelik kurslar geliştirmesi tavsiye edilmektedir.

Meslek	2010 - 2015		
	En Az	En Fazla	Ortalama
Acil Tıp Teknisyeni	242	333	287
Afet Müdahale Elemanı	22	30	26
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	308	423	366
Ambalajcı (Elle)	22	30	26
Ambalajcı (Makine ile)	22	30	26
Anestezi Teknikeri	22	30	26
Asfalt Kesme Makinesi Operatörü	22	30	26
Asfalt Kırma Operatörü	22	30	26
Aşçı	44	60	52
Bakım Onarım Elemanı (Hadde)	66	91	78
Bakım Onarım Elemanı (Petrol Tankları)	66	91	78
Baklavacı	22	30	26
Baş Aşçı	22	30	26
Beden İşçisi (Genel)	330	454	392
Boru Kesme Makinesi Operatörü (Metal Boru İmali)	22	30	26
Boru Üretim İşçisi	22	30	26
Büro Memuru (Genel)	88	121	104
Büro Memuru (Personel)	66	91	78
CNC Torna Tezgahı Operatörü	704	968	836
Çocuk Gelişimi ve Eğitimcisi	66	91	78
Demirci (İnşaat)	22	30	26
Depo Hamalı	22	30	26
Dış Ticaret Uzmanı	198	272	235
Doktor	66	91	78
Dokuma Makineleri Operatörü	22	30	26
Dondurmacı	22	30	26
Ebe	66	91	78
Eksper (Motorlu Kara Taşıtları)	22	30	26
Ekstraksiyon Operatörü (Yağ)	22	30	26
Elektrik Teknikeri	44	60	52

Elektrik Teknisyeni	66	91	78
Fırıncı	22	30	26
File Makinesi Operatörü	22	30	26
Forklift Operatörü	88	121	104
Formen (Tuğla İmalatı)	44	60	52
Garson (Servis Elemanı)	264	363	313
Gıda Mühendisi	44	60	52
Grafiker (Matbaa)	22	30	26
Gümrük İşleri Sorumlusu	22	30	26
Güvenlik Görevlisi	22	30	26
Haddecı (Demirden Gayri Metaller)	22	30	26
Haddecı Sıcak (Çelik)	22	30	26
Haddecı Soğuk (Çelik)	22	30	26
Hamurkar	44	60	52
Hemşire	220	302	261
Hizmetli (Genel)	22	30	26
İdari İşler Memuru (Genel)	22	30	26
İnsan Kaynakları Uzmanı	22	30	26
İnşaat İşçisi (Genel)	22	30	26
İnşaat Mühendisi	110	151	131
İşyeri Hemşiresi	22	30	26
Kalıpçı (İnşaat)	110	151	131
Kalıpçı (Sanayi)	220	302	261
Kambiyo Sorumlusu	132	181	157
Kasiyer	22	30	26
Kaynakçı (Argon)	22	30	26
Kaynakçı (Boru)	110	151	131
Kaynakçı (Elektrik Ark)	44	60	52
Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	88	121	104
Kaynakçı (Su altı)	22	30	26
Kepçe Operatörü	66	91	78
Kimya Mühendisi	44	60	52
Komi	66	91	78
Kurutma Operatörü (Kimyasal ve İlgili İşlemler)	44	60	52
Maden Mühendisi	44	60	52
Maden Teknisyeni	22	30	26
Madenci (Genel)	22	30	26
Makine Mühendisi	44	60	52
Makine Operatörü (Maden Taş Ocağı)	88	121	104
Masör (Sağlık)	22	30	26
Mekanik Bakım - Onarımcı (Otomotiv)	22	30	26
Mekanik Montajcı	44	60	52
Metal Teknisyeni	22	30	26
Metalürji Mühendisi	44	60	52
Mimar	22	30	26

Mobilya İmalatçısı	88	121	104
Mobilya Montaj Kurulum Ustası	220	302	261
Mobilya ve Dekorasyon Teknikeri	44	60	52
Motor ve Araç Tekniği Bilgisi Öğreticisi (Sürücü Kursu)	44	60	52
Muayene İstasyonu Teknisyeni	22	30	26
Muhasebe Uzmanı	550	756	653
Muhasebeci (Defter Tutan)	110	151	131
Mutfak Görevlisi (Genel)	22	30	26
Operasyon Müdürü (Turizm)	22	30	26
Öğretmen	44	60	52
Ölçüm Operatörü (CMM)	22	30	26
Panel Montaj Elemanı (İmalat)	66	91	78
Pastacı	66	91	78
Pazarlama Sorumlusu	198	272	235
Plastik Doğramacı/PVC Doğrama-İmalat ve Montajcısı	44	60	52
Rehber Öğretmen (Psikolojik Danışman)	66	91	78
Resepsiyonist	22	30	26
Sabun İmalatçısı	44	60	52
Sağlık Memuru	88	121	104
Satınalma Uzmanı	154	212	183
Satış Elemanı	66	91	78
Satış Temsilcisi	396	544	470
Sekreter	308	423	366
Serigrafi Elemanı (Sanayi)	66	91	78
Sevkiyat Sorumlusu	22	30	26
Soğuk Hava Depo İşçisi	44	60	52
Şoför (Tanker)	44	60	52
Şoför (Yük Taşıma)	770	1059	914
Teknik Ressam	44	60	52
Temizlik Görevlisi (Genel)	22	30	26
Topograf	22	30	26
Trimer Operatörü (İnşaat)	44	60	52
Veteriner	22	30	26
Vinç Operatörü	176	242	209
Zihinsel Engelliler Sınıf Öğretmeni	22	30	26
Ziraat Mühendisi	110	151	131
Toplam	9.374	12.884	11.129

Yukarıdaki tabloda işletmelerin analizinden elde edilen bilgiler doğrultusunda ihtiyaç duyulacak meslekler belirtilmiştir. Ancak bunların dışında işverenler tarafından anket kapsamında olmasa da, gerek arama konferansları gerekse de sektörel görüşmeler neticesinde ağırlık verilmesi gereken diğer meslekler aşağıda sıralanmıştır.

Meslek		
Ayakkabı İmalatçısı (Saya)	Hasta Yaşlı Bakımcı	Restorasyoncu
Ayakkabı İmalat İşçisi Genel	İklimlendirme Soğutma Teknikeri	Restorasyon Teknisyeni
Bahçıvan	İpek Boyamacısı (Elle)	Tıbbi ve Aromatik Bitki Yetiştiricisi
Bilişim Teknolojileri Elemanı (Genel)	İpekçilik Tezgah Operatörü	Tur Operatörü
Çiftlik Kâhyası (Nitelikli)	Kalite Kontrolcü	Yükleme – Boşaltma Elemanı
Doğalgaz Tesisatçısı	Paketleme Elemanı	

Bununla birlikte, yönetim otoritesi tarafından yapılan incelemeler sonucu ilde ağırlık verilmesi gereken el sanatları da tespit edilmiştir. Bunlar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

No	EL SANATI TÜRÜ
1	Ağaç İşleri
2	Metal İşlemciliği
3	Cam İşlemciliği
4	Seramik Üretimi
5	Çömlekçilik, testicilik
6	Çinicilik
7	Dokumacılık
8	Hasırcılık
9	Sepet Örucülüğü
10	Müzik Aleti Yapımcılığı
11	Keçecilik
12	Kilimcilik
13	Halıcılık
14	Semer Yapımcılığı
15	Taş İşlemciliği
16	Süs Taşları İşçiliği
17	Sedef İşlemciliği
18	Kâğıt Sanatları (Hattatlık, Ebru, Tezhip)
19	Deri Eşya Yapımı
20	Folklorik Bebek Yapımı-Folklorik Giysi
21	Yorgancılık
22	Tarakçılık
23	Alçı İşleri//Tandır Yapımı
24	Dikiş, Nakış İşleri, Kumaş Süslemciliği, Oya Örucülüğü Ve Örucülük
25	Süpürgecilik

El sanatlarına yönelik bu meslekler hizmet ve turizm sektörlerinde yaratılan katma değeri attırarak niteliktedir.

İşletmelerin kurumlardan aldıkları destekler son derece azdır. İşletmelerin yaklaşık olarak % 76' sı herhangi bir destek unsuruna ihtiyacı olmadığını belirtmiştir. Ayrıca kurumlardan herhangi bir destek almayan işletmelerin % 18' i desteklerden haberdar olmadıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuç, şaşırtıcıdır ve aynı zamanda destek veren kurumlar ile işletmeler arasında iletişim sorunu olduğunun bir göstergesidir. Hizmet sektöründe yer alan işletmelerin, istihdam yaratma becerilerinin artırılabilmesi için, verilen desteklerin hem kapsam hem de tutar açısından geliştirilmesinin gerekmektedir.

Yukarıda söylenen politika önerileriyle birlikte, işgücü piyasasının arz ve talebine yönelik yapılan arama konferansları sonucunda, karar alıcılara ve sektör temsilcilerine yönelik diğer öneriler aşağıda sıralanmıştır.

Karar Alıcılara Yönelik Politika Önerileri	Sektör Temsilcilerine Yönelik Politika Önerileri
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Yeni OSB Kurulması ve/veya mevcut OSB'lerin Geliştirilmesi ✓ Ar-Ge Desteği Sağlanması ✓ Fuar Alanlarının Geliştirilmesi ✓ Turizme Destek Verilmesi ✓ Samandağı İlçesinin Turizme Açılması ✓ Samandağı'da Marina Kurulumu ✓ Tanıtım ve Reklama Önem verilmesi ✓ Meslek Liseleri ve İş-Kur Programlarındaki Eğitimcilerin Kalitesinin artırılması ✓ Üniversite Mezunları İçin İş Sahalarının Genişletilmesi ✓ İş-Kur'un Daha Etkin Çalışması ✓ Lâskîye Kapısı'nın Açılması ✓ Tarımsal Üretimin Desteklenmesi ✓ Lojistik Köyünün Oluşturulması ✓ İskenderun Limanının Özelleştirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mevcut İşgücünün Yeni Teknolojilerle Donatılması ✓ İpekçiliğin Yaygınlaştırılması ✓ Fizibilite Çalışması Yapılması ✓ Markalaşma ✓ İşletmelerin Pazarlama Eksikliğinin Giderilmesi ✓ İşletmecilerin Maliyet Muhasebesi Konusunda Eğitilmesi ✓ Kalifiye Eleman Yetiştirilmeli ✓ Ara Eleman Yetiştirilmesi ✓ Tarımsal Ürünleri İşlemeye Yönelik Fabrikaların Kurulması ✓ Kooperatifçiliğin etkin kullanılması ✓ Tarım ilaçlaması yapabilecek eleman yetiştirilmesi ✓ Tarıma dayalı sanayi birimlerinin geliştirilmesi ✓ Tüm zirai işlerde vasıflı İşgücünün yetiştirilmesi

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ulaştırma Müdürlüğü Kurulması ✓ Limanların Kullanım Alanlarının Genişletilmesi ✓ Hatay'ın Tanıtımına Önem Verilmesi ✓ Kredi ve Teşviklerin Arttırılması ✓ SGK Primlerinin Düzenlenmesi ✓ Turizm Altyapısının Genişletilmesi ✓ Kayıt dışı Faaliyetlerin Engellenmesi ✓ Üniversite Sanayi İşbirliğinin Sağlanması ✓ Yeni Sebze Hali Kurulması ✓ Mera alanlarının çoğaltılması ✓ Müze Ön Plana Çıkartılmalı ✓ Haddecilik, özel kaynakçılık ve kok süreçleri ile ilgili eğitim bölümleri açılmalı ✓ Yasalar yapılırken istişare yapılmalı (Yasalar istihdamı kendi engellemekte) ✓ Sistematik eğitim süreçleri oluşturulmalı (İşletmeler, İŞKUR' dan gelen işgücüne makine emanet edemiyorlar) ✓ Alternatif enerji kaynakları çoğaltılmalı (rüzgar enerjisi, vb.) ✓ Sanayi için yer temini yapılmalı ✓ Sanayide geçen tüm meslekler tanımlı hale getirilmeli 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Eğitim projelerin getirilmesi ✓ Entegre tesislerin kurulması ✓ Çiftçilik ile ilgili eğitim kurumları kurmak ✓ Sebze yetiştiriciliğinde bakım işlerini yapabilecek eleman yetiştirilmesi ✓ Yetiştiricilik ve pazarlamada kurumlardan destek alınması ✓ Seracılığın geliştirilmesi ✓ Zeytin ve benzeri işlerde budama yapabilen eleman yetiştirilmesi ✓ Modern tarım teknikleri kullanılmasına yardımcı olmak ✓ Katma değer sağlayan ürünlerin çoğaltılması ✓ Tıbbi ve aromatik bitkilerin yaygınlaşması ✓ Üniversitelerle işbirliği yapmak ✓ İnanç turizmi için yeni projeler geliştirilmeli ✓ Bilinçsiz rekabet önlenmeli ✓ El sanatlarına gereken önem verilmeli ✓ Kalite arttırılmalı ✓ Turizm işletmelerine hizmetler standardı getirilmeli ✓ Mesleki alanda uzmanlaştırılmış işgücü yetiştirilmeli ✓ Üniversite mezunları turizm konusunda özendirilmeli ✓ Konsept otellerin açılması ✓ Sanayide geçen tüm meslekler tanımlı hale getirilmeli ✓ Her mesleğin eğitim programı oluşturulurken bilgi teknolojileri de düşünülmalı ✓ Eğitimler ve meslekler konusunda kurumlar arasında ortak dil geliştirilmeli ✓ Yurt içinde yassı sac ve boru sektörlerinin genişletilmesi gerek
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mavi yakanın eğitime önem verilmeli ✓ Firmalarda maliyeti düşürme çalışmaları zorunlu hale getirilmeli ✓ Üretimde yeni yönetim sistemleri geliştirilmeli
--	--

Yukarıda sıralanan karar alıcılara yönelik politika önerilerinden bazıları konusunda, il yöneticilerinin harekete geçmiş oldukları bilinmektedir. Bununla birlikte bu önerilerin, tam anlamıyla gerçekleştirilmemiş veya tamamlanmamış olması katılımcıların bu şekilde değerlendirme yapmalarına neden olmuştur. Burada sıralanan politika önerilerinin önem dereceleri, ilgili bölümde sektörel bazda ayrıştırılarak verilmiştir. Karar alıcıların ve sektör temsilcilerinin bu önem derecelerine dikkat ederek stratejik eylem planlarını yapmaları, bu önerilerin arzu edilen seviyeye getirilmeleri açısından önemlidir. Bununla birlikte sektör temsilcilerine yönelik sıralanan öneriler daha çok işgücü arzının niteliklerini arttırmaya ve bazı mesleklerde ara eleman yetiştirilmeye yöneliktir. Bu nedenle, ilgili odaların ve/veya sivil toplum kuruluşlarının, işletmelerin ve sektörlerin eğitim ihtiyaçlarını gelen talepler doğrultusunda sınıflandırarak, İŞKUR ve benzeri kamu kurumlarından talep etmesi, işletmeler ile kamu kurumları arasında iletişimini kolaylaştıracak ve böylece gerek odaların işlevselliği gerekse de sektörel aidiyet sağlanacaktır.

EKLER

Ek 1. Sahada Uygulanan Anketler

İşveren Anket

Bu anket MG Kariyer Eğitim Danışmanlık tarafından Hatay İl İstihdam Kurulu adına gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmayla elde edilecek verilerden, Hatay İli Geneli İstihdam ve Ekonomik Raporu önümüzdeki 5 yıllık projeksiyonla oluşturulacaktır. Danışmanlık şirketi ve anket sahibi dışında herhangi bir üçüncü kişi, grup ya da kurumla paylaşılmayacaktır.

1. İşletmenize ait genel bilgileri belirtiniz.

İşletmenizin adını yazınız.

Kuruluş tarihinizi belirtiniz.

Kayıtlı bulunduğunuz odayı belirtiniz.

Faaliyet gösterdiğiniz sektör ve alt sektörleri belirtiniz.

SEKTÖR	ALT SEKTÖR
1.	1.1.
	1.2.
2.	2.1.
	2.2.

2. Şu anda çalışılan vardiya sayısını belirtiniz.

- Devamlı Gündüz – 1 Vardiya 3
- 2 4

3. Bu zamana kadar kamu kurumlarından destek aldınız mı?
(Örnek: KOSGEB, İŞKUR, TÜBİTAK, vb.)

EVET	DESTEK	KURUM
<input type="checkbox"/>	1.	
	2.	
	3.	
	4.	
	5.	
HAYIR	NEDEN?	
<input type="checkbox"/>	1.	
	2.	
	3.	

4. Son 5 yıl için; işe alınan (istihdam edilen) ve işten çıkarılan işgücü sayısını belirtiniz.

Yıllar	İşe Alınan	İşten Çıkarılan	İşten Çıkarma Nedeni 1	İşten Çıkarma Nedeni 2
2005				
2006				
2007				
2008				
2009				
2010				

Not: Yukarıda sadece işe alınan ve çıkarılan personelin sayısı belirtilecektir. Mevcut rakamlarını içermemelidir. Mevcuttaki değişimler asıldır.

5. Son 5 yıl için; kapasitenizdeki artışı belirtiniz.
(Örnek: Teknolojik yatırım, yeni makine tahsisi, vb.)

Yıllar	Yatırım	Kapasite Artışı	İşgücüne Etkisi
2005			
2006			
2007			
2008			
2009			
2010			

6. Gelecek için yapılması planlanan yatırımlar var mıdır? Varsa nelerdir?
(Örnek: Yeni makine yatırımları, ihracata yönelme, sektörde ya da sektörler arası yatay ya da dikey büyüme, vb.)

Planlanan Yatırım	Yatırımın İşgücüne Etkisi
1.	
2.	
3.	
4.	

7. Son 5 yıl için Kapasite Kullanım Oranlarınızı belirtiniz.

Yıllar	Kapasite Kullanım Oranı
2005	
2006	
2007	
2008	
2009	
2010	

8. Çalışanların Eğitim İhtiyacı Var mı?

EVET	POZİSYON	EĞİTİM
<input type="checkbox"/>	1.	
	2.	
	3.	
	4.	
	5.	
HAYIR	NEDEN?	
<input type="checkbox"/>	1.	
	2.	
	3.	

9. Çalışanlara Eğitim Veriliyor mu?

EVET	POZİSYON	EĞİTİM
<input type="checkbox"/>	1.	
	2.	
	3.	
	4.	
	5.	
HAYIR	NEDEN?	
<input type="checkbox"/>	1.	
	2.	
	3.	

10. Mevcut çalışan sayınız ve çalışanlarınıza ilişkin aşağıdaki istenilen bilgileri belirtiniz.

Cinsiyet	Kadın	Erkek				Toplam
Çalışan Sayısı						
Eğitim Durumu	Okur – Yazar	İlköğretim	Lise	Lisans	Yüksek Lisans	
Çalışan Sayısı						
Medeni Durum	Evli	Bekâr				
Çalışan Sayısı						
İşletme Tecrübesi	< 1	1 – 5 Yıl	5 <			
Çalışan Sayısı						
Toplam Tecrübe	< 1	1 – 5 Yıl	5 <			
Çalışan Sayısı						

Not: Bu anket sorusu için size sunulmuş ayrıntılı dosyayı da doldurmanız gerekmektedir.

MEVCUT DURUM

No	Çalışan	Pozisyon	İşe Alınma Tarihi	İşletmedeki Tecrübe	Yaş	Cinsiyet	Askerlik Durumu	Medeni Durum	Çocuk Sayısı	Eğitim Durumu	Bölüm	Tecrübe (Yıl)	İlçe	Sertifika / Nitelik	Yerleşme
1															
2															
.															
.															

İSTENİLEN İŞGÜCÜ

No	Pozisyon	İhtiyaç Olan İşgücü Sayısı	İstenilen Tecrübe	Yaş	Cinsiyet	Askerlik Durumu	Medeni Durum	Çocuk Sayısı	Eğitim Durumu	Bölüm	İlçe	Sertifika / Nitelik	Yerleşme
1													
2													
.													
.													

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN İŞGÜCÜ

No	Pozisyon	İstenilen Tecrübe	Yaş	Cinsiyet	Askerlik Durumu	Medeni Durum	Çocuk Sayısı	Eğitim Durumu	Bölüm	İlçe	Sertifika / Nitelik	Yerleşme
1												
2												
.												
.												

Çalışan Anket

Bu anket MG Kariyer Eğitim Danışmanlık tarafından Hatay İl İstihdam Kurulu adına gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmayla elde edilecek verilerden, Hatay İli Geneli İstihdam ve Ekonomik Raporu önümüzdeki 5 yıllık projeksiyonla oluşturulacaktır. Danışmanlık şirketi ve anket sahibi dışında herhangi bir üçüncü kişi, grup ya da kurumla paylaşılmayacaktır.

1. Kişisel Bilgiler

Ad Soyad	Yaş	Cinsiyet	Askerlik Durumu	Medeni Durum	Çocuk Sayısı	Eğitim Durumu	Bölüm

2. İşyeri ve Çalışma Durumu Bilgileri

İşletme Adı	Pozisyon 1	Tecrübe 1	Eğitim 1

Pozisyon 2	Tecrübe 2	Eğitim 2	İşletmedeki Toplam Tecrübe

3. Geçmiş Kariyer Bilgileri

Bir Önceki Pozisyon	Sektör	Ayrılma Nedeni	Tecrübe

Bir Önceki Pozisyon	Sektör	Ayrılma Nedeni	Tecrübe

Bir Önceki Pozisyon	Sektör	Ayrılma Nedeni	Tecrübe

TOPLAM TECRÜBE :

4. Gelecek 5 Yıl Projeksiyonunda Çalışılmak İstenen Pozisyon

--

5. Mevcut İşte Olmanın Sebebi/leri

1.
2.
3.
4.
5.

6. Girişimcilik Eğilimi

	EVET	HAYIR
İş kurma düşüncesi/ isteği var mı?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

7. Girişimcilik Nitelikleri

Girişimcilik Eğitimi Alınmış mı?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Ailede girişimci var mı?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
İş kurmak için gerekli finansman mevcut mu?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Hangi alanda ne tür bir işin kurulması planlanıyor?

--

Bu alanda tecrübe mevcut mu?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
------------------------------	--------------------------	--------------------------

İş kurma konusundaki engeller/ sıkıntılar nelerdir?

1.
2.
3.
4.
5.

8. Gelecek Kariyer Planları

EVET

HAYIR

Mevcut işi değiştirmeyi düşünüyor mu?

Nedenleri belirtiniz.

1.	3.
2.	4.

Yapılması düşünülen iş değişikliğinin boyutu ve şekli nedir?

Aynı işletmede pozisyon değişikliği

İşletme Değişikliği

Sektör Değişikliği

İl/ İlçe Değişikliği

Diğer

.....

9. SGK prim ve bildirimleri konusunda işveren hakkındaki düşünceler nelerdir?

OLUMLU

OLUMSUZ

10. İŞKUR ve diğer Kamu Kurumlarından istihdam politikası açısından beklentileriniz nelerdir?

1.
2.

İşsiz Anket

Bu anket MG Kariyer Eğitim Danışmanlık tarafından Hatay İl İstihdam Kurulu adına gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmayla elde edilecek verilerden, Hatay İli Geneli İstihdam ve Ekonomik Raporu önümüzdeki 5 yıllık projeksiyonla oluşturulacaktır. Danışmanlık şirketi ve anket sahibi dışında herhangi bir üçüncü kişi, grup ya da kurumla paylaşılmayacaktır.

1. Kişisel Bilgiler

Ad Soyad	Yaş	Cinsiyet	Askerlik Durumu	Medeni Durum	Çocuk Sayısı	Eğitim Durumu	Bölüm

2. Çalışma Durumu Bilgileri

İşsiz Kaldığı Tarih	İşsizlik Süresi

3. İşsizlik Ödeneği Bilgisi

İşsizlik Ödeneği Alınıyor mu?	
Ne kadar süredir alınıyor?	ay ay
Ne kadar ödenek alınıyor?	TL / Ay

4. Geçmiş Kariyer Bilgileri

Bir Önceki Pozisyon	Sektör	Ayrılma Nedeni	Tecrübe

Bir Önceki Pozisyon	Sektör	Ayrılma Nedeni	Tecrübe

Bir Önceki Pozisyon	Sektör	Ayrılma Nedeni	Tecrübe

TOPLAM TECRÜBE :

5. Çalışılmak İstenen Pozisyon

No	İsteneen Sektör	İsteneen Pozisyon
1		
2		
3		

6. Aranılan İşteki Temel Beklentiler

1.
2.
3.
4.
5.

7. İş Arama Sürecinde İş Bulma Faaliyetleri

	EVET	HAYIR
Yazılı bir özgeçmiş var mı?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Özgeçmiş hazırlama konusunda eğitim alındı mı?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
İnternet portalları kullanılıyor mu?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Hangi pozisyonlara başvuru yapılıyor?	
Mülakat deneyimi var mı?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

8. Girişimcilik Eğilimi

	EVET	HAYIR
Girişimcilik isteği var mı?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

9. Girişimcilik Nitelikleri

Girişimcilik Eğitimi Alınmış mı?

Ailede girişimci var mı?

İş kurmak için gerekli finansman mevcut mu?

Hangi alanda ne tür bir işin kurulması planlanıyor?

Bu alanda tecrübe mevcut mu?

İş kurma konusundaki engeller/ sıkıntılar nelerdir?

1.

2.

10. SGK prim ve bildirimleri konusunda geçmiş işverenler hakkındaki düşünceler nelerdir?**OLUMLU****OLUMSUZ**

Ek 2 - A. Hazır Akıl Tablosu

İşgücünü Etkileyen Ulusal ve Uluslar arası Faktörler

- Devlet Yatırımları
- Hükümet Politikaları
- Ekonomik Gelişmeler
- İthalat – İhracat
- Küresel Krizler

İşgücünü Etkileyen Bölgesel Faktörler

- Çevre İllerin Eğilimleri
- Çevre İllerin Gelişme Potansiyelleri
- Çevre İllerle Ticari Bağlantılar
- Çevre İllerin Sanayi Yapısı (Ana – Yan Sanayi)

İşgücünü Etkileyen Yerel Faktörler

- Teknolojik Gelişmeler
- Hizmet Alanındaki Gelişmeler
- Finansman Kaynaklarındaki Gelişmeler
- Müşteri Beklentileri
- Tarihi ve Kültürel Potansiyel
- OSB' e Yönelik Gelişmeler
- Yeni Kurulan Firmalar
- Teşvikler
- Üretim Yapısındaki Gelişmeler
- Yer altı Kaynakları
- Üniversite (Mesleki Eğitim)
- Ticaret ve Sanayi Odaları
- İl Özel İdaresi
- Girişimcilik Potansiyeli

İşgücünün Niteliği

- İşgücünün Demografik Yapısı
- İşgücünün Eğitim Düzeyi
- İşgücünün Uzmanlaşma Eğilimleri
- İşgücünün Girişimcilik Potansiyeli

Sektörel Yapı

- Tarım
- Sanayi
- Hizmet
- İnşaat
- Taşımacılık
- Ortalama İşletme Büyüklüğü ve Çalışan Sayısı
- Öne Çıkan Sektörler ve Bu Sektörlerdeki İstihdam Yapısı
- En Fazla Çalışılan Meslekler (Sektörel Bazda)
- Açık İş Sayısı (Sektörel Bazda)
- Açık İşlerde İstenen Eğitim Düzeyi
- Temininde Güçlük Çekilen Meslekler (Sektörel Bazda)

Sosyo – Ekonomik Yapı

- İstihdam
- Nüfus Artışı
- Ekonomik Göstergeler
- Hanehalkı Harcama Eğilimleri
- Göç Göstergeleri
- İşgücüne Katılım Oranı
- Girişimcilik İklimi

Ek 2 - B. Arama Konferanslarında Kullanılan Formlar

Değişimler Listesi

No	Değişimler / Gelişmeler
1	
2	
.	
.	
.	

Fırsat / Tehdit Matrisi

No	Fırsat Olabilecek Değişim ve Gelişmeler
1	
2	
.	
.	
.	

No	Tehdit Olabilecek Değişim ve Gelişmeler
1	
2	
.	
.	
.	

Güçlü / Zayıf Yönler Matrisi

No	Güçlü Yönler
1	
2	
.	
.	
.	

No	Zayıf Yönler
1	
2	
.	
.	
.	

Gelişim Görevleri Matrisi

No	İstek Gelişim Görevleri	Ağırlık	Ham Değer	Ağırlıklı Toplam
1				
2				
.				
.				
.				

Ek 3 – A. Zaman Serisi Analizlerine İlişkin Ekler

Hatay Açık İş Özel Birim Kök Testi

Null Hypothesis: ACISO has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-4.623445	0.0006
Test critical values:		
1% level	-3.596616	
5% level	-2.933158	
10% level	-2.604867	

Prob=0.0006 < 0,05 H₀ Red. Seri durağandır.

Dependent Variable: DACISO

Method: Least Squares

Sample (adjusted): 2007M03 2010M07

Included observations: 41 after adjustments

Convergence achieved after 3 iterations

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	3.322864	6.423598	0.517290	0.6079
AR(1)	-0.516364	0.137307	-3.760659	0.0006
R-squared	0.266125	Mean dependent var		3.048780
Adjusted R-squared	0.247308	S.D. dependent var		71.88740
S.E. of regression	62.36796	Akaike info criterion		11.15153
Sum squared resid	151700.7	Schwarz criterion		11.23512
Log likelihood	-226.6064	F-statistic		14.14255
Durbin-Watson stat	2.418813	Prob(F-statistic)		0.000556

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	0.012333	Prob. F(1,38)	0.912158
Obs*R-squared	0.012978	Prob. Chi-Square(1)	0.909300

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	1.442108	Prob. F(2,36)	0.249761
Obs*R-squared	2.892805	Prob. Chi-Square(2)	0.235416

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	1.367149	Prob. F(3,34)	0.269340
Obs*R-squared	4.090527	Prob. Chi-Square(3)	0.251853

Her üç gecikmede de H_0 Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay Açık İş Özel Aylık Bazda Tahminler (2010:08 – 2013:12)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	36	172	124	225	165	170	151	166	163	170	172	176
2011	179	182	186	189	193	196	199	203	206	210	213	216
2012	220	223	227	230	233	237	240	244	247	250	254	257
2013	261	264	267	271	274	278	281	284	288	291	295	298

Hatay Açık İş Kamu Birim Kök Testi

Null Hypothesis: ACISK has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-4.545008	0.0007
Test critical values:		
1% level	-3.596616	
5% level	-2.933158	
10% level	-2.604867	

Prob=0.0007 < 0,05 H_0 Red. Seri durağandır.

Dependent Variable: DACISK

Method: Least Squares

Sample (adjusted): 2005M02 2008M07

Included observations: 42 after adjustments

Convergence achieved after 21 iterations

Backcast: 2005M01

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	0.216163	0.235551	0.917690	0.3643
MA(1)	-0.939861	0.097622	-9.627545	0.0000
R-squared	0.313597	Mean dependent var		0.190476
Adjusted R-squared	0.296437	S.D. dependent var		9.949232
S.E. of regression	8.345284	Akaike info criterion		7.127718
Sum squared resid	2785.751	Schwarz criterion		7.210464
Log likelihood	-147.6821	F-statistic		18.27479
Durbin-Watson stat	1.510379	Prob(F-statistic)		0.000115

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	0.129346	Prob. F(1,39)	0.721051
Obs*R-squared	0.135530	Prob. Chi-Square(1)	0.712766

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	0.081901	Prob. F(2,37)	0.921530
Obs*R-squared	0.176302	Prob. Chi-Square(2)	0.915623

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.052162	Prob. F(3,35)	0.984017
Obs*R-squared	0.173593	Prob. Chi-Square(3)	0.981735

Her üç gecikmede de H_0 Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay Açık İş Kamu Aylık Bazda Tahminler (2010:08 – 2013:12)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	1	12	2	1	2	47	22	20	20	21	21	21
2011	22	22	22	23	23	23	23	24	24	24	25	25
2012	25	26	26	26	26	27	27	27	28	28	28	29
2013	29	29	30	30	30	30	31	31	31	32	32	32

Hatay İşverene Takdim Özel Birim Kök Testi

Null Hypothesis: IVTAO has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-3.046223	0.0387
Test critical values:		
1% level	-3.596616	
5% level	-2.933158	
10% level	-2.604867	

Prob=0.0387 < 0,05 H_0 Red. Seri durağandır.

Dependent Variable: IVTAO
 Method: Least Squares
 Sample (adjusted): 2005M02 2008M07
 Included observations: 42 after adjustments
 Convergence achieved after 3 iterations

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	241.2849	53.42645	4.516207	0.0001
AR(1)	0.634101	0.120116	5.279080	0.0000
R-squared	0.410627	Mean dependent var		229.0714
Adjusted R-squared	0.395892	S.D. dependent var		161.8537
S.E. of regression	125.7997	Akaike info criterion		12.55371
Sum squared resid	633022.9	Schwarz criterion		12.63645
Log likelihood	-261.6279	F-statistic		27.86868
Durbin-Watson stat	2.115111	Prob(F-statistic)		0.000005

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	0.020217	Prob. F(1,39)	0.887666
Obs*R-squared	0.021242	Prob. Chi-Square(1)	0.884121

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	0.036161	Prob. F(2,37)	0.964519
Obs*R-squared	0.078034	Prob. Chi-Square(2)	0.961734

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.151567	Prob. F(3,35)	0.927986
Obs*R-squared	0.500169	Prob. Chi-Square(3)	0.918854

Her üç gecikmede de H_0 Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay İşverene Takdim Özel Aylık Bazda Tahminler (2010:08 – 2011:07)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	218	348	463	782	560	575	335	294	268	251	241	234
2011	229	227	225	224	223	223	222	-	-	-	-	-

Hatay İşverene Takdim Kamu Birim Kök Testi

Null Hypothesis: IVTAK has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-4.917513	0.0002
Test critical values:		
1% level	-3.596616	
5% level	-2.933158	
10% level	-2.604867	

Prob=0.0002 < 0,05 Ho Red. Seri durağandır.

Dependent Variable: DIVTAK

Method: Least Squares

Sample (adjusted): 2005M02 2008M07

Included observations: 42 after adjustments

Convergence achieved after 8 iterations

Backcast: 2005M01

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	0.147692	0.686596	0.215107	0.8308
MA(1)	-0.730236	0.115870	-6.302192	0.0000
R-squared	0.328402	Mean dependent var		0.642857
Adjusted R-squared	0.311612	S.D. dependent var		18.17774
S.E. of regression	15.08192	Akaike info criterion		8.311319
Sum squared resid	9098.576	Schwarz criterion		8.394065
Log likelihood	-172.5377	F-statistic		19.55940
Durbin-Watson stat	1.902287	Prob(F-statistic)		0.000073

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	0.063822	Prob. F(1,39)	0.801881
Obs*R-squared	0.066985	Prob. Chi-Square(1)	0.795778

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	0.062841	Prob. F(2,37)	0.939193
Obs*R-squared	0.135413	Prob. Chi-Square(2)	0.934535

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.067827	Prob. F(3,35)	0.976655
Obs*R-squared	0.225424	Prob. Chi-Square(3)	0.973384

Her üç gecikmede de H_0 Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay İşverene Takdim Kamu Aylık Bazda Tahminler (2010:08 – 2013:12)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	0	1	0	4	7	4	39	15	15	16	16	16
2011	16	16	16	17	17	17	17	17	17	17	18	18
2012	18	18	18	18	19	19	19	19	19	19	19	20
2013	20	20	20	20	20	21	21	21	21	21	21	21

Hatay İşe Yerleştirme Özel Birim Kök Testi

Null Hypothesis: ISYO has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 1 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-1.681774	0.4327
Test critical values:		
1% level	-3.600987	
5% level	-2.935001	
10% level	-2.605836	

Prob=0.4327 > 0,05 H_0 Kabul. Seri durağan değildir.

Null Hypothesis: DISYO has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-11.39568	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.600987	
5% level	-2.935001	
10% level	-2.605836	

Prob=0.0000 < 0,05 H_0 Red. Seri durağan hale gelmiştir.

Dependent Variable: DISYO

Method: Least Squares

Sample (adjusted): 2005M02 2008M07

Included observations: 42 after adjustments

Convergence achieved after 6 iterations

Backcast: 2005M01

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	2.909901	1.958282	1.485946	0.1451
MA(1)	-0.698515	0.114967	-6.075807	0.0000
R-squared	0.338613	Mean dependent var		3.000000
Adjusted R-squared	0.322079	S.D. dependent var		47.81927
S.E. of regression	39.37247	Akaike info criterion		10.23046
Sum squared resid	62007.64	Schwarz criterion		10.31320
Log likelihood	-212.8396	F-statistic		20.47900
Durbin-Watson stat	2.034347	Prob(F-statistic)		0.000053

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	0.126338	Prob. F(1,39)	0.724175
Obs*R-squared	0.132388	Prob. Chi-Square(1)	0.715969

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	1.210094	Prob. F(2,37)	0.309696
Obs*R-squared	2.455785	Prob. Chi-Square(2)	0.292909

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.751070	Prob. F(3,35)	0.529133
Obs*R-squared	2.358863	Prob. Chi-Square(3)	0.501338

Her üç gecikmede de H_0 Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay İşe Yerleşirme Özel Aylık Bazda Tahminler (2010:08 – 2013:12)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	27	171	93	192	136	150	136	145	148	151	154	157
2011	160	163	166	169	172	175	178	181	184	187	190	193
2012	196	199	202	205	208	211	214	217	219	222	225	228
2013	231	234	237	240	243	246	249	252	255	258	261	264

Hatay İŖe YerleŖtirme Kamu Birim Kök Testi

Null Hypothesis: ISYEK has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 1 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-3.410605	0.0162
Test critical values:		
1% level	-3.600987	
5% level	-2.935001	
10% level	-2.605836	

Prob=0.0162 < 0,05 H₀ Red. Seri durağandır.

Dependent Variable: ISYEK

Method: Least Squares

Sample (adjusted): 2005M02 2008M07

Included observations: 42 after adjustments

Convergence achieved after 11 iterations

Backcast: 2005M01

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	2.308214	1.081784	2.133710	0.0392
AR(1)	0.728950	0.212875	3.424313	0.0015
MA(1)	-0.641749	0.262331	-2.446331	0.0190
R-squared	0.089113	Mean dependent var		2.880952
Adjusted R-squared	0.042401	S.D. dependent var		4.691468
S.E. of regression	4.590929	Akaike info criterion		5.954791
Sum squared resid	821.9887	Schwarz criterion		6.078910
Log likelihood	-122.0506	F-statistic		1.907707
Durbin-Watson stat	2.161846	Prob(F-statistic)		0.162016

Model kurulduktan sonra modelde deđiŖen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıŖtır.

Lag1

ARCH Test:

F-statistic	0.000150	Prob. F(1,39)	0.990277
Obs*R-squared	0.000158	Prob. Chi-Square(1)	0.989966

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	0.094548	Prob. F(2,37)	0.910003
Obs*R-squared	0.203389	Prob. Chi-Square(2)	0.903306

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.347872	Prob. F(3,35)	0.790887
Obs*R-squared	1.129215	Prob. Chi-Square(3)	0.770026

Her üç gecikmede de H_0 Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay İşe Yerleştirme Kamu Testi Aylık Bazda Tahminler (2010:08 – 2011:12)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	0	1	0	3	0	0	3	3	3	3	2	4
2011	3	3	4	3	2	3	3	3	3	3	3	3

Hatay Başvuru Toplam Birim Kök Testi

Null Hypothesis: BASVURU has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-2.097458	0.2464
Test critical values:		
	1% level	-3.533204
	5% level	-2.906210
	10% level	-2.590628

Prob=0.2464 > 0,05 H_0 Kabul. Seri durağan değildir.

Null Hypothesis: DBASVURU has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-10.50005	0.0000
Test critical values:		
	1% level	-3.534868
	5% level	-2.906923
	10% level	-2.591006

Prob=0.0000 < 0,05 H_0 Red. Seri durağan hale gelmiştir.

Dependent Variable: DBASVURU

Method: Least Squares

Sample (adjusted): 2005M02 2010M07

Included observations: 66 after adjustments

Convergence achieved after 7 iterations

Backcast: 2005M01

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	23.31331	33.10108	0.704307	0.4838
MA(1)	-0.437430	0.115634	-3.782872	0.0003
R-squared	0.128636	Mean dependent var		16.71212
Adjusted R-squared	0.115021	S.D. dependent var		500.7944
S.E. of regression	471.1139	Akaike info criterion		15.17791
Sum squared resid	14204691	Schwarz criterion		15.24426
Log likelihood	-498.8711	F-statistic		9.448095
Durbin-Watson stat	1.859148	Prob(F-statistic)		0.003105

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	1.567031	Prob. F(1,63)	0.215267
Obs*R-squared	1.577539	Prob. Chi-Square(1)	0.209115

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	0.751234	Prob. F(2,61)	0.476098
Obs*R-squared	1.538467	Prob. Chi-Square(2)	0.463368

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.482814	Prob. F(3,59)	0.695495
Obs*R-squared	1.509582	Prob. Chi-Square(3)	0.680061

Her üç gecikmede de H_0 Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay Başvuru Toplam Aylık Bazda Tahminler (2010:08 – 2015:07)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	2407	2321	2669	1656	2374	2650	1484	1946	1969	1992	2016	2039
2011	2062	2085	2109	2132	2155	2178	2201	2225	2248	2271	2294	2318
2012	2341	2364	2387	2410	2434	2457	2480	2503	2527	2550	2573	2596
2013	2619	2643	2666	2689	2712	2736	2759	2782	2805	2828	2852	2875
2014	2898	2921	2945	2968	2991	3014	3037	3061	3084	3107	3130	3154
2015	3177	3200	3223	3246	3270	3293	3316	-	-	-	-	-

Hatay Kayıtlı İşgücü Birim Kök Testi

Null Hypothesis: KIG has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 2 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-1.271537	0.6378
Test critical values:		
1% level	-3.536587	
5% level	-2.907660	
10% level	-2.591396	

Prob=0.6378 > 0,05 H₀ Kabul. Seri durağan değildir.

Null Hypothesis: DKIG has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 1 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-9.436652	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.536587	
5% level	-2.907660	
10% level	-2.591396	

Prob=0.0000 < 0,05 H₀ Red. Seri durağan hale gelmiştir.

Dependent Variable: DKIG

Method: Least Squares

Sample (adjusted): 2005M02 2010M07

Included observations: 66 after adjustments

Convergence achieved after 11 iterations

MA Backcast: 2005M01

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
MA(1)	-0.711559	0.087162	-8.163596	0.0000
R-squared	0.366333	Mean dependent var		316.4848
Adjusted R-squared	0.366333	S.D. dependent var		8660.538
S.E. of regression	6894.066	Akaike info criterion		20.52975
Sum squared resid	3.09E+09	Schwarz criterion		20.56292
Log likelihood	-676.4816	Hannan-Quinn criter.		20.54286
Durbin-Watson stat	2.103862			

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	0.006244	Probability	0.937269
Obs*R-squared	0.006441	Probability	0.936032

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	0.011747	Probability	0.988323
Obs*R-squared	0.024641	Probability	0.987755

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.023801	Probability	0.994975
Obs*R-squared	0.076152	Probability	0.994537

Her üç gecikmede de H_0 Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay Kayıtlı İşgücü Aylık Bazda Tahminler (2010:08 – 2015:07)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	29993	30220	30447	30352	29984	29557	29052	32236	32592	32947	33302	33657
2011	34013	34368	34723	35079	35434	35789	36144	36500	36855	37210	37566	37921
2012	38276	38631	38987	39342	39697	40053	40408	40763	41118	41474	41829	42184
2013	42540	42895	43250	43605	43961	44316	44671	45027	45382	45737	46092	46448
2014	46803	47158	47514	47869	48224	48579	48935	49290	49645	50001	50356	50711
2015	51066	48129	48457	48786	49114	49442	49771					

Hatay Kayıtlı İşsiz Birim Kök Test

Null Hypothesis: KISSIZ has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 1 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-1.045253	0.7321
Test critical values:		
1% level	-3.534868	
5% level	-2.906923	
10% level	-2.591006	

Prob=0.7321 > 0,05 H_0 Kabul. Seri durağan değildir.

Null Hypothesis: DKISSIZ has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 1 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-8.910490	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.536587	
5% level	-2.907660	
10% level	-2.591396	

Prob=0.0000 < 0,05 H₀ Red. Seri durağan hale gelmiştir.

Dependent Variable: DKISSIZ
 Method: Least Squares
 Sample (adjusted): 2005M02 2010M07
 Included observations: 66 after adjustments
 Convergence achieved after 9 iterations
 Backcast: 2005M01

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	330.9831	208.5971	1.586710	0.1175
MA(1)	-0.619653	0.098328	-6.301878	0.0000
R-squared	0.303237	Mean dependent var		305.0303
Adjusted R-squared	0.292350	S.D. dependent var		5146.961
S.E. of regression	4329.724	Akaike info criterion		19.61423
Sum squared resid	1.20E+09	Schwarz criterion		19.68058
Log likelihood	-645.2696	F-statistic		27.85327
Durbin-Watson stat	2.081694	Prob(F-statistic)		0.000002

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	1.721473	Prob. F(1,63)	0.194264
Obs*R-squared	1.728882	Prob. Chi-Square(1)	0.188554

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	0.846904	Prob. F(2,61)	0.433719
Obs*R-squared	1.729098	Prob. Chi-Square(2)	0.421242

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.544129	Prob. F(3,59)	0.654021
Obs*R-squared	1.696131	Prob. Chi-Square(3)	0.637794

Her üç gecikmede de H₀ Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay Kayıtlı İşsiz Aylık Bazda Tahminler (2010:08 – 2015:07)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	31286	31532	31782	31702	31317	30898	30378	30400	30728	31057	31385	31713
2011	32042	32370	32698	33027	33355	33683	34011	34340	34668	34996	35325	35653
2012	35981	36310	36638	36966	37295	37623	37951	38280	38608	38936	39265	39593
2013	39921	40249	40578	40906	41234	41563	41891	42219	42548	42876	43204	43533
2014	43861	44189	44518	44846	45174	45503	45831	46159	46488	46816	47144	47472
2015	47801	48129	48457	48786	49114	49442	49771	-	-	-	-	-

Hatay Hizmet ve Satış Elemanları Açık İş Birim Kök Test

Null Hypothesis: HSE has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-5.939491	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.596616	
5% level	-2.933158	
10% level	-2.604867	

Prob=0.0000 < 0,05 H₀ Red. Seri durağandır

Dependent Variable: DHSE

Method: Least Squares

Sample (adjusted): 2007M03 2010M01

Included observations: 35 after adjustments

Convergence achieved after 3 iterations

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	0.221748	2.487734	0.089137	0.9295
AR(1)	-0.519587	0.149310	-3.479912	0.0014
R-squared	0.268451	Mean dependent var		0.114286
Adjusted R-squared	0.246283	S.D. dependent var		25.75995
S.E. of regression	22.36398	Akaike info criterion		9.108225
Sum squared resid	16504.86	Schwarz criterion		9.197102
Log likelihood	-157.3939	F-statistic		12.10979
Durbin-Watson stat	2.344238	Prob(F-statistic)		0.001432

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	1.492769	Prob. F(1,32)	0.230712
Obs*R-squared	1.515376	Prob. Chi-Square(1)	0.218321

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	1.085905	Prob. F(2,30)	0.350499
Obs*R-squared	2.227719	Prob. Chi-Square(2)	0.328290

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.865878	Prob. F(3,28)	0.470343
Obs*R-squared	2.716691	Prob. Chi-Square(3)	0.437398

Her üç gecikmede de H_0 Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay Hizmet ve Satış Elemanları Açık İş Aylık Bazda Tahminler (2010:08 – 2013:07)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	4	45	22	3	19	21	39	31	36	35	37	37
2011	38	39	40	40	41	42	43	44	44	45	46	47
2012	48	48	49	50	51	52	52	53	54	55	56	56
2013	57	58	59	60	60	61	62	-	-	-	-	-

Hatay Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar Açık İş Birim Kök Testi

Null Hypothesis: NGICA has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-5.532769	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.596616	
5% level	-2.933158	
10% level	-2.604867	

Prob=0.0000 < 0,05 H_0 Red. Seri durağandır.

Dependent Variable: DNGICA

Method: Least Squares

Sample (adjusted): 2007M02 2010M01

Included observations: 36 after adjustments

Failure to improve SSR after 24 iterations

Backcast: 2007M01

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	-0.542571	0.456272	-1.189139	0.2426
MA(1)	-0.997462	0.051520	-19.36079	0.0000

R-squared	0.359103	Mean dependent var	0.194444
Adjusted R-squared	0.340253	S.D. dependent var	53.86269
S.E. of regression	43.74986	Akaike info criterion	10.44881
Sum squared resid	65077.70	Schwarz criterion	10.53678
Log likelihood	-186.0785	F-statistic	19.05067
Durbin-Watson stat	1.564407	Prob(F-statistic)	0.000113

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	0.020264	Prob. F(1,33)	0.887667
Obs*R-squared	0.021479	Prob. Chi-Square(1)	0.883481

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	0.063925	Prob. F(2,31)	0.938199
Obs*R-squared	0.139647	Prob. Chi-Square(2)	0.932558

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.051258	Prob. F(3,29)	0.984363
Obs*R-squared	0.174061	Prob. Chi-Square(3)	0.981664

Her üç gecikmede de H_0 Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar Açık İş Aylık Bazda Tahminler (2010:08 – 2013:07)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	27	112	37	151	37	87	68	73	74	75	77	78
2011	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
2012	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102
2013	103	104	105	106	107	108	109	-	-	-	-	-

Hatay Profesyonel Meslek Mensupları Açık İş Birim Kök Testi

Null Hypothesis: PMMA has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-7.130565	0.0000

Test critical values:	1% level	-3.596616
	5% level	-2.933158
	10% level	-2.604867

Prob=0.0000 < 0,05 H₀ Red. Seri durağandır.

Dependent Variable: DPMMA
Method: Least Squares
Sample (adjusted): 2007M03 2010M01
Included observations: 35 after adjustments
Convergence achieved after 3 iterations

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	0.019417	1.209002	0.016061	0.9873
AR(1)	-0.514700	0.149638	-3.439635	0.0016
R-squared	0.263904	Mean dependent var		0.000000
Adjusted R-squared	0.241598	S.D. dependent var		12.44045
S.E. of regression	10.83392	Akaike info criterion		7.658687
Sum squared resid	3873.339	Schwarz criterion		7.747564
Log likelihood	-132.0270	F-statistic		11.83109
Durbin-Watson stat	2.332707	Prob(F-statistic)		0.001597

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	1.216806	Prob. F(1,32)	0.278215
Obs*R-squared	1.245496	Prob. Chi-Square(1)	0.264414

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	0.732761	Prob. F(2,30)	0.488984
Obs*R-squared	1.536990	Prob. Chi-Square(2)	0.463710

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.672176	Prob. F(3,28)	0.576300
Obs*R-squared	2.149778	Prob. Chi-Square(3)	0.541908

Her üç gecikmede de H₀ Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay Profesyonel Meslek Mensupları Açık İş Aylık Bazda Tahminler (2010:08 – 2011:12)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	0	13	5	6	10	4	2	3	3	3	4	2
2011	3	3	3	4	3	3	2	3	3	3	3	3

Hatay Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar Açık İş Birim Kök Testi

Null Hypothesis: SIICA has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-5.568789	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.596616	
5% level	-2.933158	
10% level	-2.604867	

Prob=0.0000 < 0,05 H₀ Red. Seri durağandır.

Dependent Variable: DSIICA

Method: Least Squares

Sample (adjusted): 2007M03 2010M01

Included observations: 35 after adjustments

Convergence achieved after 3 iterations

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	-0.021321	2.997207	-0.007114	0.9944
AR(1)	-0.392212	0.160195	-2.448336	0.0198
R-squared	0.153723	Mean dependent var		-0.085714
Adjusted R-squared	0.128079	S.D. dependent var		26.43680
S.E. of regression	24.68581	Akaike info criterion		9.305780
Sum squared resid	20109.85	Schwarz criterion		9.394657
Log likelihood	-160.8511	F-statistic		5.994347
Durbin-Watson stat	2.178149	Prob(F-statistic)		0.019835

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	0.493204	Prob. F(1,32)	0.487579
Obs*R-squared	0.516075	Prob. Chi-Square(1)	0.472521

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	0.328963	Prob. F(2,30)	0.722233
Obs*R-squared	0.708188	Prob. Chi-Square(2)	0.701809

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.245153	Prob. F(3,28)	0.864063
Obs*R-squared	0.819011	Prob. Chi-Square(3)	0.844915

Her üç gecikmede de H_0 Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar Açık İş Aylık Bazda Tahminler (2010:08 – 2013:07)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	0	1	1	3	65	5	21	15	18	17	18	18
2011	19	19	19	20	20	20	21	21	21	22	22	23
2012	23	23	24	24	24	25	25	25	26	26	27	27
2013	27	28	28	28	29	29	30	30	-	-	-	-

Hatay Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları Açık İş Birim Kök Testi

Null Hypothesis: TMOMA has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-6.979885	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.596616	
5% level	-2.933158	
10% level	-2.604867	

Prob=0.0000 < 0,05 H_0 Red. Seri durağandır.

Dependent Variable: DTMOMA

Method: Least Squares

Sample (adjusted): 2007M03 2010M01

Included observations: 35 after adjustments

Convergence achieved after 3 iterations

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	0.019386	1.621244	0.011958	0.9905
AR(1)	-0.513462	0.149422	-3.436316	0.0016

R-squared	0.263529	Mean dependent var	0.000000
Adjusted R-squared	0.241212	S.D. dependent var	16.66451
S.E. of regression	14.51620	Akaike info criterion	8.243853
Sum squared resid	6953.761	Schwarz criterion	8.332730
Log likelihood	-142.2674	F-statistic	11.80827
Durbin-Watson stat	2.198659	Prob(F-statistic)	0.001612

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	0.702321	Prob. F(1,32)	0.408221
Obs*R-squared	0.730191	Prob. Chi-Square(1)	0.392821

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	0.556493	Prob. F(2,30)	0.579020
Obs*R-squared	1.180490	Prob. Chi-Square(2)	0.554192

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.900846	Prob. F(3,28)	0.453126
Obs*R-squared	2.816744	Prob. Chi-Square(3)	0.420751

Her üç gecikmede de H_0 Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

HATAY Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılarını Açık İş Aylık Bazda Tahminler (2010:08 – 2013:07)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	0	2	3	47	2	76	9	63	23	55	32	52
2011	38	50	42	50	46	51	48	52	51	53	53	55
2012	55	57	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66
2013	67	68	69	69	70	71	72	73	-	-	-	-

Hatay Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları Açık İş Birim Kök Testi

Null Hypothesis: YPMMA has a unit root
 Exogenous: Constant
 Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-6.339133	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.596616	
5% level	-2.933158	
10% level	-2.604867	

Prob=0.0000 < 0,05 H₀ Red. Seri durağandır.

Dependent Variable: DYPMMA
 Method: Least Squares
 Sample (adjusted): 2007M03 2010M01
 Included observations: 35 after adjustments
 Convergence achieved after 3 iterations

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	0.121807	1.278095	0.095304	0.9247
AR(1)	-0.477805	0.153354	-3.115703	0.0038
R-squared	0.227304	Mean dependent var		0.057143
Adjusted R-squared	0.203889	S.D. dependent var		12.52279
S.E. of regression	11.17346	Akaike info criterion		7.720406
Sum squared resid	4119.928	Schwarz criterion		7.809283
Log likelihood	-133.1071	F-statistic		9.707602
Durbin-Watson stat	2.390716	Prob(F-statistic)		0.003784

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	0.799389	Prob. F(1,32)	0.377952
Obs*R-squared	0.828650	Prob. Chi-Square(1)	0.362663

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	0.414597	Prob. F(2,30)	0.664334
Obs*R-squared	0.887580	Prob. Chi-Square(2)	0.641600

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.617859	Prob. F(3,28)	0.609247
Obs*R-squared	1.986846	Prob. Chi-Square(3)	0.575141

Her üç gecikmede de H_0 Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları Açık İş Birim Kök Testi Aylık Bazda Tahminler (2010:08 – 2013:07)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	6	6	39	15	22	8	19	14	17	16	17	17
2011	17	18	18	18	18	19	19	19	20	20	20	21
2012	21	21	22	22	22	22	23	23	23	24	24	24
2013	25	25	25	25	26	26	26	27	25	25	25	25

Hatay Hizmet ve Satış Elemanları Başvuru Birim Kök Testi

Null Hypothesis: HVES has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 1 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-2.241643	0.1940
Test critical values:		
1% level	-3.534868	
5% level	-2.906923	
10% level	-2.591006	

Prob=0.1940 > 0,05 H_0 Kabul. Seri durağan değildir.

Null Hypothesis: DHVES has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 1 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-9.211561	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.536587	
5% level	-2.907660	
10% level	-2.591396	

Prob=0.0000 < 0,05 H_0 Red. Seri durağan hale gelmiştir.

Dependent Variable: DHVES

Method: Least Squares

Sample (adjusted): 2005M02 2010M07

Included observations: 66 after adjustments
 Convergence achieved after 7 iterations
 Backcast: 2005M01

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	0.690101	0.922277	0.748257	0.4570
MA(1)	-0.644251	0.097955	-6.576984	0.0000
R-squared	0.281849	Mean dependent var		0.530303
Adjusted R-squared	0.270628	S.D. dependent var		23.85354
S.E. of regression	20.37171	Akaike info criterion		8.896005
Sum squared resid	26560.41	Schwarz criterion		8.962359
Log likelihood	-291.5682	F-statistic		25.11776
Durbin-Watson stat	1.962322	Prob(F-statistic)		0.000005

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	0.179481	Prob. F(1,63)	0.673263
Obs*R-squared	0.184653	Prob. Chi-Square(1)	0.667405

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	0.082605	Prob. F(2,61)	0.920818
Obs*R-squared	0.172867	Prob. Chi-Square(2)	0.917197

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.052193	Prob. F(3,59)	0.984112
Obs*R-squared	0.166753	Prob. Chi-Square(3)	0.982769

Her üç gecikmede de H_0 Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay Hizmet ve Satış Elemanları Başvuru Aylık Bazda Tahminler (2010:08 – 2013:07)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	95	75	66	43	44	59	45	54	55	56	56	57
2011	58	58	59	60	60	61	62	62	63	64	65	65
2012	66	67	67	68	69	69	70	71	71	72	73	73
2013	74	75	75	76	77	77	78	79	79	80	81	81

Hatay Kanun Yapıcılar Üst Düzey Yöneticiler ve Müdürleri Başvuru Birim Kök Testi

Null Hypothesis: KYUD has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-6.076784	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.533204	
5% level	-2.906210	
10% level	-2.590628	

Prob=0.000 < 0,05 H₀ Red. Seri durağandır.

Dependent Variable: KYUD

Method: Least Squares

Sample (adjusted): 2005M02 2010M07

Included observations: 66 after adjustments

Convergence achieved after 2 iterations

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	3.712121	0.453629	8.183157	0.0000
AR(1)	0.268240	0.120419	2.227552	0.0294
R-squared	0.071952	Mean dependent var		3.712121
Adjusted R-squared	0.057452	S.D. dependent var		2.777742
S.E. of regression	2.696769	Akaike info criterion		4.851820
Sum squared resid	465.4439	Schwarz criterion		4.918173
Log likelihood	-158.1101	F-statistic		4.961987
Durbin-Watson stat	2.062585	Prob(F-statistic)		0.029434

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	0.168932	Prob. F(1,63)	0.682458
Obs*R-squared	0.173829	Prob. Chi-Square(1)	0.676731

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	0.136251	Prob. F(2,61)	0.872888
Obs*R-squared	0.284633	Prob. Chi-Square(2)	0.867347

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.482444	Prob. F(3,59)	0.695749
Obs*R-squared	1.508452	Prob. Chi-Square(3)	0.680321

Her üç gecikmede de H_0 Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay Kanun Yapıcılar Üst Düzey Yöneticiler ve Müdürleri Başvuru Aylık Bazda Tahminler (2010:08 – 2011:07)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	4	2	8	3	1	8	4	4	2	4	5	5
2011	4	4	3	4	4	5	4	2	4	4	6	4

Hatay Profesyonel Meslek Mensupları Başvuru Birim Kök Testi

Null Hypothesis: PMG has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-2.588951	0.1003
Test critical values:		
1% level	-3.533204	
5% level	-2.906210	
10% level	-2.590628	

Prob=0.1003 > 0,05 H_0 Kabul. Seri durağan değildir.

Null Hypothesis: DPMG has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-7.567185	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.534868	
5% level	-2.906923	
10% level	-2.591006	

Prob=0.0000 < 0,05 H_0 Red. Seri durağan hale gelmiştir.

Dependent Variable: DPMG

Method: Least Squares

Sample (adjusted): 2005M02 2010M07

Included observations: 66 after adjustments

Convergence achieved after 7 iterations

Backcast: 2004M12 2005M01

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
MA(2)	-0.294577	0.123231	-2.390456	0.0197
R-squared	0.048049	Mean dependent var		1.257576
Adjusted R-squared	0.048049	S.D. dependent var		29.28182
S.E. of regression	28.56968	Akaike info criterion		9.557605
Sum squared resid	53054.73	Schwarz criterion		9.590781
Log likelihood	-314.4010	Durbin-Watson stat		1.959678

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	0.945293	Prob. F(1,63)	0.334639
Obs*R-squared	0.960884	Prob. Chi-Square(1)	0.326964

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	1.728405	Prob. F(2,61)	0.186149
Obs*R-squared	3.432312	Prob. Chi-Square(2)	0.179756

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	1.412392	Prob. F(3,59)	0.248158
Obs*R-squared	4.221284	Prob. Chi-Square(3)	0.238540

Her üç gecikmede de H_0 Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay Profesyonel Meslek Mensupları Başvuru Aylık Bazda Tahminler (2010:08 – 2011:12)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	79	58	73	50	45	122	102	82	87	84	87	90
2011	86	85	88	87	87	89	87	86	87	88	87	87

Hatay Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar Başvuru Birim Kök Testi

Null Hypothesis: SIIC has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*

Augmented Dickey-Fuller test statistic		-5.582060	0.0000
Test critical values:	1% level	-3.533204	
	5% level	-2.906210	
	10% level	-2.590628	

Prob=0.0000 < 0,05 H₀ red. Seri durağandır.

Dependent Variable: SIIC
Method: Least Squares
Sample (adjusted): 2005M02 2010M07
Included observations: 66 after adjustments
Convergence achieved after 2 iterations

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	58.78788	8.402184	6.996738	0.0000
AR(1)	0.345112	0.117320	2.941621	0.0045
R-squared	0.119102	Mean dependent var		58.78788
Adjusted R-squared	0.105338	S.D. dependent var		47.26115
S.E. of regression	44.70270	Akaike info criterion		10.46778
Sum squared resid	127893.2	Schwarz criterion		10.53413
Log likelihood	-343.4367	F-statistic		8.653132
Durbin-Watson stat	2.122298	Prob(F-statistic)		0.004541

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	0.471871	Prob. F(1,63)	0.494648
Obs*R-squared	0.483232	Prob. Chi-Square(1)	0.486962

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	0.307203	Prob. F(2,61)	0.736632
Obs*R-squared	0.638195	Prob. Chi-Square(2)	0.726805

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.231718	Prob. F(3,59)	0.873932
Obs*R-squared	0.733640	Prob. Chi-Square(3)	0.865264

Her üç gecikmede de H₀ Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar Başvuru Aylık Bazda Tahminler (2010:08 – 2011:12)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	94	244	96	78	61	57	47	55	57	58	56	60
2011	58	57	58	58	58	59	58	58	58	58	58	58

Hatay Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar Başvuru Birim Kök Testi

Null Hypothesis: TMOM has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-4.166289	0.0015
Test critical values:		
1% level	-3.533204	
5% level	-2.906210	
10% level	-2.590628	

Prob=0.0015 < 0,05 H₀ Red. Seri durağandır.

Dependent Variable: TMOM

Method: Least Squares

Sample (adjusted): 2005M02 2010M07

Included observations: 66 after adjustments

Convergence achieved after 3 iterations

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	43.61035	6.587805	6.619861	0.0000
AR(1)	0.573157	0.102452	5.594411	0.0000
R-squared	0.328418	Mean dependent var		43.00000
Adjusted R-squared	0.317925	S.D. dependent var		27.63999
S.E. of regression	22.82727	Akaike info criterion		9.123623
Sum squared resid	33349.40	Schwarz criterion		9.189977
Log likelihood	-299.0796	F-statistic		31.29743
Durbin-Watson stat	2.223153	Prob(F-statistic)		0.000000

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	0.965284	Prob. F(1,63)	0.329617
Obs*R-squared	0.980898	Prob. Chi-Square(1)	0.321977

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	0.476412	Prob. F(2,61)	0.623299
Obs*R-squared	0.984309	Prob. Chi-Square(2)	0.611308

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.360115	Prob. F(3,59)	0.782008
Obs*R-squared	1.132847	Prob. Chi-Square(3)	0.769151

Her üç gecikmede de H_0 Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcıları Başvuru (2010:08 – 2011:12)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	62	67	54	58	30	84	58	51	48	46	44	44
2011	43	43	45	43	43	43	42	43	43	42	43	43

Hatay Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları Başvuru Birim Kök Testi

Null Hypothesis: YPM has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 2 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-0.852991	0.7967
Test critical values:		
1% level	-3.536587	
5% level	-2.907660	
10% level	-2.591396	

Prob= 0.7967 > 0,05 H_0 Kabul. Seri durağan değildir.

Null Hypothesis: DYPM has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 1 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-8.692916	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.536587	

5% level	-2.907660
10% level	-2.591396

Prob= 0.0000 < 0,05 Ho Red. Seri durağan hale gelmiştir.

Dependent Variable: DYPM
Method: Least Squares
Sample (adjusted): 2005M02 2010M07
Included observations: 66 after adjustments
Convergence achieved after 10 iterations
Backcast: 2004M12 2005M01

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	6.563537	6.723376	0.976226	0.3326
MA(2)	-0.531336	0.111238	-4.776556	0.0000
R-squared	0.125274	Mean dependent var		3.848485
Adjusted R-squared	0.111606	S.D. dependent var		118.5580
S.E. of regression	111.7464	Akaike info criterion		12.30018
Sum squared resid	799185.1	Schwarz criterion		12.36653
Log likelihood	-403.9058	F-statistic		9.165772
Durbin-Watson stat	2.583872	Prob(F-statistic)		0.003551

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	3.576658	Prob. F(1,63)	0.063197
Obs*R-squared	3.491956	Prob. Chi-Square(1)	0.061668

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	1.708208	Prob. F(2,61)	0.189743
Obs*R-squared	3.394330	Prob. Chi-Square(2)	0.183202

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	1.086840	Prob. F(3,59)	0.361776
Obs*R-squared	3.299245	Prob. Chi-Square(3)	0.347748

Her üç gecikmede de H_0 Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları Başvuru Aylık Bazda Tahminler (2010:08 – 2015:07)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	445	339	526	257	650	693	309	382	464	470	477	483
2011	489	496	502	508	515	521	527	534	540	546	552	559
2012	565	571	578	584	590	597	603	609	616	622	628	634
2013	641	647	653	660	666	672	679	685	691	698	704	710
2014	717	723	729	735	742	748	754	761	767	773	780	786
2015	792	799	805	811	817	824	830	-	-	-	-	-

Hatay Büro ve Müşteri Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar İşverene Takdim Birim Kök Testi

Null Hypothesis: BMH has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-5.567378	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.596616	
5% level	-2.933158	
10% level	-2.604867	

Prob= 0.0000 < 0,05 H₀ Red. Seri durağandır.

Dependent Variable: BMH

Method: Least Squares

Sample (adjusted): 2007M02 2010M07

Included observations: 42 after adjustments

Convergence achieved after 2 iterations

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
AR(1)	0.351433	0.148343	2.369049	0.0226
R-squared	-0.191761	Mean dependent var		7.976190
Adjusted R-squared	-0.191761	S.D. dependent var		13.55115
S.E. of regression	14.79349	Akaike info criterion		8.249773
Sum squared resid	8972.742	Schwarz criterion		8.291146
Log likelihood	-172.2452	Durbin-Watson stat		2.239267

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	0.024575	Prob. F(1,39)	0.876239
Obs*R-squared	0.025819	Prob. Chi-Square(1)	0.872343

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	0.014097	Prob. F(2,37)	0.986007
Obs*R-squared	0.030458	Prob. Chi-Square(2)	0.984887

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.094365	Prob. F(3,35)	0.962652
Obs*R-squared	0.312918	Prob. Chi-Square(3)	0.957581

Her üç gecikmede de H_0 Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay Büro ve Müşteri Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar İşverene Takdim (2010:08 – 2011:12)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	10	2	80	8	22	23	16	5	2	1	0	0
2011	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Hatay Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar İşe Yerleştirme Birim Kök Testi

Null Hypothesis: NGI has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 1 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-2.536259	0.1146
Test critical values:		
1% level	-3.600987	
5% level	-2.935001	
10% level	-2.605836	

Prob=0.1146 > 0,05 H_0 Kabul. Seri durağan değildir.

Null Hypothesis: DNGI has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-13.54646	0.0000

Test critical values:	1% level	-3.600987
	5% level	-2.935001
	10% level	-2.605836

Prob= 0.0000 < 0,05 H₀ Red. Seri durağan hale gelmiştir.

Dependent Variable: DNGI
Method: Least Squares
Sample (adjusted): 2007M02 2010M07
Included observations: 42 after adjustments
Convergence achieved after 15 iterations
Backcast: 2007M01

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	1.077867	0.444142	2.426851	0.0198
MA(1)	-0.969359	0.036803	-26.33879	0.0000
R-squared	0.469799	Mean dependent var		1.285714
Adjusted R-squared	0.456544	S.D. dependent var		42.15030
S.E. of regression	31.07298	Akaike info criterion		9.757002
Sum squared resid	38621.20	Schwarz criterion		9.839748
Log likelihood	-202.8970	F-statistic		35.44310
Durbin-Watson stat	1.942947	Prob(F-statistic)		0.000001

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	0.367291	Prob. F(1,39)	0.547996
Obs*R-squared	0.382524	Prob. Chi-Square(1)	0.536255

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	0.787199	Prob. F(2,37)	0.462591
Obs*R-squared	1.632584	Prob. Chi-Square(2)	0.442068

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.522950	Prob. F(3,35)	0.669340
Obs*R-squared	1.673150	Prob. Chi-Square(3)	0.642920

Her üç gecikmede de H₀ Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar İşe Yerleşirme Aylık Bazda Tahmin (2010:08 – 2013:07)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	18	116	30	144	28	69	72	69	70	71	72	74
2011	75	76	77	78	79	80	82	83	84	85	86	87
2012	89	90	91	92	93	94	96	97	98	99	100	101
2013	103	104	105	106	107	108	-	-	-	-	-	-

Hatay Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar İşverene Takdim Birim Kök Testi

Null Hypothesis: NGI has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 1 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-1.972386	0.2974
Test critical values:		
1% level	-3.600987	
5% level	-2.935001	
10% level	-2.605836	

Prob= 0.2974 > 0,05 H₀ Kabul. Seri durağan değildir.

Null Hypothesis: DNGI has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-11.30399	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.600987	
5% level	-2.935001	
10% level	-2.605836	

Prob= 0.0000 < 0,05 H₀ Red. Seri durağan hale gelmiştir.

Dependent Variable: DNGI

Method: Least Squares

Sample (adjusted): 2007M03 2010M07

Included observations: 41 after adjustments

Convergence achieved after 3 iterations

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
AR(1)	-0.571046	0.138105	-4.134866	0.0002
R-squared	0.298400	Mean dependent var		4.195122
Adjusted R-squared	0.298400	S.D. dependent var		110.2917

S.E. of regression	92.38204	Akaike info criterion	11.91383
Sum squared resid	341377.6	Schwarz criterion	11.95562
Log likelihood	-243.2335	Durbin-Watson stat	1.976854

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	0.042597	Prob. F(1,38)	0.837588
Obs*R-squared	0.044789	Prob. Chi-Square(1)	0.832393

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	0.019337	Prob. F(2,36)	0.980859
Obs*R-squared	0.041853	Prob. Chi-Square(2)	0.979291

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.146222	Prob. F(3,34)	0.931396
Obs*R-squared	0.484029	Prob. Chi-Square(3)	0.922386

Her üç gecikmede de H_0 Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar İşverene Takdim Aylık Bazda Tahmin (2010:08 – 2013:07)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	171	237	201	467	224	400	200	285	290	296	302	308
2011	313	319	325	331	336	342	348	354	360	365	371	377
2012	383	388	394	400	406	412	417	423	429	435	440	446
2013	452	458	464	469	475	481	487	-	-	-	-	-

Hatay Profesyonel Meslek Mensuplar İşe Yerleştirme Birim Kök Testi

Null Hypothesis: PMM has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-6.177386	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.596616	
5% level	-2.933158	

10% level

-2.604867

Prob= 0.0000 < 0,05 H₀ Red. Seri durağandır.

Dependent Variable: PMM
 Method: Least Squares
 Sample (adjusted): 2007M02 2010M07
 Included observations: 42 after adjustments
 Convergence achieved after 7 iterations
 Backcast: 2007M01

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
AR(1)	1.046846	0.017806	58.79279	0.0000
MA(1)	-0.997360	0.050588	-19.71527	0.0000
R-squared	0.065094	Mean dependent var		1.690476
Adjusted R-squared	0.041721	S.D. dependent var		3.396469
S.E. of regression	3.324862	Akaike info criterion		5.287181
Sum squared resid	442.1883	Schwarz criterion		5.369928
Log likelihood	-109.0308	Durbin-Watson stat		2.194883

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	0.021275	Prob. F(1,39)	0.884784
Obs*R-squared	0.022354	Prob. Chi-Square(1)	0.881150

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	0.023230	Prob. F(2,37)	0.977052
Obs*R-squared	0.050164	Prob. Chi-Square(2)	0.975230

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.016928	Prob. F(3,35)	0.996942
Obs*R-squared	0.056508	Prob. Chi-Square(3)	0.996487

Her üç gecikmede de H₀ Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay Profesyonel Meslek Mensuplar İşe Yerleştirme Aylık Bazda Tahmin (2010:08 – 2011:12)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	0	4	7	4	4	1	4	3	3	3	2	2
2011	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1

Hatay Profesyonel Meslek Mensuplar İşverene Takdim Birim Kök Testi

Null Hypothesis: PMM has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=7)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-5.113689	0.0002
Test critical values:		
1% level	-3.670170	
5% level	-2.963972	
10% level	-2.621007	

Prob= 0.0002 < 0,05 H₀ Red. Seri durağandır.

Dependent Variable: PMM

Method: Least Squares

Sample (adjusted): 2007M08 2010M01

Included observations: 30 after adjustments

Failure to improve SSR after 22 iterations

Backcast: 2007M07

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
AR(1)	0.959684	0.019712	48.68429	0.0000
MA(1)	-0.997473	0.116854	-8.536097	0.0000
R-squared	0.049555	Mean dependent var		8.300000
Adjusted R-squared	0.015610	S.D. dependent var		13.07577
S.E. of regression	12.97332	Akaike info criterion		8.028007
Sum squared resid	4712.594	Schwarz criterion		8.121420
Log likelihood	-118.4201	Durbin-Watson stat		1.957750

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	0.268395	Prob. F(1,27)	0.608630
Obs*R-squared	0.285438	Prob. Chi-Square(1)	0.593159

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	0.214529	Prob. F(2,25)	0.808391
Obs*R-squared	0.472437	Prob. Chi-Square(2)	0.789608

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.202525	Prob. F(3,23)	0.893572
Obs*R-squared	0.694885	Prob. Chi-Square(3)	0.874406

Her üç gecikmede de H_0 Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay Profesyonel Meslek Mensuplar İşverene Takdim Aylık Bazda Tahmin (2010:08 – 2013:07)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	0	32	8	48	77	9	24	24	23	23	22	22
2011	21	21	20	20	19	19	18	18	18	17	17	16
2012	16	16	15	15	15	14	14	14	13	13	13	13
2013	12	12	12	11	11	11	11	-	-	-	-	-

Hatay Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar İşe Yerleştirme Birim Kök Testi

Null Hypothesis: SIIC has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-6.848568	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.596616	
5% level	-2.933158	
10% level	-2.604867	

Prob= 0.0000 < 0,05 H_0 Red. Seri durağandır.

Dependent Variable: SIIC

Method: Least Squares

Sample (adjusted): 2007M02 2010M07

Included observations: 42 after adjustments

Convergence achieved after 58 iterations

Backcast: OFF (Roots of MA process too large)

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	5.717179	1.964948	2.909584	0.0059
AR(1)	0.796051	0.114212	6.969958	0.0000
MA(1)	-1.351057	0.192258	-7.027301	0.0000

R-squared	0.440863	Mean dependent var	6.000000
Adjusted R-squared	0.412189	S.D. dependent var	12.60468
S.E. of regression	9.663863	Akaike info criterion	7.443413
Sum squared resid	3642.219	Schwarz criterion	7.567532
Log likelihood	-153.3117	F-statistic	15.37517
Durbin-Watson stat	2.239004	Prob(F-statistic)	0.000012

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	2.220286	Prob. F(1,39)	0.144252
Obs*R-squared	2.208421	Prob. Chi-Square(1)	0.137259

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	1.031244	Prob. F(2,37)	0.366584
Obs*R-squared	2.111988	Prob. Chi-Square(2)	0.347847

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.650181	Prob. F(3,35)	0.588159
Obs*R-squared	2.058729	Prob. Chi-Square(3)	0.560307

Her üç gecikmede de H_0 Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar İşe Yerleştirme Aylık Bazda Tahmin (2010:08 – 2013:07)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	0	0	1	1	67	0	10	0	0	1	2	3
2011	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5
2012	5	5	5	6	6	6	6	6	6	6	6	6
2013	6	6	6	6	6	6	6	-	-	-	-	-

Hatay Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılarını İşe Yerleştirme Birim Kök Testi

Null Hypothesis: TMO has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-7.012184	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.596616	
5% level	-2.933158	
10% level	-2.604867	

Prob= 0.0000 < 0,05 H₀ Red. Seri durağandır.

Dependent Variable: TMO

Method: Least Squares

Sample (adjusted): 2007M02 2010M07

Included observations: 42 after adjustments

Convergence achieved after 20 iterations

Backcast: OFF (Roots of MA process too large)

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
AR(1)	1.113949	0.065978	16.88372	0.0000
MA(1)	-1.106032	0.080735	-13.69952	0.0000
R-squared	0.037254	Mean dependent var		6.309524
Adjusted R-squared	0.013186	S.D. dependent var		12.14443
S.E. of regression	12.06410	Akaike info criterion		7.864793
Sum squared resid	5821.701	Schwarz criterion		7.947539
Log likelihood	-163.1607	Durbin-Watson stat		2.311522

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	0.105606	Prob. F(1,39)	0.746940
Obs*R-squared	0.110722	Prob. Chi-Square(1)	0.739324

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	0.071874	Prob. F(2,37)	0.930777
Obs*R-squared	0.154803	Prob. Chi-Square(2)	0.925518

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.105882	Prob. F(3,35)	0.956095
Obs*R-squared	0.350764	Prob. Chi-Square(3)	0.950215

Her üç gecikmede de H_0 Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları İşe Yerleştirme Aylık Bazda Tahmin (2010:08 – 2013:07)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	0	0	0	37	0	44	12	7	7	7	7	7
2011	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
2012	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
2013	6	6	6	6	6	6	6	-	-	-	-	-

Hatay Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları İşverene Takdim Birim Kök Testi

Null Hypothesis: TMO has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-7.012184	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.596616	
5% level	-2.933158	
10% level	-2.604867	

Prob= 0.0000 < 0,05 H_0 Red. Seri durağandır.

Dependent Variable: TMO

Method: Least Squares

Sample (adjusted): 2007M02 2010M07

Included observations: 42 after adjustments

Convergence achieved after 16 iterations

Backcast: 2007M01

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
AR(1)	1.024455	0.015469	66.22673	0.0000
MA(1)	-0.997300	0.056885	-17.53173	0.0000
R-squared	0.016853	Mean dependent var		15.64286
Adjusted R-squared	-0.007725	S.D. dependent var		26.13737
S.E. of regression	26.23814	Akaike info criterion		9.418753
Sum squared resid	27537.59	Schwarz criterion		9.501499
Log likelihood	-195.7938	Durbin-Watson stat		1.993158

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	0.390477	Prob. F(1,39)	0.535688
Obs*R-squared	0.406432	Prob. Chi-Square(1)	0.523786

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	0.223346	Prob. F(2,37)	0.800908
Obs*R-squared	0.477150	Prob. Chi-Square(2)	0.787750

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.217686	Prob. F(3,35)	0.883464
Obs*R-squared	0.714364	Prob. Chi-Square(3)	0.869820

Her üç gecikmede de H_0 Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılarını İşverene Takdim Aylık Bazda Tahmin (2010:08 – 2011:12)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	3	0	28	62	3	83	26	16	16	16	16	16
2011	16	16	16	16	16	16	16	16	16	15	15	15

Hatay Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları İşe Yerleştirme Birim Kök Testi

Null Hypothesis: YPM has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-5.854242	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.596616	
5% level	-2.933158	
10% level	-2.604867	

Prob= 0.0000 < 0,05 H_0 Red. Seri durağandır.

Dependent Variable: YPM

Method: Least Squares

Sample (adjusted): 2007M02 2010M07

Included observations: 42 after adjustments
 Convergence achieved after 104 iterations
 Backcast: 2007M01

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	75.56457	1153.933	0.065484	0.9481
AR(1)	0.996847	0.051814	19.23886	0.0000
MA(1)	-0.951048	0.041407	-22.96818	0.0000
R-squared	0.183669	Mean dependent var		5.595238
Adjusted R-squared	0.141806	S.D. dependent var		5.797643
S.E. of regression	5.370865	Akaike info criterion		6.268604
Sum squared resid	1125.001	Schwarz criterion		6.392723
Log likelihood	-128.6407	F-statistic		4.387366
Durbin-Watson stat	2.378742	Prob(F-statistic)		0.019116

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	0.236582	Prob. F(1,39)	0.629408
Obs*R-squared	0.247214	Prob. Chi-Square(1)	0.619043

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	0.180258	Prob. F(2,37)	0.835784
Obs*R-squared	0.385986	Prob. Chi-Square(2)	0.824488

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.112664	Prob. F(3,35)	0.952119
Obs*R-squared	0.373017	Prob. Chi-Square(3)	0.945758

Her üç gecikmede de H_0 Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları İşe Yerleştirme Aylık Bazda Tahmin (2010:08 – 2013:07)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	4	5	18	9	8	4	18	8	8	8	8	8
2011	8	8	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
2012	7	7	7	7	6	6	6	6	6	6	6	6
2013	6	6	6	6	6	6	6	-	-	-	-	-

Hatay Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları İşverene Takdim Birim kök Testi

Null Hypothesis: YPM has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-5.750911	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.596616	
5% level	-2.933158	
10% level	-2.604867	

Prob= 0.0000 < 0,05 H₀ Red. Seri durağandır.

Dependent Variable: YPM

Method: Least Squares

Sample (adjusted): 2007M02 2010M07

Included observations: 42 after adjustments

Convergence achieved after 2 iterations

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
AR(1)	0.538607	0.133284	4.041049	0.0002
R-squared	-0.398751	Mean dependent var		34.42857
Adjusted R-squared	-0.398751	S.D. dependent var		35.64126
S.E. of regression	42.15250	Akaike info criterion		10.34399
Sum squared resid	72850.17	Schwarz criterion		10.38536
Log likelihood	-216.2237	Durbin-Watson stat		2.383466

Model kurulduktan sonra modelde değişen varyanslılık sorununun olup olmadığının incelenmesi için ARCH LM testi yapılmıştır.

Lag 1

ARCH Test:

F-statistic	0.049412	Prob. F(1,39)	0.825249
Obs*R-squared	0.051881	Prob. Chi-Square(1)	0.819823

Lag 2

ARCH Test:

F-statistic	0.019318	Prob. F(2,37)	0.980878
Obs*R-squared	0.041724	Prob. Chi-Square(2)	0.979354

Lag 3

ARCH Test:

F-statistic	0.010216	Prob. F(3,35)	0.998557
Obs*R-squared	0.034120	Prob. Chi-Square(3)	0.998341

Her üç gecikmede de H_0 Kabul. Modelde Arch etkisi (değişen varyanslılık) yoktur.

Hatay Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları İşverene Takdim Aylık Bazda Tahmin (2010:08 – 2013:07)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2010	4	5	18	9	8	4	18	8	8	8	8	8
2011	8	8	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
2012	7	7	7	7	6	6	6	6	6	6	6	6
2013	6	6	6	6	6	6	6	6	-	-	-	-

Ek 3 – B. Faktör Analizlerine İlişkin Ekler

İşgücü Talebinde Öne Çıkan Faktörler

KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,614
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	880,977
	df	28
	Sig.	,000

Communalities

	Initial	Extraction
kr1starihi	1,000	,168
odakaydi	1,000	,549
sektor	1,000	,762
vardiya	1,000	,291
destek	1,000	,441
istnckrmanedeni	1,000	,676
plnlanyatrm	1,000	,602
egtimvryrmu	1,000	,691

Extraction Method: Principal Component Analysis.
 Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.
 a. Rotation converged in 4 iterations.

Total Variance Explained

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	1,881	23,509	23,509	1,881	23,509	23,509	1,637	20,463	20,463
2	1,275	15,940	39,449	1,275	15,940	39,449	1,510	18,878	39,342
3	1,025	12,816	52,264	1,025	12,816	52,264	1,034	12,923	52,264
4	,979	12,235	64,499						
5	,891	11,134	75,634						
6	,773	9,667	85,301						
7	,649	8,113	93,414						
8	,527	6,586	100,000						

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotated Component Matrix(a)

	Component		
	1	2	3
odakaydi	,694		
destek	-,658		
vardiya	,486		
istnckrmanedeni		-,813	
egtimvrlyrmu		,810	
sektor			,741
plnlanyatrm			,572
krlstarihi			

Extraction Method: Principal Component Analysis.
 Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.
 a. Rotation converged in 4 iterations.

İşverene Göre İşgücü Arzında Öne Çıkan Faktörler**KMO and Bartlett's Test**

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,626
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	65393,358
	df	66
	Sig.	,000

Communalities

	Initial	Extraction
sektor	1,000	,368
calisan	1,000	,744
pozisyon	1,000	,613
isltmedkitec	1,000	,347
cins	1,000	,630
asker	1,000	,701
mdnidurum	1,000	,706
cocuksyisi	1,000	,638
egitim	1,000	,651
tplmtecrube	1,000	,398
sertifika	1,000	,362
yerlesme	1,000	,631

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Total Variance Explained

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2,378	19,819	19,819	2,378	19,819	19,819	2,291	19,088	19,088
2	2,068	17,234	37,054	2,068	17,234	37,054	2,063	17,189	36,277
3	1,289	10,738	47,791	1,289	10,738	47,791	1,316	10,968	47,245
4	1,053	8,776	56,567	1,053	8,776	56,567	1,119	9,322	56,567
5	1,032	8,596	65,163						
6	,931	7,762	72,925						
7	,781	6,510	79,435						
8	,729	6,072	85,507						
9	,603	5,023	90,530						
10	,441	3,674	94,204						
11	,391	3,261	97,465						
12	,304	2,535	100,000						

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Component Matrix(a)

	Component			
	1	2	3	4
asker	,813			
mdnidurum	,793			
cins	,693			
toplmttecrube	-,535			
calisan		,780		
cocuksyisi		,711		
yerlesme		,641		
sertifika		-,461		
egitim			-,595	
isltmedkitec			,527	
pozisyon				,592
sektor				,505

Extraction Method: Principal Component Analysis.
 Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.
 a. Rotation converged in 6 iterations.

İşgücü Arzında Öne Çıkan Faktörler (Çalışan)**KMO and Bartlett's Test**

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,742
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	2676,195
	df	78
	Sig.	,000

Communalities

	Initial	Extraction
medeni	1,000	,524
cocuksayisi	1,000	,603
egitim	1,000	,437
egitim1	1,000	,561
toptec	1,000	,658
wish	1,000	,466
nedenbuis	1,000	,615
grsmcieglm	1,000	,561
grsmegitim	1,000	,475
aile	1,000	,531
finansman	1,000	,361
alantec	1,000	,496
shift	1,000	,213

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Total Variance Explained

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2,652	20,401	20,401	2,652	20,401	20,401	2,481	19,083	19,083
2	1,546	11,892	32,294	1,546	11,892	32,294	1,444	11,105	30,189
3	1,231	9,467	41,761	1,231	9,467	41,761	1,309	10,070	40,259
4	1,072	8,246	50,007	1,072	8,246	50,007	1,267	9,748	50,007
5	,985	7,574	57,581						
6	,861	6,626	64,207						
7	,831	6,396	70,603						
8	,774	5,957	76,560						
9	,712	5,479	82,039						
10	,681	5,241	87,280						
11	,628	4,834	92,115						
12	,567	4,361	96,476						
13	,458	3,524	100,000						

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotated Component Matrix(a)

	Component			
	1	2	3	4
aile	,724			
grsmcieglm	,696			
grsmegitim	,670			
alantec	,635			
finansman	,595			
shift				
toptec		,761		
cocuksayisi		,726		
egitim		-,485		
medeni			,692	
egitim1			,673	
nedenbuis				,767
wish				-,632

Extraction Method: Principal Component Analysis.
 Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.
 a. Rotation converged in 6 iterations.

İşgücü Arzında Ön Plana Çıkan Faktörler (İşsiz)

KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,742
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	2704,771
	df	66
	Sig.	,000

Communalities

	Initial	Extraction
medenidur	1,000	,576
cocuksay	1,000	,553
egitim	1,000	,687
sekr	1,000	,702
istsektor	1,000	,679
beklti	1,000	,617
cv	1,000	,675
cvegim	1,000	,626
internet	1,000	,530
mulakat	1,000	,448
grsmclikegilm	1,000	,607
grsmclikegtm	1,000	,506

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Total Variance Explained

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	3,149	26,240	26,240	3,149	26,240	26,240	2,492	20,766	20,766
2	1,716	14,299	40,539	1,716	14,299	40,539	1,752	14,600	35,366
3	1,213	10,106	50,645	1,213	10,106	50,645	1,671	13,922	49,288
4	1,130	9,419	60,064	1,130	9,419	60,064	1,293	10,776	60,064
5	,844	7,033	67,097						
6	,796	6,630	73,726						
7	,729	6,072	79,799						
8	,626	5,219	85,018						
9	,574	4,785	89,803						
10	,501	4,178	93,982						
11	,386	3,215	97,196						
12	,336	2,804	100,000						

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotated Component Matrix(a)

	Component			
	1	2	3	4
cvegitim	,786			
cv	,781			
egitim	,604			
internet	,584			
grsmclikegtm	,560			
cocuksay		-,713		
medenidur		,713		
grsmclikegilim			,774	
beklti			,770	
sekr				,716
istsektor				,685
mulakat				-,439

Extraction Method: Principal Component Analysis.
Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.
a Rotation converged in 8 iterations.

Ek 3 – C. Sınıflama Analizlerine İlişkin Ekler

İşgücü Talebinde Öne Çıkan Faktörler**Eigenvalues**

Function	Eigenvalue	% of Variance	Cumulative %	Canonical Correlation
1	,213(a)	100,0	100,0	,419

a First 1 canonical discriminant functions were used in the analysis.

Wilks' Lambda

Test of Function(s)	Wilks' Lambda	Chi-square	df	Sig.
1	,824	300,088	6	,000

Standardized Canonical Discriminant Function Coefficients

	Function
	1
sektor	,353
vardiya	,509
planlananyatrm	-,323
kko2007	-,235
egtimihtyaci	,270
egtimverlyrmu	,410

Eigenvalues

Function	Eigenvalue	% of Variance	Cumulative %	Canonical Correlation
1	,290(a)	100,0	100,0	,474

a First 1 canonical discriminant functions were used in the analysis.

Wilks' Lambda

Test of Function(s)	Wilks' Lambda	Chi-square	df	Sig.
1	,775	395,089	6	,000

Standardized Canonical Discriminant Function Coefficients

	Function
	1
sektor	,120
vardiya	,176
kko2009	,398
egtimverlyrmu	,885
oda	,242
planlananyatrm	-,449

İşverene Göre İşgücü Arzında Öne Çıkan Faktörler**Eigenvalues**

Function	Eigenvalue	% of Variance	Cumulative %	Canonical Correlation
1	,926(a)	100,0	100,0	,693

a First 1 canonical discriminant functions were used in the analysis.

**Standardized Canonical Discriminant Function Coefficients
Wilks' Lambda**

Test of Function(s)	Wilks' Lambda	Chi-square	df	Sig.
1	,519	19846,619	10	,000

Standardized Canonical Discriminant Function Coefficients

	Function 1
sektor	,107
isletmedekitecrube	-,316
cinsiyet	-,050
askerlikdurumu	-,158
medenidurum	,248
cocuksayisi	,837
egitim	,200
tecrbe	-,246
sertfka	-,344
yerleme	,445

Eigenvalues

Function	Eigenvalue	% of Variance	Cumulative %	Canonical Correlation
1	,148(a)	100,0	100,0	,359

a First 1 canonical discriminant functions were used in the analysis.

Wilks' Lambda

Test of Function(s)	Wilks' Lambda	Chi-square	df	Sig.
1	,871	3438,474	10	,000

Standardized Canonical Discriminant Function Coefficients

	Function 1
sektor	,207
calisan	-,186
pozisyon	,179
isletmedekitecrube	,622
cinsiyet	-,211
askerlikdurumu	-,248
cocuksayisi	,391
egitim	-,303
tecrbe	,080
sertfka	-,101

Eigenvalues

Function	Eigenvalue	% of Variance	Cumulative %	Canonical Correlation
1	1,006(a)	100,0	100,0	,708

a First 1 canonical discriminant functions were used in the analysis.

Wilks' Lambda

Test of Function(s)	Wilks' Lambda	Chi-square	df	Sig.
1	,498	1674,325	11	,000

Standardized Canonical Discriminant Function Coefficients

	Function 1
sektor	,250
calisan	,650
pozisyon	-,602
isletmedekitecrube	-,317
cinsiyet	-,150
askerlikdurumu	,301
medenidurum	-,202
cocuksayisi	-,137
egitim	,340
tecrbe	,413
yerleme	,105

İşgücü Arzında Öne Çıkan Faktörler (Çalışan)**Eigenvalues**

Function	Eigenvalue	% of Variance	Cumulative %	Canonical Correlation
1	,100(a)	100,0	100,0	,302

a First 1 canonical discriminant functions were used in the analysis.

Wilks' Lambda

Test of Function(s)	Wilks' Lambda	Chi-square	df	Sig.
1	,488	1348,560	5	,000

Standardized Canonical Discriminant Function Coefficients

	Function 1
toplamtec	-,579
aile	,818

Eigenvalues

Function	Eigenvalue	% of Variance	Cumulative %	Canonical Correlation
1	,160(a)	100,0	100,0	,372

a First 1 canonical discriminant functions were used in the analysis.

Wilks' Lambda

Test of Function(s)	Wilks' Lambda	Chi-square	df	Sig.
1	,862	51,167	9	,000

Standardized Canonical Discriminant Function Coefficients

	Function 1
askrlk	-,450
mdnidurum	,418
egtm	-,503
sektor	,316
grsmclkeglm	-,587
grsmclkegtm	-,416
fnsman	,363
alantec	,770
sgk	,443

İşgücü Arzında Ön Plana Çıkan Faktörler (İşsiz)**Eigenvalues**

Function	Eigenvalue	% of Variance	Cumulative %	Canonical Correlation
1	,290(a)	100,0	100,0	,474

a First 1 canonical discriminant functions were used in the analysis.

Wilks' Lambda

Test of Function(s)	Wilks' Lambda	Chi-square	df	Sig.
1	,775	453,494	7	,000

Standardized Canonical Discriminant Function Coefficients

	Function
	1
cv	,349
intrnt	,679
grsmclkegt	,224
aile	,125
fnsman	,123
alantec	,155
sgk	,192

Eigenvalues

Function	Eigenvalue	% of Variance	Cumulative %	Canonical Correlation
1	2,303(a)	100,0	100,0	,835

a First 1 canonical discriminant functions were used in the analysis.

Wilks' Lambda

Test of Function(s)	Wilks' Lambda	Chi-square	df	Sig.
1	,303	2132,868	4	,000

Standardized Canonical Discriminant Function Coefficients

	Function
	1
cv	,065
grsmclkeglm	,334
hangialanneis	1,260
mulkat	-,097

Ek 3 – D. Granger Nedensellik Testlerine İlişkin Ekler

Açılan Şirket Sayıları Birim Kök Test

Null Hypothesis: ASS has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-4.733282	0.0002
Test critical values:		
1% level	-3.540198	
5% level	-2.909206	
10% level	-2.592215	

Prob = 0,0002 < 0,05 H₀ Red. Seri durağandır.

Kapanan Şirket Sayıları Birim Kök Test

Null Hypothesis: KSS has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 1 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-3.662640	0.0071
Test critical values:		
1% level	-3.542097	
5% level	-2.910019	
10% level	-2.592645	

Prob = 0,0071 < 0,05 H₀ Red. Seri durağandır.

Tüketici Fiyat Endeksi Birim Kök Test

Null Hypothesis: TUFE has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	1.205324	0.9979
Test critical values:		
1% level	-3.540198	
5% level	-2.909206	
10% level	-2.592215	

Prob = 0,9979 > 0,05 H₀ Kabul. Seri durağan değildir.

Null Hypothesis: DTUFE has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-6.243256	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.542097	
5% level	-2.910019	
10% level	-2.592645	

Prob = 0,0000 < 0,05 H₀ Red. Seri durağan hale gelmiştir.

Üretici Fiyat Endeksi Birim Kök Test

Null Hypothesis: UFE has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 1 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-0.454665	0.8923
Test critical values:		
1% level	-3.542097	
5% level	-2.910019	
10% level	-2.592645	

Prob = 0,8923 > 0,05 H₀ Kabul. Seri durağan değildir.

Null Hypothesis: DUFE has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-4.849925	0.0002
Test critical values:		
1% level	-3.542097	
5% level	-2.910019	
10% level	-2.592645	

Prob = 0,0002 < 0,05 H₀ Red. Seri durağan hale gelmiştir.

Toplam İthalat Birim Kök Test

Null Hypothesis: ITHLT has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-2.261951	0.1874
Test critical values:		
1% level	-3.540198	
5% level	-2.909206	
10% level	-2.592215	

Prob = 0,1874 > 0,05 H₀ Kabul. Seri durağan değildir.

Null Hypothesis: DITHLT has a unit root
 Exogenous: Constant
 Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-7.765081	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.542097	
5% level	-2.910019	
10% level	-2.592645	

Prob = 0,0000 < 0,05 H₀ Red. Seri durağan hale gelmiştir.

Toplam İhracat Birim Kök Test

Null Hypothesis: IHRCT has a unit root
 Exogenous: Constant
 Lag Length: 1 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-1.875743	0.3414
Test critical values:		
1% level	-3.542097	
5% level	-2.910019	
10% level	-2.592645	

Prob = 0,3414 > 0,05 H₀ Kabul. Seri durağan değildir.

Null Hypothesis: DIHRCT has a unit root
 Exogenous: Constant
 Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-11.63910	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.542097	
5% level	-2.910019	
10% level	-2.592645	

Prob = 0,0000 < 0,05 H₀ Red. Seri durağan hale gelmiştir.

Bankalarca Tİ Üzerinden Açılan Ticari Kredilere Uygulanan Ağırlıklı Ortalama Faiz Oranları Birim Kök Test

Null Hypothesis: FAIZ has a unit root
 Exogenous: Constant
 Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-1.270228	0.6381
Test critical values:		
1% level	-3.540198	

5% level	-2.909206
10% level	-2.592215

Prob = 0,6381 > 0,05 H_0 Kabul. Seri durağan değildir.

Null Hypothesis: DFAIZ has a unit root
Exogenous: Constant
Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-7.582494	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.542097	
5% level	-2.910019	
10% level	-2.592645	

Prob = 0,0000 < 0,05 H_0 Red. Seri durağan hale gelmiştir.

Protestolu Senet Âdeti Hatay Birim Kök Test

Null Hypothesis: PSAH has a unit root
Exogenous: Constant
Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-7.189357	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.542097	
5% level	-2.910019	
10% level	-2.592645	

Prob = 0,0000 < 0,05 H_0 Red. Seri durağandır.

Protestolu Senet Âdeti Kahramanmaraş Birim Kök Test

Null Hypothesis: PSAM has a unit root
Exogenous: Constant
Lag Length: 2 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-1.874503	0.3419
Test critical values:		
1% level	-3.544063	
5% level	-2.910860	
10% level	-2.593090	

Prob = 0,3419 > 0,05 H_0 Kabul. Seri durağan değildir.

Null Hypothesis: DPSAM has a unit root
Exogenous: Constant
Lag Length: 1 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-8.808241	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.544063	
5% level	-2.910860	
10% level	-2.593090	

Prob = 0,0000 < 0,05 H₀ Red. Seri durağan hale gelmiştir.

Protestolu Senet Adedi Osmaniye Birim Kök Test

Null Hypothesis: PSAO has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-3.823318	0.0045
Test critical values:		
1% level	-3.540198	
5% level	-2.909206	
10% level	-2.592215	

Prob = 0,0045 < 0,05 H₀ Red. Seri durağandır.

Protestolu Senet Tutarı Hatay Birim Kök Test

Null Hypothesis: PSTH has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-4.040850	0.0023
Test critical values:		
1% level	-3.540198	
5% level	-2.909206	
10% level	-2.592215	

Prob = 0,0023 < 0,05 H₀ Red. Seri durağandır.

Protestolu Senet Tutarı Kahramanmaraş Birim Kök Test

Null Hypothesis: PSTM has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-2.985001	0.0419
Test critical values:		
1% level	-3.540198	
5% level	-2.909206	

10% level -2.592215

Prob = 0,0419 < 0,05 H₀ Red. Seri durağandır.

Protestolu Senet Tutarı Osmaniye Birim Kök Test

Null Hypothesis: PSTO has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-6.257054	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.540198	
5% level	-2.909206	
10% level	-2.592215	

Prob = 0,0000 < 0,05 H₀ Red. Seri durağandır.

Kapasite Kullanım Oranı Birim Kök Test

Null Hypothesis: KKO has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-1.189799	0.6733
Test critical values:		
1% level	-3.546099	
5% level	-2.911730	
10% level	-2.593551	

Prob = 0,6733 > 0,05 H₀ Kabul. Seri durağan değildir.

Null Hypothesis: DKKO has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-6.443449	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.548208	
5% level	-2.912631	
10% level	-2.594027	

Prob = 0,0000 < 0,05 H₀ Red. Seri durağan hale gelmiştir.

Gümrüklere Göre İthalat (İskenderun Limanı)

Null Hypothesis: GMRKITHLT has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-3.510984	0.0108
Test critical values:		
1% level	-3.540198	
5% level	-2.909206	
10% level	-2.592215	

Prob = 0,0108 < 0,05 H₀ Red. Seri durağandır.

Gümrüklere Göre İhracat (İskenderun Limanı)

Null Hypothesis: GMRKIHRCT has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 4 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-1.963349	0.3019
Test critical values:		
1% level	-3.548208	
5% level	-2.912631	
10% level	-2.594027	

Prob = 0,3019 > 0,05 H₀ Kabul. Seri durağan değildir.

Null Hypothesis: DGMRKIHRCT has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 3 (Automatic based on SIC, MAXLAG=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-5.611753	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.548208	
5% level	-2.912631	
10% level	-2.594027	

Prob = 0,0000 < 0,05 H₀ Red. Seri durağan hale gelmiştir.

Açılan Şirket Sayıları - Tüketici Fiyat Endeksi Granger Nedensellik Analizi

Pairwise Granger Causality Tests

Sample: 2005M01 2010M03

Lags: 3

Null Hypothesis:	Obs	F-Statistic	Probability
DTUFE does not Granger Cause ASS	59	3.05976	0.03619

ASS does not Granger Cause DTUFE 0.33783 0.79804

TUFE Açılan Şirket Sayısının Granger nedenidir.

Kapanan Şirket - Tüketici Fiyat Endeksi Granger Nedensellik Analizi

Pairwise Granger Causality Tests

Sample: 2005M01 2010M03

Lags: 5

Null Hypothesis:	Obs	F-Statistic	Probability
DTUFE does not Granger Cause KSS	57	0.61578	0.68832
KSS does not Granger Cause DTUFE		1.67650	0.15930

Prob = 0,68832 > 0,05 H_0 (DTUFE does not Granger Cause KSS) Kabul. TUFE Kapanan Şirket Sayısının Granger nedeni değildir. Nedensellik ilişkisi 5. gecikmeye kadar denenmiş ve bir nedensellik ilişkisi gözlemlenmemiştir.

Açılan Şirket Sayıları - Üretici Fiyat Endeksi Granger Nedensellik Analizi

Pairwise Granger Causality Tests

Sample: 2005M01 2010M03

Lags: 2

Null Hypothesis:	Obs	F-Statistic	Probability
DUFE does not Granger Cause ASS	60	8.19309	0.00077
ASS does not Granger Cause DUFE		0.65398	0.52397

UFE Açılan Şirket Sayısının Granger nedenidir.

Kapanan Şirket Sayıları - Üretici Fiyat Endeksi Granger Nedensellik Analizi

Pairwise Granger Causality Tests

Sample: 2005M01 2010M03

Lags: 5

Null Hypothesis:	Obs	F-Statistic	Probability
DUFE does not Granger Cause KSS	57	0.38126	0.85904
KSS does not Granger Cause DUFE		0.35040	0.87936

Prob = 0,85904 > 0,05 H_0 (DUFE does not Granger Cause KSS) Kabul. UFE Kapanan Şirket Sayısının Granger nedeni değildir. Nedensellik ilişkisi 5. gecikmeye kadar denenmiş ve bir nedensellik ilişkisi gözlemlenmemiştir.

Açılan Şirket Sayıları - Toplam İthalatı Granger Nedensellik Analizi

Pairwise Granger Causality Tests

Sample: 2005M01 2010M03

Lags: 5

Null Hypothesis:	Obs	F-Statistic	Probability
------------------	-----	-------------	-------------

DITHLT does not Granger Cause ASS	57	1.50477	0.20689
ASS does not Granger Cause DITHLT		0.78699	0.56442

Prob = 0,20689 > 0,05 H_0 (DITHLT does not Granger Cause ASS) kabul. İthalat Açılan Şirket Sayısının Granger nedeni değildir. Nedensellik ilişkisi 5. gecikmeye kadar denenmiş ve bir nedensellik ilişkisi gözlemlenmemiştir.

Kapanan Şirket Sayıları - Toplam İthalatı Granger Nedensellik Analizi

Pairwise Granger Causality Tests

Sample: 2005M01 2010M03

Lags: 5

Null Hypothesis:	Obs	F-Statistic	Probability
DITHLT does not Granger Cause KSS	57	0.47116	0.79577
KSS does not Granger Cause DITHLT		1.34348	0.26317

Prob = 0,79577 > 0,05 H_0 (DITHLT does not Granger Cause KSS) Kabul. İthalat Kapanan Şirket Sayısının Granger nedeni değildir. Nedensellik ilişkisi 5. gecikmeye kadar denenmiş ve bir nedensellik ilişkisi gözlemlenmemiştir.

Açılan Şirket Sayıları - Toplam İhracat Granger Nedensellik Analizi

Pairwise Granger Causality Tests

Sample: 2005M01 2010M03

Lags: 3

Null Hypothesis:	Obs	F-Statistic	Probability
DIHRCT does not Granger Cause ASS	59	3.63563	0.01861
ASS does not Granger Cause DIHRCT		0.42812	0.73369

İhracat Açılan Şirket Sayısının Granger nedenidir.

Kapanan Şirket Sayıları - Toplam İhracat Granger Nedensellik Analizi

Pairwise Granger Causality Tests

Sample: 2005M01 2010M03

Lags: 5

Null Hypothesis:	Obs	F-Statistic	Probability
DIHRCT does not Granger Cause KSS	57	0.23927	0.94304
KSS does not Granger Cause DIHRCT		1.66306	0.16261

Prob = 0,94304 > 0,05 H_0 (DIHRCT does not Granger Cause KSS) Kabul. İhracat Kapanan Şirket Sayısının Granger nedeni değildir. Nedensellik ilişkisi 5. gecikmeye kadar denenmiş ve bir nedensellik ilişkisi gözlemlenmemiştir.

Açılan Şirket Sayıları - Bankalarca TL Üzerinden Açılan Ticari Kredilere Uygulanan Ağırlıklı Ortalama Faiz Oranları Granger Nedensellik Analizi

Pairwise Granger Causality Tests

Sample: 2005M01 2010M03

Lags: 5

Null Hypothesis:	Obs	F-Statistic	Probability
DFAIZ does not Granger Cause ASS	57	2.37401	0.05354
ASS does not Granger Cause DFAIZ		1.22413	0.31315

Prob = 0,05354 > 0,05 H_0 (DFAIZ does not Granger Cause ASS) Kabul. Bankalarca TL Üzerinden Açılan Kredilere Uygulanan Ağırlıklı Ortalama Faiz Oran Açılan Şirket Sayısının Granger nedeni değildir. Nedensellik ilişkisi 5. gecikmeye kadar denenmiş ve bir nedensellik ilişkisi gözlemlenmemiştir.

Kapanan Şirket Sayıları - Bankalarca TL Üzerinden Açılan Ticari Kredilere Uygulanan Ağırlıklı Ortalama Faiz Oranları Granger Nedensellik Analizi

Pairwise Granger Causality Tests

Sample: 2005M01 2010M03

Lags: 5

Null Hypothesis:	Obs	F-Statistic	Probability
DFAIZ does not Granger Cause KSS	57	1.89895	0.11290
KSS does not Granger Cause DFAIZ		0.91861	0.47750

Prob = 0,11290 > 0,05 H_0 (DFAIZ does not Granger Cause KSS) Kabul. Bankalarca TL Üzerinden Açılan Kredilere Uygulanan Ağırlıklı Ortalama Faiz Oranı Kapanan Şirket Sayısının Granger nedeni değildir. Nedensellik ilişkisi 5. gecikmeye kadar denenmiş ve bir nedensellik ilişkisi gözlemlenmemiştir.

Açılan Şirket - Protestolu Senet Tutarı Hatay Granger Nedensellik Analizi

Pairwise Granger Causality Tests

Sample: 2005M01 2010M03

Lags: 5

Null Hypothesis:	Obs	F-Statistic	Probability
PSTH does not Granger Cause ASS	58	0.77927	0.56967
ASS does not Granger Cause PSTH		0.34867	0.88053

Prob = 0,56967 > 0,05 H_0 (PSTH does not Granger Cause ASS) Kabul. Hatay Protestolu Senet Tutarı Açılan Şirket Sayısının Granger nedeni değildir. Nedensellik ilişkisi 5. gecikmeye kadar denenmiş ve bir nedensellik ilişkisi gözlemlenmemiştir.

Kapanan Şirket Sayıları - Protestolu Senet Tutarı Hatay Granger Nedensellik Analizi

Pairwise Granger Causality Tests

Sample: 2005M01 2010M03

Lags: 5

Null Hypothesis:	Obs	F-Statistic	Probability
PSTH does not Granger Cause KSS	58	0.21106	0.95617
KSS does not Granger Cause PSTH		0.29503	0.91328

Prob = 0,95617 > 0,05 H_0 (PSTH does not Granger Cause KSS) Kabul. Hatay Protestolu Senet Tutarı Kapanan Şirket Sayısının Granger nedeni değildir. Nedensellik ilişkisi 5. gecikmeye kadar denenmiş ve bir nedensellik ilişkisi gözlemlenmemiştir.

Açılan Şirket Sayıları - Protestolu Senet Tutarı Kahramanmaraş Granger Nedensellik Analizi

Pairwise Granger Causality Tests

Sample: 2005M01 2010M03

Lags: 2

Null Hypothesis:	Obs	F-Statistic	Probability
PSTM does not Granger Cause ASS	60	0.40179	0.67107
ASS does not Granger Cause DPSTM		1.94409	0.15283

Prob = 0,67107 > 0,05 H_0 (PSTM does not Granger Cause ASS) Kabul. Kahramanmaraş Protestolu Senet Tutarı Açılan Şirket Sayısının Granger nedeni değildir. Nedensellik ilişkisi 5. gecikmeye kadar denenmiş ve bir nedensellik ilişkisi gözlemlenmemiştir.

Kapanan Şirket Sayıları - Protestolu Senet Tutarı Kahramanmaraş Granger Nedensellik Analizi

Pairwise Granger Causality Tests

Sample: 2005M01 2010M03

Lags: 2

Null Hypothesis:	Obs	F-Statistic	Probability
PSTM does not Granger Cause KSS	60	6.50424	0.00291
KSS does not Granger Cause DPSTM		0.94106	0.39640

Kahramanmaraş protestolu senet tutarı Hatay Kapanan Şirket Sayısının Granger nedenidir.

Açılan Şirket Sayıları - Protestolu Senet Tutarı Osmaniye Granger Nedensellik Analizi

Pairwise Granger Causality Tests

Sample: 2005M01 2010M03

Lags: 5

Null Hypothesis:	Obs	F-Statistic	Probability
PSTO does not Granger Cause ASS	58	0.69171	0.63221
ASS does not Granger Cause PSTO		0.27784	0.92298

Prob = 0,63221 > 0,05 H_0 (PSTO does not Granger Cause ASS) Kabul. Osmaniye Protestolu Senet Tutarı Açılan Şirket Sayısının Granger nedeni değildir. Nedensellik ilişkisi 5. gecikmeye kadar denenmiş ve bir nedensellik ilişkisi gözlemlenmemiştir.

Kapanan Şirket Sayıları - Protestolu Senet Tutarı Osmaniye Granger Nedensellik Analizi

Pairwise Granger Causality Tests

Sample: 2005M01 2010M03

Lags: 5

Null Hypothesis:	Obs	F-Statistic	Probability
PSTO does not Granger Cause KSS	58	0.22101	0.95172
KSS does not Granger Cause PSTO		0.09305	0.99292

Prob = 0,95172 > 0,05 H_0 (PSTO does not Granger Cause KSS) Kabul. Osmaniye Protestolu Senet Tutarı Kapanan Şirket Sayısının Granger nedeni değildir. Nedensellik ilişkisi 5. gecikmeye kadar denenmiş ve bir nedensellik ilişkisi gözlemlenmemiştir.

Açılan Şirket Sayıları - Protestolu Senet Adedi Hatay Granger Nedensellik Analizi

Pairwise Granger Causality Tests

Sample: 2005M01 2010M03

Lags: 5

Null Hypothesis:	Obs	F-Statistic	Probability
PSAH does not Granger Cause ASS	57	0.08968	0.99350
ASS does not Granger Cause PSAH		0.02161	0.99979

Prob = 0,99350 > 0,05 H_0 (PSAH does not Granger Cause ASS) Kabul. Hatay Protestolu Senet Adedi Açılan Şirket Sayısının Granger nedeni değildir. Nedensellik ilişkisi 5. gecikmeye kadar denenmiş ve bir nedensellik ilişkisi gözlemlenmemiştir.

Kapanan Şirket Sayıları - Protestolu Senet Adedi Hatay Granger Nedensellik Analizi

Pairwise Granger Causality Tests

Sample: 2005M01 2010M03

Lags: 5

Null Hypothesis:	Obs	F-Statistic	Probability
PSAH does not Granger Cause KSS	57	0.17694	0.96990
KSS does not Granger Cause PSAH		0.20635	0.95817

Prob = 0,96990 > 0,05 H_0 (PSAH does not Granger Cause KSS) Kabul. Hatay Protestolu Senet Adedi Kapanan Şirket Sayısının Granger nedeni değildir. Nedensellik ilişkisi 5. gecikmeye kadar denenmiş ve bir nedensellik ilişkisi gözlemlenmemiştir.

Açılan Şirket Sayıları - Protestolu Senet Âdeti Kahramanmaraş Granger Nedensellik Analizi

Pairwise Granger Causality Tests

Sample: 2005M01 2010M03

Lags: 5

Null Hypothesis:	Obs	F-Statistic	Probability
DPSAM does not Granger Cause ASS	57	0.94137	0.46341
ASS does not Granger Cause DPSAM		1.11106	0.36770

Prob = 0,46341 > 0,05 H_0 (DPSAM does not Granger Cause ASS) Kabul. Kahramanmaraş Protestolu Senet Adedi Açılan Şirket Sayısının (farkı alınmış-düzeltilmiş serinin) Granger nedeni değildir. Nedensellik ilişkisi 5. gecikmeye kadar denenmiş ve bir nedensellik ilişkisi gözlemlenmemiştir.

Kapanan Şirket Sayıları - Protestolu Senet Adedi Kahramanmaraş Granger Nedensellik Analizi

Pairwise Granger Causality Tests

Sample: 2005M01 2010M03

Lags: 5

Null Hypothesis:	Obs	F-Statistic	Probability
DPSAM does not Granger Cause KSS	57	1.29411	0.28293
KSS does not Granger Cause DPSAM		1.77215	0.13746

Prob = 0,28293 > 0,05 H_0 (DPSAM does not Granger Cause KSS) Kabul. Kahramanmaraş Protestolu Senet Adedi Kapanan Şirket Sayısının Granger nedeni değildir. Nedensellik ilişkisi 5. gecikmeye kadar denenmiş ve bir nedensellik ilişkisi gözlemlenmemiştir.

Açılan Şirket Sayıları - Kapasite Kullanım Oranı Granger Nedensellik Analizi

Pairwise Granger Causality Tests

Sample: 2005M01 2009M12

Lags: 2

Null Hypothesis:	Obs	F-Statistic	Probability
DKKO does not Granger Cause ASS	57	7.22765	0.00170
ASS does not Granger Cause DKKO		0.12058	0.88665

Kapasite Kullanım Oranı Açılan Şirket Sayısının Granger nedenidir.

Kapanan Şirket - Kapasite Kullanım Oranı Granger Nedensellik Analizi

Pairwise Granger Causality Tests

Sample: 2005M01 2009M12

Lags: 5

Null Hypothesis:	Obs	F-Statistic	Probability
------------------	-----	-------------	-------------

DKKO does not Granger Cause KSS	54	1.93642	0.10796
KSS does not Granger Cause DKKO		0.84379	0.52633

Prob = 0,10796 > 0,05 H_0 (DKKO does not Granger Cause KSS) Kabul. Kapasite Kullanım Oranı Kapanan Şirket Sayısının Granger nedeni değildir. Nedensellik ilişkisi 5. gecikmeye kadar denenmiş ve bir nedensellik ilişkisi gözlemlenmemiştir.

Açılan Şirket Sayıları – Gümrüklere Göre İthalat(İskenderun Limanı) Granger Nedensellik Analizi

Pairwise Granger Causality Tests

Sample: 2005M01 2010M03

Lags: 4

Null Hypothesis:	Obs	F-Statistic	Probability
GMRKITHLT does not Granger Cause ASS	59	6.62774	0.00023
ASS does not Granger Cause GMRKITHLT		1.29715	0.28386

Gümrüklere göre İthalat (İskenderun Limanı) Açılan Şirket Sayısının Granger nedenidir.

Kapanan Şirket Sayıları – Gümrüklere Göre İthalat(İskenderun Limanı) Granger Nedensellik Analizi

Pairwise Granger Causality Tests

Sample: 2005M01 2010M03

Lags: 5

Null Hypothesis:	Obs	F-Statistic	Probability
GMRKITHLT does not Granger Cause KSS	58	0.53800	0.74644
KSS does not Granger Cause GMRKITHLT		1.20822	0.32002

Prob = 0,74644 > 0,05 H_0 (GMRKITHLT does not Granger Cause KSS) Kabul. Gümrüklere göre İthalat (İskenderun Limanı) Kapanan Şirket Sayısının Granger nedeni değildir. Nedensellik ilişkisi 5. gecikmeye kadar denenmiş ve bir nedensellik ilişkisi gözlemlenmemiştir.

Açılan Şirket Sayıları – Gümrüklere Göre İhracat (İskenderun Limanı) Granger Nedensellik Analizi

Pairwise Granger Causality Tests

Sample: 2005M01 2010M03

Lags: 3

Null Hypothesis:	Obs	F-Statistic	Probability
DGMRKIHRCT does not Granger Cause ASS	59	7.88790	0.00020
ASS does not Granger Cause DGMRKIHRCT		0.69678	0.55823

Gümrüklere göre İhracat (İskenderun Limanı) Açılan Şirket Sayısının Granger nedenidir.

Kapanan Şirket Sayıları – Gümrüklere Göre İhracat (İskenderun Limanı) Granger Nedensellik Analizi

Pairwise Granger Causality Tests

Sample: 2005M01 2010M03

Lags: 5

Null Hypothesis:	Obs	F-Statistic	Probability
DGMRKIHRCT does not Granger Cause KSS	57	0.20764	0.95761
KSS does not Granger Cause DGMRKIHRCT		0.35144	0.87869

Prob = 0,95761 > 0,05 H_0 (DGMRKIHRCTdoes not Granger Cause KSS) Kabul. Gümrüklere göre ihracat(İskenderun Limanı) Kapanan Şirket Sayısının Granger nedeni değildir. Nedensellik ilişkisi 5. gecikmeye kadar denenmiş ve bir nedensellik ilişkisi gözlemlenmemiştir.

KAYNAKÇA

Akgül, A., (1997), **İstatistiksel Analiz Teknikleri : "SPSS'te İşletme Uygulamaları**, Ankara: Emek Ofset.

Albayrak, A.S., (2006), **Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri**, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

Allen, R.G.D., (1964), **Statics for Economists**, Mc-Millan, UK.

Aşçı Yunus (2008). **Hatay İlinin Sosyo Ekonomik Yapısı ve Gelişme Potansiyeli**, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana.

Başar, M., Tosunoğlu, B.T., Demirci, A.E. ve diğ. (2008). **Sosyal, Ekonomik ve Mali Göstergeler Doğrultusunda Eskişehir'de Seçilmiş Sektörlerin Analizi**, TC Anadolu Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi No: 073739, Anadolu Üniversitesi Yayın No: 1875. Eskişehir.

Borg, W.R., Gall, M.D., (1989). **Educational research: an introduction**, Longman, Inc., New York.

Babüroğu O., Evcimen T., Keskintepe G., Eser Ç. (2010), Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, **Arama Konferansı Çalıştay Notları**, Eskişehir.

Cansız M., (2010). **Türkiye Organize Sanayi Bölgeleri Politikaları Uygulamaları**, SSK Genel Müdürlüğü. Devlet Planlama Teşkilatı, Yayın No:2808, Ankara.

Dincer B., Özaslan M., Kvasoğlu T. (2003). Devlet Planlama Teşkilatı. **İllerin ve Bölgelerin Sosyo Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması**. (Yayın No: 2671). Ankara.

Granger, C.W.J., (1986) **Developments in the Study of Cointegrated Economic Variables**, Oxford Bulletin of Economics and Statistics, 48.

Uluslararası Rekabet Araştırmaları Kurumu (2009). **İllerarası Rekabetçilik Endeksi**, (2008-2009), İstanbul.

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı (2010). **Tr 63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye) Bölge Planı 2010-2013**, (Taslak Plan).

Antakya Ticaret ve Sanayi Odası (2006). Ekonomik Rapor, Yayın No:2007-1, Antakya.

İnternet ve Diğer Kaynaklar:

<http://www.hatay.gov.tr/>

<http://www.antakya.bel.tr/>

<http://www.antakyatso.org.tr/>

<http://www.iskur.gov.tr>

<http://www.dpt.gov.tr/>

<http://www.tuik.gov.tr/>

<http://www.sgk.gov.tr/>

<http://www.hazine.gov.tr>

<http://www.tcmb.gov.tr/>

<http://www.tbb.org.tr/>

<http://www.dhmi.gov.tr/>

Antakya Ticaret ve Sanayi Odası

Sosyal Güvenlik Kurumu Hatay İl Müdürlüğü

Antakya Esnaf ve Sanatkârlar Odası

Hatay İl Sağlık Müdürlüğü

Hatay İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

İskenderun Deniz Ticaret Odası

İskenderun Ticaret ve Sanayi Odası

İskenderun Gümrük Müdürlüğü